

Sesíťy

ÚSTAVU PRO
SOUDOBÉ DĚJINY AV ČR

K politickým procesům
v Československu 1948–1954

Dokumentace komise ÚV KSČ pro rehabilitaci
1968

Svazek 15
1994

Karel Kaplan

**K politickým procesům v Československu
1948–1954**

Dokumentace komise ÚV KSČ pro rehabilitaci 1968

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR
1994

Institute for Contemporary History
Vlašská 9
118 40 Praha 1

Karel Kaplan: Chronology of Show Trials in Czechoslovakia, 1948–1954

Sešity Ústavu pro soudobé dějiny, vol. 15

© 1994 Ústav pro soudobé dějiny AV ČR

ISBN 80-85270-28-5

Republishing of this material in any form is forbidden without permission
in writing from the Publisher

Ediční řada SEŠITY ÚSD zveřejňuje dokumenty
a studie z oboru soudobých dějin Československa.
Má převážně pracovní charakter
a klade si za cíl přinášet dílčí výsledky
dlouhodobých badatelských záměrů.
Tomu odpovídají i formální náležitosti
včetně poznámkového aparátu.

Obsah

Úvod.....	7
Chronologie.....	16
Rok 1948.....	16
Rok 1949.....	25
Rok 1950.....	50
Rok 1951.....	80
Rok 1952.....	112
Rok 1953.....	143
Rok 1954.....	166
Přílohy.....	187
Seznam použitých zkratk.....	191
Jmenný rejstřík.....	193
Summary.....	211

Úvod

Vydat Chronologii k politickým procesům v Československu v letech 1948–1954 jsme se rozhodli ze dvou důvodů. Jednak jako dokument doby, v níž byla vypracována, jednak jako dosud nejrozsáhlejší přehled událostí spjatých s politickými procesy v letech 1948–1954. Účel, kterému chronologie sloužila, předurčil do značné míry její obsah. Byla sestavena pro potřeby rehabilitace vysokých komunistických funkcionářů odsouzených v první polovině padesátých let. Tehdy, v roce 1968, byly dokumenty k těmto politickým procesům soustředěny nejlépe. Revizí těchto procesů a rehabilitací se totiž komunistické instituce zabývaly už více než dvanáct let, zatímco u dalších velkých procesů se dokumenty teprve shromažďovaly.

V letech 1968–1969, kdy vznikla tato chronologie, se nacházela většina dokumentů v archívech Státní bezpečnosti nebo v archívech justičních institucí a byla zcela nepřístupná nejen veřejnosti, ale i historikům. Tento stav se nezměnil ani při revizi procesů, ke které od šedesátých let docházelo. Příčina spočívala jednak v tom, že komunistické vedení – s výjimkou krátkého období v letech 1968–1969 – nemělo na skutečné rehabilitaci politických procesů a odčinění nezákonností zájem, jednak v tom, že jak v politickém vedení, tak ve Státní bezpečnosti a justici stále měli značný vliv funkcionáři, kteří se na „výrobě“ politických procesů podíleli. Toto období, kdy se započalo se soudními rehabilitacemi procesů s oběťmi-nekomunisty, bylo příliš krátké na to, aby bylo možno použít dokumentů Státní bezpečnosti, prokuratury a soudů, neboť tyto instituce je neustále považovaly za přísně tajné a od roku 1969 opět za zcela nepřístupné.

Komunistické vedení důsledně a rozhodně trvalo na tom, že pouze ono bude rozhodovat o revizi a rehabilitaci procesů se svými bývalými soudruhy. K přezkoumání těchto procesů ustavilo zvláštní komise, které pracovaly v nejpřísnější tajnosti a jejich návrhy schvalovalo nebo zamítalo samo vedení KSČ. Prokuratura a soudům příslušelo pouze formálně provést usnesení politických orgánů a přetlumočit je do právního jazyka. Tento způsob prověřování politických procesů, uplatněný pouze u vysokých komunistických funkcionářů, vedl k tomu, že rehabilitační komise ÚV KSČ soustředily velké množství stranických dokumentů a převzaly většinu materiálů Státní bezpečnosti. Vznikla tak ojedinělá sbírka dokumentů o „výrobě“ omezeného počtu politických procesů a příležitost zpracovat jejich chronologii. V ní sice převažují údaje o procesech s komunistickými funkcionáři, ale zároveň je zde velké množství údajů o procesech dalších nebo o událostech, o nichž rozhodovaly nebo se jimi zabývaly instituce komunistické strany, její vedení a příslušné komise.

Chronologie byla výsledkem práce komise ÚV KSČ pro dokončení stranické rehabilitace. Komisi zřídil ústřední výbor KSČ na svém zasedání 1.–5. dubna 1968 a byla vlastně už čtvrtou komisí tohoto druhu. První, v čele s Rudolfem Barákem, pracovala od ledna 1955 a svou zprávu předložila v říjnu 1957. Provedla revizi politických procesů s vysokými komunistickými funkcionáři a až na nepočtené výjimky správnost rozsudků potvrdila. Pouze v několika případech zmírnila tresty. Obdobnou bilancí skončila revize dalších procesů, kterou pod dohledem komunistického vedení prováděly justiční orgány. Revize vlastně proběhla jako druhé kolo nezákonných procesů. Uplynulo pět let, a 30. září 1962 ustavilo komunistické vedení druhou komisi pro přezkoumání politických procesů s vysokými funkcionáři z let 1948–1954, jejímž předsedou byl tajemník ÚV KSČ a člen vedení Drahomír Kolder. Svou činnost skončila v dubnu 1963, kdy ústřední výbor KSČ schválil její závěrečnou zprávu. Komise se zabývala pouze odsouzenými komunistickými funkcionáři, téměř u všech doporučila úplnou soudní rehabilitaci a dosáhla jí. Zároveň označila osoby za tyto nezákonné procesy odpovědné. Ve svých závěrečích však byla nedůsledná. U deseti obětí nedoporučila nebo neprosadila úplnou soudní či stranickou (vrácení členství v KSČ) rehabilitaci, hlavně se však ve vymezení odpovědnosti zaměřila především na funkcionáře Státní bezpečnosti a justice a jen v nepatrné míře na politické činitele.

S výsledkem činnosti Kolderovy komise a se závěry ÚV KSČ nebyli spokojeni postižení „slovenští buržoazní nacionalisté“, protože původní obvinění z buržoazního nacionalismu komise potvrdila jako oprávněné. Požadovali, zejména G. Husák a L. Novomeský, aby v tomto bodě bylo usnesení ÚV KSČ změněno. Další komise, v pořadí už třetí, tzv. barnabitská (zasedala v budově bývalého kláštera barnabitek), předložila 18.–19. prosince 1963 závěrečnou zprávu ústřednímu výboru, který obvinění z buržoazního nacionalismu zrušil.

Brzy po lednu 1968 se začaly množit hlasy, které kritizovaly nedůslednost Kolderovy komise a usnesení ÚV KSČ z dubna 1963 jak pokud jde o soudní a stranickou rehabilitaci, tak pokud jde o vymezení odpovědnosti za procesy s komunistickými funkcionáři. Požadavky nápravy se staly hlavním motivem pro ustavení už čtvrté rehabilitační komise, kterou ÚV KSČ schválil v dubnu 1968. Komise se měla zabývat především stranickou a soudní rehabilitací deseti bývalých funkcionářů. Členy komise byli J. Piller (předseda), M. Sedláková, M. Miková, O. Rákosník, M. Hladký, J. Rypl, L. Hofman, J. Frýbert, K. Kaplan, Š. Infner, F. Krajčír a J. Uher. Na první schůzi komise byl zvolen jejím tajemníkem a přípravou podkladů

a zpráv pro rozhodování komise pověřen K. Kaplan. Tímto úkolem se zabývala pracovní skupina asi padesáti českých a slovenských historiků, právníků, ekonomů aj., kterou sestavil a řídil (viz příloha 1).

Většina členů této pracovní skupiny věděla, že posláním komise, jak je vymezil ÚV KSČ, je úzké a málo významné. Členové skupiny považovali za málo důležité a prakticky podružné omezit se na navrácení členství v KSČ deseti funkcionářům, z nichž navíc žil už pouze jeden. Navrhli, aby komise rozšířila svůj úkol o čtyři další body: o analýzu příčin nezákonností, o určení politické odpovědnosti za nezákonné procesy, o zkoumání dosavadní historie rehabilitace a o návrhy opatření, která by opakování nezákonností zabránila. Komise návrh schválila. To umožnilo sestavit velkou pracovní skupinu odborníků a hlavně otevřelo cestu k dalším, dosud tajným a nepřístupným archivním fondům. Pracovní skupina pak vypracovala kolem čtyřiceti studií a podkladů, z nichž většinu obdrželi členové komise (viz příloha 2).

V činnosti komise a v jejích vnitřních poměrech byla dvě rozdílná období. Jejich předělem se stal 21. srpen 1968, vojenské přepadení Československa Sovětským svazem a čtyřmi dalšími spojeneckými státy. V první etapě se vážnější problémy, které by vyvolávaly názorové rozpory mezi členy komise, neobjevily. Nepochybně to bylo tím, že se začala zveřejňovat pravda o hrůzných nezákonnostech z padesátých let. Nová a nová fakta vytvářela politickou atmosféru, která nezůstala bez vlivu ani na ty členy komise, kteří nebyli příliš nakloněni analýzám minulosti vůbec a padesátých let zvláště. Kromě toho se komise zabývala převážně organizačními záležitostmi a takovými politickými problémy, které nebyly sporné. Závěrečná zpráva přišla na pořad až na konci roku 1968. Ze závažnějších problémů první etapy se zmíníme o třech.

Na schůzi ÚV KSČ v květnu 1968 podávala komise zprávu o své dosavadní činnosti. Po poradě v pracovní skupině tajemník doporučil, aby komise navrhla úplnou stranickou rehabilitaci všech deseti funkcionářů. Argumentoval tím, že činů, za něž byli souzeni a vyloučeni ze strany, se nedopustili a nelze je trestat za jiné činy, protože jsou mrtví a nemohou se hájit. Pracovní skupina byla přesvědčena, že jde o naprosto spravedlivou zásadu, s kterou členové ÚV KSČ nemohou nesouhlasit. Navíc bylo zřejmé, že v dalším výzkumu nelze ani k jinému závěru dospět. Hlavně však pracovní skupina chtěla svůj původní úkol skončit a uvolnit se pro další analýzy a studie. Komise s návrhem v tomto smyslu souhlasila a její zpráva doporučila ústřednímu výboru usnesení. Všichni se však mýlili. Tři členové ústředního výboru, bývalí vedoucí funkcionáři pražské organizace, vystoupili

a důrazně prohlásili, že pro stranickou rehabilitaci Slánského hlasovat nebudou. (V pozadí byly spory a nepřátelství z doby před téměř dvaceti lety, kdy R. Slánský jako generální tajemník řešil nespokojenost s poměry v pražském kraji výměnou vedoucích funkcionářů.) Návrh komise tedy neprošel.

Druhým problémem bylo pozastavení členství v KSČ několika funkcionářům, mj. Antonínu Novotnému, u nichž se odpovědnost za politické procesy považovala za nepochybnou. V květnu uveřejnil tisk zprávu o rozhodnutí vedení KS Slovenska pozastavit členství K. Bacílkovi a V. Davidovi pro jejich podíl na procesech. Slovenský krok inspiroval vedoucí funkcionáře v Praze a někteří členové komise se zřejmě začali obávat nařčení, že zůstávají pozadu. Nechyběl ani názor, že se tak lze oddělit od funkcionářů minulosti, po čemž se tehdy v KSČ volalo. Komise navrhla a ÚV KSČ schválil pozastavení členství A. Novotnému, V. Širokému, B. Köhlerovi, Š. Raisovi a J. Urválkovi. Tajemník komise upozorňoval na problematičnost tohoto rozhodnutí. Došlo totiž k němu na podnět zvenčí, nevyplývalo z vlastních analýz a úvah a skrývalo nebezpečí, že místo kritiky systému se odpovědnost za nezákonnosti omezí na několik osob fakticky už politicky mrtvých. Proti některým (A. Novotnému) právě probíhala kampaň. Navíc výběr těchto lidí byl nahodilý anebo politicky motivovaný. A. Novotný právem poukazoval na to, že v seznamu chybí Jaromír Dolanský, který byl nepřetržitě členem nejužšího komunistického vedení a hlasoval pro všechna perzekuční opatření včetně politických procesů. Oficiálně nebyl do seznamu zařazen pro nemoc, fakticky však proto, že v prosinci 1967 a v lednu 1968 stál proti Novotnému a podporoval lednovou politiku.

Třetí problém provázel komisi od jejího počátku a už před srpnem 1968 vyvolával nemalé spory. Šlo o vymezení politické odpovědnosti. Všichni členové komise odmítli hned na počátku uznat odpovědnost celé strany jako instituce, protože vlastnila veškerou moc a její orgány – od nejvyšších po nejnižší – všechna opatření týkající se politických procesů schvalovaly, neboť nelze přisuzovat stejnou odpovědnost všem komunistům a bezvýznamným funkcionářům, jejich byla jen odvozená z pouhé příslušnosti ke KSČ. I později v diskusích komise na toto téma byl názor o politické odpovědnosti strany jako instituce odmítnut argumentem, že žádná strana na sebe nevezme takovou odpovědnost, tím, že odpovědnost nesmí padnout na prosté členy a funkcionáře, a že úkolem komise je naopak diferencovat, určit okruh pouze nevelkého počtu odpovědných a tímto způsobem pomoci komunistům překonat pocit viny, kterému na jaře 1968 propadali po odhalení hrůz minulých let. („Strana i sebevědomí komunistů je otřesené. Je třeba řadovým členům vrátit sebedůvěru. Očistit řadového člena, ti byli zneužití.“)

Čtrnáct dní před vpádem vojsk varšavské pětky do Československa, 8. srpna, projednávala komise obširnou osnovu zprávy pro chystaný XIV. mimořádný sjezd KSČ. V komisi převládalo mínění zveřejnit celou pravdu, padni komu padni, a „otevřeně říci věci mezinárodního charakteru, ale použít takticky výroků vedoucích funkcionářů SSSR“. Členové komise se vzájemně ujišťovali, že musí být poslední a konečnou rehabilitační komisí. („V zájmu historické pravdy je nutno říci vše, zná to mnoho lidí. Když to neřekneme my, řeknou to oni.“) Obavy z násilného ukončení práce, které se v pracovní skupině vyskytly po 21. srpnu, se brzy rozptýlily a její práce pokračovala bez omezení. Komise se sešla až téměř za dva měsíce, 14. října a na programu měla text zprávy pro XIV. sjezd KSČ (ještě nešlo o zprávu závěrečnou). Po připomínkách členové komise zprávu schválili, ale v diskusích už zazněl nový tón, když „bylo upozorněno na to, aby zpráva byla vysoce pravdivá, ale aby nenarušovala plnění moskevských dohod“, tj. tehdy stále tajného moskevského protokolu.

Odkaz na plnění moskevského protokolu se ještě podobal aktuální připomínce, ale jak se čas vzdaloval od srpna, zrychlovala se diferenciace mezi vedoucími funkcionáři KSČ. Tento proces zasáhl i Pillerovu komisi a vedl od názorových rozdílů až k rozkolu. Od ledna 1969 se komise zabývala závěrečnou zprávou, referátem pro schůzi ÚV KSČ, která měla zprávu projednávat, a přípravou písemné informace pro stranické řady a pro veřejnost. 29. ledna schválila strukturu závěrečné zprávy a někteří členové zdůrazňovali nutnost pečlivě rozvážit, „co se má dovědět stranická veřejnost a co ostatní veřejnost“, a vyloučit tendence k přílišné kritice minulosti KSČ. K faktickému rozkolu v komisi došlo na následující schůzi 12.–13. února. Na programu byla diskuse o první variantě dvou částí závěrečné zprávy, které obsahovaly mezinárodněpolitické a vnitropolitické příčiny politických procesů a historii rehabilitace jejich obětí.

Většina členů komise se zprávou v předložené podobě nesohlasila a odmítla ji podepsat. Pro ni a pro její předložení ústřednímu výboru byli L. Hofman, M. Miková, J. Frýbert a J. Rypl. Nejostřeji proti zprávě vystoupili F. Krajčír a J. Uher. Vytýkali jí, že není pojata třídně („věci měly tehdy a mají i nyní třídní charakter“), že „je to obraz jedné deformace ve všech komunistických stranách od roku 1945“, že je zaměřena proti Sovětskému svazu a socialistickým zemím („soudruzi soustředili spoustu faktů proti zemím socialistického tábora. Zpráva je příznivější pro kapitalistický tábor než pro tábor socialistický“, nebo „ve zprávě je to proti SSSR nabitě“). Vytýkali jí dále, že sedm poúnorových let líčí černě, „jako by od roku 1948 nic jiného nebylo než procesy“ (nebo „nelze sepsat celou revoluci tak, jako

by to byl celý řetěz chyb“). S odmítnutím zprávy souhlasil předseda komise. V diskusi dokonce zazněly i návrhy, aby se zpráva nebo alespoň pasáže o sovětských poradcích projednaly se sovětskými funkcionáři. Toto doporčení se opakovalo i v příštích diskusích.

První projednávání závěrečné zprávy ukázalo, že většina členů komise, která zprávu odmítla, již opustila svůj dřívější názor na poslání komise. Nechtěli poznat a tím méně sdělit pravdu o politických procesech, aby zveřejnění zjištěných skutečností nepoškodilo komunistickou stranu a nenarušilo vztahy k Sovětskému svazu. („Nemůžeme dávat zbraň proti sobě a proti SSSR“, nebo „Je třeba vážit, co to straně způsobí, když vše vyjde ven. Co to způsobí ve vztahu k SSSR“.) V jejich postoji byl také silně zastoupen aktuální politický motiv – snaha využít zprávy a závěrů komise na obranu těch funkcionářů, kteří byli po sovětském vpádu občanskou veřejností zcela odsouzeni, neboť je považovali za stejné oběti zvláště jako oběti politických procesů a volali po tom, aby se zabránilo jejich opakování.

Rozkol v komisi se pak konkrétně projevil při rozhodování, jak a v jaké podobě zprávu pracovní skupiny předložit nejvyšším orgánům KSČ. Členové komise sice prohlašovali, že zprávu nezamítli, ale že ji většina odmítla podepsat a navrhovali tento postup: předložit zprávu pracovní skupiny předsednictvu i schůzi ÚV KSČ, ovšem jako zprávu odborníků, k níž komise vypracuje vlastní stanovisko, svou zprávu, kterou Piller přednese na schůzi ústředního výboru. Za této situace se pracovní skupina musela rozhodnout, jak odpoví. Buď mohla přijmout postup komise a trvat na předložení své zprávy, nebo provést některé úpravy textu. Členové pracovní skupiny si přitom byli vědomi rizika, že přijmou-li první řešení, závěrečná zpráva se na program ÚV KSČ a tím ani na veřejnost dlouho nedostane, a to přinejmenším ze dvou důvodů: Nebylo jisté, že předsednictvo ÚV KSČ by na předložení dvou rozdílných zpráv členům ústředního výboru přistoupilo. Téměř jisté naopak bylo, že komise sama nebyla s to svou zprávu vypracovat, protože její členové k tomu neměli potřebné faktické znalosti. V nejlepším případě by trvalo velmi dlouho, než by své stanovisko vypracovali, a vzhledem k rozkolu v komisi bylo víc než pravděpodobné, že by se jim to vůbec nepodařilo. Pro rozhodnutí pracovní skupiny byl čas důležitý i z jiného důvodu: aktivní zastánci reformy očekávali, že závěrečná zpráva oslabí narůstající odvahu prosovětských sil v KSČ.

Úpravy textu, pro něž se pracovní skupina nakonec rozhodla, spočívaly v celkovém zkrácení, s čímž již předtím počítala, ve stylistických úpravách některých zvlášť „ostrých“ formulací a v přepracování pasáží týkajících se sovětské politiky a poradců. Tuto druhou variantu zprávy komise pro-

jednávala 26. a 27. února 1969. Všichni členové (nebyl přítomen F. Krajčír) s úpravami souhlasili a rozhodli, že zprávu předloží předsednictvu ÚV KSČ jako zprávu komise vypracovanou odborníky, nebo jako zprávu, kterou pracovní skupina sestavila pod vedením komise, a to s dodatkem, že se na zprávě dál pracuje a připomínky předsednictva ÚV se uplatní ve třetí, konečné variantě. 20. března předal předseda komise zprávu A. Dubčekovi.

Členové komise i pracovní skupiny počítali s tím, že se jejich zpráva dostane na program příštího zasedání ÚV KSČ. Komise proto 6. března projednala návrhy na seznamování veřejnosti s obsahem zprávy a 27. března a 9. dubna referát pro schůzi ÚV KSČ. Diskuse k oběma bodům proběhla bez vážnějších rozporů. Značné názorové rozdíly se objevily při jednání o politické odpovědnosti za procesy. Hovořilo se o ní sice na všech schůzích komise, ale na schůzi 12.–13. března byla jejím hlavním tématem. Projevily se dvě protichůdné tendence. Jedna se snažila zmírnit odpovědnost domácích politiků a akcentovala tlak zvenčí, druhá naopak nepovažovala za správné příliš zdůrazňovat sovětské zásahy a požadovala konzultace s komunistickým vedením nejen v SSSR, ale i v Maďarsku a v Polsku. Konkrétně šlo o ochranu Gottwalda, Zápotockého a případně i vedoucích politických orgánů, a o to, aby byla potlačena, ne-li zcela zamlčena role sovětských poradců při výrobě politických procesů.

Proti tomu tajemník komise po poradě s pracovní skupinou zastával toto stanovisko: Největší politickou odpovědnost měly a mají vedoucí politické orgány komunistické strany, v prvé řadě Gottwald a Zápotocký, kteří měli také ústavní odpovědnost. Běžně používaný argument, že oni a stranické orgány dostávali od pracovníků bezpečnosti falešné zprávy, neobstojí. Zastávali takové politické a ústavní funkce, které jim nejen umožňovaly, ale které jim ukládaly povinnost nechat si zprávy přešetřit a nemávat rukou nad signály o nezákonnostech. Neoznačit politické orgány a vedoucí funkcionáře za hlavní nositele odpovědnosti by znamenalo, že se pokračuje v praxi předcházejících rehabilitačních komisí a za odpovědnou se označí jenom bezpečnost a její praktiky. Pokud šlo o sovětské poradce, byla pracovní skupina a tajemník toho názoru, že ve druhé variantě zprávy je jejich role líčena tak, že další úprava nebo dokonce vypuštění příslušné pasáže již není únosné. Postoj tajemníka podpořili ti členové komise, kteří se za pracovní skupinu stavěli obvykle – L. Hofman, J. Frýbert, M. Miková, J. Rypl – a uspěli.

Od konce března 1969 členové skupiny očekávali, že se závěrečná zpráva komise dostane na program předsednictva ÚV KSČ. Když se tajemník komise dotazoval v sekretariátě A. Dubčeka, proč se projednání zprávy

oddaluje, odůvodňovali to odkazem na význam zprávy v boji proti proso-
větským silám v KSČ a Dubčekovým čekáním na politicky nejpříhodnější
dobu. Vývoj se však ubíral jiným směrem. 17. dubna 1969 vystřídal
A. Dubčeka ve funkci prvního tajemníka ÚV KSČ G. Husák a 6. května
předsednictvo ústředního výboru zprávu odmítlo, ukončilo práci komise
a pracovní skupinu rozpustilo. Zároveň uložilo připravit návrh dalšího postu-
pu. Osud zprávy o dokončení stranické rehabilitace však neskončil. V září
1969 se předsednictvo ÚV KSČ rozhodlo práci dokončit a připravit zprávu
pro schůzi ÚV KSČ. Tak informoval G. Husák J. Pillera, kterého pověřil
vedením skupiny funkcionářů, jejímiž členy byli J. Uher, V. Vedra, V. Müller
a V. Uhlíř. Skupina dostala úzce pojatý úkol: vypracovat zprávu v rozsahu
40–50 stran, navrhnout poučení pro práci KSČ („V poučení aktualizovat
léta padesátá na rok 1968, kdy také docházelo k ostouzení, hanobení lidí,
ač k tomu nebyly důvody, lidé byli často dohnáni až k sebevraždě“), a vyře-
šit členství v KSČ sedmi bývalých funkcionářů, kterým bylo členství po-
zastaveno v květnu 1968. Zpráva se neměla zabývat politickou odpovědností
za nezákonnosti a politické procesy.

Skupina svůj úkol nesplnila a v prosinci 1969 nastoupila další, která
měla zprávu přepracovat. Tvořili ji B. Graca, J. Uher a O. Syrovátko.
B. Graca se s G. Husákem dohodl, že nebudou pořizovat výtah z Pillerovy
zprávy ani nepředloží ucelený text, ale omezí se na soustředění množství
faktů, aby předsednictvo ÚV KSČ mohlo udělat závěry. B. Graca navrhoval
rozdělit zprávu do čtyř částí: problémy rehabilitace, charakteristika poli-
tických procesů, charakteristika rehabilitací, politická odpovědnost. Přitom
odpovědnost Gracova skupina posuzovala podle velmi omezeného měřítka:
„osoby budou posuzovány stranicky podle toho, jak plnily nebo porušovaly
politickou linii a organizační řád - stanovy strany“. Skupina se sešla něko-
likrát v lednu a v únoru 1970, ale svůj úkol nesplnila. B. Graca byl později
za svou činnost v roce 1968 vyloučen z KSČ.

Následovala další komise, tentokrát ve složení J. Kempný (předseda),
D. Kolder, O. Švestka a V. Šalgovič, kterou jmenovalo předsednictvo
ÚV KSČ 23. dubna 1971 a která měla připravit návrh na ukončení práce
tzv. rehabilitační komise z dubna 1968.

Mezitím zprávu tzv. Pillerovy rehabilitační komise vydal J. Pelikán
počátkem roku 1970 v zahraničí a předsednictvo ÚV KSČ 6. března 1970
nařídilo vyšetřit, jak se zpráva dostala za hranice. Zřejmě se to zjistit
nepodařilo, nikdo totiž v této věci nebyl souzen.

„Zprávu o uzavření prošetřování odpovědnosti za politické procesy z let
1949–1954 a jejich revizí“ předsednictvo ÚV KSČ schválilo už 18. května
1971 a uložilo J. Kempnému, aby zprávu upravil podle diskuse a předložil

ji ústřednímu výboru, který se sešel den nato. Poslední komise se s malými
úpravami ztotožnila se zprávou Kolderovy komise z dubna 1963 a komisi
z roku 1968 včetně jejího předsedy zhodnotila: „Zpráva [komise z r. 1969]
byla koncipována především tak, aby se podněcovala atmosféra antisocia-
lismu a antisovětskému. Zároveň chtěla diskreditovat celý náš politický
systém, vnitřní život strany a její vedoucí úlohu ve společnosti tak, aby si
vytvořila platformu pro zdůvodnění 'našeho vlastního demokratického socia-
lismu a socialismu s lidskou tvář'. Naprostým podceněním zodpovědnosti
za práci komise, nezásadovým přístupem umožnil J. Piller a někteří další
odpovědní členové ve vedení, že takto tendenční a nepravdivá zpráva byla
nelegálně dopravena a publikována v některých kapitalistických státech.
Takto zfalšovaná zpráva pravicovými oportunisty se stala podkladem pro
hysterickou protisocialistickou, protičeskoslovenskou a protikomunistickou
kampaň a hluboce škodí celému mezinárodnímu komunistickému a děl-
nickému hnutí.“ Téměř všichni členové pracovní skupiny se po roce 1969
stali obětmi politické perzekuce.

Složitá cesta závěrečné zprávy skončila. Z původní zprávy, vypracované
skupinou v roce 1968–1969, nedostali členové ÚV KSČ nic. Schválili obno-
vení členství oněm sedmi bývalým funkcionářům, kteří měli členství po-
zastaveno od května 1968. Zpráva Pillerovy komise byla v Československu
zveřejněna až v roce 1990.

Chronologii událostí spojených s politickými procesy let 1948–1954
vypracovala dokumentační skupina vedená Karlem Satranem. Členové skupi-
ny využili archivních fondů tehdy uložených v archivu ÚV KSČ a v archivu
Ústavu dějin KSČ. Zpracovali zejména rozsáhlý fond Politické procesy,
převzatý z ministerstva vnitra, fondy rehabilitačních komisí ÚV KSČ, proto-
koly schůzí ÚV KSČ, předsednictva, politického sekretariátu a politického
byra ÚV KSČ z let 1948–1963, bezpečnostní komise a evidenčního odboru
ÚV KSČ, dále osobní fondy Kl. Gottwalda, A. Zápotockého, V. Kopeckého,
A. Novotného, A. Čepičky a části fondu ministerstva spravedlnosti. Chro-
nologie obsahuje mnoho dosud neznámých nebo málo známých údajů. Přes-
tože je dokumentem své doby, odrážejícím stupeň poznání a myšlení let
1968–1969, poskytuje obraz sledovaného období nebo k němu významně
přispívá. Chronologie je otištěna v původní podobě, pouze v několika přípa-
dech došlo k nepodstatným stylistickým úpravám a jazykové korektuře pod-
le současné pravopisné normy.

Praha, listopad 1993

Karel Kaplan

Rok 1948

12. ledna 1948 – Schůze předsednictva ÚV KSČ uložila vládní delegaci, aby v jedné z příštích schůzí vlády bylo usneseno, že ministr spravedlnosti vydá orgánům ministerstva spravedlnosti pokyny o důsledném používání zákona na ochranu republiky.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 1.

21. února 1948 – Na schůzi předsednictva ÚV KSČ bylo usneseno: zřídit po dobu vládní krize politickou, organizační a propagační komisi.

Organizační komise se osobně i funkčně kryla s budoucí komisí pro bezpečnost ÚV. Jejími členy byli: Slánský, Nosek, Veselý, Reicin a Pavel. Vzhledem k tomu, že v jednotlivých těchto komisích byli funkcionáři po pěti, bylo někdy používáno názvu politická, organizační pětka. Odtud zřejmě pochází i název bezpečnostní pětka, který se objevuje. Nejvíce byl používán název (podle zápisů ze schůze bezpečnostní pětky) **komise pro bezpečnost**. Ostatní dvě komise, tj. politická a propagační, postupně zanikly, avšak bezpečnostní komise byla stále obnovována a předsednictvem ÚV potvrzována.

2.3.1948 se sešla porada bezpečnostní pětky za účasti: Slánský, Nosek, Veselý, Reicin a Ďuriš.

19.3.1948 se naposledy sešla užší bezpečnostní komise za účasti: Šváb, Veselý, Pavel, Kopřiva a Janda.

Od 29.7.1948 se komise pro bezpečnost začala scházet častěji ve složení: Slánský, Nosek, Pavel, Veselý a Šváb, později Čepička, Reicin, Závodský, Vyškovský a Kopřiva. Na této schůzi Slánský doporučil, aby komise projednávala: „...jen zásadní návrhy a zásadní otázky bezpečnostní a věci týkající se klíčových pozic a ministerstva vnitra“.

V komisi 22.9.1949 bylo usneseno: „Porady se budou konat pravidelně vždy za 14 dní. Materiál bude dodán pět dnů před konáním porady.“ Zápisy a materiály z komise na základě jejího usnesení ze dne 24.3.1950 dostával také Kl. Gottwald.

Svolávání schůzí komise zajišťoval Šváb rozesíláním pozvánek s určitým programem schůzí a podkladovým materiálem. Za program podle usnesení z 22.9.1949 zodpovídal Pavel. Podrobněji viz studie Komise pro bezpečnost při předsednictvu ÚV KSČ.

A ÚV KSČ.

5. března 1948 – Byl zatčen Antonín Püchler.

A ÚV KSČ, f. Komise I, aj. 202.

22. března 1948 – Schůze předsednictva ÚV KSČ.

K otázce politických procesů usneseno:

- Zahájit ihned proces na Slovensku. Ostatní procesy podle příprav materiálu.
- Komise se pověřuje vésti věci politických procesů dále v patrnosti a materiál a návrhy k nim předkládat postupně předsednictvu.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 1.

12. dubna 1948 – Schůze předsednictva ÚV KSČ rozhodla vydat ústní pokyny, aby lidové soudy nevyvážely rozsudky smrti, eventuálně takové rozsudky změnit na doživotní žalář.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 1.

28. června 1948 – Předsednictvo ÚV KSČ vzalo na vědomí zprávu R. Slánského ze zasedání Informačního byra.

Usneseno: Vydat komuniké ze schůze předsednictva ÚV KSČ.

Pověřit kulturněpropagační oddělení vypracováním série zásadních článků o problémech nadhozených v dokumentu.

Vydat osnovu referátu, později brožury.

Svolat urychleně široké krajské výbory KSČ za přizvání okresních tajemníků a na neděli 4.7.1948 okresní konference za přizvání zástupců základních organizací KSČ.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 1.

30. června 1948 – A. Zápotocký pronesl projev na plenární schůzi ÚRO. Hovořil mj. o otázce pouňorové očisty a uvedl, že očista nebyla všude správně pochopena. „I když ji v celém jejím rozsahu schvalujeme, budeme ji hájit a držet, nezastíráme, že se i zde někdy očista zneužila. Zvrátila se v akty msty místo v akty zabezpečení výroby. Je nesmyslné znemožňovat lidem vůbec možnost práce.“ Uvedl příklad s. Bílého, člena ÚRO, který nemohl sehnat ani manuální práci.

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, aj. 579.

2. července 1948 – Na schůzi organizačního sekretariátu ÚV KSČ byla Vilému Novému udělena ostrá důtka za nedostatečné bezpečnostní opatření při uveřejnění rezoluce Informačního byra o situaci v KS Jugoslávie v Rudém právu.

A ÚV KSČ, f. 02/3, 1948-51, zápis č. 19 – OS ÚV KSČ – 1949.

12. července 1948 – Schůze užšího politického byra ÚV KSČ.

K organizaci stranické práce v oboru práva usneseno:

1. Schválit vybudování řídicího orgánu, který bude rozhodovat o zásadních otázkách v oboru práva, řídit všeobecné práce na všech sektorech, dohlížet na plnění usnesení strany v oboru práva. Řídicí orgán podléhá předsednictvu strany.
2. Ustavit řídicí orgán (Právní radu) v tomto složení: předseda: Fierlinger, místopředsedové: dr. Čepička a dr. Procházka, členové: Adamec, Bartuška, Moural, Kraus, Viktory, Dressler, Kovalčík a soudruh, který bude obstarávat legislativní práce v kanceláři prezidenta.
3. Zřízení sekce uložit Právní radě.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 1.

13. července 1948 – Štěpán Plaček, býv. vedoucí vnitrostátního zpravodajství a Karel Černý, býv. vedoucí sektoru organizačního a kádrového na ministerstvu vnitra zaslali obsáhlý dopis (32 stran) A. Zápotockému (současně byl dopis zaslán Gottwaldovi a Slánskému). V dopise uvádějí: Již po únorových událostech pozorují zvýšený nápor reakčních sil zahraničních a vnitřních, zosťvený třídní boj, jenž probíhá ve formách boje ilegálního, zosťveného, a tím nebezpečnějšího. Na důkaz toho uvádějí zpravodajskou činnost velvyslanectví USA na našem území, zvýšenou aktivitu anglické a západoněmecké špionáže, činnost ukrajinských nacionalistů, vznik dalších podzemních center, a to národněsocialistického a pravičácko-sociálnědemokratického. Byla prý zjištěna existence plánů na zavraždění Slánského, gen. Svobody a plk. Reicina a na únos dr. E. Beneše. Československo má nejliberálnější vizovou praxi na světě a jest skutečným eldorádem cizího vyzvědačství, a přitom má početně nejslabší zpravodajskou službu. Pisatelé navrhuji (doporučují):

- početně a kádrově posílit zpravodajskou službu politiky a odborně zdatnými lidmi,
- omezit příliv cizinců z těch zemí, z nichž je proti nám špionážní činnost šířena,
- omezit početní stavy cizích diplomatických a obchodních zastupitelství,
- nově zorganizovat zpravodajskou službu.

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 1164.

14. července 1948 – Stalin zaslal Gottwaldovi dopis, ve kterém mu sděluje, že v Moskvě se nepočítá v současné době s porážkou Titovy skupiny

a že na příštím sjezdu získá Tito většinu. Současně Stalin připomíná, že je třeba nyní vyčkat, že není pochyb o tom, že marxismus-leninismus v Jugoslávii v budoucnu zvítězí.

A ÚV KSČ, f. 02/2, a.j. 117.

19. července 1948 – Konala se schůze předsednictva ÚV KSČ.

V souvislosti s událostmi po sokolském sletě předsednictvo konstatovalo, že formy odporu se budou zosťřovat, že situace si vyžaduje složitější aparát ministerstva vnitra. Ministr vnitra Nosek doznal, že byl nucen dát předvést 237 lidí a současně požádal o přijetí 5000 lidí na doplnění bezpečnosti.

A ÚV KSČ, FPÚ 128 – 66. schůze PÚV KSČ 19.7.1948.

26. července 1948 – Užší předsednictvo ÚV KSČ usneslo k otázkám bezpečnosti mj.:

Návrhy na opatření v bezpečnosti zásadně schválit. Ustavit komisi ze Slánského, Noska, Veselého, Švába a Pavla a pověřit ji podrobným propracováním jednotlivých bodů obsažených v návrhu a jejich prováděním.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 1.

16. srpna 1948 – Byla zatčena Věra Hložková proto, že se podezřelým způsobem snažila vetřít do přízně některých vysokých stranických funkcionářů. Původně působila v Bratislavě, kde se stýkala s L. Holdošem, G. Husákem, L. Novomeským a dalšími. Později se za pomoci L. Holdoše dostala do Prahy, kde rovněž pronikla do společnosti vyšších funkcionářů strany. Z vyšetřování hned na počátku vyplynuly poznatky, které kompromitovaly řadu funkcionářů KSČ i KSS. Tyto poznatky byly podle platného rozkazu předány K. Švábovi, který projevil o vyšetřování Hložkové eminentní zájem. K jejím výpovědím měli nedůvěru jak pracovníci bezpečnosti, tak pracovníci evidenčního oddělení ÚV KSČ (podle výpovědi H. Synkové z 10.1.1963). V této etapě byly její výpovědi (Hložkové) hodnoceny ještě objektivně a kriticky. Teprve později sehrály zkreslené výpovědi Hložkové úlohu při zatýkání funkcionářů strany, zejména na Slovensku. Byla vyslýchána A. Samcem a Vl. Kohoutkem.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

V letních měsících 1948 vytvořil velitel StB Jindřich Veselý z rozhodnutí K. Švába tzv. „Náchodskou komisi“. Šlo o skupinu příslušníků StB,

kteří měli za úkol vyšetřováním vybraných vězňů zrekonstruovat staré agenturní síť gestapa, SD a čs. buržoazní policie s cílem odhalit konfidenty těchto složek, kteří se vloudili do KSČ nebo kteří zastávají funkce ve státním aparátě a ve veřejném životě. Již tehdy byly získány první poznatky na Rudolfa Slánského a na Bedřicha Gemindera (z výpovědi agenta SD Vondráčka), na Josefa Franka (z výpovědi konfidenta gestapa Scheinosta) a na funkcionáře bezpečnosti dr. Štěpána Plačka a Ivo Miléna (z výpovědi agenta SD Vondráčka). Veselý a Šváb přijímali tyto poznatky s rezervou, příliš jim nedůvěřovali a nebylo zjištěno, že by na jejich základě byla podniknuta nějaká opatření.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

31. srpna – 3. září 1948 – Zasedalo plénum ústředního výboru Polské sjednocené dělnické strany, které projednalo referát B. Bieruta „Pravicové a nacionalistické úchytky ve vedení strany – cesty a prostředky k jejich překonání“. Na tomto zasedání byl zproštěn funkce generální tajemník strany s. Gomulka, který byl později neprávem zatčen a uvězněn společně s dalšími vedoucími funkcionáři Polské sjednocené dělnické strany.

A ÚV KSČ, f. K II, a.j. 552.

4. září 1948¹ – Na schůzi širšího předsednictva ÚV KSČ byl projednán zákon o pracovních táborech a usneseno:

1. Název zákona stanovit: „Zákon o táborech nucené práce“.
2. V úvodu doplnit § 2 formulací z původního návrhu, že do táborů mohou být zařazeny osoby:
  - a) práce se štítící anebo práci se vyhýbající,
  - b) rušící výstavbu lidově demokratického společenského a státního zřízení takovým způsobem, který je s to ohrozit veřejnou bezpečnost a veřejný pořádek,
  - c) narušující úmyslně veřejné zásobování takovým způsobem, který je s to ohrozit nerušený vývoj hospodářského života a zřízení na cestě k socialismu, a to bez rozdílu, zda se tyto osoby dopustily svým jednáním nebo chováním činu trestného soudem anebo úřadem veřejné správy.
3. § 2 doplnit ustanovením, že ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem spravedlnosti mají právo zařadit do táborů nucené práce

¹ Tužkou připsáno: nebo říjen.

osoby odsouzené řádným soudem, místo trestu na svobodě, ještě v průběhu výkonného řízení.

A ÚV KSČ, f. 02/I, sv. 1.

9. září 1948 – Schůze širšího předsednictva ÚV KSČ vyslovila souhlas se zřízením pracovních táborů s tím, aby jejich zřízení bylo publikováno těsně před uzákoněním.

A ÚV KSČ, f. 02/I, sv. 1.

9. září 1948 – Předsednictvo ÚV KSČ projednalo události kolem pohřbu E. Beneše. Snahu Sokolů využít pohřbu k protivládní demonstraci předsednictvo charakterizovalo jako pokus o puč. Ukázal se významný fakt (který si vedení strany plně uvědomilo), že takto konkrétně ukázané nebezpečí zaktivizovalo stranu, zmizely pochyby a kolísání. „Máme zkušenosti, že jakmile se postaví otázka režimu, že všechno ostatní ustoupí... Dělníci ze závodů žádají ostré zákroky proti reakci... Naším postupem se nám podařilo náladu rázně změnit...“

A ÚV KSČ, FPÚ 132 - 76. schůze PÚV KSČ 9.9.1948.

15. září 1948 – A. Zápotocký v rozhlasovém projevu hovořil o opatření vlády k nové úpravě potravinových přiděľů. Uvedl, že se přiděľy některých potravin zvyšují, čímž je dána odpověď na šíření pomlouvačných zpráv a na pokusy vyvolávat paniku. „Naše reakce opět doufala, že bude moci přihřát si svoji polívčičku. I tak pietní otázka, jako byla smrt a pohřeb druhého prezidenta dr. E. Beneše, byl jí vítanou příležitostí.“ Pokud jde o plnění dodávek zemědělských výrobků rolníky řekl, že snaha pořádných rolníků je mařena sabotážníky, lajdáky a šmeliináři. Proti sabotážníkům atd. je třeba zakročit.

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 595.

19. září 1948 – Na slavnosti ostravských komunistů přednesl předseda vlády A. Zápotocký projev na téma: „Ostře proti rušitelům naší cesty k socialismu.“ Uvedl mj., že v bratrské Jugoslávii se snaží určitá klika vyřadit jugoslávský národ ze společenství slovanských a lidově demokratických národů, že byly záměry použít u nás jugoslávských učňů k vyvolání vnitřních nepokojů a posílení naší reakce. Zdůraznil, že naši výrobu si nedáme narušovat ani naší reakcí, ani jugoslávskými učni. Dále A. Zápotocký řekl: „Dlouho jsme byli shovívaví, snad více než bylo třeba a mnozí snad přestali věřit, že dovedeme zjednat pořádek... V našem státě převzal moc pracující lid a my si uděláme zákony na ochranu

lidově demokratického řádu a mírové cesty k socialismu. Budeme trestat ty, kteří by chtěli naši mírovou cestu k socialismu narušovat. Je třeba více bdělosti a pozornosti věnovat protistátním a reakčním živlům. Dnes bezhlavě štvou a nadávají, sabotují a podkopávají naši práci.“

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 596.

20. září 1948 – Na schůzi širšího předsednictva ÚV KSČ byl projednán návrh zákona o pracovních střediscích a bylo usneseno:

1. Zpráva J. Veselého vzata na vědomí.
2. Schválit návrh zákona o pracovních střediscích po provedení úprav s tím, aby jej právní rada ÚV podrobila během čtyř dnů legislativní revizi tak, aby ministerstvo vnitra mohlo tento zákon bez mezi-ministerského řízení předložit příští schůzi vlády k rozhodnutí.
3. Pověřit ministerstvo vnitra, aby učinilo přípravy k zřízení pracovních středisek po dohodě především s ministerstvem průmyslu tam, kde je toho třeba. V nejbližší době je počítáno s umístěním 30 000 osob.
4. Správou pracovních středisek se pověřuje ministerstvo vnitra.
5. Střežení těchto středisek bude svěřeno zvláštním oddílům SNB, přičemž je třeba, aby veliteli byly osoby politicky a morálně spolehlivé.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 1.

4. října 1948 – Schůze širšího předsednictva ÚV KSČ projednala reorganizaci ministerstva vnitra a usnesla:

1. Schválit vytvoření dvou hlavních sektorů, a to:
  - a) bezpečnosti s odborem Státní bezpečnosti a všeobecné bezpečnosti,
  - b) veřejné správy.
2. Určit pro každý sektor zástupce ministra, který nebude mít ústavní postavení.
3. Jmenovat J. Pavla zástupcem ministra pro sektor bezpečnosti.
4. Přemístit gen. Jandu z ministerstva vnitra do generálního štábu.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 1.

11. října 1948 – Širší předsednictvo ÚV KSČ projednalo návrh zákona o Národní bezpečnosti a rozhodlo návrh zákona vrátit k přepracování mj. podle těchto zásad:

- a) vypracovat návrh rámcového zákona a návrh podrobných směrnic, které budou vydány jako vládní usnesení. Ve směrnicích vymezit poměr Národní bezpečnosti k národním výborům a její správní úkoly.
- b) Novým zákonem vyřešit otázku finanční stráže.

- c) Při přijímání do Sboru národní bezpečnosti a povyšování příslušníků SNB brát zřetel na posílení dělnického živlu.
- d) Trestní příslušnost SNB: státní soudy.
- e) Ponechat formulaci návrhu o zabezpečení dělnické milice.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 1.

11. října 1948 – Zasedalo širší předsednictvo ÚV KSČ. K táborem nucené práce usneslo:

1. Pro jednání v parlamentě změnit vládní návrh zákona ve smyslu usnesení PÚV KSČ ze dne 4.10.1948.
2. Uložit V. Novému a G. Barešovi zajistit, aby v tisku nebyly uveřejněny zprávy o zřízení táborů nucené práce.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 1.

11. listopadu 1948 – Širší předsednictvo ÚV KSČ schválilo návrh na usnesení ÚV KSČ o zřízení a úkolech komise stranické kontroly.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 1.

18. listopadu 1948 – Na schůzi širšího předsednictva ÚV KSČ byl schválen návrh na složení komise stranické kontroly: Kapoun Josef – předseda, Benada Ludvík – místopředseda, členové: Bína Antonín, Doubner Karel, Klícha Bohumil, Mestek Karel, Pimpara Adolf, Růžička Oldřich, Řípa František, Taussigová-Potůčková Jarmila.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 1.

22. listopadu 1948 – Konala se porada komise pro bezpečnost ve složení: Slánský, Nosek, Pavel, Veselý, K. Šváb a Závodský. Ve věci pracovních táborů bylo usneseno, aby byly urychleně jmenovány komise pro výběr osob, které mají být zařazeny do pracovních táborů. Zařídí K. Šváb tak, aby do 29. t.m. byly komise jmenovány. Podrobné směrnice pro tyto komise budou předloženy po jejich prodiskutování organizačnímu sekretariátu ke schválení.

A ÚV KSČ, Slánský, trezor N – 11/30.

6. prosince 1948 – Schůze širšího předsednictva ÚV KSČ. Projednána zpráva o činnosti Právní rady a usneseno:
1. Zpráva Z. Fierlingera vzata na vědomí.
  2. Ve vládě usnést, aby ministerstva předložila plán svých legislativních prací.

3. Osnovu zákona o advokacii projednat ve vládě před ukončením hospodářského roku.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 1.

21. prosince 1948 – Širší předsednictvo ÚV KSČ projednalo návrh na reorganizaci Hospodářské rady a usneslo:

1. Schválit návrh na reorganizaci Hospodářské rady.
2. Schválit složení Hospodářské rady: Zápotocký, Dolanský, Frejka, Frank, Gregor, Kliment, Ďuriš, Krajčír, Erban, Jankovcová, Sova, Púčik, Bráník. Předseda: Dolanský, tajemník Frejka. Prezidium: Zápotocký, Dolanský, Frank, Gregor, Frejka. Stále přizváni: Kárný, Novák, Goldmann a stálý zástupce Rudého práva (poslední, pokud schůze nejsou prohlášeny za důvěrné).
3. Členové Hospodářské rady mohou svoji funkci vykonávat jen osobně a nemohou se na schůzích HR, případně jejího prezidia nechat zastupovat. O tom, kdo má být kromě členů HR do jejich schůzí přizván, rozhoduje předseda HR.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 1.

21. prosince 1948 – Konala se schůze organizačního sekretariátu ÚV KSČ ve složení: Slánský, Švermová, Kopřiva, Hendrych, Moškovič, Kapoun, Sova, Kárný M., Kún. Přizván Šváb. K případu Magdy Štrosové (ref. Šváb) bylo rozhodnuto:

1. Propustit s. Štrosovou ze zaměstnání v ústředním sekretariátě a udělit jí stranickou důtku.
2. J. Pavlíčkovi udělit napomenutí.
3. S. Sauerovi udělit stranické napomenutí a zakázat mu podávání informací Státní bezpečnosti.
4. S. Vaníčkovi vytknout dopisem jeho chování při zatčení M. Štrosové.
5. Provést tato disciplinární opatření prostřednictvím závodní organizace.

A ÚV KSČ, f. 02/3-1948-51.

24. prosince 1948 – Organizační sekretariát ÚV KSČ rozhodl v záležitosti Š. Plačka: B. Geminder promluví znovu se Š. Plačkem o jeho stanovisku k vystoupení jeho ženy v souvislosti s jugoslávskou otázkou.

A ÚV KSČ, f. 02/3-1948-51.

Rok 1949

1. ledna 1949 – V souvislosti se zavedením krajského zřízení došlo k reorganizaci podřízených složek Státní bezpečnosti. Zrušily se zemské, oblastní a okresní úřadovny StB a jejich pracovníci přešli do nově zřízených krajských velitelství StB a do oddílů Státní bezpečnosti, které byly vytvořeny v okresních městech.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

17. ledna 1949 – Širší předsednictvo ÚV KSČ jmenovalo Josefa Goldmanna členem stálého byra. Uložilo organizačnímu sekretariátu ÚV určit pomocníka a technickou sílu pro J. Goldmanna.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

24. ledna 1949 – Na schůzi širšího předsednictva ÚV KSČ byla projednána reorganizace ministerstva zahraničních věcí a jmenování zástupců ministra. Mj. bylo schváleno jmenování Artura Londona zástupcem ministra zahraničních věcí pro IV. sekci (kádrovou).

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

31. ledna 1949 – Širší předsednictvo ÚV KSČ schválilo návrh na reorganizaci ministerstva spravedlnosti a na jmenování zástupců ministra: skup. politické vedení, legislativa – Dressler, skup. administrativa, dozor, vězeňství – Heraf, odbor kádrový – K. Klos.

Projednalo návrh Statutu hlavního města Prahy a pověřilo bezpečnostní komisí při předsednictvu ÚV KSČ, aby připravila návrh na organizaci bezpečnostní služby v hlavním městě s tím, že se doporučuje ponechat věci bezpečnostní v kompetenci ministerstva vnitra.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

28. února 1949 – Statistický přehled o zařazených osobách ve všech táborech nucených prací ku dni 28. února 1949:

Sociální složení:

dělníci	502	svob. povolání	15
řemeslníci	188	studující	18
obchod., živnost.	187	úředníci	129
zemědělci	39	jiné	111

Věková hranice:

do 21 let	250
do 30 let	702
nad 45 let	237

Politická příslušnost:

KSČ	93
býv. soc. dem.	39
strana lidová	80
nár. soc.	298
bez	679

Celkový stav: 1189

Táborová třída:

I.	36
II.	1080
III.	73

Školní vzdělání:

I.	1052
II.	109
III.	28

Tresty:

zák. 231	327
zák. 165	30
zák. 27	550
zák. 15	199
prostitute	83
cizí národnost	36

Pracovní schopnosti:

A	775
B	355
C	59

A ÚV KSČ, f. 35, sv. 39, a.j. 1 složka.

Únor 1949 – Přehled o činnosti komisí pro zařazování osob do táborů nucených prací za měsíc únor 1949:

počet projednaných případů během měsíce	1219
počet osob zařazených během měsíce do TNP	mužů 886
	žen 183
z toho zařazeno dle zák. č. 231/48 Sb.	mužů 19
	žen 4
zákon č. 15/47 Sb.	mužů 99
	žen 12
z celkového počtu zařazeno na	3 měsíce 39
	4 měsíce 2
	6 měsíců 107
	8 měsíců 1
	9 měsíců 5
	12 měsíců 188
	15 měsíců 2
	16 měsíců 9
	18 měsíců 8
	2 roky 688

zbytek nebyl zařazen, nebo odklad.

A ÚV KSČ, f. 35, sv. 39, a.j. 1 složka.

21. března 1949 – Konala se schůze širšího předsednictva ÚV KSČ. K jmenování titulářů na zastupitelských úřadech v zahraničí usnesla:

1. Pověřit V. Clementise, aby pozval K. Kratochvíla k rozmluvě do Prahy.
2. Návrh na jmenování ostatních titulářů (Rudolfa Bystrického a Eduarda Goldstückerera) předložit po rozmluvě s K. Kratochvílem znovu předsednictvu ÚV.

Byla schválena reorganizace ministerstva zahraničního obchodu a jmenování mj. Evžena Löbla a Rudolfa Margoliuse náměstky ministra.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

28. března 1949 – Širší předsednictvo ÚV KSČ projednalo vládní nařízení k Národní bezpečnosti v Praze a v Pražském kraji. Projednalo jmenování titulářů na zastupitelských úřadech v zahraničí a mj. schválilo jmenování E. Goldstückerera vyslancem v Izraeli.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

31. března 1949 – Statistický přehled o zařazených osobách ve všech táborech nucených prací ke dni 31.5.1949:

Sociální složení:

dělníků	802
řemesl.	246
obch., živn.	220
zemědělců	75
svob. pov.	37
studující	28
úředníků	164
jiní	71

Věková hranice:

do 21 let	320
do 20 let	934
nad 45 let	298

Školní vzdělání:

I.	1461
II.	131
III.	41

Polit. příslušnost:

KSČ	184
býv. soc. dem	62
lid.	102
nár. soc.	396
bez	897

Táborová třída:

I.	111
II.	1438
III.	89

Pracovní schopnost:

A	899
B	625
C	116

Tresty:

předchozí: politické	29 osob
kriminální	133
zákon 231	396
zákon 165	37
zákon 27	205
zákon 15	231
zákon o TNP	732
administrativ.	1
retribuční 16/45	1
prostitutek	122
celkový stav	1645

A ÚV KSČ, f. 35, sv. 39, a.j. 1 složka.

Březen 1949 – Přehled o činnosti komisí pro zařazování osob do táborů nucených prací za měsíc březen 1949:

počet projednaných případů 1255
počet osob zařazených do TNP 763 (M 585, Ž 178)

z toho zařazeno dle zák. č. 247/48 Sb.:

§ 2 odst. 1 a	M	486	Ž	164
zák. č. 231/48 Sb.	M	42	Ž	6
zák. č. 15/47 Sb.	M	55	Ž	9
zák. č. 27/47 Sb.	M	1		

Z celkového počtu zařazeno na:	3 měsíce	58 osob
	6 měsíců	129 osob
	9 měsíců	3 osoby
	12 měsíců	203 osob
	15 měsíců	2 osoby
	18 měsíců	11 osob
	24 měsíců	357 osob

odklad, přerušení: 1 osoba

A ÚV KSČ, f. 35, sv. 39, a.j. 1 složka.

4. dubna 1949 – Na schůzi širšího předsednictva ÚV KSČ schváleno mj.:
- jmenování Ervína Poláka zástupcem ministra vnitra pro sektor veřejné správy,
  - jmenování ing. Ivana Holého zástupcem ministra průmyslu pro skupinu textil, obuv, kůže, guma,
  - jmenování generálních ředitelů:
dr. ing. Frant. Fabingera pro skupinu těžkého strojírenství,

dr. ing. Jaroslava Jičínského pro skupinu Čs. hutě,
dr. ing. Jiřího Kárného pro skupinu chemie.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

11. dubna 1949 – Ministerstvo vnitra zaslalo A. Zápotockému situační zprávu o táborech nucené práce ku dni 31.3.1949. Ze zprávy vyplývá, že k 1. dubnu 1949 bylo v 15 táborech nucené práce s kapacitou 11 860 zařazeno 2171 osob. Z toho bylo 45,5 % dělníků, 15,33 % řemeslníků, 14,64 % obch. živností, 3,86 % zemědělců, 10 % úředníků, 1,88 % svobod. povolání, 1,53 % studující a zbytek činí ostatní. Bylo konstatováno, že do táborů je zařazováno stále velké procento z řad pracujících. Předpokládá se, že se v příštím období situace zlepší, neboť bezpečnostní referenti KNV prováděli v březnu instruktáž bezpečnostních referentů ONV a bezpečnostních složek NB a zapojili do akce i spolupracovníky po linii stranické.

A ÚV KSČ A. Zápotockého, a.j. 1165.

20. dubna 1949 – Širší předsednictvo ÚV KSČ schválilo organizaci Státního úřadu plánovacího a jmenování náměstků předsedy, mj. dr. Ed. Outraty a dr. Josefa Goldmanna.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

20. dubna 1949 – Organizační sekretariát ÚV KSČ vzal na vědomí zprávu Taussigové o poměrech na Karlovarsku a rozhodl vyslat pětičlennou komisi složenou ze soudruhů: Kopřivy, Taussigové, Homoly, Bíny, Švába.

A ÚV KSČ, f. 02/3-1948-51, zápis č. 19-OS-ÚV KSČ 1949.

25. dubna 1949 – Na schůzi širšího předsednictva ÚV KSČ bylo schváleno jmenování Ústřední plánovací komise v tomto složení: předseda: Dolanský, členové: Bráník, Outrata, Púčik, Goldmann, Fukátko, Volavka, Frejka, Berák, Hulínský, ing. Reiman Mil., Staněk J., Poláček K., Příhodský, Sova Lad., ing. Mozola.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

26. dubna 1949 – Organizační sekretariát ÚV KSČ vzal na vědomí zprávu L. Kopřivy o poměrech na Karlovarsku a přijal tyto závěry: Homolu pověřit funkcí krajského sekretáře KV. Poslat s. Škrlanta na dovolenou, Kopřivu, Taussigovou, Bínu pověřit zpracováním rezolucí. B. Škrlantová se vzdá poslaneckého mandátu, z aparátu KV propustit Tannenbaum-Cibulku.

A ÚV KSČ, f. 02/3, 1948-51, zápis č. 20-1949, OS ÚV KSČ.

27. dubna 1949 – Konala se porada komise pro bezpečnost ve složení Slánský, Nosek, Pavel, Veselý a Šváb. Ve věcech pracovních táborů se opětovně ukládá J. Pavlovi, aby do 14 dnů (tj. 11.5.1949) vypracoval návrh na podrobné pokyny pro funkcionáře strany, jakým způsobem postupovat při určování osob pro tyto tábory a kdo má být postižen.

A ÚV KSČ, Slánský, trezor N-11/31.

30. dubna 1949 – Statistický přehled o zařazených osobách ve všech táborech nucených prací ke dni 30. dubna 1949:

Sociální složení:

dělníci	967
řemesl.	250
obch., živn.	240
zemědělci	95
svob. povol.	53
studující	49
úředníci	189
jiní	97

Věková hranice:

do 21 let	350
do 30 let	1225
nad 45 let	365

Školní vzdělání:

I.	1730
II.	161
III.	49

Politická příslušnost:

KSČ	208
býv. soc. dem.	76
lid.	117
nár. soc.	438
bez	1101

Tresty:

předchozí: kriminál.	146 osob
politické	43 osob
zák. 231	450 osob
zák. 165	42 osob
zák. 27	232 osob
zák. 15	247 osob
zák. o TNP	969 osob
celkově	1940 osob

Táborová třída:

I.	179
II.	1656
III.	105

Pracovní schopnost:

A	1117
B	689
C	134

A ÚV KSČ, f. 35, sv. 39, a.j. 1 složka.

Duben 1949 – Přehled činnosti komisí pro zařazování osob do táborů nucených prací za měsíc duben 1949:

Počet projednávaných případů	948
do TNP zařazeno osob	637 (M 551, Ž 86)

Zařazeno dle

zákona č. 247/48 Sb. § 2, odst. 1a	M	495	Ž	76
zák. č. 231/48 Sb.	M	10	Ž	1
zák. č. 15/47 Sb.	M	40	Ž	9
zák. č. 27/47 Sb.	M	1	Ž	0
zák. č. 165/46 Sb.	M	5	Ž	0

Zařazeno na:

3 měsíce	48
4 měsíce	8
6 měsíců	64
8 měsíců	4
9 měsíců	4
12 měsíců	135
15 měsíců	5
16 měsíců	1
18 měsíců	20
24 měsíců	348
odklad, přerušení	31

A ÚV KSČ, f. 35, sv. 39, a.j. 1 slož.

2. května 1949 – Na schůzi širšího předsednictva ÚV KSČ byla projednána zpráva o poměrech v krajské organizaci KSČ v Karlových Varech a usneseno:

1. Vzít na vědomí zprávu L. Kopřivy.
2. Schválit navrhovaná opatření s tím, že 3. bod bude doplněn o požadavek zjednaní nápravy.
3. Rozeslat rezoluci v plném znění krajským a okresním sekretariátům strany se žádostí, aby ji projednaly.
4. Pověřit L. Kopřivu, aby na základě usnesení předsednictva ÚV napsal článek do časopisu „Funkcionář“ a vyvodil z usnesení všeobecné závěry.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

2. května 1949 – Širší předsednictvo ÚV KSČ schválilo jmenování Karola Bacílka povereníkem dopravy.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

9. května 1949 – Rákosi zaslal Kl. Gottwaldovi radiodepeši tohoto znění: „Prosím, vyhovte naší prosbě a zatkněte Fielda, který se právě vrátil do Prahy. Rákosi.“

A ÚV KSČ, f. K II, a.j. 552.

11. května 1949 – Na žádost Rákosiho a na doporučení generála Bělkina byl na našem území zatčen americký žurnalista Noel Field a vydán maďarské Státní bezpečnosti.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

Po souhlasu Kl. Gottwalda byl Noel Field hned po příjezdu do Prahy zatčen a vydán maďarským bezpečnostním orgánům.

A ÚV KSČ, f. K II, a.j. 552.

29. května 1949 – Byl zatčen dr. Gejza Pavlík a Charlotta Pavlíková.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

Byl zatčen Gejza Pavlík a spolu s manželkou převezen do Maďarska.

A ÚV KSČ, f. K II, a.j. 552.

31. května 1949 – Maďarské bezpečnostní orgány hlásily do Prahy, že se dr. Pavlík přiznal a uvedl, že předával špionážní zprávy Noelu Fieldovi, v jehož síti se prý nachází Vilém Nový, Ervín Polák a Ludvík Frejka. Za další spolupracovníky Fielda a imperialistických rozvědek byli označeni L. Holdoš, Nekvasil, Reis, Černý, Oliva, Kohnová, Púll, Goldmann, Löbl, Glaserová, Markus a řada dalších. K takovému označení těchto lidí neměl Gottwald zpočátku důvěru.

A ÚV KSČ, f. K II, a.j. 552.

Květen 1949 – Přehled činnosti komisí pro zařazování osob do táborů nucených prací za měsíc květen 1949:

Počet projednaných případů	847				
do TNP zařazeno osob	495	M	432	Ž	63
z toho zařazeno podle					
zák. č. 247/48 Sb. § 2, odst. 1a		M	320	Ž	59
zák. č. 231/48 Sb.		M	36	Ž	3
zák. č. 15/47 Sb.		M	46	Ž	1
Zařazeno na:					
měsíce	60				
6 měsíců	91				
9 měsíců	1				
15 měsíců	149				
není uvedeno	6				
24 měsíců	188				
odklad, přerušení	2				

A ÚV KSČ, f. 35, sv. 39, a.j. 1 slož.

9. června 1949 – Porada komise pro bezpečnost ve složení: Slánský, Nosek, Čepička, Pavel, Reicin, Veselý, Šváb. Jako znalec se části porady zúčastnil dr. Lukeš z ministerstva vnitra.

Program:

1. Návrh na platový zákon
2. Problémy Lidových milicí
3. Problémy pracovních táborů

K bodu 3. (problémy pracovních táborů) referoval J. Pavel a bylo mj. usneseno:

Předložený návrh projedná Slánský s Kl. Gottwaldem, potom v předsednictvu strany. Do příští porady připraví J. Pavel plán na vyčištění zvláště důležitých okresů jako Jáchymov, Cheb, Aš, Železná Ruda a jiných podobné důležitosti.

Dále bylo usneseno konati pravidelně porady, a to každých 14 dní ve čtvrtek vždy o 16. hod. Materiál bude soustřeďovat a doporučovat K. Šváb. Materiál, který má být projednáván komisí, musí být doručen nejpozději v pondělí před konáním porady. Bude dodáván také A. Čepičkovi a Reicinovi. J. Pavel, Veselý, Šváb vypracují konkrétní plán úkolů, vyplývajících z usnesení IX. sjezdu KSČ k otázkám bezpečnosti.

A ÚV KSČ, Slánský, trezor N-11/5.

10. června 1949 – Statistický přehled o osobách zařazených ve všech táborech nucených prací ke dni 10. června 1949:

Sociální složení		Věková hranice:	
dělníci	787	do 21 let	584
řemeslníci	846	do 30 let	2005
obch., živn.	260	nad 45 let	301
zemědělci	122		
svob. povolání	83	Školní vzdělání:	
studující	129	I.	2486
úředníci	313	II.	328
jiní	350	III.	76

Politická příslušnost:

KSČ	350
býv. soc. dem.	63
lidovci	270
nár. soc.	320
bez	1887

<i>Tresty:</i>		
předchozí:	polit.	187
	kriminální	384
zák. 231		598
zák. 165		56
zák. 27		152
zák. 15		415
o TNP		1455
administrativní		118
retribuční 16/45		
prostitutek		96
Celkový stav		2890

<i>Táborová třída</i>		<i>Pracovní schopnost:</i>	
I.	302	A	2125
II.	2294	B	617
III.	294	C	148

A ÚV KSČ, f. 35, sv. 39, a.j. 1 slož.

21. června 1949 – Předseda vlády A. Zápotocký měl rozhlasový projev o posledních událostech v poměru státu ke katolické církvi na téma: „Vláda nedovolí zneužívat kostelů k reakčním politickým projevům“. Hovořil o tom, že již delší čas se snaží určit církevní hodnostáři v čele s arcibiskupem Beranem použití církevních institucí, kostelů a klášterů ve spojení se zahraničními nepřáteli republiky ke štvání proti republice a rozrušování občanstva nepravdivými zprávami. Biskupové zakazují politickou činnost ve prospěch lidově demokratické republiky, odmítají dohodu s vládou o církevních otázkách, Katolická akce je prohlašována za nekatolickou. Arcibiskup, který na jedné straně zakazuje kněžím politickou činnost pro republiku, nařizuje, aby se kněží zúčastnili politické činnosti proti republice. K tomu chce donutit kněze i věřící hrozbou, tresty, terorem a násilím.

A. Zápotocký dále řekl: „Vláda Československé republiky nedovolí porušování ústavy a zákonů. Bude chránit svobodu náboženského přesvědčení stejně jako nedopustí, aby náboženských úkonů a kostelů bylo k politikoreakcionářským projevům a štvání proti republice zneužíváno. Politika do kostela nepatří.“

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 675.

24. června 1949 – Byl zatčen Rudolf Feigl a dr. Vlasta Veselá.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

27. června 1949 – Předsednictvo ÚV KSČ přijalo stanovisko k vynesným rozsudkům:

1. Nevyslovit námitky proti provedení rozsudku Nejvyššího soudu ve věci Miroslava Jebavého.
2. Doporučit Nejvyššímu soudu, aby změnil rozsudek smrti ve věci Dušana Slavíka, Tvarůžka a Bocháčkové na doživotní trest na svobodě.
3. Nevyslovit námitky proti rozsudku Nejvyššího soudu ve věci Sedláčka.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

30. června 1949 – Manželé Pavlíkovi byli umístěni ve věznicí v Mladé Boleslavi, kde prováděla vyšetřování skupina pracovníků Státní bezpečnosti pod přímým řízením Karla Švába. Pavlík a Pavlíková své původní výpovědi učiněné v Maďarsku odvolali s poukazem na to, že z nich byly násilím vynuceny a že vypovídali jen proto, aby se mohli dostat do Československa před řádný soud.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

30. června 1949 – Statistický přehled o osobách zařazených ve všech TNP ke dni 30.6.1949 (ke konci II. čtvrtletí):

<i>Sociální složení:</i>		<i>Věková hranice:</i>	
dělníci	825	do 21 let	774
řemeslníci	928	do 30 let	2156
obch., živn.	510	nad 45 let	455
zemědělci	198		
studující	204	<i>Školní vzdělání:</i>	
svob. pov.	80	I.	2879
úředníci	347	II.	395
jiní	293	III.	111

Politická příslušnost:

KSČ	466
býv. soc. dem.	–
lidovci	102
nár. soc.	383
bez	2434

Tresty:

předchozí: polit.	211
kriminální	411
zákon 231	725
zákon 165	71
zákon 27	117
zákon 15	466
o TNP	1710
administrativní	190
retribuční 16/45	0
prostitutek	106
Celkový stav	3385

Táborová třída:

		<i>Pracovní schopnost:</i>	
I.	417	A	2515
II.	2573	B	741
III.	395	C	129

A ÚV KSČ, f. 35, sv. 39, a.j. 1 slož.

Červen 1949 – Začala pracovat tzv. smíšená stranická komise ve složení Lad. Kopřiva, K. Šváb za ÚV KSČ a Osvald Závodský za Státní bezpečnost. Tato komise měla prověřit obvinění vznesená proti osobám zatčeným v souvislosti s Pavlíkem.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

1. července 1949 – Komise pro bezpečnost ve složení Slánský, Nosek, Čepička, Pavel a Šváb konstatovala při kontrole usnesení z poslední schůze: Ve věci vyčištění Prahy a způsobu určování vadných osob do pracovních táborů byl předložen plán z minulé schůze schválený Kl. Gottwaldem. Má být proveden nejdříve ve Velké Praze. Jednotlivá hlediska projedná R. Slánský přímo se s. A. Novotným z Pražského kraje. Návrh na vyčištění Dejvic předložený J. Pavlem se zatím odkládá. Bude zřízena centrální závadová kartotéka, podle které budou jednotlivé osoby určeny do pracovního tábora. Materiál pro kartotéku bude sbírán pomocí stranických orgánů, zpracováván a vytěžen Státní bezpečností.

Dále bylo mj. usneseno, že u ministerstva vnitra bude zřízeno zvláštní kontrolní oddělení, které funkčně spojí úkoly komise stranické kontroly a odborný dohled nad vykonáváním bezpečnosti. Toto oddělení bude podléhat přímo ústřednímu sekretariátu (K. Šváb).

A ÚV KSČ, Slánský, trezor N-11/32.

2. července 1949 – Karel Šváb napsal Gottwaldovi dopis o Pavlíkovi a jeho manželce, kteří byli převezeni z Maďarska do Československa: „Bylo mi sděleno, že oba jsou zlomeni, cítí se vinni a jsou si vědomi svých zločinů.“

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

11. července 1949 – Ministerstvo vnitra zaslalo s. Zápotockému situační zprávu o táborech nucené práce za II. čtvrtletí 1949 ke dni 30. června 1949. Ze zprávy vyplývá, že v 16 táborech nucené práce s kapacitou 11 600 osob bylo ke dni 30.6.1949 umístěno 3385 osob. Z toho bylo 33,79 % dělníků, to je o 11,71 % méně než v prvním čtvrtletí, a 23,15 % řemeslníků, to je o 7,82 % více než v prvním čtvrtletí, počet studujících se zvýšil o 2,63 %. Zpráva konstatuje, že největší procento zařazených osob je z řad pracujících (dělníci a řemeslníci tvoří 57 %) a že tedy z třídního hlediska zařazování nevyhovuje. Do táborů jsou zařazovány i osoby duševně a tělesně nezpůsobilé (nakažlivé choroby, TBC, pohlavní nemoci). Do táborů žen je třeba uvolnit pro osvětovou a dozorní službu ženy, příslušnice SNB, jinak nelze zaručit mravní bezúhonnost jak příslušníků SNB, tak i zařazených žen (cca 50 % prostitutek).

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 1165.

18. července 1949 – Ve zprávě o situaci vězňů v Mladé Boleslavi bylo uvedeno, že Veselá mluví o vědomém odstraňování poctivých členů strany. Veselá žádá o lékaře, protože je těžce nemocná a vyslovují se obavy, aby nenastala krize.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

28. července 1949 – L. Kopřiva, vedoucí tříčlenné komise pro prošetření osob obviněných z protistátní činnosti v souvislosti s Pavlíkem prohlásil, že Pavlíkovy výpovědi v Maďarsku nebyly vynuceny a pokud tak tvrdí Pavlík, je to pouze planá výmluva.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

Červenec 1949 – Přehled činnosti komisí pro zařazování osob do TNP za měsíc červenec 1949:

Počet projednaných případů	1185
do TNP zařazeno celkem	851 (M 696, Ž 155)

Z toho zařazeno dle				
zák. č. 247/48 Sb. § 2, odst. 1a	M	608	Ž	139
zák. č. 231/48 Sb.	M	50	Ž	12
zák. č. 15/47 Sb.	M	34	Ž	4
zák. č. 27/47 Sb.	M	3	Ž	–
zák. č. 165/46 Sb.	M	1	Ž	–

Zařazeno na:		
3 měsíce	84	
4 měsíce	5	
6 měsíců	118	
8 měsíců	1	
9 měsíců	2	
12 měsíců	245	
14 měsíců	2	
15 měsíců	4	
18 měsíců	6	
20 měsíců	–	
24 měsíců	384	
odklad, přerušení	4	

A ÚV KSČ, f. 35, sv. 39, a.j. 1 slož.

Červenec 1949 – Veselá odmítá učinit jakékoli doznání a neustále prohlašuje, že je nevinná. Na výrok, že musí sama vědět, proč byla zatčena, odpovídá: „Co je to za blbost? Já mám při svém zdravotním stavu trpět proto, že u policie je několik volů, kteří tomu nerozumějí a splášili se?“

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

5. srpna 1949 – Všem krajům kromě Slovenska rozeslány „Pokyny pro bezpečnostní pětky“. Jde o materiál (průklep), z něhož není zřejmo, kdo jej zpracoval, projednal a schválil.

A ÚV KSČ, Slánský, trezor N-11/11.

8. srpna 1949 – Vyšetřující skupina (J. Veselý, Šváb, Milén, Čech a Papež) zapsala, že Veselá již 8 dní odmítá přijímat jídlo, vyhrožuje sebevraždou a dožaduje se propuštění. Zápis byl doručen Slánskému a Gottwaldovi.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

– Byl zatčen Jaromír Kopecký.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

31. srpna 1949 – Statistický přehled o osobách zařazených ve všech TNP ke dni 31. srpna 1949:

<i>Sociální složení:</i>		<i>Věková hranice:</i>	
dělníci	1172	do 21 let	678
řemeslníci	821	do 30 let	2900
obchod., živn.	341	nad 45 let	375
zemědělci	293		
svobod. povolání	58	<i>Školní vzdělání:</i>	
studující	234	I.	573
úředníci	504	II.	307
jiní	530	III.	73

<i>Politická působnost:</i>		<i>Tresty:</i>	
KSČ	388	předchozí: politické	173
býv. soc. dem.	–	kriminální	387
lidovci	295	zák. 231	914
nár. soc.	547	zák. 165	26
bez	2723	zák. 27	108
		zák. 15	450
<i>Táborová třída:</i>		o TNP	2399
I.	442	administrativní	62
II.	2285	prostitutek	78
III.	239	Celkem	3953

Pracovní schopnost:

A	2146
B	699
C	125

A ÚV KSČ, f. 35, 38, sv. a.j. 1 sl.

Srpen 1949 – Přehled činnosti komisí pro zařazování osob do TNP za měsíc srpen 1949:

Počet projednaných případů	676			
do TNP zařazeno	513	M	414	Ž 99

Z toho zařazeno do TNP dle

zák. č. 247/48 § 2, odst. 1a	M	367	Ž	99
zák. č. 231/48 Sb.	M	34	Ž	0
zák. č. 15/47 Sb.	M	13	Ž	0

Zařazeno na:	3 měsíce	55
	6 měsíců	76
	9 měsíců	1
	12 měsíců	141
	18 měsíců	13
	24 měsíců	227
odklad, přerušení		20

A ÚV KSČ, f. 35, sv. 39, a.j. 1 složka.

3. září 1949 – V souvislosti s přípravou i samotným procesem s László Rajkem Rákosi naléhal, aby rovněž v Československu došlo k masovému zatýkání funkcionářů. V depeši Gottwaldovi píše: „Ty máš jména těch, které u nás zatčení označili jako československé špióny západního imperialismu, nebo kteří této špionážní službě dali informace.“

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

6. září 1949 – Gottwaldovi a Slánskému byla zaslána situační zpráva o vyšetřování Veselého, v níž bylo uvedeno, že Veselý již 8 dní odmítá přijímat jídlo, že vyhrožuje sebevraždou a dožaduje se propuštění.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

7. září 1949 – Z rozhodnutí Kl. Gottwalda odjel do Budapešti K. Šváb, který byl přijat Rákosim.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

9. září 1949 – Šváb zaslal Gottwaldovi zprávu, ve které uvádí, že podle zpráv plukovníka maďarské Státní bezpečnosti Szücze vyšlo najevo, že mezi stavem vyšetřování, jak jej líčil Rákosi a skutečnými výsledky existují vážné rozpory. Szücz řekl Švábovi, že materiál, ze kterého by bylo možno dedukovat podezření vůči orgánům československého ministerstva vnitra a zahraničí, nemají, atd.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

20. září 1949 – Na schůzi sekretariátu ÚV KSČ byla projednána vnitrostranická kampaň o Rajkově procesu a schváleno: Vydát brožuru, obsahující politický úvod, obžalovací spis a průběh procesu. Napsat úvodník do RP. Vést vysvětlovací kampaň a vydat po ukončení procesu osnovu referátu pro členskou schůzi ZO KSČ.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 85.

9. září 1949 – Šváb zaslal Gottwaldovi zprávu (Slánského informoval ústně), podle které Rákosi vyslovil obavy a podezření, že na našem ministerstvu vnitra lidé pověřeni vyšetřováním případu Pavlíka jej úmyslně zkreslují a bagatelizují. Dále znovu upozornil na řadu závažných jevů, na jejichž podkladě lze předpokládat, že v nejvyšších státních funkcích v ČSR, ve vedení strany, na různých ministerstvech, v hospodářství, v průmyslu, zemědělství sedí a rozhodují lidé, kteří pracují pro nepřítel, atd.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

11. září 1949 – Na slavnosti v Líšni u Brna přednesl předseda vlády A. Zápotocký projev, v němž mj. poukázal na výsledky dosažené v minulém roce a řekl, že se zklamali ti, kteří ať doma či za hranicemi připravovali válku a vyvolávali paniku. Protože jim to nevyšlo, snažili se užít náboženství jako zástěrky pro své záškodnické útoky proti republice a jejímu lidově demokratickému zřízení... „Svoboda náboženského vyznání, volnost náboženského přesvědčení je u nás pro každého občana republiky zajištěna tak, jak nikdy jindy zajištěna nebyla... Nedovolíme ale nikomu, aby náboženství, víry a kostela zneužíval ke štvání proti republice a k sabotování budování lidově demokratického řádu a křížení naší cesty k socialismu.“

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 690.

12. a 13. září 1949 – Velitel čsl. Státní bezpečnosti Jindřich Veselý jednal ve Varšavě s vedoucími činiteli Polské sjednocené dělnické strany Bierutem, Bernauem a Zambrowskim i s vedoucími pracovníky polské Státní bezpečnosti Radkiewiczem, Rozanskim a Swiatlem. Pracovníci polské Státní bezpečnosti mj. sdělili, že centrum tzv. maďarského případu se prý nachází v Praze a že ČSR je objektem většího zájmu imperialistického Západu nežli Polsko. Záznamy o těchto rozhovorech zaslal Veselý Gottwaldovi.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

21. září 1949 – Byl zatčen Oskar Kosta.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

22. září 1949 – Komise pro bezpečnost ve složení Slánský, Nosek, Čepička, Pavel, Reicin, Veselý, Šváb projednala zprávu o přípravných pracích v akci pracovních táborů a usnesla mj.:

- a) Schválit opatření učiněná pro výběr osob do TNP.
- b) Oddělit vysídlení rodinných příslušníků od této akce a vypracovat pro toto přesné směrnice.
- c) Odstranit roztržitost malých táborů a zaměřit úsilí na vybudování velkých celků.
- d) Vyřešit otázky pracovního upotřebení uzavřením jasných smluv s jednotlivými průmyslovými obory.
- e) Všechny záležitosti pracovních táborů, tj. výběr osob, pracovní upotřebení, výchova, hospodářské záležitosti, ostraha a stálý státněbezpečnostní dozor soustředit do „Správy táborů nucené práce“. Jako vedoucí se určí Bedřich Pokorný. Správa TNP bude součástí Státní bezpečnosti.
- f) Všechna opatření ještě jednou přezkontrolovat a doplnit dosud nevyřešenými otázkami, jako: kázeňský řád, styk s rodinnými příslušníky, zřízení odvolávací komise a jiné. Za všechna uvedená opatření odpovídají Nosek, Pavel a Veselý.

A ÚV KSČ, Slánský, trezor N-11/15.

24. září 1949 – Byl zatčen Karel Markus.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

29. září 1949 – Komise pro bezpečnost zasedala ve složení: Gottwald, Slánský, Zápotocký, Čepička, Kopřiva, Vladimír, Šváb a Papež. Nepřítomen a omluven Nosek. Mj. byl schválen návrh na zúžení bezpečnostních pěték v kraji ve složení vedoucí politický tajemník KV KSČ, předseda KNV, velitel KV SNB s tím, že do schůzí těchto bezpečnostních trojek bude zván bezpečnostní tajemník KV KSČ.

A ÚV KSČ, Slánský, trezor N-11/22.

30. září 1949 – Statistický přehled o osobách zařazených ve všech TNP ke dni 30. září 1949:

Sociální složení:

dělníků	1018	svob. povol.	35
řemeslníků	614	studující	183
obch., živn.	365	úředníků	310
zemědělců	137	jiní	266

Věková hranice:

do 21 let	577
do 30 let	2005
nad 45 let	346

Politická příslušnost:

KSČ	342
býv. soc. dem.	–
lidovci	267
nár. soc.	502
bez	1817

Pracovní schopnost:

A	1954
B	828
C	146

Školní vzdělání

I.	2620
II.	256
III.	52

Tresty:

předchozí: politické	166
kriminální	291
zákon 231	641
zákon 165	23
zákon 27	107
zákon 15	420
zákon o TNP	1675
administrativní	62
prostitutek	65
Celkový stav	2928

A ÚV KSČ, sv. 39, a.j. 1 složka.

Září 1949 – Přehled činnosti komisí pro zařazování osob do TNP za měsíc září 1949:

počet projednaných případů	846			
z toho zařazeno do TNP	595	M	502	Ž 9
Podle zák. č. 247/48 Sb. § 2, odst. 1a		M	474	Ž 9
zákon č. 231/48 Sb.		M	21	Ž 3
zákon č. 15/47 Sb.		M	7	

Zařazeno na:

3 měsíce	36
5 měsíců	1
6 měsíců	108
8 měsíců	1
9 měsíců	1
12 měsíců	172
18 měsíců	28
24 měsíců	248

odklad, přerušení 6

A ÚV KSČ, f. 35, sv. 39, a.j. 1. slož.

Koncem září 1949 – Na poradě oznámil Slánský V. Noskovi, Veselému a Pavlovi, že „bylo rozhodnuto vytvořit zvláštní vyšetřovací sektor pro stranické a politické delikty, že vedoucím tohoto sektoru bude Šváb, který v této funkci bude nadále zaměstnancem strany a nebude v ničem

podléhat ministerstvu vnitra. Strana poskytne Švábovi lidi a ministerstvo vnitra mu dá k dispozici místnost, vozidla a vše, co bude k výkonu své funkce potřebovat. Formálně bude Šváb veden jako zástupce velitele StB“. Spolu se Švábem přišli na ministerstvo vnitra další pracovníci aparátu ÚV KSČ: H. Synková, B. Doubek, A. Pimpara.

A ÚV KSČ, Zpráva pracovní skupiny Pillerovy komise – pracovní varianta.

5. října 1949 – Vedoucí kádrového oddělení ÚV KSČ a člen smíšené komise L. Kopřiva oznámil dopisem Kl. Gottwaldovi výsledek šetření smíšené komise: Löbl nesrostl s dělnickým hnutím, žije měšťáckým způsobem života, je nesebekritický, neupřímný a je schopen podléhat cizím vlivům. Ačkoliv v té zprávě nebyl uveden ani jeden náznak trestné činnosti či jiného porušení zákonů, byl jmenovaný 29. listopadu 1949 zatčen, aniž by s ním, podobně jako v dalších případech, bylo šetření po stranické linii uzavřeno.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

15. října 1949 – Mimořádná porada komise pro bezpečnost ve složení: Slánský, Čepička, Veselý, Šváb. Přizváni: A. Novotný, Kotál, B. Pokorný, Vyškovský. Program: průběh akce T-43. Na základě zprávy B. Pokorného, kterou doplnil A. Novotný, byl proveden rozbor dosavadního průběhu této akce a byly vetyčeny zásady pro další postup. Bylo rozhodnuto, že bude zřízena ústřední odvolací komise, která bude řešit sporné případy. Do komise byli jmenováni: Novotný, B. Pokorný, Vyškovský, Papež.

A ÚV KSČ, Slánský, trezor N-11/6.

17. října 1949 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo dočasně G. Husáka do funkce pověřence pro Státní úřad pro věci církevní pro Slovensko.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

24. října 1949 – Předsednictvo ÚV KSČ přijalo usnesení k odsunu občanů z jižního pohraničí: Zastavit akci odsunu občanů z jižního pohraničí. Zavést disciplinární řízení po stranické linii proti D. Okálimu, odpovědnému za tuto akci.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

27. října 1949 – Konala se porada komise pro bezpečnost ve složení: Slánský, Nosek, Čepička, Reicin, Veselý, Šváb. Pro nemoc omluven

Pavel. Na návrh A. Čepičky bylo schváleno jmenování dr. Milana Klose velitelem Sboru vězeňské stráže.

A ÚV KSČ, Slánský, trezor N-11/14.

28. října 1949 – Vedoucí nově vytvořené (vyšetřovací) skupiny na ministerstvu vnitra Karel Šváb sdělil Gottwaldovi: „Skupina Pavlík a spol. Všechny ve vazbě se nacházející osoby jsou intenzivně vyslýchány. Z dosavadních výsledků je zřejmé, že pomocí těchto osob se nám asi nepodaří učinit velké pokroky při odhalování veřejných škůdců.“

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 55.

31. října 1949 – Statistický přehled o osobách zařazených ve všech TNP ke dni 31. října 1949:

<i>Sociální složení:</i>		<i>Věková hranice:</i>	
dělníci	1304	do 21 let	773
řemeslníci	946	do 30 let	2014
obch. živn.	646	nad 45 let	2521
zemědělci	289	<i>Školní vzdělání:</i>	
svob. povolání	248	I.	4321
studující	132	II.	703
úředníci	969	III.	284
jiní	777	<i>Tresty:</i>	
<i>Politická příslušnost:</i>		předchozí	–
KSČ	567	zákon o TNP	4837
býv. soc. dem.	–	administrat.	471
lidovci	357	<i>Celkový stav</i>	
nár. soc.	552	5308	
bez	3832		

<i>Táborová třída:</i>		<i>Pracovní schopnost:</i>	
I.	1203	A	3116
II.	3547	B	1554
III.	558	C	638

A ÚV KSČ, f. 35, sv. 39, a.j. 1 složka.

Říjen 1949 – Přehled činnosti komisí pro zařazování osob do TNP za měsíc říjen 1949:

počet projednaných osob	1505			
zařazeno do TNP	1338	M	1234	Ž 104

podle zák. č. 247/48 Sb., § 2, odst. 1a	M	435	Ž	101
podle zák. č. 231/48 Sb.	M	36	Ž	2
podle zák. č. 15/47 Sb.	M	15	Ž	1
zařazeno na:				
3 měsíce				21
6 měsíců				101
12 měsíců				185
18 měsíců				44
24 měsíců				239
odklad, přerušení				11

A ÚV KSČ, f. 35, sv. 39, a.j. 1 slož.

Říjen 1949 – Do Československa přijeli berijovští experti Lichačov a Makarov, aby zde pracovali jako odborní poradci československé bezpečnosti. Přijeli na požádání Kl. Gottwalda, který k tomuto rozhodnutí dospěl zřejmě pod tlakem ze zahraničí. Sovětští poradci Lichačov a Makarov, kteří se předtím podíleli na přípravách procesu s Rajkem, vyslovili podiv nad tím, že v KSČ nebyla dosud odhalena imperialistická agentura, což dávali za vinu naší bezpečnosti. V této době se těžiště práce v hledání třídního nepřítele přenáší z tzv. smíšené komise, vedené Kopřivou, na bezpečnostní orgány.

Ve Státní bezpečnosti byla zřízena dvě speciální pracoviště: tzv. sektor II A pro operativní rozpracování případů, a samostatný vyšetřovací sektor, který prováděl výsledky zatčených stranických funkcionářů. Tato nově ustavená pracoviště byla obsazena skupinou pracovníků ÚV KSČ pod vedením K. Švába, který se již předtím jako vedoucí odboru evidence na ÚV KSČ zabýval soustředěním a vybudováním závadných poznatků na funkcionáře KSČ.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

Říjen 1949 – V ČSR začali působit sovětské bezpečnostní poradci, kteří byli zkušenými berijovskými experty pro vyhledávání a usvědčování „nepřátel socialismu“ a v oboru tvorby a inscenování politických procesů. První z těch, kteří pak po řadu let střídavě usměřovali čs. Státní bezpečnost, byli Lichačov a Makarov, na jejichž kontě byl právě uzavřený Rajkův proces v Maďarsku. Tito první poradci přijeli do Prahy na žádost Kl. Gottwalda a R. Slánského ze září 1949, za situace, kdy čs. vedoucím politickým kruhům a čs. Státní bezpečnosti byla z Moskvy, Budapešti a Varšavy předhazována neschopnost odhalit a zneškodnit nitky domácího a – jak se předpokládalo – mezinárodně propojeného spiknutí. Hned v počátcích působení se gen. Lichačov obrátil na teh-

dejšího velitele StB na Slovensku T. Baláže s požadavkem, aby mu dodal závadové poznatky na tzv. slovenské buržoazní nacionalisty. Baláž o tom později dopisem z 9.5.1956 (viz A ÚV KSČ, Komise I, a.j. 985) vydal svědectví:

„Lichačov hned po příchodu do Bratislavy začal naléhat, abych mu dodal konkrétní materiál, který prý potřebuje jako vzduch k dýchání. Když jsem namítl, že nelze za tak krátký čas dodat hodnotný materiál, neboť jsem jej nesměl sbírat, odpověděl, že nemůže ztrácet čas, neboť byl poslán do Československa, aby kroutil krky (svoračivať golovy) a ne aby vedl zbytečné diskuse. A když nebude on kroutit krky jiným, zakrouťí jeho a on si svého krku váží víc než všech ostatních dohromady.“

A ÚV KSČ, Zpráva pracovní skupiny Pillerovy komise – pracovní varianta.

2. listopadu 1949 – Byl zatčen Evžen Klinger.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

8. listopadu 1949 – Předsednictvo ÚV KSČ rozhodlo v záležitosti vedení redakce Rudého práva:

1. Zprostit Viléma Nového funkce šéfredaktora RP a uložit sekretariátu ÚV, aby určil V. Novému jiné zaměstnání.
2. Prozatímně potvrdit Vl. Kouckého ve funkci šéfredaktora RP.

Dále schválilo jmenování dr. Otty Fischla diplomatickým zástupcem Československa při vládě Německé demokratické republiky.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

10. listopadu 1949 – Komise pro bezpečnost ve složení: Slánský, Nosek, Čepička, Reicin, Veselý, Pavel a Šváb jednala o táborech nucené práce. Schválila předložený návrh na doplnění směrnic pro akci T-43. V příští poradě bude podána zpráva, jak byla provedena revize (Veselý). Do této porady předloží Reicin návrh na zákrok proti důstojníkům.

A ÚV KSČ, Slánský, trezor N-11/21.

22. listopadu 1949 – Byl zatčen Štěpán Plaček.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

24. listopadu 1949 – Byl zatčen Petr Planner a Evžen Löbl.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

26. listopadu 1949 – Byl zatčen V. Nový na základě těchto závadových zjištění: šel krátkou dobu s likvidátory; do emigrace odešel bez svolení strany; časopis Nové Československo, jehož byl redaktorem (v r. 1941), byl několikrát moskevským vedením strany kritizován; vůči dělnickým funkcionářům na Ostravsku se choval arogantně, povýšeně; přijímal četné návštěvy cizinců, zejména Američanů; RP velmi slabě informovalo v r. 1946 o SSSR; udržoval blízké styky se špiónkou Hložkovou.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

28. listopadu 1949 – Předsednictvo ÚV KSČ projednalo zprávu o zasedání Informačního byra komunistických stran. Usnesení:

1. Zpráva vzata na vědomí.
2. Uložit sekretariátu ÚV, aby připravil pro předsednictvo konkrétní návrhy na provedení odhalovací kampaně titovců.
  - a) Dodat tisku zprávy o průběhu událostí a situace v Jugoslávii.
  - b) Pověřit v redakcích stranického tisku jednoho soudruha soustavným vedením tiskové kampaně.
3. Vydat ve zvláštní brožůře rezoluce a referáty ze zasedání Informačního byra.
4. Zařadit do stranického školení zvláštní přednášku o Jugoslávii.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

30. listopadu 1949 – Statistický přehled o osobách zařazených ve všech TNP ke dni 30. listopadu 1949:

Sociální složení:

dělníci	1390	<i>Věková hranice:</i>	
řemeslníci	1089	do 21 let	826
obch., živn.	677	do 30 let	1813
zemědělci	237	nad 45 let	2610

svob. povolání

studující	110	<i>Školní vzdělání:</i>	
úředníci	904	I.	4423
jiní	596	II.	599
		III.	227

Politické složení:

KSČ	593	<i>Tresty:</i>	
býv. soc. dem.	–	předchozí	–
lidovci	354	zák. o TNP	5052
nár. soc.	557	administr.	197
bezpartijní	3745	<i>Celkový stav:</i>	5249

A ÚV KSČ, f. 35, sv. 39, a.j. 1 slož.

12. prosince 1949 – Šváb poslal Gottwaldovi dopis, v němž sděluje, že v příloze zasílá podrobný výsledek šetření, provedeného v souvislosti se sebevraždou M. Reimana. V závěru dopisu se říká: „Při této příležitosti sděluji, že se sebevražednými pokusy zabývají vyšetřovanci: dr. A. Ungár, V. Veselá a Kleinerová.“

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

15. prosince 1949 – Měla se konat porada bezpečnostní komise při ÚV KSČ s tímto programem:

1. Čtení zápisu.
  2. Neprojednané věci z poslední porady.
    - a) Zákrok proti důstojníkům (materiál přiložen, ref. Reicin).
    - b) Schválení zásadních hledisek pro výkon trestu u odsouzených (materiál dodán při poslední poradě – ref. A. Čepička).
    - c) Kádrové otázky StB (materiál přiložen, referuje K. Šváb).
    - d) Omezení poštovního styku s cizinou (materiál přiložen – referuje Veselý).
  3. Návrhy na změnu krajských velitelů StB (materiál přiložen, referuje Veselý).
  4. Návrhy na rozsudky (materiál přiložen, referuje A. Čepička).
- Pozvánka (současné program) je podepsána K. Švábem.

A ÚV KSČ, Slánský, trezor N-11/8.

21. prosince 1949 – Byl zatčen Josef Trojan.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

Prosinec 1949 – Přehled činnosti komisí pro zařazování osob do TNP za rok 1949:

Sídlo komise:

Praha I.	2106
Praha-venkov	84
Kladno	210
Ml. Boleslav	457
Plzeň	580
Karlovy Vary	465
Ústí n.L.	248
Liberec	418
Hr. Králové	325
Pardubice	452

Během měsíce zařazeno do TNP:

Praha I.	1631
Praha-venkov	49
Kladno	152
Ml. Boleslav	349
Plzeň	387
Karlovy Vary	358
Ústí n.L.	165
Liberec	282
Hr. Králové	153
Pardubice	340

Č. Budějovice	569	Č. Budějovice	448
Jihlava	252	Jihlava	144
Brno	1411	Brno	1228
Gottwaldov	292	Olomouc	213
		Ostrava	833
		Gottwaldov	155

Počet projednaných případů: Celkem zařazeno do TNP:

Komise v Č. a na M.			
celkem	9854	6887	
Komise na Slovensku	3600	2174	
Celkem	13 454	9061	

A ÚV KSČ, f. 35, sv. 40, a.j. 1 slož.

Prosinec 1949 – Na sklonku roku 1949 a počátkem roku 1950 provedla bezpečnost v souvislosti s hledáním „československého Rajka“ rozsáhlé zatýkání. (Vznikla představa, že je ho třeba hledat mezi slovenskými buržoazními nacionalisty). O těchto akcích byl předběžně informován i A. Zápotocký, a to Švábem.

A ÚV KSČ, f. 03, sv. 16/232.

Rok 1950

4. ledna 1950 – Na schůzi sekretariátu ÚV KSČ byla projednána zpráva o poměrech v Olomouckém kraji a návrh opatření (L. Kopřiva).

Usnesení:

Ustavit komisi ve složení: Švermová, Kopřiva, Taussigová za účelem projednání poměrů v kraji se Stavinohou a Zuzaňákem.

Informovat předsednictvo ÚV KSČ a doporučit, aby J. Stavinoha byl zbaven funkce vedoucího tajemníka KV.

Do funkce vedoucího tajemníka KV v Olomouci navrhnout Fr. Řezníčka.

Pozvat s. Kučeru a projednat s ním politické poměry v kraji.

Provést celý aparát KV v Olomouci.

Do projednání případu v předsednictvu krajského výboru KSČ bude v Olomouci trvale M. Landa.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 100.

5. ledna 1950 – Byl zatčen Teodor Florian.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

8. ledna 1950 – Sekretariát ÚV KSČ projednal výsledek vyšetřování v Olomouci a návrh opatření (předložil Slánský). Usnesení:

a) Uveřejnit v RP oznámení o tom, že Josef Stavinoha byl zbaven funkce vedoucího tajemníka KV KSČ, vyloučen ze strany; uvést důvody.

b) Zaslát do dvou dnů předsednictvům všech krajských výborů stručné sdělení o případu v Olomouci (M. Švermová a L. Kopřiva).

c) Předložit návrh dopisu krajského výboru v Olomouci všem členům Olomouckého kraje (Švermová, Kopřiva a Bareš).

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 101.

9. ledna 1950 – Na schůzi předsednictva ÚV KSČ byl projednán trestní zákon správní. Usnesení:

1. Schválit zásady návrhu trestního zákona správního a pověřit Právní radu propracováním. Definitivní text předložit sekretariátu ÚV ke schválení.

2. Při další práci na trestním zákoně správním vycházet z hlediska, že zákon o táborech nucené práce má být zrušen a ustanovení o předání provinilců do tábora převést do nového zákona.

3. Přezkoumat ustanovení o trestu z hlediska zkrácení trestní doby při dobrém chování trestanců a prodloužení a předání do táborů nucené práce při špatném chování. V obou případech je rozhodnutí soudu podmíněné.

4. Ustanovení o trestech za vyhýbání se práci zařadit do správního zákona.

5. Vypracovat zvláštní zákon o postupu trestního řízení a stanovení kompetence všech institucí.

Byl také schválen pořad zasedání ÚV KSČ:

a) Zasedání se koná v pátek 24. a v sobotu 25. února 1950. Upozornit účastníky zasedání, že v případě potřeby bude prodlouženo i na neděli 26. února t.r.

b) Stanovit následující pořad:

1. Bilance práce strany od 25. února 1948 a další úkoly. Ref. Kl. Gottwald.

2. Do debaty budou zařazeny tyto doplňující referáty: Úkoly strany při rozvíjení údernického hnutí a zpevňování norem. Ref. J. Frank.

Hlavní úkoly strany v zemědělství, zvláště při budování jednotných zemědělských družstev. Ref. R. Slánský.

Revoluční bdělost a péče o čistotu strany. Ref. L. Kopřiva.

Ke zprávě o poměrech v Olomouckém kraji přijalo předsednictvo ÚV KSČ toto usnesení:

1. Zprávu vzít na vědomí a schválit předložené návrhy sekretariátu ÚV s doplňky:
  - a) politického tajemníka Olomouckého kraje Stavinohu s okamžitou platností zbavit funkcí, vyloučit ze strany a zavést proti němu trestní řízení na svobodě.
  - b) Komisi sekretariátu ÚV, složené z Kopřivy, Švermové a Taussigové přenechat, aby na místě určila, má-li být Stavinoha předveden k účasti na zasedání předsednictva KV KSČ.
  - c) Schválit jmenování Fr. Řezníčka, dosavadního zástupce politického tajemníka Pražského kraje, prozatímním vedoucím tajemníkem Olomouckého kraje.
  - d) Schválit svolání zasedání předsednictva kraje za účasti uvedené komise sekretariátu ÚV, kde má být vypracována na základě průběhu zasedání rezoluce, která bude předložena k projednání organizacím kraje.
  - e) Pokračovat v šetření olomouckého případu.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

10. ledna 1950 – Statistický přehled o zařazených osobách ve všech TNP ke dni 10.1.1950:

Sociální složení:

dělníci	1440
řemeslníci	1189
obch., živ.	732
zemědělci	265
svob. povolání	315
studující	134
úředníci	915
jiní	628

Politická příslušnost:

KSČ	595
býv. soc. dem.	–
lidovci	538
nár. soc.	651
bez	3834

Věková hranice:

do 21 let	909
do 30 let	2057
nad 45 let	2652

Školní vzdělání:

I.	4604
II.	747
III.	267

Tresty:

zák. o TNP	5441
administrativ.	177
cizí národnost	162
celkový stav	5618

Táborová třída:

I.	1605
II.	3389
III.	624

Pracovní schopnost:

A	2957
B	2096
C	565

A ÚV KSČ, f. 35, sv. 40, a.j. 1 slož.

24. ledna 1950 – Konala se schůze sekretariátu ÚV KSČ ve složení: Švermová, Frank, Kopřiva, Bareš, Geminder. Byl projednán návrh dopisu všem členům strany v Olomouckém kraji a usneseno doporučit Kl. Gottwaldovi, aby to nebyl dopis krajského výboru v Olomouci, nýbrž předsednictva ÚV KSČ (předložila Švermová).

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 105.

28. ledna 1950 – Byl vydán dopis sekretariátu ÚV KSČ (podepsaný Slánským, Švermovou a Kopřivou) všem členkám a členům strany v Olomouckém kraji. (A. Zápotocký obdržel dopis k informaci.) V dopise vydaném ve formě brožury (15 stran) se uvádí mj., že SÚV KSČ pověřil KSK šetřením poměrů v Olomouckém kraji poté, co zjistil, že politika strany tam není správně prováděna, že při řízení stranické práce je používáno způsobů, které zcela odporují zásadám strany, že není naprosto dbáno bdělosti a ostráživosti vůči třídnímu nepříteli, že je potlačována kritika... PÚV KSČ dne 9. ledna 1950 rozhodlo zbavit ved. taj. KV KSČ v Olomouci Josefa Stavinohu s okamžitou platností všech funkcí, vyloučit ho ze strany a předat k trestnímu řízení jako nepřitele republiky. V dopise je pak uváděna konkrétní činnost Stavinohy, Jaromíra Gaby, taj. PPO oddělení KV KSČ, Miroslava Ryšáka, zástupce ved. taj. KV KSČ a Homolky, ředitele podniku na cukrovinky „ZORA“. Krajský výbor KSČ v Olomouci, který měl mimořádnou schůzi dne 11. ledna 1950 za účasti Švermové, Kopřivy a člena KSK Taussigové a Bíny, vyslovil souhlas s rozhodnutím PÚV KSČ v případě Stavinohy a rozhodl zbavit Gabu, Ryšáka a Homolku funkcí a vyloučit je ze strany.

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 1091.

Začátek roku 1950 – Do okruhu podezřelých osob se dostal ministr vnitra V. Nosek, byl postupně izolován od řešení všech otázek ve Státní bezpečnosti, soustavně sledován a dokonce mu byl otvírán trezor (prostřednictvím zaměstnanců jeho sekretariátu, kteří spolupracovali s StB) apod. Ministrem národní bezpečnosti se stal tehdejší člen předsednictva ÚV KSČ L. Kopřiva.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

24.–26. února 1950 – Konala se plenární schůze ÚV KSČ, na které s hlavními referáty vystoupili Kl. Gottwald, Slánský, Frank a Kopřiva.

L. Kopřiva přednesl referát na téma „Revoluční bdělost a čistota strany“. Zdůraznil mj., že jedním z nejdůležitějších úkolů komunistických stran je podle rezoluce Informačního byra úsilí o všemožné zvyšování revoluční bdělosti ve vlastních řadách a odhalování a vymycování buržoazně nacionalistických živlů a agentů imperialismu... Na příkladech ukázal činnost nepřítele uvnitř KSČ. Uvedl jména: Vilém Nový, který byl PÚV KSČ zbaven funkce šéfredaktora RP a odvolán z funkce poslance NS proto, že pracoval jako agent západních imperialistů. Josef Stavinoha, vedoucí taj. Olomouckého kraje, který byl PÚV KSČ vyloučen ze strany a předán k trestnímu řízení proto, že chránil před stranou nepřítele republiky, bral úplaty apod.

Plénum ÚV KSČ usneslo, aby z důvodů uvedených v referátě L. Kopřivy byl Vilém Nový zbaven členství v ÚV KSČ a vyloučen ze strany; referát Kopřivy bude sloužit za podklad činnosti strany.

A ÚV KSČ, f. 01, a.j. 24.

5. března 1950 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo:

- a) zproštění Josefa Urválka funkce předsedy Nejvyššího soudu a jeho pracovní umístění na úseku justice;
- b) odvolání Josefa Litery z funkce náměstka ministra spravedlnosti a jeho ustanovení do funkce předsedy Nejvyššího soudu.

A ÚV KSČ, PÚV KSČ 5.3.1963, č. 538/1.4

6. března 1950 – Předsednictvo ÚV KSČ projednalo reorganizaci táborů nucené práce a rozhodlo:

1. Návrh usnesení se schvaluje.
2. Do schválení nového právního kodexu mají být vydány přechodné směrnice, kterými se stanoví, že soudy při rozhodování o předání odsouzeného do tábora mají brát zřetel na to, jak se dotýčný v době trestu choval a podle toho stanovit buď snížení doby pobytu nebo předání do tábora prominout.
3. Ve směrnících pro činnost komise a táborů má být stanoveno, že osoby, které se zaváží zůstat v novém pracovišti, mohou být rozhodnutím komise dříve osvobozeny. K tomu je nutný posudek závodní rady a správy závodu, kde dotýčný pracuje.

Vzhledem k zaneprázdnění dr. A. Čepičky schváleno jmenování dr. Johna gen. tajemníkem ÚAV NF. Jmenování provést po projednání

tohoto návrhu s druhými politickými stranami na schůzi předsednictva ÚAV NF.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

8. března 1950 – Komise pro bezpečnost ve složení Slánský, Nosek, Čepička, Reicin, Pavel, Závodský a Šváb usnesla: Záležitost Josefa Baudyše co nejpřísněji vyšetřit, předložit návrh na příkladné potrestání.

K předloženým návrhům soudních případů usneseno: formulovat zprávy jako návrhy, lépe stylizovat a v případě, že se navrhuje změna trestu, uvést současně odůvodnění. Ke každému návrhu přiložit vyjádření krajské bezpečnostní pětky. Kromě toho ke každému návrhu připojit, jak má být rozsudek publikován.

Lánská ilegální skupina nebude na rozdíl od předchozího usnesení projednána veřejně. U Anděla bude vyneseno trest smrti v nepřítomnosti. Ilegální skupina „Ila“. Předložený návrh schválen. Bude změněn současně při vynesení rozsudků na doživotní žalář.

Juraj Kováč a spol. Předložený návrh schválen. Bude změněn současně při vynesení rozsudků v doživotní žalář.

Josef Brůža a spol. Návrh schválen u Josefa Brůži. U ostatních se změni v doživotní žalář.

Ladislav Grošov a spol. Při vynesení rozsudku změnit na doživotní žalář.

Josef Navrátil a spol. Předložený návrh schválen.

Martin Simkovič. Předložený návrh schválen.

Josef Heřmanský a spol. Předložený návrh u Josefa Heřmanského schválen, u ostatních změnit na doživotní žalář.

Provést příslušný zákrok proti prokurátorovi Palátovi v Olomouci. Proveďte A. Čepička.

A ÚV KSČ, Slánský, trezor N-11/16.

13. března 1950 – Předsednictvo ÚV KSČ projednalo případ Clementise a usneslo:

1. Schválit návrhy L. Kopřivy, a to:

a) Odvolat Vl. Clementise z funkce ministra zahraničních věcí a dát mu možnost pracovat na jiném úseku, aby svou prací mohl prokázat, že se stranou smýšlí dobře a poctivě.

b) Vl. Clementis zašle předsednictvu ÚV KSČ písemně sebekritiku své činnosti za války v emigraci, jakož i své činnosti ve funkci státního tajemníka a ministra zahraničí.

2. Vztít na vědomí prohlášení s. Clementise.

Předsednictvo ÚV KSČ rozhodlo pověřit V. Širokého řízením ministerstva zahraničních věcí.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

17. března 1950 – L. Kopřiva zaslal A. Zápotockému zprávu o ohlasu demise Vl. Clementise na Slovensku. Ve zprávě je mj. uvedeno: případ nevyvolává ve straně zvláštní vzrušení, i když se hodně diskutuje; nepřátelská propaganda rozšiřuje zprávu, že Clementis je zajištěný; jsou dohady, že za Clementisem budou následovat Novomeský, Husák a ostatní, kteří hájí slovenská národní práva; členové strany se ptají, co bude Clementis dál dělat.

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 1091.

20. března 1950 – Karel Šváb z ministerstva vnitra zaslal předsedovi vlády A. Zápotockému rozpočet na projektovanou dostavbu věznice s příslušenstvím pro velitelství Státní bezpečnosti v Ruzyni a žádal ho, aby k naléhavé potřebě a velké státní důležitosti této stavby bylo přihlíženo na krytí stavebních investic a bylo co nejdříve se stavbou započato. (Podle rekapitulace rozpočtu činila úhrnná částka na dostavbu věznice 79 339 160,- Kčs.)

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 1165.

21. března 1950 – Karel Šváb zaslal A. Zápotockému zprávu o výsledku šetření ve věci Ladislava Kopřivy. Ve zprávě uvedl, že protokolárním výslechem svědků bylo prokázáno, že nařčení poslance L. Kopřivy ze styků s agenturou Intelligence Service vzniklo záměnou jmen, a to tak, že Jan Heřman, úředník n. p. Řemeslnické potřeby, Praha II, nedbale přečetl záznam, který mu dal k nahlédnutí JUDr. Miloš Novák. Později na základě zkresleného dojmu a kombinací dal podnět na několika stranických místech k šetření případu.

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 1170.

23. a 24. března 1950 – Porada komise pro bezpečnost ve složení: Slánský, Nosek, Čepička, Pavel, Vyškovský, Hofman, Závodský, Šváb. Nepřítomen Reicin.

- Program:
1. Čtení zápisu a kontrola usnesení
  2. Ochrana prezidenta
  3. Kádrové záležitosti
  4. Justiční záležitosti
  5. Různé

a) Předložen návrh na veřejné politické procesy:

1. Tzv. „Direktorium čs. odboje“. Dr. Milada Horáková, dr. Josef Nestával, dr. ing. Jiří Hejda, Frant. Zemínová, Fr. Přeučil, Jan Buchal, Antonie Kleinerová, dr. Oldřich Pecl, Závaš Kalandra. Mimo prof. dr. Zdeněk Peška, Vojtěch Dundr, dr. Hostička.
2. Americká rezidentura, býv. mjr. Jaromír Nechanský, Veleslav Wahl, Miloš Šprysl, ing. Karel Loris, Zdenka Vacková.
3. Spolupráce s tiskovou agenturou v ČSR. Skupina Hartman a spol.

b) Předložen návrh na neveřejný proces – skupina JUDr. Gejza Pavlík a spol. Charlotta Pavlíková, Rudolf Feigl, Karel Markus, Oskar Kosta.

Dále je v návrhu uvedeno, že po dalším zpracování bude předložen návrh na proces Löbl, Nový a spol. a že ostatní zatčené je nutno až do skončení tohoto šetření ponechat ve vazbě, tj.: Bedřišku Löblovou, Lenku Novou, JUDr. Alici Kohnovou (propustit do 14 dnů), MUDr. Vlastu Veselou.

Ve věci Stavinohy – K. Šváb vyzvedne od býv. tajemníka akčního výboru NF v Olomouci dopisy od Stavinohy a připraví urychleně návrh na veřejný proces.

Ve věci veřejného procesu s Direktoriem utvořit komisi (Čepička, Nosek, Závodský, Klos), která vypracuje do jednoho měsíce obžalovací spis.

Předložené návrhy ve věci Nechanský a spol. a Pavlík a spol. se schvalují.

Předložený návrh ve věci jugoslávské agentury schválen nebyl a zatímně se odkládá.

Zasílati pravidelně Kl. Gottwaldovi zápisy ze schůzí bezpečnostní komise a veškerý materiál, který se projednává.

Zápis obdržel: Gottwald, Slánský, Nosek, Čepička, Pavel, Reicin, Závodský, Vyškovský, Šváb.

A ÚV KSČ, Slánský, trezor N-11/2.

30. března 1950 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo Laco Holdoše do funkce pověřence pro Státní úřad pro věci církevní na Slovensku.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

31. března 1950 – Před Státním soudem v Praze byl zahájen proces proti 10 řeholním představitelům. Obžalováni byli: A. Machalka, opat premonstrátského kláštera v Nové Říši, V. B. Tajovský, opat premonstrátského kláštera v Želivi, F. Šilhan, provinciál řádu jezuitů, S. Brait, dominikán, prof. teologické fakulty v Olomouci, ThDr. J. Mastiliak, rektor bohosloveckého ústavu v Obořišti a dalších pět řeholních kněží.

Byli obviněni z nejtěžších zločinů proti republice (špionáž ve prospěch Vatikánu a cizích států, přechovávání zbraní, příprava a podněcování převratu).

A ÚV KSČ, Zpráva pracovní skupiny Pillerovy komise – pracovní varianta.

31. března 1950 – A. Zápotocký přednesl projev na slučovacím sjezdu žen v Praze. Hovořil mj. o úspěších v národním hospodářství, docílených proti zvlášť i sabotážnictví mnohých reakčních živlů a zdůraznil, že i dnes musíme mnohým útokům čelit a je přemáhat, neboť kapitalistický Západ strojí stále úklady naší klidné, mírumilovné budovatelské práci. Vzpomněl pokusu o násilný únos našich občanů do západní americké zóny, kde na ně agenti cizí moci dělají nátlak, aby zradili svoji vlast, zůstali v cizině a v cizím žoldu vystupovali proti své vlasti a republice, a řekl: „Nepřátelská služba vysílá na naše území stovky zkrachovaných emigrantských existencí a agentů, aby zde osnovali úklady, atentáty a zločiny... Chytáme jejich placené agenty, zrádce a zločince stavíme před soudy, zavíráme do kriminálů a neváháme usvědčené úkladné vrahy a vlastizrádce poslat i na šibenici.“

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 728.

Na jaře 1950 – Odvolanou Lichačovovu a Makarovovu skupinu vystřídala skupina sovětských poradců vedená Bojarským. S přispěním berijovských poradců byl vedoucími pracovníky ministerstva národní bezpečnosti vytvořen ucelený a promyšlený systém z různých forem fyzického a psychického násilí. Jeho cílem bylo zlomit a zdeptat vyšetřovanou osobu za každou cenu a donutit ji k přiznání předestřených obvinění, i těch trestných činů, kterých se vůbec nedopustila.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

6. dubna 1950 – Porada komise pro bezpečnost ve složení: Nosek, Čepička, Pavel, Vyškovský, Závodský, Reicin, Šváb.
Nepřítomen a omluven Slánský. Usnesení:

Předběžná zpráva týkající se procesu Stavinohy a spol. vzata na vědomí s tím, že místem konání bude Olomouc – doba konání před 1. květnem; krajskou konferenci bude nutno odložit. Toto stanovisko sdělí Vyškovský krajskému výboru v Olomouci.

U bodu justiční záležitosti byly předloženy návrhy vzaty na vědomí a usneseno ve věcech:

Šatana – změna v účasti veřejnosti při procesu – provede Reicin.

Havlíček – změna v účasti veřejnosti při procesu – provede J. Pavel.

Rejšek a spol. – vysloven souhlas se stanoviskem bezpečnostní pětky v Plzni.

Opletal a spol. – vysloven rovněž souhlas se stanoviskem bezpečnostní pětky v Olomouci.

Lenhart a spol. – změna konání procesu; místo v Uherském Hradišti v Gottwaldově.

Robotka a spol. – zatím odloženo do příští schůze. Zprávu podá Závodský.

Případ Křížka spojit s případem „Direktoria“.

Vyškovský a Klos předloží pozměněné směrnice pro práci krajských bezpečnostních pětek, vzhledem k jejich rozšíření o krajské prokurátory.

Zpráva o táborech nucené práce vzata na vědomí se změnou, že krajský bezpečnostní referent národního výboru provádí dozor nejméně jednou měsíčně a podává o vykonaném dozoru písemnou zprávu velitelství Státní bezpečnosti.

A ÚV KSČ, Slánský, trezor N-11/33.

8. dubna 1950 – ÚV VKS(b) zaslal Gottwaldovi dopis, ve kterém odmítá žádost ministra generála L. Svobody o přidělení vojenského poradce k hlavnímu štábu čsl. armády. Odmítnutí se odůvodňuje tím, že sovětská vojenští pracovníci považují generála Svobodu za nehodného důvěry a nebude možno se s ním otevřeně dělit o vojenská tajemství SSSR.

A ÚV KSČ, f. 02/2, a.j. 117.

17. dubna 1950 – Předsednictvo ÚV KSČ projednalo návrh nového trestního řádu a trestní řád správný a usneslo se:

1. Schválit zásady obsažené v návrzích a vrátit je ke konečnému zpracování znovu Právní radě.
2. Konečný text, nebude-li zásadních sporných otázek, předložit ke schválení sekretariátu, v opačném případě předsednictvu.
3. Zpracovat v obou textech ustanovení o předání provinilců do tábora nucených prací podle předsednictvem schválených zásad (zrušení zákona o táborech nucených prací).
4. Stanovit právo odvolání odsouzených.
5. Stanovit přesně funkci prokurátora a jeho kompetenci.
6. Uložit Právní radě, aby stanovila kompetenci místních a okresních národních výborů.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

24. dubna 1950 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo:
Odvolat L. Svobodu z funkce ministra národní obrany, jmenovat ho náměstkem předsedy vlády a pověřit ho vedením Úřadu pro tělovýchovu a sport.

Jmenovat A. Čepičku ministrem národní obrany.
Ministrem spravedlnosti jmenovat Štefana Raise.

Pověřit A. Zápotockého, aby ohlásil tyto změny na zasedání vlády a uveřejnil usnesení vlády ve formě komuniké. Současně budou uveřejněny děkovné dopisy prezidenta A. Čepičkovi a L. Svobodovi u příležitosti odchodu z jejich dosavadních funkcí.

Uložit ministerstvu vnitra, aby připravilo rámcový ústavní zákon, který dá vládě možnost zřizovat státní úřady a rozdělovat ministerstva.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

25. dubna 1950 – Sekretariát ÚV KSČ ve složení Slánský, Švermová, Frank, Kopřiva, Bareš, Bašfovanský, Geminder projednal zprávu o průběhu krajské konference KSČ v Olomouci a uložil komisi stranické kontroly, aby urychleně dokončila šetření případu v Olomouckém kraji.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 118.

2. května 1950 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo ustavení bezpečnostní komise ve složení:

Slánský, Nosek, Šváb, Závodský, Čepička (Reicin), Rais.

K přípisům Vl. Clementise zaujalo toto stanovisko:

1. Předsednictvo odmítá dopisy Vl. Clementise, které nepovažuje za sebekritické, nýbrž za omluvné.
2. Uložit komisi, složené z Kopeckého, Bareše a Köhlera, aby do týdne vypracovala krátkou, ale ostře formulovanou odpověď a předložila ji ke konečnému schválení Kl. Gottwaldovi.

Předsednictvo ÚV KSČ také projednalo změny ve sboru pověřenců a rozhodlo:

1. Odvolat G. Husáka z funkce předsedy sboru pověřenců a L. Novomeského z funkce pověřence školství.
2. Schválit jmenování:
  - a) Karola Bacílka předsedou sboru pověřenců,
  - b) Jána Púlla náměstkem předsedy sboru pověřenců při podržení funkce pověřence financí,
  - c) Jozefa Giretha pověřencem dopravy,
  - d) prof. Sýkory pověřencem školství.

3. Slovenská národní rada podá formální návrh předsedovi vlády, který tyto změny ihned provede a nechá je dodatečně schválit ve vládě.

4. O změnách ve sboru pověřenců vydat komuniké.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

11. května 1950 – Porada komise pro bezpečnost ve složení: Slánský, Nosek, Čepička, Rais, Závodský, Vyškovský, Šváb. Nepřítomen a omluven Pavel.

- Program:
1. Čtení zápisu a kontrola usnesení.
  2. Justiční záležitosti.
  3. Hodnocení bezpečnostních opatření.

Mimo jiné bylo usneseno:

Předložené směrnice Vyškovského pro práci krajských bezpečnostních pětiek schváleny se změnou 3. bodu, odst. a), který bude znít: Zástupci velitelů věznic a trestních ústavů odpovídají za svoji politickou činnost předsednictvu KV KSČ, které může pověřit krajskou bezpečnostní pětku projednáváním předkládaných zpráv.

K bodu 2 (justiční záležitosti) byla přijata mimo jiné tato usnesení:

- a) Na návrh Štefana Raise změnit původní stanovisko ve věci Matuše a souhlasit s návrhem soudu, který doporučí žádost o milost.
- b) Ve věci Čenka Petelíka, Stanislava Broje a René Černého schválit předložený návrh.
- c) Ve věci Jana Šešery souhlasit s předloženým návrhem, který soud změní na doživotí.
- d) Ve věci Bohumila Havlína souhlasit s předloženým návrhem, který soud změní na doživotí.
- e) Ve věci Štěpána Gavendy a spol. vyslovit souhlas s návrhem. U Gavendy a Miloše Zemánka po vyslovení rozsudku změní soud v doživotí.
- f) Ve věci Jaroslava Rulce a spol. U Rulce souhlas s návrhem, soud změní na doživotí, u Václava Vrby a Karla Mareše v doživotní žalář.
- g) Ve věci Vojtěcha Lacka vysloven souhlas s předloženým návrhem.
- h) Ve věci Augustina Lehnického a spol. vysloven souhlas s předloženým návrhem.
- ch) Ve věci Jaromíra Vrby vysloven souhlas s předloženým návrhem. Proces odložit po procesu s Direktoriem.

Št. Raisovi uloženo, aby po provedených přelíčeních podával pravidelné zprávy za účelem kontroly usnesení.

V případě procesu s Direktoriem referoval Štefan Rais. Bylo usneseno:

Znovu prozkoumat a shromáždit veškerý materiál týkající se osob dosud politicky činných (Neumann, Hobza, Burian a jiní), které mohou být v průběhu přelíčení jednotlivými obžalovanými či svědky kompromitovány. Tuto zprávu předložit K. Gottwaldovi se žádostí o stanovisko.

Na obžalované i svědky působit, aby o těchto osobách při přelíčení nevypovídali. Obžalobu dát k nahlédnutí jednotlivým obžalovaným tak, aby byli obeznámeni pouze s tou částí, týkající se jejich osoby a vynechat obžalobu na celách.

Návrh na složení soudu schválen. Št. Rais si vyžádá od Pražského kraje vhodné návrhy na přísedící. Tyto obeznámí s materií procesu a bude osobně řídit jejich instruktáž. Datum zahájení stanoveno na 30. května 1950, nenastanou-li nepředvídané okolnosti. Obžalovací spis bude předložen nejpozději v úterý dne 16. května 1950 a obdrží jej: Gottwald, Slánský, Zápotocký, Nosek, Čepička, Kopřiva.

A ÚV KSČ, Slánský, trezor N-11/3.

14. května 1950 – Jura Sosnar, který byl před rokem 1948 krajským sekretářem KSČ v Olomouci, zaslal dopis V. Kopeckému. Stěžuje si na Stavinohu, bývalého krajského tajemníka v Olomouci, že v r. 1948 navrhl a prosadil jeho vyloučení z KSČ a že po celé tři roky se nikdo nezabýval jeho odvoláním, což podle jeho názoru ovlivňovala M. Švermová. Dále uvádí, že Šling, Stavinoha, Nový a hlavně Švermová vyvinuli proti němu kampaň pomluv a lží. I jeho existence byla ohrožena. Závěrem žádá V. Kopeckého o pomoc, aby se mohl stát znovu členem strany.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 225.

16. května 1950 – Ministr spravedlnosti zaslal A. Zápotockému koncept žaloby JUDr. Milady Horákové a spol., vypracované státní prokuraturou v Praze. Koncept obsahuje 45 stran a týká se kromě JUDr. Milady Horákové ještě následujících osob: JUDr. Josef Nestával, JUDr. Jiří Hejda, Františka Zemínová, František Přeučil, Jan Buchal, Antonie Kleinerová, JUDr. Oldřich Pecl, Závíš Kalandra, JUDr. Zdeněk Peška, Vojtěch Dundr, JUDr. Bedřich Hostička, JUDr. Jiří Křížek. V závěru žaloby je uvedeno, že všichni obvinění se pokusili zničit samostatnost republiky, zničit a rozvrátit její lidově demokratické zřízení a společenskou a hospodářskou soustavu.... Tím spáchali všichni obvinění zločin velezrady a zločin vyzvědačství.

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 1177.

22. května 1950 – Předsednictvo ÚV KSČ projednalo návrh kandidátky ÚV KSS a revizní komise v souvislosti s přípravou IX. sjezdu KSS. Mimo jiné rozhodlo nekandidovat do ÚV KSS D. Okáliho, Viktorého a Martinkoviče.

Dále bylo projednáno vládní nařízení o úpravách v organizaci veřejné správy a usneseno:

1. Schválit předložený návrh o zřízení ministerstva národní bezpečnosti s tím, že v § 2, odst. 2 se škrtnou slova „se souhlasem vlády“.
2. Schválit jmenování L. Kopřivy ministrem národní bezpečnosti.
3. Schválit jmenování B. Köhlera vedoucím kádrového oddělení sekretariátu ÚV KSČ.

Předsednictvo také projednalo návrh odpovědi na přípisy Vl. Clementise a rozhodlo vrátit předložený návrh komisi s tím, aby jej podle připomínek z diskuse přepracovala a znovu do příští schůze předsednictva předložila.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

23. května 1950 – Bylo přijato vládní nařízení, podle něhož bylo zřízeno ministerstvo národní bezpečnosti v čele s ministrem L. Kopřivou.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

27. května 1950 – Předseda vlády A. Zápotocký pronesl projev na IX. sjezdu KSS. Mimo jiné kritizoval K. Šmidkeho za jeho nesebekritické vystoupení před sjezdem v otázce buržoazního nacionalismu na Slovensku. Uvedl, že Šmidke patřil do skupiny těch vedoucích soudruhů, u nichž se nebezpečná úchylka buržoazního nacionalismu objevila, že Šmidke až dosud podstatu a dosah svých chyb a úchylek správně nepochopil a proto je třeba se jeho vystoupením znovu zabývat a na jeho případě zvláště pozorně a názorně se učit... „Případ s. Šmidkeho přesvědčuje nás názorně, že i komunisté vyšší z řad dělníků mohou se dopustit chyb a propadnout třeba i nacionálně buržoazním úchylkám. Sklouzl na tuto plochu vedle jiných soudruhů intelektuálů i s. Šmidke, který byl dělníkem a dlouholetým odborovým sekretářem...“ A. Zápotocký rovněž uvedl, že je nutno odsoudit podlou zradu titovské kliky v Jugoslávii, která o sobě tvrdila, že chce také budovat socialismus. Není možno budovat socialismus a přerušit spojení a těsný svazek s komunistickými stranami druhých k socialismu spjících zemí.

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 741.

30. května 1950 – Předsednictvo ÚV KSČ vzalo na vědomí zprávu o IX. sjezdu KSS a pověřilo sekretariát ÚV KSČ, aby přezkoumal otázku odvolání Vl. Clementise, K. Šmidkeho, L. Novomeského a G. Husáka z ÚV KSČ a připravilo v tomto směru návrh.

Dále projednalo návrh odpovědi Vl. Clementisovi.

Usnesení:

1. Předložený návrh odpovědi v zásadě schválit.
2. Komisi, rozšířenou o Kl. Gottwalda a V. Širokého pověřit konečnou redakcí textu a odesláním dopisu, v němž bude zahrnuto i zhodnocení vystoupení Clementise na IX. sjezdu KSS.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

31. května 1950 – Sekretariát ÚV KSČ se zabýval opatřeními při procesu s vedením záškodnického spiknutí (předložil Bareš) a rozhodl, jak postupovat při publikaci procesu v tisku, rozhlasu, v závodech apod. Za tisk a rozhlas je odpovědný J. Hendrych, který bude po dobu procesu uvolněn od jiné práce.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 126.

Květen 1950 – Konal se IX. sjezd KSS, kterého se zúčastnil A. Zápotocký jako vedoucí delegace ÚV KSČ. V jeho oficiálním vystoupení se o problémech buržoazního nacionalismu téměř nemluvalo. A. Zápotocký se omezil na obecné konstatování, že je nutno „vymýtit všechny zbytky buržoazního nacionalismu, ať má sebeslabší nádech“. Zato jeho vystoupení v diskusi, reagující především na Šmidkeho sebekritiku, přednesenou na sjezdu, mělo v kampani proti buržoaznímu nacionalismu velmi důležitou funkci. Jednak proto, že Zápotockého vystoupení mělo oficiální posvěcení, ale i proto, že bylo podáno velmi přístupnou formou: „Musím pohříchu říci a myslím, že každý z nás to bolestně cítí, že soudruh Šmidke až dosud podstatu a dosah svých chyb a úchylek správně nepochopil... Nacionálně buržoazní úchylka nejen že může stranu, dělnickou třídu, pracující lid a ideu socialismu poškodit a zdiskreditovat, ona je s to, kdyby nebyla včas rozpoznána a odstraněna, výsledky dlouholeté práce a obětivých bojů zahubit. Proto je nutno podobných úchylek se nejen vyvarovat, ale je nutno bezohledně proti nim bojovat.“

A ÚV KSČ, 100/35/19, 741 a 02/10/16/232.

5. června 1950 – Byl zatčen Emanuel Voska a Gabriel Padušický.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

6. června 1950 – Na schůzi sekretariátu ÚV KSČ byl projednán – jako informace – dálnopis KV KSČ k procesu s vedením záškodnického spiknutí proti republice.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 127.

12. června 1950 – Předsednictvo ÚV KSČ přijalo ve věci G. Husáka toto usnesení:

- a) Schválit jeho jmenování vedoucím zemědělského oddělení KSS, za které politicky odpovídá J. Púll.
- b) Zůstane nadále poslancem NS.
- c) Odstoupí z funkce předsedy Čsl.-sovětského přátelství, kteroužto funkci bude vykonávat K. Bacílek.

Vzdá se také funkce předsedy Svazu protifašistických bojovníků, kteréžto funkce se ujme pplk. Zeman.

K L. Novomeskému:

- a) Schválit jeho pověření vedením Slovenské akademie věd a umění.
- b) Zůstane nadále poslancem NS.

K Vl. Clementisovi:

- a) Schválit jeho umístění ve Státní bance ve funkci náměstka vrchního ředitele V. skupiny (všeobecné).
- b) Zůstává nadále poslancem NS.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

13. června 1950 – Schůze sekretariátu ÚV KSČ ve složení: Švermová, Frank, Bareš, Bašřovanský, Geminder, Köhler. Byl projednán – jako informace – ohlas na soudní přelíčení se záškodnickou skupinou proti republice.

Sekretariát schválil, aby s M. Landou neodcházela jeho žena do Ústí n. L., nýbrž aby byla zaměstnána ve výrobě v jiném místě.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 129.

13.– 21. června 1950 – Předseda vlády Ant. Zápotocký obdržel pět telegramů od významných osob z některých kapitalistických států. V telegramech žádají o milost pro odsouzenou JUDr. Miladu Horákovou a další odsouzené v tomto procesu. (Telegramy zaslali např. prof. Albert Einstein, univerzita Princeton, Robert H. Hutchins, rektor univerzity v Chicagu, několik profesorů Harvardské univerzity.)

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 1177.

14. června 1950 – V. Veselá spáchala sebevraždu požitím nastrádaných léků. Přesto, že ji bylo možno zachránit rychlým převozem do nemocnice, nebylo toto na pokyn Švába učiněno.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

19. června 1950 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo zvolení: Mikuláše Landy vedoucím krajským tajemníkem v Ústí n. L. (s. Inne-mann pověřen funkcí ředitele Ústřední politické školy.) Kolomana Moškoviče, dr. Jána Púlla, dr. Ladislava Lenoráka do funkcí prvního, druhého a třetího zástupce ústředního tajemníka KSS.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

20. června 1950 – Sekretariát ÚV KSČ projednal zprávu o šetření komise stranické kontroly v Brněnském kraji (předložila Taussigová) a rozhodl: a) do 14 dnů ukončit šetření v případech Valtice, Znojmo, stavební závody, pošty, Mareček. b) do tří týdnů předložit zprávu o výsledku šetření v těchto případech s návrhy usnesení.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 131.

29. června 1950 – Rozsudkem Státního soudu v Praze byli uznáni vinnými, že spáchali zločin vyzvědačství a zločin spoluviny na zločinu vyzvědačství a odsouzeni byli:

Dr. Gejza Pavlík k těžkému žaláři v trvání patnácti roků, k peněžitému trestu ve výši 20 000,- Kčs, ke konfiskaci celého jmění, ke ztrátě čestných práv občanských na deset roků, se započtením vazby od 29. května 1949. Odsouzení bylo nepodmíněné.

Charlotta Pavlíková k těžkému žaláři v trvání deseti roků, k peněžitému trestu ve výši 10 000,- Kčs, ke konfiskaci celého majetku, ke ztrátě čestných práv občanských na pět roků se započtením vazby od 29. května 1949. Odsouzení bylo nepodmíněné.

10. června 1950 zavedl dr. Střída přípravné vyšetřování proti manželům Pavlíkovým. Žalobu zpracoval dr. Střída a schválil dr. Ziegler. Žaloba vycházela z trestního oznámení velitelství Státní bezpečnosti v Praze, kde jsou obsaženy výpovědi manželů Pavlíkových, obžalovaného R. A. Feigla, svědka J. Kopeckého. Hlavní líčení bylo konáno za předsednictví dr. Nováka, soudců z povolání dr. Dědourka a špkt. dr. Osnera, soudců z lidu Součkové a Kartouze; žalobu za státní prokuraturu zastupoval dr. Střída, obhájci dr. Vízek za dr. Pavlíka a Ch. Pavlíkovou – ex offa, dr. Neumann za Feigla a Markuse – ex offa.

Na základě stížnosti pro porušení zákona snížilo prezidium Nejvyššího soudu dne 19.10.1955 Pavlíkovi trest na 10 let odnětí svobody. Pavlík byl podmíněně propuštěn v únoru 1956, Pavlíková 31.5.1955. Krajský soud v Praze dne 14. listopadu 1956 zrušil uvedené rozsudky nad Gejzou a Charlottou Pavlíkovými v celém rozsahu. Škodu způsobenou na propadlém majetku vyčíslil Pavlík částkou 166 452,- Kčs. Na základě mimosoudního narovnání byla mu vyplacena částka 100 000,- Kčs.

Dr. Karel Markus byl rozsudkem 29. června 1950 uznán vinným: „že v době druhé světové války a poté až do svého zatčení z nedbalosti způsobil, že se státní tajemství mohlo stát známým cizí moci nebo cizím činitelům, ačkoliv měl povinnost je uchovávat. Tím spáchal přečin nedbalého uchovávaní státního tajemství“ a byl odsouzen k trestu tuhého vězení v trvání tří roků se započtením vazby od 24.9.1949. Odsouzení bylo nepodmíněné.

Přípravné vyšetřování proti dr. Markusovi navrhl dne 10.6.1950 prokurátor dr. Střída. Žalobu zpracoval dr. Střída a schválil dr. Ziegler. 22.6.1950 uvalil na dr. Markuse vazbu soudce dr. Jílek. Hlavní líčení bylo konáno za předsednictví dr. Nováka, soudců z povolání dr. Dědourka a špkt. dr. Osnera, soudců z lidu Součkové a Kartouze, žalobu za Státní prokuraturu zastupoval dr. Střída, obhájce dr. Neumann ex offa.

Revize rozsudku: Generální prokurátor podal u Nejvyššího soudu dne 1. září 1953 stížnost pro porušení zákona. Nejvyšší soud 19. října 1955 stížnosti vyhověl a zprostil dr. Markuse obžaloby.

A ÚV KSČ, fond Komise II, a.j. 498.

29. června 1950 – Skupina Gejza Pavlík a spol.: Státním soudem byla odsouzena Charlotta Pavlíková pro zločin vyzvědačství a spoluviny na zločinu vyzvědačství k těžkému žaláři na 10 roků, k peněžitému trestu ve výši 10 000,- Kčs, ke konfiskaci celého majetku a ztrátě čestných práv občanských na pět let.

Narozena 20.3.1896, Sighel v Rumunsku, členka strany od r. 1945. Zatčena 29.5.1949, vazba 29.5.1949 – 29.6.1950. Řešení členství v KSČ: zatčením zaniklo členství v KSČ. Rehabilitace soudní: 25.4.1955 – trest přezkoumán. 2.6.1955 – podmíněně propuštěna na svobodu z důvodu nemoci (rakovina). Vazba odnětí svobody 6 roků 3 dny. Rehabilitace stranická: PÚV KSČ 11.6.1963 vráceno členství ve straně od roku 1945. Rehabilitace občanská: skutečná škoda 28 800,- Kčs, odškodnění 20 000 - Kčs 17.12.1963.

Skupina Gejza Pavlík a spol.: Státním soudem byl odsouzen dr. Gejza Pavlík, podnikový ředitel Čedoku, na 15 let odnětí svobody pro zločin vyzvědačství a spoluviny na vyzvědačství, ke ztrátě čestných práv občanských na 10 roků, konfiskaci jmění a peněžitému trestu ve výši 4000,- Kčs.

Narozen 24.5.1894 v Oslanech, člen KSČ od r. 1945, zatčen 29.5.1949, vazba: 29.5.1949 – 29.6.1950. Řešení členství v KSČ: zatčením zaniklo členství v KSČ. Rehabilitace soudní: 19.10.1955 – trest snížen na 10 roků PNS. 2.2.1956 z výkonu trestu podmíněně propuštěn na zkušební dobu 5 let. 4.11.1956 – KS zrušil předchozí rozsudky, zastaveno trestní řízení. Rehabilitace stranická: PUV KSČ 11.6.1963 vráceno členství. Rehabilitace občanská: odškodnění 100 000,- Kčs 16.9.1957. Usnesením KS z 25.11.1958 zrušeno zabavení majetku. Zemřel v květnu 1964.

Skupina Gejza Pavlík a spol. Státním soudem byl odsouzen Rudolf Agor Feigl, odborový rada ministerstva informací, na 13 roků k těžkému žaláři za trestné činy vyzvídání státního tajemství, rozvracení hospodářství, vyzvědačství a velezradu a k peněžitému trestu 20 000,- Kčs, konfiskaci celého jmění a ztrátě čestných práv občanských.

Narozen 23.11.1901 v Praze, člen KSČ od r. 1933, zatčen 24.6.1949. Vazba 24.6.1949 – 29.6.1950. Řešení členství v KSČ: po zatčení v r. 1949 vyloučen ZO KSČ Praha II, Štěpánská. Rehabilitace soudní: 19.10.1955 trest snížen na 10 roků. 15.7.1955 – podmíněně propuštěn z výkonu trestu. 1.12.1957 – amnestií prominut zbytek trestu. 4.2.1959 – po obnově procesu krajským soudem zproštěn obžaloby z trestného činu vyzvědačství. Krajský soud Praha uložil trest odnětí svobody 6 1/2 roku za trestný čin velezrady, ke ztrátě čestných práv občanských na 4 roky a propadnutí jmění. Vazba odnětí svobody 6 roků, 21 dnů. Rehabilitace stranická: PUV KSČ 11.6.1963 vráceno členství od r. 1946. Rehabilitace občanská: skutečná škoda 154 391,- Kčs, odškodnění 150 000,- Kčs 6.11.1963.

A ÚV KSČ.

2. července 1950 – Předseda vlády A. Zápotocký přednesl projev na 6. všeslovanském dnu na Děvíně. Hovořil o dosažených výsledcích v průmyslu a zemědělství a mj. řekl:

„Marně se snaží nepatrné zbytky starých reakčních nepřátel republiky ve spojení se zahraniční emigrací a kapitalistickými imperialistickými štváči náš postup kupředu zločinnými úklady, záškodnictvím, špio-

náží i zlovolnými atentáty rozvracet... Stojíme pevně na stráži. Zúčtujeme s každým, kdo by se pokoušel naši mírovou práci a socialistickou výstavbu poškozovat. Nedávný proces se zrádci a záškodníky v Praze to jasně dokázal. Přísný rozsudek nad osnovateli rozvratu a války byl přijat s všeobecným souhlasem.“

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 750.

5. července 1950 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo odvolání s. Mesteka z funkce člena KSK a uložilo sekretariátu předložit na jedné z příštích schůzí předsednictva návrh na event. personální reorganizaci KSK.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

10. července 1950 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo jmenování náměstků ministra vnitra: Gríša Spurný a Palečková. Rovněž schválilo odvolání Ervína Poláka z funkce náměstka ministra vnitra s tím, aby přešel na vedoucí stranickou práci na Slovensko a uložilo ÚV KSS, aby v dohodě s kádrovým oddělením provedl jeho zařazení.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

15. července 1950 – Sekretariát ÚV KSČ projednal zprávu komise stranické kontroly o šetření v Brněnském kraji. KSK byla kritizována za povrchní prošetření případů (ověrka ve Znojmě, revize na poštách, Mareček, Valtice) i za formu zpracování celého materiálu. K jednotlivým případům byly přijaty závěry a rozhodnuto, že se SÚV KSČ bude výsledkem šetření KSK zabývat a určí další postup.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 137.

18. července 1950 – Bylo rozhodnuto, aby šetření Šlinga prováděla zvláštní komise sekretariátu ÚV KSČ pod vedením A. Baramové. Tato komise měla prozkoumat hodnověrnost získaných poznatků, vyhodnotit veškeré materiály a stížnosti na vedení krajské organizace a jmenovitě na Otto Šlinga, vyžádat od něho písemné vyjádření a předložit sekretariátu ÚV KSČ zprávu se závěry. Výsledek stranického šetření byl shrnut do návrhu rezoluce s názvem „O chybách a pracovních metodách při provádění kádrové politiky krajského výboru strany v Brně“, kterou vypracoval Bruno Köhler.

A ÚV KSČ, fond Komise II, sv. 36, a.j. 552.

– Konala se porada komise pro bezpečnost.

- Program:
1. Čtení zápisu a kontrola usnesení.
  2. Kádrové věci ministerstva národní bezpečnosti.
  3. Justiční záležitosti.
  4. Směrnice pro využití zbraně.
  5. Různé.

Mimo jiné usneseno: Ve věci šetření Baudyš a spol. uloženo Vyškovskému, až to dovolí zdravotní stav Baudyš, pokračovat ve výslechu a o výsledku podat písemnou zprávu. Kádrové návrhy předložené Kopřivou na obsazení funkce náměstků a velitelů vedoucích odborů byly schváleny s tím, že Kopřiva předložené návrhy ještě projedná přímo se Slánským.

K bodu 3 (justiční záležitosti) přijato usnesení: Zpráva o jednotlivých soudních případech, kterou předložil Št. Rais, včetně případu Lehnický vzata na vědomí. Zpráva o plnění plánu okrajových procesů „D“ vzata na vědomí s tím, že plán bude splněn do konce července 1950. V případě V. Lonský schválen dodatečný návrh na ministerstvu spravedlnosti.

Případ Juditka a spol. schválen podle návrhu.

Případ Sýkora a spol. schválen podle návrhu.

Případ Púčik schválen podle návrhu předloženého ministerstvem spravedlnosti.

Případ Škramlík – Jandovský schválen podle návrhu se změnou u Jandovského.

V případě Zeman a Šimko schváleno doporučit podle ústního návrhu Št. Raise s tím, že se Št. Rais pověřuje vysvětlit případ ÚV KSS.

Případ prokurátora dr. Tichého z Uherského Hradiště a stejně tak případ dr. Solnaře bude uzavřen podáním trestního oznámení pro přečin nedbalého uchovávání státního tajemství. Kádrové opatření z toho vyplývající provede Št. Rais.

Příprava procesů proti biskupům Gojdičovi, Buzalkovi a Zelovi – ministerstvo národní bezpečnosti předloží do 15.8.1950 trestní oznámení. Zajistí Závodský.

Schvaluje se utvoření komise, která zpracuje materiál pro akci „B“. Za ministerstvo národní bezpečnosti je určen Košař a Dobr, za ministerstvo spravedlnosti Klos a Čížek.

Dále usneseno, že hned po dovolených bude Št. Rais usilovat o svolání koordinační komise, určené pro řešení církevních případů. Komise je složena ze zástupců SÚC, ministerstva národní bezpečnosti a ministerstva spravedlnosti.

J. Pavlovi uloženo předložit do schůze kolegia dne 22.7.1950 návrh kázeňského řádu SNB k projednání. Návrh kázeňského řádu SNB včetně kázeňského řádu SVS bude po projednání předložen sekretariátu ke schválení.

Otázka trestního stíhání závodních ředitelů: Na základě výkladu Št. Raise bylo usneseno, že před podáním trestního oznámení na závodního ředitele, jehož působnost spadá do rámce kraje, má být předloženo bezpečnostní komisi kraje. V případě, že se jedná o ředitele závodu celostátního významu, navrhuje se, aby byla vytvořena komise při PPO – sekretariátu ÚV KSČ, složená z jednoho představitele ministerstva spravedlnosti, ministerstva národní bezpečnosti a PPO, která by projednala trestní oznámení. Provede Závodský a Vyškovský.

A ÚV KSČ, Slánský, trezor N-11/4.

16. srpna 1950 – Schůze sekretariátu ÚV KSČ. Byla projednána ústní zpráva A. Baramové o dosavadním průběhu šetření komise v Brněnském kraji a usneseno:

- a) uložit komisi, aby ve spolupráci s KV Brno a O. Šlingem vyšetřila jednotlivé konkrétní stížnosti, jakož i případy uvedené v materiálu KSK a jednotlivé kádrové případy,
- b) pozvat O. Šlinga a informovat ho v přítomnosti R. Slánského o tomto usnesení,
- c) pověřit O. Papeže, aby vyšetřil případ Königové a bezpečnostních tajemníků a dodal zprávu SÚV KSČ.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 142.

24. srpna 1950 – Byl zatčen Jaroslav Stahl.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

28. srpna 1950 – Do funkce ministra národní bezpečnosti byl jmenován Karel Šváb.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

– Na schůzi předsednictva ÚV KSČ byly mj. rozhodnuty kádrové otázky: schválit jmenování Karla Švába náměstkem ministra národní bezpečnosti, schválit jmenování Josefa Nuna náměstkem ministra národní bezpečnosti pro kádrové záležitosti, schválit uvolnění Josefa Pavla z funkce náměstka ministra vnitra a pověřit ho prozatímní funkcí velitele Pohraniční stráže, schválit jmenování Oldřicha Papeže vedoucím oddělení státní správy sekretariátu ÚV.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

29. srpna 1950 – Bruno Köhler zaslal dopis V. Kopeckému, ministru informací, ve kterém mu sděluje, že V. Nezval si u něho stěžoval na Šlinga a žádá Kopeckého o zaslání příslušného materiálu.

A ÚV KSČ, f. 100/45, a.j. 159.

31. srpna 1950 – V. Kopecký poslal B. Köhlerovi zápis o rozmluvě sovětských filmových umělců o Vítězslavu Nezvalovi s krajským tajemníkem KSČ v Brně O. Šlingem a Kudílkovou. V zápise je uvedeno, že Šling a Kudílková negativně hodnotili dílo a osobnost V. Nezvala. Například, že Nezval od r. 1945 nenapsal ani jednu věc, která by odpovídala našim požadavkům, že nemá vztah k dělnické třídě, neodpovídá svými básněmi na požadavky lidu, že v podstatě celé jeho dílo až na výjimky je buržoazního původu apod. V průvodním dopise s. Kopecký mj. uvádí, že mu sovětský režisér Pyrjov v soukromém rozhovoru sdělil, že na sovětskou delegaci trapně působila ta okolnost, že Šling a Kudílková se odpuzujícím způsobem vyjadřovali o Nezvalovi v jeho nepřítomnosti. O jejích kritice Nezvala se Pyrjov vyjádřil tak, že je to zřejmý a hrubý projev sektářského levičáctví v oblasti umění... Závěrem s. Kopecký píše, že stížnost V. Nezvala je třeba posuzovat vážně a názor Šlinga a Kudílkové v otázkách umění podrobit zkoumání. (Zápis o rozmluvě sovětských umělců se Šlingem a Kudílkovou si od V. Kopeckého vyžádal s. Köhler v souvislosti s šetřením stížnosti V. Nezvala na O. Šlinga.)

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, f. 100/45, a.j. 159, s. 7.

5. září 1950 – Předsednictvo ÚV KSČ zaujalo k přípisu Vl. Clementise toto stanovisko:

1. Přípis vzít na vědomí a pověřit sekretariát, aby formuloval odpověď Vl. Clementisovi se zdůrazněním, že Clementis musí v další své činnosti dokázat, že ze své sebekritiky vyvodil vážné důsledky (odpovědný G. Bareš).

2. Provést výslech Berana o okolnostech březnových událostí v r. 1939 na Slovensku a o tehdejších jeho přípravách k vytvoření tzv. slovenské autonomní vlády (odpovědný L. Kopřiva).

Schváleno jmenování Ervína Poláka krajským tajemníkem v Bratislavě a potvrzeno odvolání A. Kaboše z funkce krajského tajemníka v Bratislavě.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

12. září 1950 – Z. Fierlinger jako předseda SÚC podal PÚV KSČ návrh na provedení procesů asi s 35 představiteli katolické církve, u nichž byly šetřením zjištěny různé delikty z doby okupace nebo nepřátelský poměr k LD. Část těchto osob byla z přímého okolí biskupů.

A ÚV KSČ, Zpráva pracovní skupiny Pillerovy komise – pracovní varianta.

13. září 1950 – Schůze sekretariátu ÚV KSČ ve složení: Slánský, Švermová, Bareš, Bašfovanský, Köhler. Bylo schváleno znění dopisu předsednictva ÚV dr. Vlado Clementisovi s tím, aby mu dopis osobně předal Slánský a projednal s ním otázku jeho další veřejné činnosti.

A ÚV KSČ f. 02/4, a.j. 146.

18. září 1950 – Předsednictvo ÚV KSČ projednalo zprávu o reorganizaci Právní rady KSČ a usneslo: zpráva vzata na vědomí s těmito doplňky:
a) škrtná se bod 10. Komise pro otázku pozemkového práva a JZD nebude zatím tvořena.
b) Otázka právníké delegace do SSSR a prizvání sovětských právníků na právníké fakulty bude předložena sekretariátu.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

27. září 1950 – Na zasedání širšího předsednictva ÚAV NF pronesl projev A. Zápotocký, předseda vlády. Hovořil o tom, jak obrozená Národní fronta plnila úkoly vytyčené Kl. Gottwaldem na IX. sjezdu KSČ. Uvedl mj., že zahraniční a skrytá domácí reakce rozpoutaly zběsilou kampaň proti republice a neštítí se využívat těch nejhorších zbraní, zákeřných i zločinných úkladů, a proto je potřebí stát na strážní a mařit provádění jejich rejdu. Nepovedla se jim snaha zničit naši úrodu pomocí rozšiřování chorob a nákazy zemědělských plodin. „Svého postavení využívají i diplomatičtí zástupci některých kapitalistických států, z nichž někteří byli při procesech proti zrádcům a sabotážníkům usvědčeni jako zprostředkovatelé zpráv a pokynů k organizování úkladných akcí atd. Stejně tak Vatikán, mnozí jeho plnomocníci ze řad vysoké hierarchie a různé kláštery a řády byly zapojeny a zapleteny do celé řady špiónážních, sabotážních úkladných akcí proti republice.“ Na adresu funkcionářů lidové a státní správy i ostatních politických stran NF řekl A. Zápotocký, že „chceme odstranit starou buržoazní nespravedlnost... Nechceme ale provádět nezákonnost a libovůli. Naopak, chceme zajistit každému jeho lidská práva a ochránit každého občana, bez ohledu na jeho stranickou příslušnost, má-li kladný poměr k republice...“

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 765.

V září 1950 – Překladatel Jindřich Schermer prováděl vyhodnocení archivu zatčeného agenta IS Emanuela Vosky. V této době obdržel Schermer příkaz Hedy Synkové, aby se při zkoumání archivních materiálů zaměřil na poznatky k Otto Šlingovi. Po nějaké době objevil Schermer v korespondenci Emanuela Vosky dopis, podepsaný „Otto“, který byl založen v pořadači korespondence u Šlingova jména. Dopis byl psán v Londýně 17.4.1949 a byl určen pro Vosku. Tento dopis se dostal do rukou K. Švába a dále s ním byli seznámeni ministr L. Kopřiva, R. Slánský a i Kl. Gottwald.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

2. října 1950 – Konala se schůze předsednictva ÚV KSČ. Projednány kádrové otázky a usneseno:

1. S. Pavlík rezignuje z funkce pověřence informací a osvěty, dočasným vedením tohoto pověřenectva se pověřuje K. Bacílek.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

6. října 1950 – Byl zatčen O. Šling a jeho manželka Miriam.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

11. října 1950 – Byl zatčen Jaromír Kvis.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

16. října 1950 – Schůze předsednictva ÚV KSČ. Schváleno: Zprávu o šetření v případě Šlinga v Brněnském kraji vzít na vědomí a schválit učiněné opatření.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

16. října a 25. listopadu 1950 – R. Slánský zaslal A. Zápotockému opisy rezolucí orgánů a organizací strany k výměně vedoucího tajemníka KV KSČ v Brně O. Šlinga. Jde celkem o 18 rezolucí z kraje Brno, v nichž je vyjádřen souhlas s odvoláním Šlinga.

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 1091.

17. října 1950 – Schůze sekretariátu ÚV KSČ usnesla svolat schůzi KV KSČ v Brně a na ní schválit vedoucím tajemníkem KV Josefa Palečka a informovat šifrovaným dálnopisem vedoucí tajemníky všech KV KSČ.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 152.

31. října 1950 – Byl zatčen Rudolf Starý.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

7. listopadu 1950 – Schůze předsednictva ÚV KSČ přijala usnesení k brněnskému případu:

a) Schválit navržená opatření.

b) Uložit sekretariátu vypracovat rezoluci, která má být předložena zasedání rozšířeného krajského výboru v Brně.

c) Schválit delegaci ÚV na zasedání rozšířeného krajského výboru v Brně ve složení Frank, Bareš, Köhler.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

8. listopadu 1950 – Konala se schůze mimořádné komise u B. Köhlera. Přítomni: Köhler, Baramová, Papež, Synková, Vecker, Bína, Morávek, Pechník. Program: Některá opatření, vyplývající z případu Šlinga. Usneseno:

1. Zajistit a vyhotovit seznam všech lidí, kteří přišli prostřednictvím Šlinga do stranického, státního a hospodářského aparátu.

2. Sbírat pokud možno nejobsáhlejší kádrový materiál o výše uvedených lidech.

3. Zvlášť upozornit na závažné okolnosti o kádrovém materiálu těchto lidí.

4. Vytvořit subkomise k provedení uložených úkolů, a to k prozkoumání výše uvedených lidí, ve složení:

a) ve stranickém aparátě – Pachler, Bína, Křížek,

b) v hospodářském aparátě – Morávek, Kačírek, Uhlíř,

c) ve státním aparátě – Pechník, Bandler, Synková, Vejvodová,

d) španěláků – Mach, Baramová,

e) anglické emigrace – Synková, Bína,

f) ilegálních skupin na Brněnsku – Mikšovský, Hora,

g) trockistů – Babej, Beerová, Michalová

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 1108.

11. listopadu 1950 – Byl zatčen Josef Životský.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

12. listopadu 1950 – Byla zatčena Anna Patzaková.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

14. listopadu 1950 – Na schůzi sekretariátu ÚV KSČ byla projednána personální opatření v kraji Brno a usneseno:

- a) odvolat z Ústřední politické školy Kudílkovou, Svitavského a Šumana, z krajského výboru Svitavského, Životského, Ondrouška, Pánovce a Valentovou,
- b) projednat s ÚRO odvolání J. Hlavičky,
- c) připravit pro ÚV KSČ odvolání R. Dubové a Vybíhala z funkce člena ÚV a Holubce z funkce náhradníka ÚV,
- d) postupně podle výsledků šetření provádět změny na místech ředitelů národních podniků,
- e) zprávy o práci komise, kterou vede A. Baramová, postupně zasílat Kl. Gottwaldovi a Slánskému.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 157.

15. listopadu 1950 – Konala se schůze mimořádné tzv. Köhlerovy komise ve složení: Köhler, Baramová, Pechník, Křížek, Morávek, Bína, Taussigová, Synková. Program: některá opatření, vyplývající z případu Šlinga. Usneseno:

1. Zprávy subkomisí o vypracování seznamů a některých závažných případech vzít na vědomí.
2. Rozšířit dále seznamy a na jejich základě zpracovat nejzávažnější případy. Materiál po zpracování předat ihned A. Baramové.
3. Příští schůze se koná za týden. Program schůze: případy, které jsou již připraveny a zprávy o rozšíření dosavadních seznamů. (Zapsala Hofmanová).

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 1108.

17. listopadu 1950 – Dr. Karel Klos, zástupce ministra spravedlnosti, zaslal A. Zápotockému, předsedovi vlády, závěrečnou zprávu o procesech proti záškodnickému spiknutí (Horáková a spol. a další okrajové procesy). Ve zprávě je mj. uvedeno, že rozsudkem Státního soudu ze dne 8. června 1950 byli uznáni všichni obvinění vinnými a odsouzeni: dr. Horáková, dr. Oldřich Pecl, Závíš Kalandra a Jan Buchal k trestu smrti, dr. Nestával, dr. Hejda, Frant. Přeučil a Antonie Kleinerová k trestu těžkého žaláře na doživotí, dr. Bedřich Hostička do těžkého žaláře na 28 let, dr. Peška na 25 let, dr. Křížek na 22 let, Františka Zemínová na 20 let a Vojtěch Dundr na 15 let. Dále se ve zprávě uvádí, že rozsudek byl přijat pracujícím lidem s uspokojením a plným souhlasem – došlo více než 6300 rezolucí, které požadovaly přísné potrestání – že se proces

stal znamenitou politickou školou všeho pracujícího lidu. Veřejnou žalobu zastupovalo pět prokurátorů, a to: dr. Urválek, dr. Vieska, dr. Kepák, Brožová a Havelka. Předsedou senátu byl dr. Trudák, členové senátu dr. Matoušek, dr. Bedrna a soudci z lidu Kučera a Polanský.

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 1177.

– Byla zatčena Růžena Dubová a Otýlie Vosková.

A ÚV KSČ, f. Komise I, aj. 202.

22. listopadu 1950 – Schůze mimořádné tzv. Köhlerovy komise. Program: zprávy jednotlivých komisí. Usneseno:

1. Zprávy subkomisí vzaty na vědomí.
2. Poslat dopis krajům a upozornit je na ty lidi, kteří k nim přišli z Brněnského kraje.
3. Upozornit na jednotlivé závažné případy soudruhy ministry.
4. Znovu prohlédnout materiál z Pražského a Plzeňského kraje a přeptat se v uvedených krajích, zda tam nejsou soudruzi, kteří přišli z Brna (Křížek, Vecker).
5. Prohlédnout spisy těch soudruhů, kteří odešli ze sekretariátu ÚV.
6. V záležitosti ilegálních skupin se spojí J. Hora se s. Dubským na MNO.
7. Sestavit seznam členů „Mladého Československa“ a dále členů komise pro emigranty v Krakově. (Vecker, Křížek.)
8. Ke zkoumání materiálu o osidlovacích záležitostech přibrat A. Patejdla a Dvořáka.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 1108.

A ÚV KSČ, f. Komise II, sv. 36, a.j. 552.

27. listopadu 1950 – Taussigová a pracovníci KSK Bína a Hora poslali dopis R. Slánskému a L. Kopřivovi, v němž vyjádřili své pochybnosti o schopnostech nebo vůli některých pracovníků bezpečnosti důsledně dořešit případ Šlinga. V dopise dále uváděli, že se nic neděje s údaji, které KSK poskytla na řadu hospodářských činitelů a jež by je mohly usvědčit jako nepřátele, agenty a sabotéry. Dopis končil závěrem o nutnosti provedení prověrky na Státní bezpečnosti, v níž podle Taussigové a jejích společníků má zahraniční špionážní služba druhou, po léta budovanou pozici již z doby okupace.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

Předsednictvo ÚV KSČ usneslo:

1. Schválit:
  - a) odvolání Karla Svitavského z funkce předsedy KNV v Brně,
  - b) jmenování Rudolfa Baráka předsedou KNV v Brně.
2. Uložit sekretariátu rozeslat „Rezoluci sekretariátu ÚV KSČ k případu O. Šlinga“ všem okresním výborům KSČ.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

28. listopadu 1950 – Na schůzi sekretariátu ÚV KSČ byla projednána zpráva o schůzi předsednictva KV KSČ v Ústí nad Labem a rozhodnuto vyhovět žádosti PKU v Ústí nad Labem a odvolat z funkce vedoucího tajemníka KV M. Landu a zatímně pověřit touto funkcí Josefa Teslu. Mikuláše Landu povolal po předání agendy do Prahy, aby zde byl k dispozici. (Návrh předložit PÚV KSČ.)

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 160.

29. listopadu 1950 – Konala se schůze mimořádné tzv. Köhlerovy komise s programem: zprávy subkomisí. Usneseno:

1. Zprávy subkomisí vzít na vědomí.
2. Zjistit, kteří Angličané byli protektory „Mladého Československa“ (Vecker).
3. O. Pechník zpracuje do příštího týdne materiál lidí, kteří přišli z Brna do rozhlasu, filmu a na ministerstvo vnitra.
4. Josef Hora promluví ve věci ilegálních skupin se s. Rédlem a od SBS si vyžádá seznam všech, kteří jsou u nich registrováni, že pracovali v ilegalitě.
5. Příští schůze se koná za 14 dní.

Zapsala: Hofmanová

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 1108.

A ÚV KSČ, f. Komise II, sv. 36, a.j. 552.

3. prosince 1950 – Byl zatčen Ivan Horváth.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

4. prosince 1950 – Schůze předsednictva ÚV KSČ usnesla:

1. Ústí nad Labem. Schválit:
  - a) odvolání M. Landy z funkce vedoucího tajemníka v Ústí nad Labem,
  - b) jmenování Josefa Tesly vedoucím tajemníkem v Ústí nad Labem.

2. Příklad O. Šlinga. Schválit návrh a doporučit M. Švermové jít na dovolenou a až do zasedání ÚV nevykonávat svou funkci a neúčastnit se práce v sekretariátu ÚV a v předsednictvu ÚV.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

18. prosince 1950 – Byl zatčen František Mucha (SÚP).

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

– Předsednictvo ÚV KSČ schválilo jmenování Josefa Baudyše, předsedy KNV v Hradci Králové, náměstkem ministra národní bezpečnosti.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

23. prosince 1950 – Jaroslav Janoušek byl pozván s Aloisem Samcem k ministru Kopřivovi. Podle výpovědi A. Samce z 26.1.1963 jim řekl Kopřiva následující: „Kopřiva nám řekl, že jsme politbyrem ÚV KSČ určení k zvláštnímu úkolu, o kterém nesmíme s nikým hovořit. Informace o tom, co máme dělat, řekl, že se dozvíme od soudruha, který k nám přijde do domu, od něhož má již Janoušek klíče, o půlnoci, a prokáže se heslem, jehož znění jsem již zapomněl. Na můj dotaz, kdo mne uvolní z úkolů v armádě, mi Kopřiva sdělil, že A. Čepička je o všem informován... Z ministerstva vnitra jsme odjeli autem, o kterém mne Janoušek informoval, že jsme je dostali od ministra Čepičky k používání... Dům, do kterého [jsme] jeli, byl bývalý ženský klášter v Praze II, Melounova ul. Přesně o půlnoci někdo zazvonil, šel jsem otevřít a dotyčná osoba mi řekla smluvené heslo. Ihned podle výslovnosti jsem poznal, že je to ruský pracovník. Uvedl jsem ho do prvního poschodí, kde nám řekl, že se jmenuje Smirnov a vysvětlil nám, v čem spočívá náš úkol. Měli jsme pročitat zprávy, které dostaneme z MNB a KSK, z armády a od sovětských orgánů. Na každou osobu, se kterou se ve zprávách setkáme, měli jsme pořídit výpis, co se o ní ve zprávě hovoří. Ve výpisu jsme měli uvést zprávu, ze které pochází, a tak na každou osobu založit zvláštní fascikl. Dále nám řekl, že zprávy z MNB nám bude do budovy dodávat poslanec B. Klícha, z armády podplukovník, jehož jméno si již nepamatuji, a ten nám měl zařizovat a opatrovat všechny potřeby nutné k naší práci. Od sovětských orgánů že zprávy přinese sám a z komise stranické kontroly že si je vyzvedneme pravděpodobně sami. Podrobnosti si ještě domluvíme.

Potom se dostavil B. Klícha, který přinesl první fascikl zpráv. Nevím již, v jakém pořadí jsme zprávy dostávali, ale byly to zprávy,

kteří se dotýkaly všech později zatčených včetně Slánského. To se také týká zpráv, které jsem později na základě pokynů Smirnova přinesl z KSK...“

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

30. prosince 1950 – Byl zatčen Jan Danko.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

V roce 1950 měla již vedoucí úlohu v KSK Taussigová, která vzhledem ke své aktivitě, iniciativě a průbojnosti a za podpory R. Slánského prakticky sama určovala zaměření práce KSK. Komise měla rozsáhlé možnosti k shromažďování poznatků. Tyto poznatky, které měly sloužit jako podklady k stranickému řízení a závěrům, byly na pokyn vedoucích činitelů strany předávány Státní bezpečnosti a později docházelo na jejich podkladě k zatýkání a vyšetřování. Svědčí o tom výpověď L. Kopřivy ze dne 28.1.1963, který uvedl, že v souvislosti s jeho jmenováním ministrem národní bezpečnosti mu bylo Kl. Gottwaldem a A. Zápotockým řečeno, že KSK mu bude dodávat materiály obsahující závadové poznatky k jednotlivým osobám, že je má přijímat, ale komisi stranické kontroly nemá sdělovat poznatky zjištěné Státní bezpečností. Tuto praxi potvrdila ve své výpovědi ze dne 14.1.1963 i Jarmila Taussigová.

A ÚV KSČ, fond Komise I, a.j. 202.

Rok 1951

3. ledna 1951 – Byl zatčen Zdeněk Novák a Rudolf Bulander.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

8. ledna 1951 – Byl zatčen Mikuláš Landa.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

15. ledna 1951 – Byla zatčena Dagmar Kacerovská.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

22. ledna 1951 – Konala se schůze předsednictva ÚV KSČ. Schváleno jmenování Goldstückera vyslancem ve Stockholmu. Schváleno odvolání Horvátha a na jeho místo jmenovat Richarda Slánského vyslancem

v Budapešti. Ustavit komisi z V. Kopeckého, G. Bareše a B. Köhlera a uložit prozkoumání politických otázek v souvislosti se záležitostmi M. Švermové, dokončit šetření, připravit zprávu a návrhy pro zasedání ÚV v otázce „šlingovštiny“. Schválit odložení zasedání ÚV na 21.–24. února 1951. První den bude zasedání ÚV, na kterém bude podána zpráva komise a projednána otázka zbavení členství některých členů ÚV, tajné, a zúčastní se ho kromě zvlášť pozvaných soudruhů pouze členové a náhradníci ÚV.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

23. ledna 1951 – Slánský žádá písemně Zápotockého o souhlas s doporučením Ústřední radě odborů, aby K. Pfeiferová byla odvolána z funkce předsedy svazu textil. O zbavení funkce Pfeiferové žádali představitelé zájmových složek sektoru textil na Brněnsku s odůvodněním, že se stýkala se Šlingem (přiložena rezoluce).

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 1091.

26. ledna 1951 – Švermová zaslala dopis Gottwaldovi, ve kterém ho ubezpečuje, že neměla nejmenší ponětí o „všech těch věcech“. „Vždyť můj poměr k vedení strany byl dán tím, že jsem souhlasila s generální linií výstavby socialismu v naší vlasti. Mohla jsem kolísat, to je pro mne špatné vysvědčení a diskvalifikace, abych mohla zastávat zodpovědné, vedoucí místo ve straně. Mohla jsem mít řadu 'kritických' stanovisek k podřadnostem, nedovedla jsem rozvážit, co je hlavní a co vedlejší – což je opět diskvalifikace – pokud však jde o můj základní poměr ke straně, k dnešním jejím úkolům, o poměr k Sovětskému svazu, to sedí pevně ve mně a tvrdá škola, kterou nyní prodělávám, bude pro mne velkým 'očistným procesem'.“

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

27. ledna 1951 – Byli zatčeni: Jaroslav Brož, Vladimír Šmolka, Alois Zahajský, Josef Dostálek, Oskar Valeš, Karel Černý, Osvald Závodský.

28. ledna 1951 – Byli zatčeni: Vladimír Clementis, Artur London, Miroslav Pich-Tůma, Ivo Milén, Bedřich Pokorný.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

29. ledna 1951 – Na schůzi předsednictva ÚV KSČ schváleno odvolání D. Okáliho z funkce pověřence vnitra. Schválen předložený návrh dopisu k otázce M. Švermové a jeho zaslání po vnitřní linii všem členům

a náhradníkům ÚV a všem krajským a okresním výborům KSČ. Schválen návrh na vytvoření politického sekretariátu ve složení: Gottwald, Slánský, Zápotocký, Široký.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

– Byl zatčen Bedřich Kopold.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

– Měsíc před zasedáním ÚV KSČ a tři [měsíce] před soudním řízením s M. Švermovou byl členům ÚV, KV a OV zaslán dopis předsednictva ÚV KSČ, podepsaný Kl. Gottwaldem a R. Slánským. V tomto dopise se mj. oznamuje, že v souvislosti s odhalením a usvědčením O. Šlinga jako špióna, záškodníka a politického agenta nepřítele bylo předsednictvem usneseno, aby M. Švermová nevykonávala své funkce pro své úzké spojení se Šlingem. O Švermové se dále v dopise říká, že „místo aby straně pomohla Šlinga a jeho záškodnickou činnost odhalit, pokusila se ho krýt, ač si byla vědoma, že jde o dopadeného a usvědčeného nebezpečného nepřítele“.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 552.

30. ledna 1951 – Na schůzi sekretariátu ÚV KSČ bylo usneseno zaslat sdělení předsednictva ÚV KSČ o M. Švermové členům a náhradníkům ÚV, krajským a okresním výborům KSČ. Sdělení obdrží všichni vedoucí oddělení ÚV, kteří budou informovat o obsahu dopisu politické pracovníky ÚV KSČ.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 169.

– Na schůzi politického sekretariátu ÚV KSČ byla vzata na vědomí zpráva o rozeslání sdělení předsednictva ve věci Švermové.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 17.

– Byl zatčen Ervín Polák.

31. ledna 1951 – Byla zatčena Jana Vázná.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

2. února 1952 – Při přijetí delegace soudců z lidu pronesl předseda vlády A. Zápotocký stručný projev, v němž vyzvedl význam lidově demokratického soudnictví na převýchovu celé společnosti a mj. řekl: „Je nutno, abyste si byli vědomi, že nejde jen o hledání a nalézání práva a sprá-

vednosti pro jednotlivé osoby, ale především a rozhodující měrou o zabezpečení zájmů dělnické třídy, to jest její moci, růstu této moci. Je nutno podporovat vše, co přispívá k posílení a urychlení výstavby socialismu a trestat všechno, co brzdí a poškozuje budování socialismu... Nutno ve všech případech postupovat nekompromisně, je-li prokázáno vědomé poškozování zájmů lidu a republiky... Trest u nás bude čím dále tím více výchovným prostředkem... Je třeba dívat se na každý případ, ať velký nebo i malý, z hlediska člověka, který stojí před soudem. Rozlišovat, jde-li o člověka, který stojí na správné straně barikády, který svým původem i prací dokazuje, že je možno, aby se v budoucnu zbavil nedostatků a chyb, které mu jsou přičítány, nebo jde-li o někoho, kdo je nepřítelem lidově demokratického režimu a kdo celým svým dosavadním životem dokazuje, že jeho kořeny tkví příliš hluboko v kapitalistické minulosti.“

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 1091.

– Byli zatčeni: Josef Pavel, Dora Kleinová, Ladislav Holdoš.

3. února 1951 – Byli zatčeni: Otakar Hromádka, Helena Petránková, Valter Šíša, Antonín Svoboda, Ján Bandler.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

4. února 1951 – Byli zatčeni Gejza Kršák a Daniel Okáli.

6. února 1951 – Byli zatčeni Ladislav Novomeský a Gustáv Husák.

7. února 1951 – Zatčeni Gustav Lomský a Vítězslav Fuchs.

8. února 1951 – Zatčeni Bedřich Reicin, Rudolf Peschl.

16. února 1951 – Byl zatčen Karel Šváb.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

19. února 1951 – R. Slánský zaslal A. Zápotockému opis rezoluce některých krajských a okresních výborů strany k případu Marie Švermové (PKV Gottwaldov, PKV Plzeň, PKV Jihlava). Je vyslovován souhlas s opatřeními ÚV KSČ.

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 1091.

20. února 1951 – Předválečný člen KSČ z Brna František Smetana zaslal V. Kopeckému dopis, ve kterém poukazuje na činnost Šlinga na úseku

dějin strany. Uvádí mj., že se Šling přičinil o to, aby na výstavě dějin revolučních bojů v Praze bylo z legií strany a dělnictva v brněnském kraji z let 1925–1928 co nejméně vidět, že Šling zasáhl tak, aby se v krajské škole v Brně přednášely dějiny strany z oné doby nesmyslným způsobem, a ostouzení a falšování že se dělo za účelem zdiskreditování tehdejšího tajemníka KV Fr. Smetany. Když kritizoval chyby Šlinga, hrozilo mu nebezpečí vyloučení ze strany. K dopisu přiložil Fr. Smetana opis rezoluce sedmi místních organizací KSČ v Brně ze dne 14.10.1950, ve kterých je vyjádřen souhlas s rozhodnutím ÚV KSČ o okamžitém odvolání Šlinga z funkce krajského tajemníka.

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, f. 100/45, a.j. 210.

– Konala se schůze předsednictva ÚV KSČ.

I. Zpráva komise pověřené předsednictvem ÚV KSČ vyšetřením věci Šlinga a Švermové (referent V. Kopecký).

II. Zpráva o případu Clementise a jeho spoluviníků (referent Bašfovanský).

1. Schválit předložené zprávy a uložit V. Kopeckému a Š. Bašfovanskému upravit je ve smyslu připomínek vznesených v diskusi.

2. Návrhy budou předloženy zasedání ÚV jménem předsednictva.

3. Otázka zbavení funkcí a vyloučení těch členů ÚV, proti kterým se vede stranické řízení, bude zasedání ÚV předložena jako zvláštní návrh.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

21. února 1951 – Byla zatčena Marie Švermová.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

21.–24. února 1951 – Na plenární schůzi ÚV KSČ bylo projednáno:

1. Zpráva vyšetřující komise PÚV k případu Otty Šlinga, Marie Švermové a druhých zločinných škůdců a spiklenců. (Zprávu přednesl předseda komise Václav Kopecký. Dalšími členy komise byli Bruno Köhler a Gustav Bareš.) Bylo usneseno: Vyloučit z KSČ a zbavit funkcí Marii Švermovou, Ottu Šlinga, zbavit funkce a vyloučit z ÚV KSČ Fuchse, Lomského, Pavla, R. Dubovou, Holubce, Vybíhala. Přijmout rezignaci na členství v ÚV KSČ Kapouna, Pfeiferové.

2. Zpráva (referát) Š. Bašfovanského o případu Clementise a jeho spoluviníků ze zločinné skupiny buržoazních nacionalistů. Bylo usneseno: Vyloučit z KSČ a zbavit všech stranických funkcí Vlado Clementise, Gustáva Husáka, Laco Novomeského; zbavit funkce člena

ÚV KSČ Karola Šmidkeho. Zbavit funkce náhradníka ÚV KSČ a poslaneckého mandátu a vyloučit z KSČ Arnošta Pšeničku z Prešova.

3. Referát Kl. Gottwalda, který obsahoval:

a) Rozbor mezinárodní situace – porušování Postupimské dohody Anglií, USA a Francií, nedošlo k denacifikaci Německa (západního), vytváří se nové ohnisko války v Evropě, a to v titovské Jugoslávii, která je lokajem amerického imperialismu apod.

b) Problematiku národního hospodářství – plnění plánu v průmyslu a zemědělství – správnost urychlení výstavby těžkého průmyslu, zakládání JZD, zásobovací situace atd.

c) Stanovisko k případu Šlinga, Švermové, Clementise a spol. Uvedl mj., že běželo o rozsáhlé spiknutí uvnitř strany s cílem ovládnout stranu, změnit její politiku, zmocnit se vedení státu. Nastoupit cestu ke kapitalismu. Jde o klasický příklad zostřování třídního boje... Byli to agenti buržoazie, agenti imperialistů.

4. Obhajoba M. Švermové polemizovala s některými obviněními, ale nakonec vyslovila souhlas s rozhodnutím strany.

A ÚV KSČ, f. 01, a.j. 25.

– Na zasedání ÚV KSČ vystoupil s projevem A. Zápotocký. Konstatoval v něm, že v diskusi na ÚV se stále objevovalo „poukazování na jejich diktátorské jednání (Šling, Švermová, Clementis), nešetření vnitrostranické demokracie, demokratického centralismu, kritiky a sebekritiky“. Vyvodil z toho, že je třeba „zamezit šlingovštině“, která se projevuje překračováním pravomocí, samovolným a diktátorským rozhodováním. Jako základní heslo razil „zabít šlingovštinu“.

A ÚV KSČ, f. 100/35/21/781.

27. února 1951 – Sekretariát ÚV KSČ projednal realizaci usnesení ÚV KSČ ze dne 21.–24. února a mj. bylo usneseno přezkoumat vedoucí politické pracovníky v aparátu ÚV a vzhledem ke krajským konferencím rovněž vedoucí tajemníky KV. Pro popularizaci usnesení ÚV vydat referát Gottwalda také polsky, maďarsky, ukrajinsky a německy. Referát Francka, Kopeckého, Bašfovanského vydat v nákladu 500 000 kusů. Rovněž bylo usneseno zprostit funkce dosavadní instruktory ÚV KSČ, vyhledat nové instruktory, a M. Pastyřík byl pověřen, aby přezkoumal všechny pracovníky organizačně-instr. oddělení sekretariátu ÚV a doporučil, aby byli převedeni jinam.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 173.

– Politický sekretariát ÚV KSČ ve složení Gottwald, Zápotocký, Slánský projednal zprávu Kopřivy a Vladimíra Bojarského o stavu v bezpečnosti a schválil, aby do bezpečnosti byli vzati další pracovníci z Lidových milicí. Uložil B. Köhlerovi, aby pomohl vyhledat pro L. Kopřivu náměstka.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 23.

– Byli zatčeni Jiří Šindelář a Ladislav Zelenka.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

28. února 1951 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal bezpečnostní otázky a schválil:

- a) pořádek při zatýkání, vazbách a vyšetřování prováděném Státní bezpečností,
- b) zásady administrativního pořádku a postupu v souvislosti se zatýkáním, prohlídkami, vazbou a vyšetřováním,
- c) připravit návrhy, jak se po sociální stránce starat o rodinné příslušníky zatčených.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 24.

1. března 1951 – A. Zápotocký přednesl referát na zasedání KV KSČ Praha. Hovořil o zostřené mezinárodní situaci, remilitarizaci Německa, zradě naší emigrace, a v této souvislosti zdůraznil význam našeho spolenectví se SSSR. Z vnitropolitických otázek uvedl mj., že zatlačujeme kapitalistický sektor, ale tím nejsou odstraněni stoupenci kapitalismu. Jejich třídní zášť je zesílena. Třídní boj tím pokračuje a zesiluje. V jejich řadách vyrůstají elementy ochotné k sabotáži. Také kapitalistické vlivy na vesnici jsou silné. Není to jen vesnický boháč, jsou to i střední a malí rolníci a namnoze i příslušníci dělnické třídy, kteří se v otázce půdy od soukromokapitalistických názorů neoprostili. K případu Šlinga a Švermové uvedl na otázku: Byla tato záležitost včas řešena? následující: „Dnes, kdy byl Šling usvědčen jako špión, je lehké kritizovat a odsuzovat jeho činnost. Není nejdůležitějším úkolem odsouzení Šlinga... Mylné by bylo, kdybychom si mysleli, až Šling bude viset a jeho kumpáni odsouzeni, že bude očista strany hotovou věcí. Rozhodující je rozbít šlingovštinu a všechny nedostatky politické a stranické práce, které byly živnou půdou pro vznikání šlingovštiny. Když to dokážeme, tak kdyby se deset nových Šlingů zrodilo, nebude to našim třídním nepřátelům nic platné.“

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 784.

6. března 1951 – Na schůzi sekretariátu ÚV KSČ bylo mj. usneseno provést kádrovou prověrku ve stranickém a státním aparátě v Ostravském kraji a odvolat z funkce vedoucího tajemníka KV KSČ v Olomouci Fr. Řezníčka a vedoucího tajemníka KV KSČ Karlovy Vary O. Homolu.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 174.

7. března 1951 – V. Kopecký postoupil B. Köhlerovi dopis, který obdržel od Václava Hrbka z Plzně. V. Hrbek v dopise žádá, aby mu bylo sděleno jméno důvěryhodné osoby, které by mohl sdělit závažné okolnosti o činnosti celé řady vedoucích funkcionářů strany v Plzni ve spojitosti s ilegální prací sociální demokracie. Říká, že po odhalení záškodnické skupiny Lomského a spol. potřebuje v zájmu strany celou věc dořešit. Václav Kopecký zaslal B. Köhlerovi dopis V. Hrbka k dalšímu řízení.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 216.

– Politický sekretariát ÚV KSČ schválil umístění Fischla a Steinera v nakladatelství.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 26.

10. března 1951 – Milan Zapletal z Brna, bývalý letec za války v Anglii, zaslal V. Kopeckému dopis. Stěžuje si, že jako důstojník ČSA po roce 1945 byl bezdůvodně několikrát přeložen a nakonec propuštěn z armády, a domnívá se, že v pozadí toho stál Šling a škpt. Kopold. Zapletal současně přikládá kopii dopisu, který dne 8.5.1949 zaslal Šlingovi, v němž protestuje proti vyloučení z armády.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 216.

13. března 1951 – V. Kopecký obdržel dopis od Ilji Lorka, bývalého pracovníka KV KSČ v Brně. Lorek si stěžuje na G. Bareše, zástupce ústředního tajemníka KSČ, který na zasedání KV KSČ v Brně věnoval zvláštní pasáž svého projevu ostré kritice počínání I. Lorka, která pak byla otištěna v Rovnosti a v Rudém právu. Lorek nesouhlasí s kritikou, jak ji provedl Bareš, uvádí, že není pravda, že byl vyloučen ze strany, že naopak jako zástupce vedoucího tajemníka KV KSČ hájil proti Šlingovi své názory, nehájil hulvátské metody Šlinga apod. Je toho názoru, že G. Bareš byl někým záměrně nepravdivě informován, aby byla vytvořena situace pro něho (Lorka) nepříznivá a pro G. Bareše

nepříjemná, z níž je východisko: buď nepravdu v novinách odvolat, anebo jeho (Lorka) dodatečně ze strany vyloučit a usvědčit jako Šlingova agenta a nepřítele ÚV...

Opis dopisu Ilji Lorka zaslal V. Kopecký dne 7.4.1951 Rudolfu Slánskému se žádostí o vyjádření.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 209.

14. března 1951 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo prozatímní pověření K. Innemanna funkcí vedoucího tajemníka Ostravského kraje, do krajské konference.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

– Miloš Vlček z Brna zaslal dopis, v němž sděluje, že byl členem krajské kulturní komise strany a z jeho iniciativy vyšla rezoluce, ve které byla kritizována politika Šlinga, týkající se studentstva. Rezoluci předala Šlingovi Kudílková, která do r. 1948 neschvalovala politiku Šlinga. Šling prý za velkého skandálu prohlásil, že vyhází tyto funkcionáře z krajské kulturní komise strany.

Dále M. Vlček uvádí, že se v roce 1948 Kudílková, pracovnice KV KSČ, přimkla ke Šlingovi, a když mu (Vlčkovi) v r. 1950 hrozilo zatčení pro podání, které učinil v otázce sabotáže ve stavebních závodech v Brně, odmítla Kudílková v jeho prospěch něco udělat.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 209, s. 20.

– František Rezníček, bývalý ved. tajemník KV KSČ v Olomouci, zaslal dopis sekretariátu ÚV KSČ, k rukám R. Slánského (opis tohoto dopisu se nachází rovněž v archivu A. Zápotockého). Fr. Rezníček se znovu vyjadřuje k případu „spiknutí“ Šling – Švermová a spol. a zaujímá stanovisko ke své – jak v dopise uvádí – „naprosto nesprávné nebolševické sebekritice, přednesené na rozšířeném zasedání krajského výboru KSČ v Olomouci za přítomnosti zástupce ÚV Čepičky a O. Johna, kde jsem uvedl v omyl rozšířený krajský výbor“. Píše, že již v roce 1947 jako tajemník v Mladé Boleslavi padl do sítí a osidel špiónů a zrádců Šlinga, Švermové a spol... Poslušně plnil všechna doporučení, která mu byla Švermovou a Fandou dávana atd. Děkuje ÚV, Slánskému, Köhlerovi a Barešovi, že projevíli tolik trpělivosti a pomohli mu vyrovnat se s problémy.

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 1091.

15. března 1951 – Bohumír Švec z Brna zaslal dopis Václavu Kopeckému. V dopise uvádí, že ze sekretariátu KV KSČ byly v době působení Šlinga v Brně vynášeny věci, které měly zůstat utajeny. Poukazuje rovněž na chyby, které byly v Brně dělány při přidělování různých veřejných budov, což vedlo k hmotným škodám a nepříznivě ovlivňovalo myšlení občanů (uvedeny příklady). To prý bylo cílem Šlinga a jeho přísluhovačů na KNV a UNV.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 210.

18. března 1951 – Byl zatčen Josef Musil.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

20. března 1951 – S. V. Kopecký obdržel dopis od pplk. Vladislava Zuczeka, bývalého interbrigadisty. Zucek poukazuje mj. na závadnou činnost Josefa Pavla a jeho společníků ve Španělsku. (Pavel prý byl zbabělý, na jeho žádost byl zastřelen poručík Josef Benda, patřil ke klice, která se vytvořila ve Francii, a to: Hromádko, Závodský, Svoboda a další). Zucek přiložil ke svému sdělení Kopeckému kopii dopisu, který dne 4. března 1951 zaslal ministerstvu národní obrany, k rukám dr. Čepičky. V tomto dopise se pplk. Zucek vyjadřuje k případu gen. Reicin, pplk. Kopold a spol. Mimo jiné uvádí, že mu mjr. Drk sdělil, že u Kopolda se scházejí Švermová, Reicin a jiní, kteří se připravují na to, že strhnou na sebe vedení ve straně, zmocní se vlády, že tito lidé jsou zřejmě ve službách západních imperialistů.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 216.

– Dušan Konečný zaslal dopis V. Kopeckému. V dopise upozorňuje, že po odstranění Staviny, taj. KV KSČ v Olomouci, zůstali v KV KSČ pracovat jeho blízcí spolupracovníci (Hanel, Coufal, Gaďůrková, Bernát) a že naopak ti, kteří poukazovali na chyby Staviny, jsou z funkcí odvoláváni.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 215.

23. března 1951 – Konala se schůze politického sekretariátu ÚV KSČ ve složení: Gottwald, Zápotocký, Široký, Slánský. Byly projednány bezpečnostní otázky předložené L. Kopřivou a Bojarským a usneseno mj.:
a) O. Valáška ze sekretariátu ÚV KSS přeložit na jinou práci,
b) zatčené důstojníky degradovat (jména neuvedena),
c) povýšit Prchala na majora, Horu na podplukovníka, Doubka na majora.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 28.

– V. Kopecký zaslal J. Krosnářovi, předsedovi KV KSČ Praha, dopis, v němž žádá o vyšetření stížnosti Karla Soustružníka z Prahy XVII. Soustružník píše, že byl neoprávněně vyloučen ze strany a podobně že se to stalo i jiným funkcionářům strany v Košicích. Stěžuje si na tajemníka Vildera, tajemnici Márii Šplíchalovou a další.

A ÚV KSČ, A. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 216.

24. března 1951 – V. Kopecký obdržel dopis od Anny Šabatové, redaktorky týdeníku KV KSČ v Karlových Varech. A. Šabatová píše o chování Šlinga a předsedy ÚNV v Brně Ubra v době jejich pobytu v lázních Jeseníku na podzim r. 1949. Uvádí, že se oba stýkali s buržoazií, hlavně slovenskou, řady prostých pacientů úplně ignorovali a nezúčastnili se oslav Velké Říjnové revoluce. Šling dával personálu stovkové spropitné, choval se nadutě. Lidé Šlinga hodnotili jako funkcionáře, který se straně zřetelně odrodil.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 210.

27. března 1951 – Václav Kopecký dostal dopis, který mu prostřednictvím ministerstva dopravy zaslal Cyril Kovář, ředitel ústředny účtáren ČSD. Kovář píše, že Švermová v roce 1945 na aktivu v Břeclavi nevysvětlila cestu vesnice k socialismu a že rovněž v roce 1945 byl v Podivíně na jižní Moravě spolu s ministrem obrany Svobodou a B. Reicinem přítomen civilista, který prohlásil: „Rudá armáda jen ať hodně řádí mezi naším obyvatelstvem, ať natropí hodně zla, obyvatelstvo musí hodně zkusit. Aspoň u nás nebude tolik komunistů.“

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 216.

30. března 1951 – Schůze politického sekretariátu ÚV KSČ ve složení: Gottwald, Zápotocký, Široký, Slánský. Byl projednán dálnopis krajům ve věci Smrkovského a schváleno, aby informaci o Smrkovském přednesl L. Kopřiva v pondělní schůzi předsednictva.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 29.

– Byl zatčen Josef Smrkovský.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

2. dubna 1951 – Na schůzi předsednictva ÚV KSČ projednána informace a usneseno:

1. Zprávu vzít na vědomí.
2. Vnitřní cestou sdělit krajům, že na základě dosavadního výsledku šetření byl J. Smrkovský zajištěn.

3. Pověřit J. Ďuriše a B. Köhlera urychleným vypracováním návrhu na jmenování nového generálního ředitele Státních statků a lesů.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

– Byl zatčen Vavro Hajdů.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

3. dubna 1951 – Byl zatčen Ludvík Klen.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

– V. Kopecký obdržel dopis od generálního prokurátora Ladislava Lorka. S. Lorek žádá V. Kopeckého, aby jako předseda zvláštní komise pro vyšetření případu Otty Šlinga umožnil urychlené vyřízení věci jeho syna Ilji Lorka, který do října 1950 vykonával funkci zástupce tajemníka KV KSČ Šlinga a z této funkce byl odvolán v souvislosti s řešením „brněnského případu“.

7. dubna 1951 V. Kopecký zaslal R. Slánskému dopis, v němž uvádí, že v polovině března dostal od Ilji Lorka z Brna obsáhlý dopis, se kterým nezamýšlel nic činit. „Jelikož mi však počátkem tohoto měsíce psal generální prokurátor Ladislav Lorek, otec Ilji Lorka, a žádal mne znovu o vyřízení věci svého syna, rozhodl jsem se dát ti opisy obou dopisů k dispozici.“ V. Kopecký žádá Slánského, aby mu sdělil svůj názor na věc anebo sám informoval prokurátora Lorka.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 209.

4. dubna 1951 – Redaktoři Rovnosti z Brna Beneš a Macků zaslali V. Kopeckému dopis, v němž kritizují práci šéfredaktora Rovnosti Ryby, který byl do této funkce schválen sekretariátem ÚV KSČ před pěti týdny. Poukazují na špatně prováděnou kádrovou práci v redakci (přemísťování lidí bez ohledu na schopnosti), na likvidaci stranické rubriky, špatný vztah k soudruhům apod. Dále kritizují G. Bareše a J. Hendrycha, které několik měsíců žádali, aby s redakcí bylo hovořeno o práci. Hned po zasedání ÚV KSČ žádali J. Hendrycha o rozmluvu, ten je však odmítl s tím, že budou písemně pozváni. To se však nestalo. První tažení proti Rovnosti v ústředním sekretariátu prý zahájila Růžena Dubová v době, kdy byl zatčen Šling.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 209.

– Z příkazu R. Slánského bylo sděleno V. Kopeckému, že sekretariátu ÚV KSČ došel dopis, v němž Jan Vysloužil z Brna upozorňuje, že loni (1950) bylo krajským výborem strany navrženo pro studium v SSSR dvacet studentů, ze kterých odjel do SSSR jediný. Dalších deset nebylo krajským výborem schváleno. Bylo to pravděpodobně svévolné rozhodnutí Šlinga. Ve sdělení V. Kopeckému je dále uvedeno, že dopis od Jana Vysloužila byl předán k vyšetření B. Geminderovi a B. Köhlerovi.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 209, s. 21.

6. dubna 1951 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal bezpečnostní otázku předloženou L. Kopřivou a Bojarským a mj. usnesl schválit Antonína Bínu náměstkem ministra národní bezpečnosti pro kádry.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 30.

9. dubna 1951 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo jmenování Antonína Bíny náměstkem ministra pro kádrové věci MNB.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

12. dubna 1951 – Ve schůzi politického sekretariátu ÚV KSČ byly projednány bezpečnostní otázky předložené L. Kopřivou a Bojarským a usneseno:

a) Jména pochybných lidí bude předávat L. Kopřiva kádrovému oddělení.

b) Schvaluje se návrh dopisu vedoucím krajským tajemníkům o postupu při zatýkání.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 31.

– V. Kopecký obdržel dopis od Jiřího Hayricha z Prahy. Pisatel sděluje, že se dozvěděl od mjr. Krutiny, že v bytě M. Švermové docházelo ke schůzkám, kterých se mimo Kopolda zúčastňovala také pplk. Petránková a jiní vojáci. V. Kopecký zaslal opis tohoto dopisu A. Čepičkovi 17.4.1951.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 216.

– Byli zatčeni: Šimon Čermák, Martin Kraus, Theodor Baláž.

13. dubna 1951 – Byli zatčeni: Juraj Glaser, Oskar Valášek, Gejza Mehrer, dr. Ferd. Děvínský, Elza Čermáková.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

14. dubna 1951 – Byl zatčen Vladimír Lenc.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

17. dubna 1951 – Sekretariát ÚV KSČ projednal kádrová opatření po provedeném šetření některých případů souvisejících se Šlingem (předložil Köhler). Návrh byl schválen s připomínkami:

a) ve věci Antoníčka, Bejčka, Cvrkala, Kosíka a Jana Pánovce zaslat dopis KV KSČ v Brně, aby případy dořešil. Doporučit přitom návrhy KSK.

b) Případ dr. Hanzlíčka vyřídit prostřednictvím Franka, Jana Pánovce a případ ing. Perny prostřednictvím s. Sovy. Případ Emila Pánovce vyřídit s V. Širokým.

c) Zamítnout návrh, aby byl Radek Selucký odvolán ze studia v SSSR a zjistiť nejdříve, jak se chová, pracuje apod.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 180.

21. dubna 1951 – Konala se schůze politického sekretariátu ÚV KSČ. Ministerstvu národní bezpečnosti bylo uloženo, aby vypracovalo pravidla, podle nichž bude doporučovat do zaměstnání osoby propuštěné z vězení. Komise na MNB rozhodne, kde mají propuštěné osoby pracovat.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 32.

23. dubna 1951 – Byl zatčen Andrej Kaboš.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

25. dubna 1951 – Byl zatčen Jaroslav Jirčík.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

26. dubna 1951 – Na schůzi politického sekretariátu ÚV KSČ byla projednána závěrečná zpráva komise ve složení: Frank, Köhler, Taussigová, Jaroslav Ledl, Karel Kodovský o činnosti Ivana Holého a Josefa Kijonky a schváleny návrhy komise:

a) aby I. Holý byl zbaven svých funkcí, vyloučen z KSČ a odvolán z funkce náměstka ministra lehkého průmyslu,

b) aby věci, které přesahují rámec možnosti šetření komisí byly předány orgánům Státní bezpečnosti k dalšímu řízení, případně k posouzení příslušným hospodářským činitelům.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 33.

27. dubna 1951 – Velitel sektoru VI B škt. Moučka zaslal A. Zápotockému zprávu o výsledcích vyšetřování v akci sionisté. Ze zprávy vyplývá, že:

Oskar Valášek se přiznal, že v roce 1944 byl ve věznicí Leopoldov zavázán ke spolupráci s gestapem, že pracoval špionážně s bývalým jugoslávským konzulem v Bratislavě a jiné, ale dne 25.4.1951 tuto výpověď odvolal s tím, že přiznání učinil proto, že se bál svého vyšetřovacího orgánu. Od té doby přes stálý výslech trvá na tom, že žádnou trestnou činnost nedělal.

Matěj Bel stále prohlašuje, že je nevinný a že zahájí hladovku, nebude-li jeho vyšetřování skončeno.

Šimon Čermák dosud vše popírá.

Juraj Glaser se přiznal, že za propuštění Juraje Šebo dostal úplatu 100 000 Kčs a jiné, ale dne 26.4.1951 tuto výpověď odvolal s tím, že se bál svého vyšetřovacího referenta.

Elza Čermáková (Krajčířová) popírá jakékoliv styky s Cordem Stra-boicim. Má časté záchvaty bolesti.

Martin Kraus přiznal, že upozornil Friedmanna, vedoucího firmy LIG-NA, že StB proti němu vede vyšetřování. Zatím nepřiznává důvody.

– Velitel sektoru VI B škt. Moučka zaslal A. Zápotockému zprávu o stavu vyšetřování u sektoru VI B. Ve zprávě se mj. pod akcí „IRENA“ uvádí, že Boček popírá činnost v ilegálním vojenském ústředí. Doznal prý pouze, že se v r. 1920 zúčastnil jako velitel asistenčního praporu potlačení stávků v Oslavanech. Doznal dále, že v r. 1946 obdržel od gen. Filippo zprávu s náčrtem, kde se nachází štěchovický archiv. Zprávu předal Reicinovi, ale nekontroloval, zda Reicin provádí pátrání.

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 1171.

2. května 1951 – Předsednictvo ÚV KSČ projednalo zprávu komise ve věci Holý – Kijonka a usneslo:

1. zprávu vzít na vědomí a návrhy schválit,

2. uložit sekretariátu ÚV:

a) urychleně vyměnit vedoucího politického tajemníka Gottwaldovského kraje za silnějšího soudruha, zaručujícího zvládnutí úkolů kraje,

b) prověřit, stačí-li okresní sekretář KSČ a sekretář ROH závodu Svit na kladené jim úkoly a v případě nutnosti je vyměnit.

3. Uložit J. Jonášovi, aby prověřil správu závodu Svit.

4. Uložit kádrovému oddělení, aby připravilo informační zprávu pro závodní organizace ministerstva práce a ministerstva těžkého průmyslu.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

– V archivu V. Kopeckého se nachází opis výtahu z rozhovoru se s. Janušem ze dne 2.5.1951. Januš vypovídá o frakční činnosti Vlka, Černého, Pluhaře, Hrubého, Nováka, Holátka a dalších z tzv. skupiny trockistů. Scházeli se v bytě a projednávali záležitosti příslušející stranickým orgánům, brzdili znárodnění průmyslu, [měli] finanční nesrovnalosti atd.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 217.

3. května 1951 – Bývalý velitel KV NB v Hradci Králové Josef Luňáček zaslal V. Kopeckému dopis. Odvolává se v něm proti vyloučení ze strany a uvádí, že byl dnem 31.3.1950 rozhodnutím gen. Pavla propuštěn ze SNB a důvody propuštění mu sděleny nebyly. Dozvěděl se, že byl podezírán ze spojení se špionážní skupinou ze Západu.

V. Kopecký zaslal část dopisu, týkající se práce Luňáčka u SNB, upozornění na Pavla aj. L. Kopřivovi, ministru NB.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 216.

11. května 1951 – Politický sekretariát ÚV KSČ usnesl:

a) aby J. Frank a B. Köhler projednali umístění Holého a Kijonky v aparátu Fr. Krajčára,

b) aby odvolání A. Kúnošiho dohodl V. Široký s Kl. Gottwaldem.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 35.

13. května 1951 – Byl zatčen Josef Špírk.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

22. května 1951 – Konala se schůze politického sekretariátu ÚV KSČ. Na návrh V. Širokého bylo schváleno odvolání Karla Dufka z funkce mimořádného vyslance v Turecku proto, že jako španělský dobrovolník udržoval styky s trockisty, hlavně s A. Londonem. O jeho dalším zařazení rozhodnout podle výsledku šetření jeho činnosti.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 36.

23. května 1951 – Na plenárním zasedání ÚAV NF a Čsl. obránců míru v Bratislavě měl projev A. Zápotocký, předseda vlády. Uvedl mj., že mezinárodní reakce a váleční štváči neustali ve svých pokusech ilegálními rozvratnickými rejdy konat úklady naší republiky. „Zúčtovali jsme bezohledně s pomocníky zenklovské a lettrichovské emigrantské kliky a odsoudili po zásluze ilegální spiklence, diverzanty, vyhráli jsme svůj boj se zpupnou vysokou církevní hierarchií a znemožnili její protistátní a záškodnickou činnost... Odhalovat zrádce a vést proti nim bezohledný boj je povinností každé složky Národní fronty, ať je to církev, masová organizace nebo politická strana. Příkladem zde opět pro všechny složky NF může sloužit KSČ. I v řadách KSČ vyskytli se zrádci a nepřátelští jednotlivci, kteří chtěli příslušnosti ke straně zneužít k protistátní činnosti... V českých zemích byla to záškodnická grupa Švermové, Šlinga, Reicina a druhých, na Slovensku nacionalistická skupina Clementis, Husák, Novomeský apod... KSČ odsoudila zrádné spiklence a vyloučila je ze svého středu...“ S. Zápotocký dále uvedl, že strana nezapomněla výstražných slov Julia Fučíka „Lidé bděte“ a zdůraznil: „Ano, je nutné bdít a stát na stráži. Křížit všechny úkladné úmysly reakce v každé chvíli a na každém místě. Jak zní příkaz doby.“

Dále se A. Zápotocký v referátě zabýval problematikou na úseku průmyslu, zemědělství, v kultuře a podtrhl význam AV NF i v současném období.

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 802.

28. května 1951 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo doporučit krajským konferencím jako tajemníky krajských výborů mj.: Praha – Antonín Novotný, Ostrava – Květoslav Innemann. Byl schválen návrh na povolání nových poslanců Národního shromáždění, mj. Jarmily Taussigové-Potůčkové.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

29. května 1951 – Politický sekretariát ÚV KSČ rozhodl dát do výslužby brig. gen. Karla Hanuse pro nemoc, závadné styky a závadné příbuzenstvo.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 37.

– Sekretariát ÚV KSČ schválil odvolání dr. Ladislava Lorka z funkce generálního prokurátora a pověření dr. Václava Aleše prozatímním vedením Generální prokuratury s tím, že návrh bude ještě předložen politickému sekretariátu.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 187.

31. května 1951 – Pracovníci StB pořídili záznam o rozhovoru s bezpečnostním referentem ministerstva spravedlnosti Ladislavem Sloupem. (Záznam je v archivu VK.) Ze záznamu vyplývá, že Sloup upozorňoval na to, že při výslechu Šlinga a dalších vyšlo najevo, že má být proveden puč proti Gottwaldovi, Zápotockému a Kopeckému, přičemž má být ustavena nová vláda, v jejímž čele má být V. Nosek. Tuto informaci prý Sloup získal od prokurátorů Vašíčka, Davida a Stýbla.

Na záznamu je tužkou poznamenáno: „s. Bína – k založení do spisů a jako doklad k šetření.“

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 211.

9. června 1951 – Byl zatčen Josef Miroslav.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

11. června 1951 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo odvolání Dresslera z funkce náměstka ministra spravedlnosti a současně jej odvolat jako člena Právní rady.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

12. června 1951 – Na schůzi sekretariátu ÚV KSČ bylo schváleno ustavení zvláštních komisí pro prověření:

a) dr. Otty Fischla, pracovníka MZV, který se vrátil z Berlína, kde pracoval jako šéf diplomatické mise. Schválena komise ve složení: Taussigová (předseda), Pechník, Kolář.

b) Karla Dufka, pracovníka MZV, který se vrátil z Turecka. Schválena komise ve složení: Pechník (předseda), Plechatý, Taussigová. Návrhy předložil B. Köhler.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 189.

14. června 1951 – V archivu se nachází informace o průběhu vyšetřování pokusu o ohrožení života předsedy vlády (Zápotockého) a další zpráva bez data o „vyšetřování případu atentátu na předsedu vlády“. Žádná ze zpráv není podepsána, ani ověřena razítkem. Ze zpráv vyplývá, že pokus o atentát na A. Zápotockého spáchaný dne 1.6.1951 v teplickém divadle provedl herec divadla Vladimír Sedlák. (Bylo použito 2 kostek cukru postříknutých nebezpečným množstvím chlorečnanu rtuťnatého /sublimátu/, které měly být vloženy do podávané kávy.)

A ÚV KSČ, A. Zápotockého, a.j. 1145.

19. června 1951 – Byla zatčena Alice Kohnová.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

25. června 1951 – Na schůzi předsednictva ÚV KSČ bylo rozhodnuto navrhnout ÚV, aby zbavil J. Smrkovského členství v ÚV a vyloučil jej ze strany.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

29. června 1951 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil návrhy na zatčení L. Hofmana, O. Fischla, I. Holého, D. Benaua, L. Jelšíka. (Předložil Kopřiva.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 42.

– Byl zatčen Dezider Benau a Otto Fischl.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

30. června 1951 – Byl zatčen JUDr. Ivan Holý.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

1. července 1951 – Byl zatčen Leopold Hofman.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

2. července 1951 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil návrh na odvolání dr. Ladislava Lorka z funkce generálního prokurátora a pověření dr. Václava Aleše prozatímním vedením Generální prokuratury.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 43.

3. července 1951 – Na schůzi předsednictva ÚV KSČ bylo schváleno odvolání dr. Ladislava Lorka z funkce generálního prokurátora a pověření dr. Václava Aleše prozatímním vedením Generální prokuratury.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

10. července 1951 – Sekretariát ÚV KSČ projednal žádost K. Šmidkeho o přidělení stranické práce. Návrh byl schválen s tím, že bude kontrolována jeho práce a chování. Šmidke byl dán k dispozici KV KSS v Bratislavě s tím, aby byl využit pro agitační práci na vesnici.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 194.

11. července 1951 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil návrh na zbavení poslaneckého mandátu Františka Vaise.

Projednal zprávu o situaci v TNP v Mírově, v které je na konkrétních případech ukazováno na porušování socialistické zákonnosti.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 46.

15. července 1951 – V. Kopecký obdržel situační zprávu o poměrech v Brně ze dne 15. července 1951. Zpráva je bez podpisu, označená pouze písmenem „M“. Ve zprávě se mj. uvádí, že v Brně existuje druhá garnitura špionů a zrádců a jako podezřelí jsou zde označeni: Labuř, Ubr, Kachlík, Kubíček, Syrovátková-Palečková, Blahoslav Černý, dr. Žižlavská, Kubaček, Vojta a také František Píšek, velvyslanec v Moskvě. „Skutečnost, že na důležitých místech sedí ještě pomocníci Šlingovi, vyvolává nespokojenost soudružské veřejnosti, z nichž mnozí naznačují, že to na ně činí dojem, že někdo má zájem, aby šlingovština nebyla důsledně likvidována...“ V závěru zprávy pisatel říká, že je třeba rázně likvidovat I. garnituru a odhalit II. garnituru, která se maskuje a drží se na pozicích a pokračuje v rozkladné práci ve straně.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 209.

16. července 1951 – Byl zatčen Václav Roček.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

18. července 1951 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil zásady pravidel o zařazování osob propuštěných z vězeňských ústavů a táborů nucené práce (TNP).

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 47.

19. července 1951 – Byla zatčena Zdeňka Micková.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

– V. Kopecký zaslal B. Köhlerovi a Městskému výboru KSČ v Praze, k rukám vedoucího tajemníka, záznam, který u V. Kopeckého učinil dne 18.7.1951 Josef Ryšavý z Lanškrouna. Pisatel (Ryšavý) informuje o svých zkušenostech s bývalým poslancem a členem ÚV KSČ Františkem Vaisem. Pisatel sám a někteří z jím uváděných soudruhů jsou svědky Vaisova poklesku z roku 1940–1941, kdy Vais měl napsat z vyšetřovací vazby prosebný dopis Hitlerovi, v němž žádal o přijetí do německé armády. Dále Ryšavý v záznamu uvádí, že se rozhodl toto sdělení učinit po duševním boji, že už dříve, v letech 1946–1947, o uvedených faktech informoval bezvýsledně V. Beerovou z kádrového oddělení ÚV KSČ.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 226.

20. července 1951 – Filipov zaslal přes sovětské velvyslanectví v Praze dopis Gottwaldovi, ve kterém se potvrzuje příjem usvědčujících mate-

riálů o Slánském a Geminderovi. V dopise se sděluje, že materiály jsou považovány za nedostatečné a že není žádných důvodů k obvinění jmenovaných. Z tohoto důvodu se odvolává poradce Bojarskij.

A ÚV KSČ, f. 02/2, a.j. 117.

– Gottwald zasílá Filipovovi dopis, ve kterém souhlasí s tím, že proti R. Slánskému a B. Geminderovi nelze vznést obvinění a dělat nějaké závěry, a to tím méně, že výpovědi pocházejí od usvědčených zločinců. Z vedoucích čl. soudruhů znají zmíněné výpovědi jen Gottwald, Kopřiva, Čepička (částečně). Gottwald současně žádá ponechat Bojarského v ČSR jako poradce a zdůvodňuje to jeho cennou pomocí ministerstvu národní bezpečnosti.

A ÚV KSČ, f. 02/2, a.j. 117.

23. července 1951 – Uskutěčnilo se jednání politbyra KSSS za účasti A. Čepičky. Podle záznamu A. Čepičky z tohoto jednání informoval on politbyro KSSS v tom smyslu, že v souvislosti s vyšetřováním záškodnické skupiny Šling, Švermová, Clementis se ve výpovědi zatčených začala objevovat jména Slánského, Gemindera a jiných. Na žádost sdělil Čepička stručně i obsah protokolu Löbla, Švába, Londona a L. Svobody. V závěru Čepička informoval politbyro KSSS o stanovisku Gottwalda, tak jak toto bylo sděleno šifrou (dopisem z 20.7. Filipovovi). Po výkladu Čepičky a stanovisku Stalina vzalo politbyro KSSS na vědomí řešení navržené Stalinem s tím, že bude vyhotoven dopis pro Gottwalda, který mu Čepička osobně doručí. Na výzvu Bulganina sdělil Čepička politbyru obsah protokolu Reicina. U Stalina vzbudila zájem úzká pozornost americké a jugoslávské výzvědné služby v Praze (tak jak o ní vypovídá Reicin) a pronesl přitom poznámku, že Bojarskij protokoly Reicina nepředal. Stalin uložil Čepičkovi, aby hned po návratu zařídil zaslání protokolů Reicina. Stalin se též ptal na L. Svobodu a po sdělení Čepičky, že nemá k vojenským věcem přístup, se divil, „že Gottwald nevidí ve Svobodovi, čím ve skutečnosti je“.

A ÚV KSČ, f. 02/2, a.j. 117.

24. července 1951 – Stalin zaslal Gottwaldovi dopis, ve kterém na základě informace Čepičky sděluje stanovisko politbyra KSSS:

- a) že schvalují postup a opatrnost ve věci Slánského a Gemindera,
- b) že na základě zpráv, které jsou k dispozici, je Slánský krátkozraký, příliš důvěřivý, že udělal mnoho chyb v oblasti vyzdvihování a roze-

stavování kádrů a že nemůže proto být generálním tajemníkem a musí být vyměněn,

- c) pokud jde o Bojarského, ukázalo se, že není dostatečně kvalifikován a bude z ČSR odvolán,
- d) pokud bude třeba a budete žádat poradce ve věci Státní bezpečnosti, pokusí se sovětská strana dodat zkušenějšího a silnějšího pracovníka s tím, že sovětský poradce musí být ve své práci veden, pod přísnou kontrolou vedení ÚV KSČ a nesmí zaměňovat ministra bezpečnosti.

A ÚV KSČ, f. 02/2, a.j. 117.

25. července 1951 – Byl zatčen Mikuláš Horský.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

26. července 1951 – Gottwald zasílá Stalinovi druhý dopis, ve kterém sděluje, že ve věci Slánského s takovým opatřením nepočítal a že, vycházející z čestnosti a dobré vůle Slánského, také neví, kdo by mohl tuto funkci zastávat. Současně Gottwald prosí o radu Stalina, jak provést podle organizačního řádu strany (§ 54) výměnu generálního tajemníka.

A ÚV KSČ, f. 02/2, a.j. 117.

– Gottwald zaslal Stalinovi dopis, ve kterém vyslovuje souhlas s organizačními opatřeními ve věci Slánského. Současně sděluje, že Slánský bude zproštěn dosavadní funkce a bude jmenován členem vlády. Gottwald také žádá o vyslání jiného poradce na místo Bojarského. Prosí Stalina o vyjádření.

A ÚV KSČ, f. 02/2, a.j. 117.

27. července 1951 – Filipov zasílá Gottwaldovi dopis s textem: „Váš dopis jsme obdrželi. Souhlasíme.“

A ÚV KSČ, f. 02/2, a.j. 117.

Červenec – říjen 1951 – Z poznámky Gottwalda na listě bloku je zřejmé, že podle mínění Stalina je třeba Kopřivu osvobodit od funkce ministra a na jeho místo dát absolutně prověřeného a rozumného (svědomitého) stranického soudruha. Kopřivu je třeba uvolnit proto, že neuměl zamezit odjezdu celého vlaku z ČSR do západního Německa. Krom toho si Stalin myslí, že Kopřiva je člověkem Slánského a že je nebezpečné, aby byl na takovém místě.

A ÚV KSČ, f. 02/2, a.j. 117.

19. srpna 1951 – Byl zatčen Štefan Kubík.

11. srpna 1951 – Byl zatčen JUDr. Karel Vaš.

28. srpna 1951 – Byl zatčen Oskar Langer.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

3. září 1951 – Politický sekretariát ÚV KSČ usnesl předložit ÚV KSČ návrh, aby František Vais byl zbaven členství v ÚV KSČ, protože patřil do spiklenecké skupiny Švermová – Šling.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 55.

5. září 1951 – Konala se schůze předsednictva ÚV KSČ. V souvislosti s přípravou zasedání ÚV KSČ na 6.9.1951 bylo k předneseným návrhům K. Gottwalda usneseno:

1. odvolat z funkce ústředního tajemníka R. Slánského.

2. Místo ústředního tajemníka neobsazovat a pověřit předsedu strany, aby vykonával úkoly, plynoucí z funkce ústředního tajemníka.

3. Doplnit předsednictvo ÚV za dva odpadlé členy Karolem Bacílkem a dr. A. Čepičkou.

4. Zvolit sedmičlenný politický sekretariát: A. Zápotocký, R. Slánský, V. Široký, J. Dolanský, A. Čepička, K. Bacílek, K. Gottwald.

5. Zrušit funkci zástupců ústředního tajemníka a zvolit tajemníky ÚV KSČ, kteří spolu s předsedou strany budou tvořit organizační sekretariát. Za tajemníky ÚV budou zvoleni: A. Novotný, J. Frank, G. Bareš, V. David, J. Hendrych, Štefan Bašťovanský.

6. Pověřit K. Bacílka funkcí ministra státní kontroly. Pověřit R. Slánského funkcí náměstka předsedy vlády.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

6. září 1951 – Na plenární schůzi ÚV KSČ referoval J. Dolanský ke zvýšení hospodárnosti a zlepšení řízení hospodářství, Kl. Gottwald o vnitrostranických a kádrových otázkách souvisejících se spiknutím uvnitř strany – Švermová, Šling a další. Kl. Gottwald kritizoval metody práce aparátu ÚV v čele s R. Slánským, zejména nezodpovědný výběr kádrů, a předložil návrhy na opatření.

R. Slánský provedl sebekritiku své práce jako generálního tajemníka strany a s návrhy Kl. Gottwalda souhlasil.

Mimo jiné bylo usneseno:

1. Rudolfa Slánského, generálního tajemníka ÚV pověřit prací na odpovědném úseku státní správy (náměstek předsedy vlády).

2. Zbavit členství v ÚV KSČ Františka Vaise, který patřil do skupiny spiklenců Švermová – Šling.

3. Do PÚV KSČ zvoleni Karol Bacílek a dr. Alexej Čepička.

4. Funkcí tajemníků ÚV KSČ pověřit A. Novotného, J. Franka, G. Bareše, V. Davida, J. Hendrycha, Š. Bašťovanského.

5. Tajemníci ÚV KSČ a předseda strany tvoří organizační sekretariát.

6. Zvolen politický sekretariát (k dennímu řízení politiky) ve složení: Gottwald, Zápotocký, Slánský, Dolanský, Bacílek, Čepička.

7. Schválit změny ve funkcích ministrů tak, jak byly předloženy A. Zápotockým (reorganizace vlády).

A ÚV KSČ, f. 01, a.j. 28.

7. září 1951 – Organizační sekretariát ÚV KSČ schválil návrh dopisu všem organizacím a členům KSČ, v němž se zdůvodňuje odvolání R. Slánského z funkce generálního tajemníka KSČ a jeho přearažení do funkce náměstka předsedy vlády.

A ÚV KSČ, f. 02/3, sv. 34, a.j. 207.

8. září 1951 – Byl zatčen Jaroslav Pavlíček.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

3. října 1951 – Na schůzi organizačního sekretariátu ÚV KSČ byl schválen návrh na odnětí vojenských hodností a zbavení členství v KSČ bývalých důstojníků, a to: arm. gen. Zdeňka Nováka, div. gen. Rudolfa Bulandera, plk. Josefa Mirovského, brig. gen. Ludvíka Klena, brig. gen. Josefa Musila, div. gen. Bedřicha Reicina, plk. Antonína Svobody, pplk. Bedřicha Kopolda, pplk. Otakara Hromádka, plk. Zikmunda Harlendera, arm. gen. Bohumila Bočka a několika dalších.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 62.

6. října 1951 – Organizační sekretariát ÚV KSČ rozhodl ve věci likvidace osobních spisů bývalého referátu „Obrany strany“: svěřit vedení evidence osobních spisů z tohoto likvidovaného referátu s. Kunštátové a Vovsíkově. Tuto evidenci přičlenit do odd. stranických orgánů s tím, že podléhá B. Köhlerovi.

A ÚV KSČ, f. 02/3-1948-51.

24. října 1951 – V archivu V. Kopeckého se nachází zápis z mimořádné členské schůze ZO KSČ při redakci „Rovnost“ ze dne 24. října 1951 a stenografický zápis z redakční porady „Rovnosti“ ze dne 4. prosince

1951. V obou těchto dokumentech je projednávána činnost redakce a zejména pak šéfredaktora Ryby, který byl do Rovnosti poslán po odhalení Šlinga.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 209.

31. října 1951 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil návrh na odvolání Eduarda Goldstückerera z funkce velvyslance ČSR ve Švédsku a jeho přeřazení do ministerstva školství, věd a umění a odvolání Alexandra Kúnošiho z funkce vyslance ČSR v Argentíně a jeho zařazení na jiné pracoviště.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 66.

10. listopadu 1951 – Byl zatčen Václav Vlk.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

11. listopadu 1951 – Mikojan navštívil Gottwalda (podle dopisu Čepičky Novotnému z 5.5.1956) s rozhodnutím Stalina, aby byl zatčen Slánský.

A ÚV KSČ, f. 02/2, a.j. 118.

14. listopadu 1951 – Politický sekretariát ÚV KSČ přijal usnesení, aby po dobu nepřítomnosti Kl. Gottwalda řídil schůze předsednictva a politického sekretariátu předseda [vlády] A. Zápotocký.

A ÚV KSČ, fond Schůze pol. sekr. ÚV KSČ.

– Politický sekretariát rovněž usnesl zrušit krajské a okresní bezpečnostní pětky a schválil návrh rámcových zásad pro krajské a okresní bezpečnostní porady.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 68.

19. listopadu 1951 – Na schůzi předsednictva ÚV KSČ byli přizváni: A. Novotný a J. Hendrych k celému pořadu, dr. Rais k níže jmenovanému bodu programu.

Byla projednána nová úprava advokacie a uloženo ministru spravedlnosti dr. Raisovi, aby osnovu zákona o advokacii rozeslal do připomínkového řízení a po projití připomínkovým řízením předložil předsednictvu ÚV KSČ ke schválení.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

20. listopadu 1951 – ZO KSČ na ministerstvu zahraničního obchodu vyloučila ze strany dr. Karla Markuse.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 498.

– Majka Tomanová zaslala V. Kopeckému dopis, v němž obsáhle líčí postoj a chování básníka Konstantina Biebla, zejména v posledním období jeho života. Mimo jiné píše, že Biebl zemřel (12.11.1951 spáchal sebevraždu) na protest proti útisku, kterého se dopouštěla skupina lidí v časopisu Tvorba, že dal svůj život proto, aby varoval včas. Biebl prý jí sdělil, že Tvorba se chová zabijácky, nelidsky, zkresluje skutečnosti a píše záłudně způsobem, který lidi zastrahuje a skličuje. Dále jí sdělil, že G. Bareš je hlavou skupiny, která se snaží odstranit nejdříve všechny kulturní pracovníky, kteří stojí za V. Kopeckým a potom samotného Kopeckého. Z dopisu Tomanové rovněž vyplývá, že Biebl byl duševně nemocen.

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 159, s. 40.

23. listopadu 1951 – A. Zápotocký byl přítomen poradě u Kl. Gottwalda (spolu s Kopřivou a A. Besčasnovem), na které bylo rozhodnuto o zatčení Slánského.

A ÚV KSČ, Komise II, sv. 14/377.

V noci z 23. na 24. listopadu 1951 – U A. Zápotockého se konala beseda se sovětskými ekonomy, které se zúčastnil také R. Slánský. Když se Slánský vracel z této besedy, byl zatčen. V. Široký vzpomíná, jak byl A. Zápotocký celý večer nervózní, jak chodil z přízemí nahoru a dolů, jak se stále díval ven a nestaral se o hosty.

A ÚV KSČ, Komise II, sv. 35/541.

24. listopadu 1951 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil zatčení Slánského i jeho označení za agenta imperialistů a zrádce.

A ÚV KSČ, f. 02/2, a.j. 117.

– Byli zatčeni: Antonín Hašek, Richard Slánský, Bedřich Geminder, Jarmila Taussigová, Daniela Kaňkovská, Josef Barfus.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

– O zatčení Slánského jednal nejprve politický sekretariát a potom předsednictvo ÚV. Zprávu o zajištění Slánského podal Kopřiva nejprve Gottwaldovi a Zápotockému. A. Zápotocký uváděl na schůzi sekretariátu důvody, které z jeho hlediska ospravedlňovaly tento postup. Nejprve zdůraznil, že když se zatčení pokoušeli mluvit o Slánském, byli odmítáni s tím, aby mluvili o sobě. Proti Slánskému se vyšetřování nevedlo, neboť se mělo za to, že u Slánského se jedná o chyby. Když

pak se měl A. Zápotocký vyjádřit, s kým byla spojena Slánského špiónáží a spiklenecká činnost, prohlásil: „Neřekl bych, že stál přímo v amerických službách, ale ve službách sionistických.“ Zároveň se snažil vysvětlit svoje dosavadní stanovisko ke Slánskému a preventivně se obhájit proti výtkám z nedostatečné bdělosti. Prohlašoval: „Dříve jsem si to stavěl tak, že se Slánský dopustil chyb, ale neúmýšlně, proto jsem jiné názory odmítal. Jeho sebekritika byla nedostatečná, a jak přispěl k odhalení a usvědčení lidí, kteří byli zatčeni? Po té linii neudělal nic. Já bych pokládal za správné v jeho případě, abych dal k dispozici vše, co o těch lidech vím, jak přišli ke svým funkcím atd...“ A. Zápotocký vyjádřil také přesvědčení, že Slánského případ se „utajit nedá“ a zároveň upozorňoval na to, že by se okruh neměl příliš rozšiřovat a že celá záležitost by se měla odehrávat pod heslem „důvěřovat, ale prověřovat“. Kromě toho A. Zápotocký také připomněl, že se stavěl proti tomu, aby Šváb odešel pracovat do bezpečnosti. Svoje vystoupení pak zakončil odsouzením postoje Gottwaldova ošetřujícího lékaře prof. Haškovce, který A. Zápotockému odmítal dávat zprávy o zdravotním stavu Kl. Gottwalda a dával je pouze Slánskému.

A ÚV KSČ, f. 22/5, sv. 11/70.

(Zde byl zárodek Zápotockého úvah, kterými inspiroval dotvoření koncepce spikleneckého centra. Tato koncepce počítala s tím, že Gottwald byl vážně nemocen a že o jeho zdravotním stavu byl informován jedině Slánský. Slánský pak měl podle této koncepce kalkulovat s tím, že po smrti Kl. Gottwalda přijde na nejvyšší místo ve státě – viz zasedání ÚV KSČ 3. a 4. dubna 1963, stenografický zápis K. Bacílka, s. 61.)

25. listopadu 1951 – Slánský napsal dopis předsednictvu ÚV KSČ. Svě zatčení v něm označuje za strašný omyl, přiznává, že se dopustil chyb, ale rezolutně tvrdí, že nepřitelem nebyl a není. K. Gottwald a A. Zápotocký vrátili dopis s poznámkou, aby Slánský vypovídal raději o tom, co prováděl.

A ÚV KSČ, Komise II, sv. 14/380.

– Byla zatčena Anna Barfusová.

27. listopadu – Byla zatčena Jaromíra Krýslová.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

30. listopadu 1951– V archivu Kopeckého se nachází kopie dopisu, který dal Bohumil Ubr, předseda ÚNV Brno, A. Novotnému pro Kl. Gottwalda. Dopis psal B. Ubr 30. listopadu 1951 a poukazuje v něm na nedostatky v krajské organizaci, tak jak se mu jeví po odchodu R. Slánského. Upozorňuje rovněž na referát G. Bareše, který přednesl na širším zasedání KV KSČ po odhalení Šlinga. Říká, že obsah referátu Bareše byl zaměřen hlavně proti brněnským funkcionářům a tím vznikl dojem, že chce omezit celý boj proti šlingovštině na Brno a brněnské funkcionáře, případně odvrátit pozornost od pravých viníků, Švermové a jiných.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 209.

1. prosince 1951 – Byl zatčen Ladislav Doubravský.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

– Blahoslav Černý z Brna zaslal Kopeckému dopis, v němž uvádí obsah rozhovoru, který měl s předsedou KNV v Brně Barákem. Barák sdělil Černému mj., že podle názoru Bareše Šling nebo jeho páni, když v poslední chvíli viděli, že mu hrozí odhalení, dali některým šlingovcům příkaz, aby se obrátili proti Šlingovi, aby si tak udrželi pozice. Bareš se ptal Baráka, kdy už skončují s Ubrem, Mulinou, Černým aj.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 209.

3. prosince 1951 – byl zatčen Antonín Patejdl.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

– Předsednictvo ÚV KSČ schválilo návrh zákona o advokacii a uložilo ministru dr. Raisovi, aby jej předložil k projednání na nejbližší schůzi vlády. Schválilo také jmenování Jaroslava Jermana do funkce vedoucího politického oddělení a ministerstva národní bezpečnosti. Dále byly schváleny návrhy pro zasedání ÚV KSČ dne 6.12.1951, mj.:

a) ÚV schvaluje provedená opatření proti R. Slánskému a usnáší se zbavit ho všech stranických funkcí a vyloučit z KSČ.

b) ÚV KSČ se usnáší zbavit Jarmilu Taussigovou všech stranických funkcí a vyloučit ji z KSČ.

Text odůvodnění návrhů bude ještě dodatečně dohodnut s Kl. Gottwaldem.

– Doporučit ÚV KSČ volbu těchto soudruhů jako členů KSK: Jan Harus – předseda, Oldřich Růžička – sekretář, Ludovít Benada, Eduard Tůma, František Porkát. Náhradníci: Josef Jonáš, Josef Svoboda.

– Schválit předložení návrhu ÚV KSČ, aby do předsednictva ÚV byl zvolen A. Novotný.

– Schválit předložení návrhu ÚV KSČ, aby počet členů politického sekretariátu ÚV KSČ byl rozšířen na 8 a aby za členy politického sekretariátu ÚV byli zvoleni V. Kopecký a A. Novotný.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 2.

– Byla zatčena Ludmila Neufusová.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

5. prosince 1951 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal zprávu o sedmi soudních případech, u nichž měl být vynesen trest smrti. Trest smrti nebyl schválen v případech Štér, Soukup, Gajdziok, Vašulín. Návrh trestu smrti vzat na vědomí v případech: K. Chaloupecký, V. Bejček, O. Sklenička, Jiří Kauer, Mir. Kraus, Dubnický, A. Ambrožová.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 72.

6. prosince 1951 – Plenární schůze ÚV KSČ, na které Gottwald referoval o důvodech zatčení R. Slánského a o úkolech strany při zvyšování její akceschopnosti a přitažlivosti, navrhla, aby ústřední výbor zbavil Rudolfa Slánského pro jeho protistátní činnost funkcí a členství ve straně. Bylo usneseno (jednomyslně):

1. schválit provedená opatření proti Rudolfu Slánskému, zbavit ho všech stranických funkcí a vyloučit z KSČ. (Byl členem PÚV KSČ a PS ÚV KSČ.);

2. zbavit Jarmilu Taussigovou všech stranických funkcí a vyloučit ji z KSČ. (Taussigová byla členkou ÚV KSČ a členkou kontrolní komise.);

3. provést doplnění PÚV KSČ a rozšíření PS ÚV KSČ:

a) za člena předsednictva ÚV KSČ zvolen A. Novotný,
b) za členy politického sekretariátu ÚV KSČ byli zvoleni A. Novotný, V. Kopecký (PS rozšířen na 8 členů).

Byla zvolena nová komise stranické kontroly ve složení: Jan Harus – předseda, Oldřich Růžička – sekretář, Ludovít Benada, Eduard Tůma, František Porkát. Jako náhradníci: Josef Jonáš, Josef Svoboda.

A ÚV KSČ, f. 01, a.j. 29.

8. a 13. prosince 1951 – Skupina posluchačů kurzu pro přípravu na vysoké školy se sídlem na zámku Nečtiny poslala Kopeckému zprávu o stycích

Slánského, Gemindera, Franka, Kopřivy a L. Svobody s funkcionáři obce Nečtiny, které považují za podezřelé. Uvádějí, že v obci pracovala vysílačka, o které Slánský pravděpodobně věděl.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 216.

10. prosince 1951 – L. Kopřiva poslal dopis prezidentu republiky. (Opis tohoto dopisu se nachází v archivu V. Kopeckého.) Kopřiva provádí v dopise kritiku své práce – malá bdělost a ostražitost – ve funkci vedoucího kádrového oddělení ÚV KSČ a ve funkci ministra národní bezpečnosti. Píše o postoji Slánského ke kádrovým návrhům (byl shovívavý k židům), o svých stycích se Slánským a jeho rodinou, a o tom, kdy pojal podezření vůči Slánskému. Dále uvádí, že v poslední době je on sám podezříván a jsou proti němu shromažďovány (bezpečností), hlavně Horou, různé nepravdivé materiály.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 211.

12. prosince 1951 – Byl zatčen Josef Farber a Eduard Goldstücker.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

13. prosince 1951 – Prezident republiky K. Gottwald zaslal V. Kopeckému opis dopisu dr. Gregora a jeho ženy (ze dne 7. a 10. prosince 1951). Gregor píše o svých vztazích ke Slánskému a jakých chyb se přitom dopustil. Gregorová píše o stycích se Slánskou a o charakterových vlastnostech Slánské.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 211.

14. prosince 1951 – Byl zatčen Jaroslav Inemann.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

15. prosince 1951 – Pexa, který byl v té době na léčení v SSSR, zaslal z Moskvy dopis V. Kopeckému. Píše o R. Slánském, že již v moskevském rozhlase se u něho projevovaly špatné vlastnosti, a to ješitnost, zbabělost a zákeřnost. Po válce prý ho Slánský držel v takových funkcích, aby mu neviděl na prsty a nemohl ho kritizovat.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 211.

18. prosince 1951 – Fr. Povolný, krajský tajemník Socialistické akademie v Brně, zaslal V. Kopeckému dopis, v němž uvádí své názory na situaci po odstavení Šlinga. Mimo jiné uvádí, že druhá garnitura zrádců v Brně

působí na utváření života strany, že tajemník ÚV Bareš jí svými vystoupeními v Brně i pomocí Tvorby dával směr, trockisticky překrucoval, že hlavní škody Šlingova řádění jsou na ideologickém poli. Dále, že na vedení kulturně prop. oddělení byl dosazen J. Černý z Jihlavy, rafinovaný ideolog Barešovy školy.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 209.

19. prosince 1951 – Kopecký dostal dopis od redaktorů Beneše a Macků z Brna. Dopis je obsáhlý (36 stran) a zabývá se vlivem šlingovštiny v Brně a v redakci Rovnosti. Mimo jiné je zde kritizována činnost G. Bareše v ústředním sekretariátu ÚV KSČ a na kulturní frontě. (Bareš prosazoval do funkce ředitele Čs. rozhlasu Paulince, který byl odhalen a vyloučen ze strany jako oddaný služebník Šlinga, dosadil do funkce šéfredaktora Rovnosti apod.)

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 209.

21. prosince 1951 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil návrh dopisu KV a OV KSČ o zrušení krajských a okresních bezpečnostních pětěk a zavedení krajských a okresních bezpečnostních porad.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 74.

– Předsednictvo ÚV KSČ schválilo návrh na odvolání Antonína Bíny z funkce náměstka ministra národní bezpečnosti pro věci kádrové a školské.

A ÚV KSČ, f. 021, sv. 2.

22. prosince 1951 – Byl zatčen dr. ing. Otto Císler.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

23. prosince 1951 – Nejvyšším soudem byl odsouzen dr. Karel Černý, předseda bezpečnostního prezidia Státní bezpečnosti, pro sabotáž na úseku kádrovém a materiálním zabezpečení k odnětí svobody na 16 roků, ztrátě čestných práv občanských na 10 let a k propadnutí celého jmění.

Narozen 9.5.1912 v Košicích, člen KSČ od r. 1937, zatčen 28.1.1951, vazba 28.1.1951 – 23.12.1953. Řešení členství v KSČ: 7.6.1955 vyloučen BHV ÚO KSČ MV, členství vráceno usnesením sekretariátu ÚV KSČ 24.7.1956.

Rehabilitace soudní: 1.2.1956 plně rehabilitován Nejvyšším soudem, 12.9.1956 PB ÚV KSČ schváleno provést soudní revizi.

Rehabilitace stranická: sekretariát ÚV KSČ 24.7.1956.

Rehabilitace občanská: odškodnění 60 000 Kčs 16.9.1957.

A ÚV KSČ.

25. prosince 1951 – Jaroslav Beneš a Marta Macků z Brna zaslali dopis V. Kopeckému. Upozorňují na některé okolnosti související se zatčením R. Slánského a s činností Jarmily Taussigové. Dozvěděli se prý, že Taussigová věděla o tom, že Gottwald podepsal zatykač na Slánského neprodleně po podpisu, z čehož vyplývá, že musela dostat informaci od někoho přímo z okolí Gottwalda.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 211.

26. prosince 1951 – Karel Kreibich poslal dopis politickému sekretariátu ÚV KSČ (opis tohoto dopisu je v archivu V. Kopeckého). Kreibich se v dopise zabývá otázkou sionismu v ČSR. Říká mj., že u nás existovala legální organizace sionistů a rovněž nelegální sionistické skupiny. Napsal prý článek, v němž odsoudil sionismus jako buržoazní nacionalismus, článek předal Stambergerovi z mezinárodního oddělení ÚV KSČ, ale k uveřejnění tohoto článku nedošlo i přesto, že na doporučení Stambergera vypustil část o podlouném vývozu různých věcí a valut při vystěhovávání Židů do Izraele. Kreibich uvádí, že o těchto otázkách píše proto, že je považuje za důležité pro vyšetřování sekretariátu ÚV za Slánského, a klade otázku, proč se nesmělo psát proti sionismu.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 223.

31. prosince 1951 – Byl zatčen Mordechaj Oren.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

V prosinci 1951 – V. Kopecký obdržel dopis od Antonína Kravky z Brna. Pisatel upozorňuje, že byl uvězněn Ludvík Pospíšil, člen Státní bezpečnosti v Brně a bývalý politický tajemník pro Brno-venkov. Domnívá se, že na zatčení Pospíšila měly vliv rozpory, které měl se Šlingem.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 209.

Koncem roku 1951 – Ministerstvo národní bezpečnosti zaslalo pod č.j. A-53/60-51 A. Zápotockému materiál „Pořádek při zatýkání, vazbách a vyšetřování prováděném Státní bezpečností“. V deseti bodech jsou vytyčeny zásady, vyjadřující, na jakém základě je dovoleno zatýkat protistátní zločince, komu přísluší vyšetřovat protistátní zločiny, doba

pro vyšetřování (stanovena na 3 měsíce), manipulace se spisy po skončeném soudním řízení a zásada, že ministerstvo spravedlnosti zřídí speciální oddělení státní prokuratury a pověří je dohledem nad zákonností státněbezpečnostního vyšetřování a poskytováním právních porad vyšetřujícím orgánům.

A ÚV KSČ, A. Zápotocký, a.j. 1165.

Asi v r. 1951 – obdržel V. Kopecký od Matuly doplněk k dopisu o „škůdci strany a agentu O. Šlingovi“. V doplňku s. Matula píše o příčinách volebního neúspěchu KSČ v Brně v r. 1946. Z tohoto volebního neúspěchu obviňuje Šlinga, který záměrně neorientoval stranu na získání živnostníků, mládeže a studentů pro politiku strany. Šling prý zásahem do studentských demonstrací v Brně vyvolal mezi studentstvem situaci naprosto nepříznivou vůči straně a v důsledku toho ztratila strana sympatie a pozice mezi studentstvem. Za záškodnický považuje Matula také rozkaz Šlinga bezpečnosti k zásahu do zástupu lidí v r. 1949, v den Benešových narozenin. Situace se dala řešit taktičtěji.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 210.

Rok 1952

Začátkem roku 1952 se stal ministrem národní bezpečnosti Karol Bacílek.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

3. ledna 1952 – Konala se schůze politického sekretariátu ÚV KSČ ve složení: Novotný, Zápotocký, Široký, Dolanský, Bacílek, Čepička, Kopecký. Byla projednána zpráva o soudních případech a schváleno, aby prokuratura žádala trest smrti v případech: František Slepíčka, Alois Jaroš, Josef Prouza. (Zprávu předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 76.

7. ledna 1952 – Byl zatčen Viktor Sedmík.

8. ledna 1952 – Byl zatčen Bedřich Hájek.

9. ledna 1952 – Byl zatčen Vojtěch Jančík.

10. ledna 1952 – Byli zatčeni: Rudolf Viktorin, Jiří Gregor, Karel Dufek, Rudolf Margolius.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

– Politický sekretariát ÚV KSČ ve složení Zápotocký, Široký, Bacílek, Čepička, Kopecký, Novotný projednal zprávu o soudním případě proti Janu Hoškovi a spol. Schválil, aby prokuratura žádala trest smrti pro Jana Hoška, Jaroslava Dvořáka, Emanuela Rendla, Josefa Lišku, Petra Čížka. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 77.

10.–11. ledna 1952 – Konala se schůze politického sekretariátu ÚV KSČ ve složení: Zápotocký, Široký, Bacílek, Čepička, Kopecký, Novotný. (10.1. omluveni Gottwald a Dolanský, 11.1. omluveni Gottwald, Široký, Novotný.) Schůze se usnesla:

- a) schválit a předložit předsednictvu ÚV návrh na odvolání z funkce tajemníka ÚV KSČ a tajemníka ÚV KSS s. Bašfovanského,
- b) doporučit, aby Bašfovanský přestal být členem předsednictva ÚV, předsednictva ÚV KSS a členem ÚV KSČ,
- c) aby předsednictvo ÚV KSČ uvážilo potrestání Š. Bašfovanského vyloučením ze strany a zbavením funkce poslance.

Dále schválila: navrhnout předsednictvu ÚV, aby K. Moškovič byl odvolán z funkce tajemníka ÚV KSS, z funkce člena předsednictva ÚV KSS a byl přeřazen do univerzitní knihovny v Bratislavě. Současně jej vyzvat k napsání všech skutečností, které jsou mu známy o činnosti zrádných skupin.

A ÚV KSČ, fond Schůze polit. sekret. ÚV KSČ.

11. ledna 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ ve složení: Zápotocký, Dolanský, Bacílek, Čepička, Kopecký schválil:

1. odvolat z funkce generálního ředitele Koospolu Rudolfa Šmejkalu a přeřadit ho mimo úsek zahraničního obchodu,
2. předložit PÚV KSČ návrh, aby Koloman Moškovič byl odvolán z funkce tajemníka ÚV KSS, člena PÚV KSS, přeřazen do univerzitní knihovny v Bratislavě, aby Š. Bašfovanský byl odvolán z funkce tajemníka ÚV KSS, člena PÚV KSČ, PÚV KSS a aby PÚV KSČ zvážilo jeho vyloučení z KSČ a zbavení funkce poslance.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 77.

15. ledna 1952 – Jiří Sládek, ústřední tajemník SČSP, zaslal V. Kopeckému opis zprávy k případu Rudolfa Slánského. (Zprávu stejného obsahu zaslal také Novotnému, Hendrychovi a Davidovi.) Sládek ve zprávě popisuje, jak Slánský a Geminder relativně ovlivňovali činnost SČSP (v kádrových otázkách, hmotném zabezpečení atd.).

A ÚV KSČ, V. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 211.

16. ledna 1952 – Jaroslav Cikler, Jaroslav Helebrant, Karel Reiner a Antonín Šafařík upozorňují dopisem na činnost Miroslava Kouřila, náměstka ministra informací a osvěty, v souvislosti s odhalením skupiny Slánského.

A ÚV KSČ, v. Kopeckého, f. 100/45, a.j. 215.

17. ledna 1952 – Konala se schůze politického sekretariátu ÚV KSČ ve složení: Gottwald, Zápotocký, Široký, Dolanský, Bacílek, Čepička, Kopecký, Novotný. Bylo usneseno odvolat z vedoucích míst na SÚP Eduarda Outratu a zařadit ho jako podnikového ředitele v lehkém průmyslu, Josefa Goldmanna a zařadit ho jako plánovacího referenta v podniku lehkého průmyslu. Odvolat z funkcí Fukátka a Nohejla.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 78.

17.–18. ledna 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ za účasti Zápotockého, Širokého, Dolanského, Bacílka, Čepičky, Kopeckého, Novotného, Gottwalda přijal toto usnesení:

- a) schválit odvolání Bašřovanského ze všech stranických funkcí,
- b) uložit předsednictvu ÚV KSS, aby rozhodlo o vhodném zaměstnání Š. Bašřovanského mimo aparát strany, nikoliv ve funkci vedoucího katedry marxismu-leninismu v Bratislavě,
- c) navrhnout předsednictvu, aby L. Kopřiva podal předsednictvu žádost, aby byl osvobozen z funkce ministra národní bezpečnosti. Současně bylo schváleno, aby do funkce ministra národní bezpečnosti byl navržen K. Bacílek a do funkce ministra státní kontroly Jan Harus.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 78.

21. ledna 1952 – Schůze předsednictva ÚV KSČ. Účast: Gottwald, Bacílek, Bareš, Bašřovanský, Čepička, David, Dolanský, Ďuriš, Erban, Fierlinger, Frank, Jankovcová, John, Kliment, Kopecký, Kopřiva, Krosnář, Nosek, Novotný, Široký, Zápotocký, přizván Hendrych.

Projednána zpráva L. Kopřivy o stavu v ministerstvu národní bezpečnosti a usneseno:

1. vzít na vědomí zprávu L. Kopřivy,
2. schválit žádost L. Kopřivy, aby byl osvobozen od funkce ministra národní bezpečnosti,
3. schválit, aby Karol Bacílek byl určen do funkce ministra národní bezpečnosti,
4. schválit, aby Jan Harus byl určen do funkce ministra státní kontroly.

Předsednictvo dále schválilo, aby Bašřovanský byl odvolán ze všech stranických funkcí. Doporučilo, aby se vzdal poslaneckého mandátu. Uložilo předsednictvu ÚV KSS, aby rozhodlo o vhodném zaměstnání pro Bašřovanského, a to mimo aparát strany, nikoliv však ve funkci vedoucího katedry marxismu-leninismu na univerzitě v Bratislavě. Odvolání Bašřovanského z funkcí oznámit krátkým vnitrostranickým odůvodněním krajským výborům strany na Slovensku. Veřejně bude odvolání z funkcí oznámeno bez udání důvodu až po příštích plenárních zasedáních ÚV KSČ a ÚV KSS, na nichž to bude stručně sděleno.

Schváleno, aby Koloman Moškovič byl odvolán z funkce tajemníka ÚV KSS a z funkce člena předsednictva ÚV KSS a přeřazen do univerzitní knihovny v Bratislavě a aby byl vyzván k napsání všech skutečností, které jsou mu známy a které by přispěly k vyšetření a odhalení činnosti zrádných skupin.

Schváleno odvolání Eduarda Friše z funkce šéfredaktora bratislavské Pravdy a jeho přeřazení na jiný úsek práce.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 3.

23.–25. ledna 1952 – Schůze politického sekretariátu ÚV KSČ ve složení Gottwald, Zápotocký, Široký, Dolanský, Bacílek, Čepička, Kopecký, Novotný schválila, aby R. Slánskému byly odňaty všechny československé řády a vyznamenání a právo nosit zahraniční řády a vyznamenání a aby byla provedena opatření k odejmutí řádů a vyznamenání všem, jimž nepatří.

Dále schválila, aby PÚV KSČ byly předloženy návrhy na odvolání G. Bareše a J. Franka z funkcí tajemníků ÚV KSČ a členů PÚV KSČ a na odvolání Evžena Erbana z funkce člena PÚV KSČ.

Schválila pracovní zařazení L. Kopřivy jako vedoucího Hlavní správy komunálních podniků v ministerstvu vnitra.

Dále rozhodla, aby prokuratura žádala trest smrti v případech Rutkovský, Ertel, Dobrovský a Pavel Babík a aby Generální prokuratura navrhla Nejvyššímu soudu zamítnutí odvolání Karla Strmisky, Josefa Kmínka a Josefa Maceje a žádala potvrzení rozsudku smrti u všech tří. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 79.

28. ledna 1952 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo pro příští plenární schůzi ÚV KSČ následující návrhy:

- odvolat G. Bareše a J. Franka z funkce tajemníka ÚV KSČ a z funkce členů předsednictva ÚV KSČ,

- povolat do funkce tajemníka ÚV KSČ Josefa Teslu, dosavadního vedoucího tajemníka KV KSČ v Ústí n. L. a Jindřicha Uhra, dosavadního vedoucího tajemníka KV KSČ v Gottwaldově,
- zvolit do funkce člena předsednictva ÚV KSČ Jana Haruse,
- odvolat Evžena Erbanu z funkce člena předsednictva ÚV KSČ,
- uložit J. Frankovi, aby předal A. Novotnému hospodářství strany, o čemž A. Novotný podá zprávu politickému sekretariátu ÚV,
- zmocnit politický sekretariát ÚV, aby rozhodl o dalším pracovním zařazení G. Bareše a J. Franka,
- uložit E. Erbanovi, aby podrobněji doplnil svůj životopis, zejména údaje o svých stycích se Slánským,
- uložit politickému sekretariátu ÚV, aby prozkoumal otázku ponechání J. Hendrycha v dosavadní funkci tajemníka ÚV, tak aby tato věc byla definitivně uzavřena do příštího zasedání ÚV.

Dále schválilo odvolání dr. ing. Eduarda Outraty a dr. Josefa Goldmanna z funkcí náměstků ministra-předsedy SÚP a jmenování Josefa Reitmajera, dr. Věry Mouralové a ing. Jaroslava Balabána náměstků ministra-předsedy SÚP.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 3.

29. ledna 1952 – B. Ubr, předseda ÚNV města Brna, zaslal V. Kopeckému dopis. Příložil dopis také pro Kl. Gottwalda a požádal V. Kopeckého, aby tento dopis doručil. Z dopisu vyplývá, že B. Ubr urguje vyřízení svého dopisu, který dne 30.11.1951 zaslal prostřednictvím A. Novotného prezidentu Gottwaldovi a v němž upozorňoval na okolnosti souvisící s činností Slánského a Šlinga. Upozorňuje, že soudruzi v Brně nápravu nezjednávají, ale naopak potlačují soudruhy, kteří kritizují. On (Ubr) byl zbaven funkce předsedy KAV NF a současně jsou šířeny řeči o jeho postupném odvolávání z funkcí. Žádá V. Kopeckého, aby do Brna byly vyslány orgány nezávislé na kraji a bezpečnostních orgánech, které by vyslechly a vyšetřily závažné okolnosti.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 209.

30.–31. ledna 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ se usnesl:

- a) aby J. Procházka vedl katedru marxismu-leninismu na Vysoké politické škole,
- b) aby B. Laštovička pracoval v ministerstvu hutí a rudných dolů,
- c) předložit předsednictvu ÚV návrh, aby J. Hendrych byl odvolán z funkce tajemníka ÚV KSČ a aby do funkce tajemníka ÚV byl povolán Fr. Voda-Pexa.

Schválil návrh na stažení a zničení nebo upravení závadných publikací v souvislosti s odhalením Slánského.

Rozhodl požádat vládu SSSR o vyslání dvou právnických expertů pro otázky vybudování nové Generální prokuratury, nové soudní organizace a reorganizace ministerstva spravedlnosti.

Byly projednány soudní případy a usneseno:

- a) aby státní prokuratura žádala trest smrti pro Josefa Ludvíka a Vladimíra Palmu,
- b) aby u odvolacího líčení nežádala prokuratura potvrzení rozsudku smrti nad Ondráčkem. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 80.

31. ledna 1952 – Byl zatčen Ludvík Frejka.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

Leden 1952 – V archivu V. Kopeckého se nacházejí čtyři dopisy pracovníků Čs. filmu z ledna 1952. Pracovníci Jiří Vitinger, Jan Škorpík, Karel Veselý a M. Schmietberger v dopisech potvrzují, že v době únorových událostí byla na ÚV KSČ natáčena inscenovaná nebo rekonstruovaná schůze, na které Slánský mj. dával pokyny tehdejšímu veliteli LM Pavlovi. Film byl předán archivu ÚV KSČ.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 211.

4. února 1952 – Schůze předsednictva ÚV KSČ. Schváleno:

- odvolání MUDr. Františka Kriegla z funkce náměstka ministra zdravotnictví,
- odvolání dr. Rudolfa Margolia z funkce náměstka ministra zahraničního obchodu a jmenování Františka Marka do této funkce,
- odvolání Jiřího Hendrycha z funkce tajemníka ÚV KSČ a zvolení Františka Pexy do této funkce. Uloženo politickému sekretariátu ÚV KSČ, aby provedl nové pracovní zařazení J. Hendrycha.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 3.

6. února 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil náměstky ministra národní bezpečnosti: mjr. Antonína Prchala, Jindřicha Kotála, div. gen. Oskara Jeleňa. Kromě toho schválil několik dalších kádrových změn na úseku ministerstva národní bezpečnosti. Usnesl, aby státní prokuratura žádala trest smrti pro Přemysla Bulína, Jiřího Hejnu a Rudolfa Fuksu. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 81.

8. února 1952 – V. Kopecký obdržel dopis od Miroslava Petra z Brna. V obsáhlém dopise (31 stran) uvádí M. Petr svoje zkušenosti a poznatky z činnosti Šlinga a dalších, především na úseku školství. Dopis napsal na doporučení B. Ubra, předsedy ÚNV v Brně.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 209.

10. února 1952 – Byl zatčen Ladislav Pluhař.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

11. února 1952 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo jmenování mjr. Antonína Prchala, Jindřicha Kotála, brig. gen. Oskara Jeleňa a Jaroslava Jermána do funkcí náměstků ministra národní bezpečnosti.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 3.

13.–14. února 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil ustanovení plk. Jiřího Štelly náčelníkem Nejvyššího vojenského soudu a jeho povýšení do hodnosti generála. Kromě toho schválil několik dalších kádrových změn v armádě.

Bylo usneseno, aby státní prokuratura žádala trest smrti pro Karolíka, Volka a Peška. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 82.

19. února 1952 – Organizační sekretariát ÚV KSČ schválil zásady zastavení členství ve straně manželky nebo manželů bývalých členů strany, funkcionářů jiných orgánů, zatčených v souvislosti s odhalením zrádné bandy (Slánský, Švermová, Šling, Clementis a spol.).

Opis zásad: Další rozvážný postup při soustavné likvidaci odhalených zrádců a napravování jimi straně a státu způsobených škod vyžaduje dočasné vyřazení manželů nebo manželek zatčených funkcionářů ze stranického života. Tito ovlivňují stranický život, členské schůze. Často jsou nositeli protistranických názorů, poráženeckých nálad. Krajské a okresní výbory strany, které v okruhu působnosti mají takové příslušníky strany, proto provedou individuálně spolu se základní organizací u všech zastavení členství. Členství bude zastaveno až do vyřízení případu zatčených, tj. do skončení procesu. Potom bude možno posoudit, zda jim bude zastavení členství zrušeno. Přitom bude hlavně posuzováno, zda řekli straně všechno, co mohlo přispět k odhalení zrádců. Členové, u kterých bude provedeno zastavení členství, odevzdají stranické legitimace do úschovy KV. Členské příspěvky neplatí, nevy-

konávají členské povinnosti. KV zašlou oznámení o provedení tohoto usnesení se seznamem členů, jimž bylo členství zastaveno ústředním výborem.

A ÚV KSČ, f. 02/3, sv. 16, a.j. 152.

20. února 1952 – Schůze politického sekretariátu ÚV KSČ. Byla projednána zpráva o soudních případech Josef Řezníček a spol. a Karel Lomač a spol. a usneseno:

a) aby Generální prokuratura při odvolacím řízení žádala trest smrti pro Josefa Řezníčka, Jaroslava Lazara, Josefa Víta,

b) aby státní prokuratura v Brně žádala trest smrti pro Karla Lomače a doživotní vězení pro Vladimíra Sedláka.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 83.

23. února 1952 – Ministr národní bezpečnosti K. Bacílek zaslal dopis A. Zápotockému, předsedovi vlády. V dopise uvádí, že se nezakládá na pravdě tvrzení bývalé ošetřovatelky vězňů Marie Káňové o tom, že mjr. Doubek dal příkaz, aby Šlingovi bylo dáno vše, co bude potřebovat, a tedy také atropinová injekce. Káňová patřila do skupiny lidí, kteří prý soustavně hledali chyby na B. Doubkovi a její obvinění – uvádí se v dopise – jsou absurdní zejména proto, že Doubek byl osobně odpovědný za zdraví a život Šlinga.

A ÚV KSČ, A. Zápotocký, a.j. 1170.

25.–28. února 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ usnesl, aby prokuratura žádala trest smrti pro Františka Špiriaka a aby líčení bylo přítomno jen několik vybraných vojenských osob. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 84.

26. února 1952 – Organizační sekretariát ÚV KSČ vzal na vědomí zprávu o hromadných ztrátách kontrolních známek a členských legitimacích strany. Vedle jiných opatření k nápravě bylo přijato opatření, aby podle zjištěných okolností a po rozhodnutí KV byli viníci předáni orgánům StB.

A ÚV KSČ, f. 02/3, sv. 17, a.j. 153.

29. února 1952 – Byla zatčena Blanka Bartošová.

3. března 1952 – Byl zatčen Arnošt Silbiger.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

5.–6. března 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil návrh na zastavení členství zatčených, ale ještě nesouzených členů strany, jejich manželek a nejbližších příbuzných. K. Bacílkovi uložil, aby bezpečnostní orgány odevzdávaly členské legitimace zatčených osob příslušným stranickým orgánům.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 85.

19. března 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil odnětí hodnosti plukovníka SNB Leopoldu Hofmanovi.

Dále usnesl:

1. aby Generální prokuratura žádala potvrzení rozsudku trestu smrti pro Leopolda Doležala,
2. aby státní prokuratura při líčení v Poličce žádala trest smrti pro Josefa Frice. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 86.

28. března 1952 – byl zatčen Mikoláš Fodor.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

9. dubna 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ rozhodl zavést šetření se Z. Hejzlarem (Hejzlar do té doby na dovolené). K vyšetření jeho případu schválil komisi: Josef Němec, ved. II. odd. ÚV KSČ, Tůma, člen KSK, M. Hladiš, pracovník VI. odd. ÚV KSČ.

Řízením SCM pověřil L. Lisa.

A ÚV KSČ, f. Schůze polit. sekr. ÚV KSČ.

11. dubna 1952 – Byl zatčen Robert Bartek.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

13. dubna 1952 – Předseda vlády A. Zápotocký měl projev na hornické manifestaci pořádané u příležitosti 20. výročí mostecké stávky v Mostě. Hovořil mj. o významu vůdců pro dělnickou třídu dříve i nyní. Bez vůdců a vedení není možno vésti boj. Bez vedení není možno porazit kapitalismus, není možno osvobodit pracující, není možno vybudovat socialismus. Dělnická třída musí proto vůdce mít. Musí si je vychovávat. Musí je však také kontrolovat a nesmí nikdy váhat toho vůdce, který se zpronevěřil, byť jeho zásluhy z dřívějšíka byly jakékoliv, odstranit a nahradit. KSČ se svým zásadám, které hlásala v době, kdy o moc bojovala, nezpronevěřila ani dnes, kdy se stala vedoucí a rozhodující stranou. Odhaluje nemilosrdně zrádce, zbavuje se jich a neváhá je soudit

bez ohledu na jejich dlouhodobé vůdcovství. Náš pracující lid s tímto postupem a soudem souhlasí... Zúctuje po zásluze se Slánským, Šlingem, Clementisem, Reicinem a s každým, kdo důvěru pracujícím lidem mu svěřenou zneužil a nehodným se jí ukázal.

A ÚV KSČ, A. Zápotocký, a.j. 829.

17. dubna 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal zprávu o soudním případě proti záškodníkům v zásobování a schválil, aby okresní prokuratura v Praze žádala trest smrti pro Jana Válka, Adolfa Dobrovolného, Viléma Knoblocha a Antonína Drahaňovského. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 91.

19. dubna 1952 – Byl zatčen JUDr. Josef Goldmann a Eduard Outrata.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

22. dubna 1952 – Schůze organizačního sekretariátu ÚV KSČ. Komise ve složení F. Havlíček, E. Pátek, J. Kudrna projednala zprávu o činnosti redakce Tvorby na kulturním úseku v posledním jejím období a o provokaci v Tvorbě č. 7, roč. 1952. Ve zprávě je hodnocena činnost ved. redaktora Tvorby Šterna, Bareše a dalších. Tvorba č. 7, r. 1952 je všeobecně pokládána za protest proti usnesení politického sekretariátu.

A ÚV KSČ, f. 02/3, sv. 19, a.j. 161.

23. dubna 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal zprávy o soudních případech a schválil, aby prokuratura žádala trest smrti pro Ladislava Svobodu, Václava Ženíška, Josefa Kučeru, Josefa Kepku a Miroslava Jurču. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 92.

26. dubna 1952 – Byli zatčeni dr. ing. Jiří Kárný a Rudolf Šmejkal.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

28. dubna 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil:

1. zařazení Josefa Franka jako vedoucího odboru v Ústřední radě družstev,
2. aby okresní prokuratura v Bratislavě navrhla trest smrti Ivanu Frostigovi.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 93.

5. května 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal zprávy o soudních případech a usnesl se zamítnout žádosti za prominutí trestu smrti Františka Svobody, Štefana Čopiaka a Andreje Gomzy. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 94.

6. května 1952 – Organizační sekretariát ÚV KSČ projednal zprávu o situaci v Ústřední politické škole KSČ a návrhy na opatření. Zpráva ukazuje na stav ÚPŠ „způsobený“ záměrným brzděním vývoje školy záškodníky Geminderem, Švermovou a Taussigovou.

A ÚV KSČ, f. 02/3, sv. 20, a.j. 163.

12. května 1952 – Byl zatčen dr. Vladimír Haškovec.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

14. května 1952 – Politická komise ÚV KSČ schválila odvolání ing. dr. Jiřího Kárného z funkce 1. náměstka ministra chemického průmyslu a uložila ing. Šimůnkovi, aby návrh předložil vládě.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 95.

19. května 1952 – Předsednictvo ÚV KSČ vyslovilo souhlas s tím, aby Čestmír Císař byl zproštěn funkce vedoucího oddělení propagandy a agitace ÚV KSČ a aby František Havlíček byl prozatímně pověřen vedením oddělení propagandy a agitace ÚV KSČ.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 3.

20. května 1952 – Organizační sekretariát ÚV KSČ vzal na vědomí zprávu ministra spravedlnosti dr. Š. Raise „O hodnocení procesů Státního soudu“. Ministr národní bezpečnosti K. Bacílek se zprávou a návrhy souhlasí. Zpráva obsahuje tyto problémy:

1. Počty procesů v r. 1951 a 1952.

2. Rozdělení procesů podle problematiky na:

a) sabotáže v hospodářském plánu,

b) odpor proti socializaci vesnice,

c) špionážní a teroristická činnost agentů zahraničních výzvědných ústředí,

d) špionážní činnost diplomatů a novinářských agentur,

e) trestná činnost mládeže,

f) celkové hodnocení.

Z toho bodu cituji:

„Další závadou, vyplývající z nedostatků spolupráce, jsou uměle konstruované otázkové protokoly, kdy obvinění odpovídají u soudu odpověďmi, naučenými vyšetřujícími bezpečnostními orgány. Takovéto odpovědi jsou nepřesvědčivé a budí pak spíš dojem divadla než soudního líčení. Zvláště výrazně projevila se tato skutečnost v procesu s Janem Hoškem a spol. Šlo v podstatě o bandu obyčejných zločinců, zlodějů a podvodníků, pracujících v žoldu amerických imperialistů jako špioni a teroristé. Ve výpovědích mluvili v naučených frázích o boji dvou táborů, o imperialismu, socialismu, věcech, jež jim byly naprosto cizí.“

„Při velkých veřejných procesech celostátního významu byla státní prokuratura ve stálém styku se Státní bezpečností již před podáním trestního oznámení a spolupracovala s ní až do vynesení rozsudku. Všechny složky se podílely pod vedením státní prokuratury na organizaci procesu, který byl do podrobností připraven na poradě za účasti celého senátu, orgánů Státní bezpečnosti atd. K přípravě procesů byly přibírány ke spolupráci a informovány o celkové organizaci procesu stranické orgány, v krajských procesech též činitelé lidové správy.“

A ÚV KSČ, f. 02/3, sv. 21, a.j. 166.

21. května 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ usnesl:

a) předložit předsednictvu návrh na zbavení J. Aubrechta všech funkcí a vyloučení ze strany,

b) rozdělit funkce za onemocnělého tajemníka ÚV Vodu-Pexu.

Projednal zprávu o soudním případě Frant. Havlíček a spol. a usnesl, aby státní prokuratura žádala trest smrti pro Františka Havlíčka a Václava Šnajdra. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 96.

23. května 1952 – Byl zatčen Josef Frank.

26. května 1952 – Byl zatčen Ladislav Haas.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

28. května 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil, aby vláda udělila hodnost armádního generála ministru národní bezpečnosti Karolu Bacílkovi. (Navrhl Čepička.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 98.

– Byl zatčen Pavel Hrubý.

1. června 1952 – Byl zatčen Pavel Kavan.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

4. června 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal zprávy o soudních případech a schválil:

1. aby státní prokuratura žádala trest smrti pro Gustava Németha, Vladimíra Cermana, Michala Fariance, Vlastimila Železného a Aloise Pokorného,
2. aby byly zamítnuty žádosti o prominutí trestu smrti Miroslavu Šmídovi, Alfonsu Kurtovi, Fr. Wilkovskému, Josefu Hakedemu. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 99.

9. června 1952 – Byl zatčen André Simone.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

11. června 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil, aby státní prokuratura žádala trest smrti pro Jana Skřivánka. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 100.

23. června 1952 – Předsednictvo ÚV KSČ projednalo zřízení Generální prokuratury socialistického typu a novou organizaci soudů a schválilo:

1. zřídit prokuraturu podle předložených zásad jako jednotný orgán nejvyššího dozoru na zachování socialistické zákonitosti,
2. vybudovat organizaci soudů podle předložených zásad s Nejvyšším soudem jako jediným nejvyšším soudním orgánem a zrušit Nejvyšší vojenský soud a Správní soud,
3. umožnit rozšíření pravomoci vojenských soudů na civilní obyvatelstvo pro trestné činy, které ohrožují důležité zájmy obrany vlasti,
4. převést správu vězeňských ústavů z ministerstva spravedlnosti na ministerstvo národní bezpečnosti,
5. oddělit soudní správu od výboru soudnictví zřízením krajských soudních správ a umožnit tak budoucí přenesení této agendy na krajské národní výbory,
6. zrušit Státní soud a státní prokuraturu, jakož i finanční prokuratury.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 3.

25. června 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal ústní zprávu K. Bacílka o průběhu vyšetřování Slánského. K tomu nebylo přijato žádné usnesení.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 102.

27. června 1952 – František Forman, býv. tajemník Franka a později vedoucí technického sekretariátu ÚV KSČ, zaslal dopis ÚV KSČ, k rukám A. Novotného. Opis tohoto dopisu obdržel k informaci V. Kopecký. Forman sděluje své poznatky k Rudolfu Slánskému, Taussigové, Geminderovi, Švermové, Frejkovi, Šlingovi a zejména k činnosti J. Franka, o jehož zatčení prý se před několika týdny dozvěděl. Vyzvedává kladné stránky Franka, jeho pracovitost, dobrý poměr k lidem apod., a vyslovuje názor, že Frank není vědomým společníkem Slánského. Vinu Franka spatřuje v tom, že byl v kádrových záležitostech nerozhodný a nesmělý a že, ač sám měl několik měsíců pochyby o práci Slánského, nedokázal přední činitele strany o tom vyrozumět.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 211.

– Byl zatčen Václav Hajšman.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

K 1. červenci 1952 došlo k další vnitřní reorganizaci Hlavní správy Státní bezpečnosti. HS StB byla rozčleněna na jednotlivé odbory, jejichž počet se oproti dřívějším sektorům podstatně zvýšil. Organizační struktura v krajích a na okresech zůstala v podstatě stejná, jako byla v roce 1949. Došlo zde pouze k změnám vnitřní struktury podle vzoru centrály a okresní složky se přejmenovaly na oddělení správy Státní bezpečnosti.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

2. července 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil rozpuštění a zákaz sionistických organizací v ČSR a vystěhování nepřátelských živlů z Prahy podle seznamu v počtu 200 – vyjma B. Riegra a Frant. Macešky. (Předložil s. Nosek.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 103.

9. července 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal zprávy o soudních případech a schválil, aby okresní prokuratura v Bratislavě žádala trest smrti pro Michala Josefa Prosenikova a aby krajská prokuratura v Liberci žádala potvrzení trestu smrti pro Františka Krupku. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 104.

16. července 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal zprávu komise, která byla ustavena k vyšetření poměrů v Brně a schválil opatření,

kteřá vyplynula z šetření tohoto případu. (Předložil Novotný.) Schválil také seznam nepřátelských živlů navržených k vystěhování z Prahy (201–400). (Předložil V. Nosek.)

Uložil Bacílkovi, aby předložil politickému sekretariátu ÚV KSČ zprávu o opatřeních s rodinnými příslušníky zatčených v souvislosti s případem Slánského.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 105.

17. a 18. července 1952 – Konala se plenární schůze ÚRO, na které v diskusi vystoupil A. Zápotocký, předseda vlády. Hovořil mj. o tom, že jsme již otevřeného nepřítele porazili, ale že je zde jiný nepřítel. Jsou zde zbytky kapitalistické buržoazie a jejich přísluhovači, které jsme sice politicky i hospodářsky porazili, ale které jsme rázem nelikvidovali a ani likvidovat nemůžeme. Je nutno je izolovat a převychovat, střežit a znemožňovat jejich často záluďnou činnost. Cítoval slova Stalina z období šachtinského procesu o podkopné činnosti třídních nepřátel a připomněl záškodnickou činnost Slánského, Šlinga a jim podobných v našich vlastních dělnických řadách, jak nás odváděli od spolupráce s SSSR apod. Dále se zmínil o soudním případě dělnického ředitele Ludvíka Poláka, který byl souzen při procesu proti ostravským škůdcům a sabotérům, kteří přivodili výbuchy a katastrofy na ostravských dolech. Případ L. Poláka uvedl jako typický případ, kam nakonec vede lajdáctví, špatné pochopení povinností dělnického funkcionáře, nafoukanost, odmítání kritiky a nedostatek sebekritiky vůči vlastním chybám. Uvedl také, že smečka našich renegátů a záškodníků se Slánským v čele usilovala o podlomení významu, důležitosti i role odborů při výstavbě socialismu.

A ÚV KSČ, A Zápotocký, a.j. 843.

22. července 1952 – Byl zatčen Bohumil Vančura.

24. července 1952 – Byl zatčen Josef Babický.

26. července 1952 – Byl zatčen František Kolár a Bohumil Nyč.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

29. července 1952 – Organizační sekretariát ÚV KSČ souhlasí s vyloučením J. Berana a J. Slepíčky ze strany. (Pardubický případ – Čáslav.)

A ÚV KSČ, f. 02/3, sv. 24, a.j. 177.

30. července 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil odvolání dr. Daniela Okáliho a Dezidera Benaua z funkcí poslanců SNR.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 107.

4. srpna 1952 – Schůze předsednictva ÚV KSČ. Projednána novelizace trestního řádu a občanského soudního řádu a usneseno:

1. projednání osnovy zákona, kterým se mění a doplňuje trestní řád se odkládá s tím, že se ukládá dr. Raisovi a dr. Čepičkovi, aby se do 14 dnů dohodli na sporných a nevyjasněných otázkách mezi oběma ministerstvy. Dohodnutý návrh předložit potom znovu k projednání.

2. Schvaluje se předložená osnova zákona, kterým se mění a doplňují ustanovení občanského soudního řádu.

3. Ukládá se dr. Raisovi a K. Bacílkovi, aby prozkoumali otázku, jak by bylo možno na základě stávajících právních předpisů postihovat a izolovat nepřátelské elementy a předložili o tom politickému sekretariátu ÚV zprávu s návrhy do 4.9.1952.

4. Ukládá se dr. Dolanskému a K. Bacílkovi, aby prozkoumali možnost provedení opatření, na základě nichž by byly pořízeny seznamy osob, které nesmějí být zaměstnány v určitých závodech, a předložili o tom zprávu s návrhy politickému sekretariátu ÚV.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 3.

7. srpna 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil seznam osob (třetí seznam 401–600), navržených k vystěhování z Prahy – nepřátelských živlů. (Předložil Nosek.) Zamítl žádost Ladislava Faltína o prominutí trestu smrti.

Vzal na vědomí zprávu o šetření činnosti Z. Hejzlara a schválil návrh pro předsednictvo ÚV KSČ, aby Z. Hejzlar byl zbaven členství v ÚV KSČ, poslanceckého mandátu a vyloučen ze strany. J. Tesla projedná jeho pracovní zařazení.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 108.

20. srpna 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil odvolání Jana Jirotky z funkce ředitele výsadní společnosti METRANS a jmenování Adolfa Vaňka do této funkce. Rovněž schválil, aby státní prokuratura žádala trest smrti pro Pavla Valenta a Václava Šmída. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 110.

27. srpna 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal návrh na určení hlavního prokurátora v procesu proti Slánskému a spol. Schválil návrh na jmenování JUDr. Josefa Urválka hlavním prokurátorem. Uložil min. národní bezpečnosti a JUDr. Urválkovi, aby připravili návrh na složení soudu, další prokurátory a obhájce. (Předložil K. Bacílek.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 111.

1. září 1952 – Předsednictvo ÚV KSČ projednalo zásady osnovy zákona, kterým se mění a doplňují některá ustanovení trestního řádu. Projednalo zprávu o šetření činnosti Z. Hejzlara a vzalo předloženou zprávu na vědomí. Schválilo zbavení Z. Hejzlara členství v ÚV KSČ, zbavení poslaneckého mandátu a jeho vyloučení ze strany.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 3.

3. září 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ uložil min. národní bezpečnosti (K. Bacílkovi) a ministru spravedlnosti (dr. Raisovi), aby převedli Sbor vězeňské stráže do ministerstva národní bezpečnosti. Usnesl dále, aby státní prokuratura žádala trest smrti pro ing. Demla. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 113.

7. září 1952 – Byl zatčen Vojtěch Cupanik.

8. září 1952 – Byl zatčen Jula Horváth.

10. září 1952 – Byl zatčen Heřman Tausik.

14. září 1952 – Byl zatčen Andrej Horal-Hecht.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

17. září 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil seznam nepřátelských živlů navržených k vystěhování z Prahy (801–1000). Neschválil vystěhování dr. Leopolda Heykovského a všech osob, které jsou řádně zaměstnány. (Předložil Nosek.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 115.

23. září 1952 – Organizační sekretariát ÚV KSČ vzal na vědomí zprávu ministra spravedlnosti Raise „O činnosti dělnických kádrů v justici“.

A ÚV KSČ, f. 02/3, sv. 27, a.j. 185.

24. září 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal zprávu o soudním případě Stanislav Hodač a spol. (Bílá legie) a usnesl, aby státní prokuratura žádala trest smrti pro Jána Rešetku, Františka Bednára, Bohumila Grubera a Michala Mihoka. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 116.

30. září 1952 – Organizační sekretariát ÚV KSČ vzal na vědomí zprávu min. spravedlnosti Š. Raise o způsobu stíhání pachatelů krádeží stranických legitimací a jiného stranického materiálu. Návrh byl schválen. Ze zprávy:

Odcizení legitimace i u člena je trestné jako rozkrádání národního majetku podle § 245 tr. zák. Nejnižší trest je odnětí svobody na 5 let. Zvláště těžké případy je možno postihnout podle přísnější sazby odstavce § 245 (trest odnětí svobody na 5–15 let, např. odcizení legitimace strany významnému stranickému činiteli za účelem zneužití).

Dr. Raisovi bylo uloženo, aby o stanovisku instruoval prokurátory a dal jim příkaz řídit se ve svých návrzích soudům tímto příkazem.

A ÚV KSČ, f. 02/3, sv. 27, a.j. 186.

2. října 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ usnesl ke zprávě o L. Svobodovi:

1. vyplatit pro rok 1952 plat armádního generála.

2. Od 1.1.1953 vyplácet penzi podle platného zákona.

3. Odložit projednání opatření s rodinnými příslušníky v souvislosti se Slánského centrem.

Dále byl projednán návrh min. národní bezpečnosti K. Bacílka na složení komisí znalců pro proces se Slánským, Geminderem, Frejkou, Frankem, Clementisem, Reicinem, Švábem, Londonem, Hajdů, Löblem, Margoliem, Fischlem, Šlingem, Simonem. Byly schváleny následující komise ve složení:

1. *komise MNO*: předseda gen. Tchoř, členové: gen. Hruška, plk. Zeman,

2. *komise MZO*: předseda Jan Souček, členové: dr. M. Růžek, Přemysl Duška, Otakar Viktora,

3. *komise MF*: předseda Otakar Pohl, členové: Josef Čekal, Jan Rejšek, Josef Pokštefl,

4. *komise SÚP*: předseda ing. Z. Půček, členové: Josef Reitmajer, Bohumil Joch, Ladislav Nečas, Frant. Bereda,

5. *komise průmyslová*: předseda Ant. Rydrych, členové: Josef Odvárka, Frant. Nejedlý, ing. Jan Neumann, Karel Jankovský, Jaroslav Roháč, dr. ing. Vilém Hoffman.

Sekretariát také projednal zprávy o soudních případech a usnesl, aby prokuratura žádala trest smrti pro Jaroslava Chrausta a Jaroslava Plzáka, a aby prokuratura žádala u odvolacího líčení potvrzení trestu smrti pro Františka Mojžíše, Gustava Smetanu, Jaroslava Melkuse, Milo-slava Čichovského a Josefa Červenku. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 118.

8. října 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil zatčení a další vyšetřování brig. gen. Rašly, vyššího vojenského prokurátora v Trenčíně a zprávu o opatřeních s rodinnými příslušníky zatčenými v souvislosti s případem Slánský. Schválil rovněž, aby okresní prokuratura v Sokolově žádala trest smrti pro Františka Žáka. (Navrhl dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 119.

21. října 1952 – Organizační sekretariát ÚV KSČ schválil kádrový pořádek ministerstva spravedlnosti a Generální prokuratury. Obsah stanoví pravomoci orgánů ÚV v kádrové politice. Současně určuje osoby odpovědné za předložení kádrových návrhů orgánům ÚV KSČ.

A ÚV KSČ, f. 02/3, sv. 28, a.j. 189.

29. října 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil návrh na složení tribunálu v procesu s protistátním centrem (Slánský, Geminder, Frejka, Frank, Clementis, Reicin, Šváb, London, Hajdů, Löbl, Margolius, Fischl, Šling, Simone).

Složení tribunálu: JUDr. Jaroslav Novák, předseda, JUDr. Karel Trudák, František Stýblo.

Náhradníci: Štěpán Flajzar, JUDr. Jiří Kepák, JUDr. Václav Černý.

Soudci z lidu: Václav Jareš, Václav Petr, Vincenc Hlaváček, Anna Součková.

(Návrh předložili: dr. Rais a K. Bacílek.)

Dále projednal věc gen. Svobody a vyslovil souhlas ve věci jeho domku v Praze.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 125.

4. listopadu 1952 – Organizační sekretariát ÚV KSČ vzal na vědomí zprávu o provedení očisty zemědělských škol od dětí vesnických boháčů.

A ÚV KSČ, f. 02/3, sv. 28, a.j. 191.

5. listopadu 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal zprávu o soudním případě proti Ludvíku Fajkusovi a spol. a usnesl, aby státní prokuratura žádala trest smrti pro Ludvíka Fajkuse a Josefa Vaška. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 126.

6. listopadu 1952 – Byl zatčen Jarmil Přecechtěl.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

11. listopadu 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil:

1. odvolání Kolomana Moškoviče z členství v ÚV KSČ (předložil V. Široký),

2. seznam osob (1001–1200) – nepřátelských živlů – navržených k vystěhování z Prahy (předložil V. Nosek).

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 127.

– Byl zatčen Oldřich Černý.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

12. listopadu 1952 – Byl zatčen Koloman Moškovič.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

13. listopadu 1952 – Nadstrážmistr Oldřich Mikula zaslal A. Zápotockému vyjádření k situaci na velitelství Státní bezpečnosti. (Stejný dopis Mikula zaslal pravděpodobně i Gottwaldovi, Bacílkovi, ministru národní bezpečnosti a Lichačovi, hlavnímu sovětskému poradci). Z dopisu vyplývá, že Mikula, bývalý pracovník bezpečnosti, byl v r. 1952 zatčen pro podezření z vraždy funkcionářky Kvašové z Chastrné. Pro nedostatek důkazů byl propuštěn a poslán na zdravotní dovolenou (nervy). Mikula si v dopise stěžuje mj. na L. Kopřivu, bývalého ministra a na příslušníky bezpečnosti Prchala, Pixu, Šmolku, Pokorného, Matouška, Baudyše pro jejich nedůslednou práci při odhalování agentů imperialistů. Uvádí, že bývalý zpravodajský odbor ZOB se skládal ze samých agentů německé výzvědné služby SD a že tito lidé zastávají důležitá místa u StB a jinde (např. velvyslanec Hršel). Desítky nynějších funkcionářů se nechalo zkorumpovat buržoazní policií a sloužili v jejich službách (Nosek, ministr vnitra, Fierlinger, náměstek předsedy vlády). Mikula našel v posledních době dostatek usvědčujícího materiálu k záškodnické práci bandy slovenských buržoazních nacionalistů (Novomeský, Šmidke).

A ÚV KSČ, A. Zápotocký, a.j. 1083.

– Politický sekretariát ÚV KSČ projednal přípravu procesu s protistátním centrem a usnesl:

1. schválit návrh na obžalovací spis s tím, že se ukládá komisi složené z K. Bacílka, A. Čepičky, V. Kopeckého a dr. Raisa, aby podle výsledků diskuse vypracovala konečný text obžalovacího spisu,
2. proces zahájit 20.11.1952 – doba trvání 7 dní,
3. schválit místo dr. Trudáka za řádného člena senátu gen. Jiřího Štella a za jeho náhradníka kpt. Cyrila Krále,
4. schválit jako vojenského soudce z lidu por. Františka Douška a za jeho náhradníka Bohuslava Krasického,
5. schválit členy politické komise k procesu, a to: Bacílek, Čepička, Kopecký, Novotný, dr. Rais,
6. schválit členy tiskové komise, a to: Kopecký (předseda), Prchal, Klos, Koucký, Vorel, Doubek,
7. schválit seznam obhájců pro proces, a to: dr. Vladimír Bartoš, František Klečka, Karel Kratochvíl, Quido Kubín, Martin Vladimír, Vojtěch Pošmura, Jaromír Růžička, Jaroslav Soukup, Václav Synek, Jiří Šťastný, Karel Třesohlavý, František Vorel, Rostislav Zástěra, Jaroslav Zavadil.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 128.

18. listopadu 1952 – Organizační sekretariát ÚV KSČ projednal zprávu o šetření ve věci nesprávných výroků Jiřího Záruby, pracovníka V. odd. ÚV KSČ a schválil předat věc J. Záruby k přešetření a projednání III. odd. ÚV KSČ.

Podstata věci:

Vedoucímu V. odd. ÚV KSČ došlo hlášení pracovníka OV KSČ Praha 7 s. Bursy o tom, že J. Záruba v rozmluvě se svými známými o připravovaných procesech vyjadřoval názor, „že Slánský není špička celého spiknutí, ale že byl řízen někým vyšším, kdo není ještě odhalen“.

A ÚV KSČ, f. 02/3, sv. 29, a.j. 192.

19. listopadu 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal některá opatření v souvislosti s konáním procesu (A. Novotný ústně) a schválil:

1. aby B. Köhler byl členem tiskové komise po dobu nemoci V. Kopeckého,
  2. aby tisková komise byla doplněna J. Tauferem,
  3. aby rozhlas přinesl zprávu o konání procesu ve čtvrtek ráno.
- Dále projednal zprávy o soudních případech a usnesl:

1. aby státní prokuratura v Uherském Hradišti žádala trest smrti pro Tomáše Rumíška,
2. aby státní prokuratura v Praze žádala trest smrti pro Vladimíra Pospíšila. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 129.

20. listopadu 1952 – Byl zatčen Karel Klapálek.

21. listopadu 1952 – Byli zatčeni: Jaroslav Jičínský, Šimon Drgač, Vladimír Drnec.

22. listopadu 1952 – Byl zatčen ing. Jan Bárta.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

24. listopadu 1952 – Předsednictvo ÚV KSČ projednalo statut Generální prokuratury, ministerstva spravedlnosti a jednacím řád Nejvyššího soudu s tímto usnesením:

1. schvalují se předložené zásady:
  - a) statutu Generální prokuratury a zásada, že nelze zatknout nebo uvalit vazbu na důstojníka bez předchozího souhlasu ministra národní obrany. Dr. Rais, dr. Čepička a Bacílek tuto schválenou zásadu dodatečně přesně zformulují,
  - b) statutu ministerstva spravedlnosti,
  - c) jednacím řádu Nejvyššího soudu;
2. ukládá se ministru spravedlnosti dr. Raisovi, aby
  - a) předložil návrh statutů Generální prokuratury a ministerstva spravedlnosti vládě ke schválení,
  - b) zařídil, aby se plénum Nejvyššího soudu usneslo na jednacím řádu Nejvyššího soudu vypracovaném podle schválených zásad.Předsednictvo také schválilo odvolání Kolomana Moškoviče z členství v ÚV KSČ.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 3.

26. listopadu 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ – per rollam – projednal opatření k organizačnímu zajištění odvolacího řízení v trestní věci Slánský a spol. (Geminder, Frejka, Frank, Clementis, Reicin, Šváb, London, Hajdů, Löbl, Margolius, Fischl, Šling, Simone) a schválil složení odvolacího senátu Nejvyššího soudu:

dr. Karel Trudák – předseda, Jaroslav Křepelka – zpravodaj, dr. Stanislav Bartoš, plk. dr. Otto Matoušek, plk. dr. Václav Laifer (jako

vořanti), Miroslav Řehák, vedoucí výroby ČKD, František Budil, úkolář – soudci z lidu.

Zástupce veřejné žaloby u odvolacího líčení: dr. Václav Aleš, náměstek generálního prokurátora. (Předložil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 130.

27. listopadu 1952 – Státním soudem byl odsouzen dr. Otto Fischl, velvyslanec v NDR, k trestu smrti za velezradu a špionáž a ke ztrátě čestných práv občanských; 3.12.1952 popraven.

Narozen 17.8.1902 v Dobřanech, člen KSČ od r. 1928, zatčen 30.6.1951, vazba 30.6.–27.11.1952.

Řešení členství v KSČ: zatčením zaniklo.

Rehabilitace soudní: rozsudek Státního soudu zrušen Nejvyšším soudem 14.5.1963. Byla prokázána trestná činnost zneužití moci úřední. 9.5.1960 amnestií prezidenta republiky bylo trestní stíhání pro uvedený trestný čin zastaveno.

Délka vazby a trestu 1 rok, 4 měsíce, 5 dnů.

Rehabilitace stranická: ÚV KSČ v říjnu 1957 nedoporučil změnu rozsudku. ÚV KSČ v dubnu 1963 doporučil zrušit rozsudek soudu a ponechat stranický trest.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 42 288 Kčs, vyplaceno 35 000 Kčs 18.7.1963.

– Státním soudem byl odsouzen dr. Rudolf Margolius, náměstek ministra zahraničního obchodu, k trestu smrti a ke ztrátě čestných práv občanských za velezradu, sabotáže, vyzvědačství; 3.12.1952 popraven.

Narozen 31.8.1913 v Praze, člen KSČ od r. 1945, zatčen 10.1.1952 a obviněn z protistátní a sabotážní činnosti. Vazba od 10.1.1952 do 27.11.1952.

Řešení členství v KSČ: 29.1.1952 vyloučen ZO KSČ na MZO.

Rehabilitace soudní: rozsudek Státního soudu v celém rozsahu zrušen Nejvyšším soudem 14.5.1963.

Délka vazby a trestu: 10 měsíců, 25 dnů.

Rehabilitace stranická: ÚV KSČ v říjnu 1957 nedoporučil změnu rozsudku. ÚV KSČ v dubnu 1963 doporučil provést soudní rehabilitaci a vrátit členství v KSČ.

Rehabilitace občanská: v květnu 1968 prezident republiky udělil Řád republiky in memoriam. Výše škody 103 814 Kčs, vyplaceno 97 000 Kčs 27.12.1963.

– Státním soudem byl odsouzen dr. Vavro Hajdů, náměstek ministra zahraničních věcí, na doživotí a zbaven čestných práv občanských.

Narozen 8.8.1913 v Senici, člen strany od roku 1945, zatčen 2.4.1951, vazba 2.4.1951–27.11.1952.

Řešení členství v KSČ: zatčením zaniklo členství.

Rehabilitace občanská: proplaceno odškodnění 90 000 Kčs a 7172 Kčs 16.9.1957. Pracuje v Ústavu pro stát a právo ČSAV.

– Státním soudem byl odsouzen Karel Šváb, náměstek ministra vnitra, k trestu smrti a ke ztrátě občanských práv za velezradu; 3.12.1952 popraven.

Narozen 13.5.1904 v Praze, člen KSČ od r. 1921, zatčen 16.2.1951 pro podezření z protistátní činnosti, vazba 16.2.1951–27.11.1952.

Řešení členství v KSČ: ZO KSČ MNB ho 4.7.1951 vyloučila z KSČ. Rehabilitace soudní: rozsudek Státního soudu v celém rozsahu zrušen Nejvyšším soudem 24.5.1963. Délka vazby a trestu: 1 rok, 9 měsíců, 15 dnů.

Rehabilitace stranická: ÚV KSČ v říjnu 1957 nedoporučil změnu rozsudku. V dubnu 1963 ÚV KSČ doporučil zrušit rozsudek Státního soudu. Za nezákonné metody v StB ponechat stranický trest vyloučení z KSČ.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 23 963 Kčs, vyplaceno 23 000 Kčs 12.7.1963.

– Státním soudem byl odsouzen Bedřich Reicin, náměstek MNO, divizní generál, k trestu smrti a ke ztrátě čestných práv občanských pro velezradu, vojenskou zradu, vyzvědačství; 3.12.1952 popraven.

Rehabilitace soudní: rozsudek Státního soudu byl Nejvyšším soudem 17.5.1963 v celém rozsahu zrušen. Délka vazby a trestu: 1 rok, 9 měsíců, 25 dnů.

Rehabilitace stranická: ÚV KSČ v říjnu 1957 nedoporučil změnu rozsudku. ÚV KSČ v dubnu 1963 doporučil Nejvyššímu soudu zrušit rozsudek. Za porušování zákonnosti potvrdil vyloučení z KSČ.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 108 778 Kčs, vyplacena náhrada 100 000 Kčs 16.10.1963.

– Státním soudem byl odsouzen Josef Frank, člen PÚV a sekretariátu ÚV KSČ, k trestu smrti a ke ztrátě čestných práv občanských; 3.12.1952 popraven.

Narozen 15.2.1909 v Prostějově, člen KSČ od roku 1930, zatčen 23.5.1952 jako člen protistátního spikleneckého centra; vazba od 23.5.1952 do 27.11.1952.

Řešení členství v KSČ: zatčením členství zaniklo.

Délka vazby a trestu: 6 měsíců a 12 dní.

Rehabilitace stranická: ÚV KSČ v říjnu 1957 potvrdil stranický trest a nedoporučil revizi procesu. Stranicky rehabilitován ÚV KSČ v dubnu 1963.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 62 759 Kčs, vyplacena náhrada 62 759 Kčs 20.12.1962.

– Státním soudem byl odsouzen Vladimír Clementis, ministr zahraničních věcí, k trestu smrti a ke ztrátě práv občanských za velezradu a vyzvědačství; 3.12.1952 popraven.

Narozen 20.9.1902, Tisovce, okres H [nedopsáno], člen strany od r. 1924. Zatčen 28.1.1951 pro podezření ze špionáže a sabotáže; vazba 28.1.1951–27.11.1952.

Řešení členství v KSČ: ÚV KSČ v únoru 1951 vyloučil z ÚV KSČ, z KSČ a ZO KSČ Státní banky v srpnu 1951.

Rehabilitace soudní: rozsudek Státního soudu v celém rozsahu zrušen Nejvyšším soudem 14.5.1963.

Délka vazby a trestu: 1 rok, 9 měsíců, 3 dny.

Rehabilitace stranická: ÚV KSČ v říjnu 1957 nedoporučil změnu rozsudku. ÚV KSČ v dubnu 1963 doporučil zrušit rozsudek Státního soudu, přiznat členství v KSČ, ale potvrdil vyloučení z ÚV KSČ. V prosinci 1963 zrušil ÚV KSČ usnesení o vyloučení z ÚV KSČ.

Rehabilitace občanská: v květnu 1968 udělil prezident republiky čestný titul „Hrdina ČSSR“. Výše škody 61 115 Kčs, vyplacena částka 50 000 Kčs 9.7.1963.

– Státním soudem byl odsouzen Otto Šling, vedoucí tajemník KV KSČ Brno, k trestu smrti a ke ztrátě čestných práv občanských pro velezradu a vyzvědačství; 3.12.1952 popraven.

Narozen 24.8.1912, Nová Cerekev, člen strany od roku 1930, zatčen 6.10.1950, vazba 6.10.1950–27.11.1952.

Řešení členství v KSČ: 24.11.1951 vyloučen KV KSČ Brno z KSČ, v únoru 1952 vyloučen z ÚV KSČ a z KSČ plénem ÚV KSČ. Rehabilitace soudní: rozsudek Státního soudu byl v celém rozsahu zrušen Nejvyšším soudem 14.5.1963.

Délka vazby a trestu: 2 roky, 1 měsíc, 28 dnů.

Rehabilitace stranická: v říjnu 1957 ÚV KSČ nedoporučil změnu rozsudku. V dubnu 1963 ÚV KSČ doporučil zrušit rozsudek soudu a za chyby ve stranické činnosti potvrdil vyloučení z ÚV KSČ a KSČ.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 74 900 Kčs, vyplaceno 74 000 Kčs 26.11.1963.

– Státním soudem byl odsouzen Artur London, náměstek ministra zahraničních věcí, k trestu odnětí svobody na doživotí a propadnutí jmění za velezradu a vyzvědačství. Zároveň byl zbaven státního občanství.

Narozen 1.2.1915 v Ostravě, člen KSČ od r. 1929, zatčen 28.1.1951 pro podezření z protistátní činnosti. Vazba 28.1.1951–27.11.1952.

Řešení členství v KSČ: 30.3.1951 vyloučen 1. dílíč ZO MZV.

Rehabilitace soudní: rozhodnutím prezidenta republiky o amnestii byl mu v květnu 1955 změněn trest na 25 let odnětí svobody; v důsledku nemoci byl 20.7.1955 podmíněně propuštěn na svobodu. Rozsudek prezidia Nejvyššího soudu z 2.2.1956 zrušil rozsudek Státního soudu v celém rozsahu.

Rehabilitace stranická: politické byro ÚV KSČ uložilo dne 16.1.1956 generálnímu prokurátorovi, aby podal stížnost pro porušení zákona. Sekretariát ÚV KSČ mu vrátil dne 24.7.1956 členství v KSČ.

Rehabilitace občanská: v květnu 1968 prezidentem propuštěn Řád republiky. Odškodnění 83 000 Kčs vyplaceno 16.9.1957.

– Státním soudem byl odsouzen dr. Evžen Löbl, náměstek ministra zahraničního obchodu, na doživotí a zbaven čestných práv občanských pro trestný čin velezrady a sabotáže.

Narozen 14.5.1907 v Holíči na Slovensku, člen strany od r. 1921, zatčen 24.11.1949 pro podezření ze špionáže. Vazba: 24.11.1949–27.11.1952.

Řešení členství v KSČ: vyloučen 10.11.1951 ZO KSČ MZO Praha 5.

Rehabilitace soudní: při amnestii v roce 1955 trest odnětí svobody snížen na 25 let. 9.5.1960 amnestií propuštěn na svobodu. Rozsudek Státního soudu byl Nejvyšším soudem zrušen v celém rozsahu 24.5.1963.

Délka vazby a trestu: 10 roků, 5 měsíců, 17 dnů.

Rehabilitace stranická: PÚV KSČ navrhlo 2.1.1956 rozsudek ponechat. V říjnu 1957 ÚV KSČ nedoporučil změnu rozsudku. V dubnu 1963 ÚV KSČ doporučil provést soudní rehabilitaci a přiznal E. Löblovi členství v KSČ.

Rehabilitace občanská: v květnu 1968 propůjčen prezidentem republiky Řád práce. Skutečná škoda 375 391 Kčs, náhrada škody 250 000 Kčs + 20 000 Kčs vyplacena 5.9.1963.

– Státním soudem byl odsouzen André Simone (dříve Otto Katz), redaktor stranického tisku, k trestu smrti a ke ztrátě občanských práv za velezradu a vyzvědačství; 3.12.1952 popraven.

Narozen 27.5.1895 v Jistebnici, okres Tábor, od r. 1922 člen KSN, od r. 1946 člen KSČ. Zatčen 9.6.1952 pro důvodné podezření ze spolupráce se zahraničními rozvědkami. Vazba 9.6.1952–27.11.1952.

Řešení členství v KSČ: 26.11.1952 vyloučen ZO KSČ Orbis – Svět v obrazech – Praha 1.

Rehabilitace soudní: rozsudek Státního soudu v celém rozsahu zrušen Nejvyšším soudem 14.5.1963.

Délka vazby a trestu: 5 měsíců, 25 dnů.

Rehabilitace stranická: v říjnu 1956 ÚV KSČ nedoporučil změnu rozsudku. V dubnu 1963 ÚV KSČ doporučil zrušit rozsudek a vrátit členství v KSČ.

Rehabilitace občanská: v květnu 1968 udělen prezidentem republiky Řád republiky in memoriam. Skutečná škoda 26 352 Kčs, 23.9.1963 vyplaceno 26 552 Kčs.

– Státním soudem byl odsouzen Bedřich Geminder, bývalý vedoucí mezinárodního oddělení ÚV KSČ, k trestu smrti a ke ztrátě čestných práv občanských za vyzvědačství a velezradu; 3.12.1952 popraven.

Narozen 19.11.1901 ve Vítkovicích, člen KSČ od roku 1921, 24.11.1951 zatčen jako člen protistátního spikleneckého centra. Vazba od 24.11.1951 do 27.11.1952.

Řešení členství v KSČ: 29.1.1952 vyloučen ZO rozhlas, Praha 12.

Rehabilitace soudní: rozsudek Státního soudu v celém rozsahu zrušen Nejvyšším soudem 14.5.1963.

Délka vazby a trestu: 1 rok a 10 dní.

Rehabilitace stranická: v říjnu 1957 ÚV KSČ nedoporučil revizi rozsudku. Stranicky rehabilitován ÚV KSČ v dubnu 1963.

Rehabilitace občanská: částka 148 519 Kčs nebyla proplacena, nenašla se osoba, která by měla nárok na odškodnění.

– Státním soudem byl odsouzen Rudolf Slánský, bývalý generální tajemník a náměstek předsedy vlády, k trestu smrti a ztrátě čestných práv občanských jako vedoucí „protistátního spikleneckého centra“,

za velezradu, vyzvědačství, sabotáže a vojenskou zradu; 3.12.1952 popraven.

Narozen 31.7.1901, Nezvěstice u Plzně, člen KSČ od r. 1921, do 6.9.1951 generální tajemník ÚV KSČ, od 6.9.1951 do 23.11.1951 náměstek předsedy vlády. Zatčen 24.11.1951 jako vedoucí protistátního spikleneckého centra.

Vazba: 24.11.1951–27.11.1952.

Řešení členství v KSČ: usnesením ÚV KSČ z 6.12.1951 zbaven členství v ÚV KSČ a členství v KSČ.

Rehabilitace soudní: rozsudek Státního soudu v celém rozsahu zrušen Nejvyšším soudem 14.5.1963.

Délka vazby a trestu: 1 rok a 10 dní.

Rehabilitace stranická: v říjnu 1957 ÚV KSČ potvrdil vyloučení z ÚV KSČ a KSČ. V dubnu 1963 ÚV KSČ doporučil zrušit rozsudek a potvrdil původní stranický trest.

Rehabilitace občanská: výše skutečné škody 199 941 Kčs, náhrada 140 000 Kčs vyplacena 12.10.1963.

– Státním soudem byl odsouzen Ludvík Frejka, vedoucí národohospodářského odboru Kanceláře prezidenta republiky, k trestu smrti a ke ztrátě čestných práv občanských za velezradu, vyzvědačství, sabotáže; 3.12.1952 popraven.

Narozen 15.1.1904 v Liberci, člen KSČ od r. 1923, zatčen 31.1.1952 jako člen protistátního spikleneckého centra.

Vazba: 31.1.1952–27.11.1952.

Řešení členství v KSČ: 5.2.1952 vyloučen ZO KSČ KPR.

Rehabilitace soudní: rozsudek Státního soudu v plném rozsahu zrušen Nejvyšším soudem 14.5.1963.

Délka vazby a trestu: 10 měsíců a 3 dny.

Rehabilitace stranická: v říjnu 1957 ÚV KSČ potvrdil stranický trest a nedoporučil revizi procesu. V dubnu 1963 stranicky rehabilitován ÚV KSČ.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 88 494 Kčs, náhrada 80 000 Kčs vyplacena 26.9.1963.

A ÚV KSČ.

– Politický sekretariát ÚV KSČ

a) vzal na vědomí opatření k organizačnímu zajištění případného odvolacího řízení v trestní věci Slánský a spol. projednané per rollam 26.11.1952.

- b) projednal opatření k doplnění ÚV KSČ. Členové, kteří rezignovali nebo byli vyloučeni z ÚV: Petr Babej – vyloučen, Gustav Bareš – rezignoval, Evžen Erban – rezignoval, A. Gregor – rezignoval, B. Holečková – zbavena členství v ÚV, B. Laštovička – rezignoval, Jar. Procházka – odvolán z ÚV, Ludvík Svoboda – odvolán z ÚV.

Dále schválil:

- a) aby státní prokuratura žádala trest smrti pro Karla Vydru (případ Bílá legie) – předložil Rais,
b) seznam osob navržených k vystěhování z Prahy (1201–1400) – předložil Nosek.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 130.

3. prosince 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil ustanovení brig. gen. JUDr. Jiřího Štelly předsedou vojenského kolegia Nejvyššího soudu a plk. JUDr. Vladimíra Keborta hlavním vojenským prokurátorem (předložil Čepička).

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 131.

4. prosince 1952 – Na schůzi závodní organizace KSČ na ministerstvu zahraničního obchodu referoval A. Zápotocký, předseda vlády, o procesu se záškodníky (Slánský a spol.) a o změnách ve vedení ministerstva zahraničního obchodu. Jako příčiny, které umožnily záškodnickou činnost, označil mj. skutečnost, že široké možnosti vstupu do strany zneužili i lidé, kteří s komunismem nemají nic společného, lidé špatní, zrádci a záškodníci, dále pak nepořádek ve vykonávání práce a porušování státní disciplíny. Na otázku, kterou si položil, a to, že se záškodníci ke všemu přiznali, odpověděl, že oni se fakticky nepřiznali k ničemu, z čeho nebyli usvědčeni. Hráli komedii před soudem jako v celém životě. Byli usvědčeni ze špionáže, zrady a sabotáže. Nic víc neodhalili, naopak, aby vyvolali paniku, snažili se budít dojem, že všechno, co se u nás dělo, bylo záškodnictví a sabotáž. Proč? Aby vyvolali všeobecnou nedůvěru. Dále hovořil o tom, že nelze v každém člověku, kterého do funkce dosadil Slánský, vidět nepřitele, a právě ten, který byl Slánským postižen, nemusí být člověkem nejlepším. Správná kádrová politika musí rozlišovat, dopouští-li se někdo chyby, dopouští-li se někdo zrady a dopouští-li se někdo zločinu... Z chyb se musíme učit. Označil jako nesprávný názor, že všichni Židé jsou záškodníci a nespolehliví proto, že většina členů záškodnické tlupy byli Židé. Není pravda, že každý Žid je špatný člověk, v záškodnické bandě

byli i Češi. Soudruh Zápotocký odůvodnil změnu ve funkci ministra zahraničního obchodu (místo Gregora nastoupil Dvořák, dosavadní náměstek): Gregora nepovažujeme za spojence záškodníků, ale dopustil se řady chyb. Věříme v jeho poctivost.

A ÚV KSČ, A. Zápotocký, a.j. 854.

5. prosince 1952 – Novotný zaslal Zápotockému opis dopisu A. Frejkové ze dne 24.11.1952. Frejková v dopise uvádí, že po zatčení svého muže byla pevně přesvědčena o jeho nevině. Nyní odsuzuje Frejku jako zrádce národa a lituje, že ho neodhalila sama. Omlouvá se A. Zápotockému a Kl. Gottwaldovi, kterým za doby vyšetřování napsala dopis, v němž vyjádřila své hluboké přesvědčení o nevině svého bývalého muže.

A ÚV KSČ, A. Zápotocký, a.j. 1091.

– Byl zatčen dr. Bohumil Holátko.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

7. prosince 1952 – Byl zatčen František Novák.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

9. prosince 1952 – V. Kopecký obdržel dopis od člena rady KNV v Jihlavě Bartoše. Bartoš ve svém dopise, který současně zaslal i PKV KSČ v Jihlavě, upozorňuje na to, jak se projevovala nepřátelská činnost Slánského a spol. na zemědělském úseku v kraji Jihlava a jmenuje některé osoby, působící v kraji (Jindřich Pešák, předseda KV KSČ, Hudík, předseda ONV v Havl. Brodě, Baloun). Dále uvádí, že SÚV KSČ byl již dříve upozorněn na Václava Kratochvíla, který pochází ze statkářské rodiny a je ve vysoké funkci na ministerstvu národní obrany. Píše také o spolupráci Smrkovského s některými funkcionáři v době okupace.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 215.

10. prosince 1952 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil:
a) propustit z vazby gen. L. Svobodu,
b) soudruzi Bacílek a Čepička s ním provedou pohovor,
c) propustit z vazby Jar. Procházku,
d) Čepička a Bacílek s ním pohovoří,
e) J. Procházku zaměstnat jako překladatele beletrie (provede Kopecký). Dále schválil, aby státní prokuratura v Jihlavě žádala trest smrti pro Jana Dvořáka staršího a Jana Dvořáka mladšího.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 132.

12. prosince 1952 – Byl zatčen František Roušar.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

13. prosince 1952 – Předsednictvo ÚV KSČ projednalo návrh předsednictva ÚV pro celostátní konferenci KSČ:

a) vzít na vědomí rezignaci z funkcí členů ÚV KSČ, mj. G. Bareše, E. Erbana, A. Gregora a V. Sovy;

b) potvrdit usnesení PÚV KSČ a zbavit funkce člena ÚV KSČ: Josefa Berana, Zdeňka Hejzlara, Boženu Holečkovou, Bohuslava Laštovičku, Kolomana Moškoviče, Jaroslava Procházku, Ludvíka Svobodu; Josefa Aubrechta zbavit funkce náhradníka ÚV KSČ.

Dále schválilo návrhy na zvolení mj. Rudolfa Baráka, Bruno Köhlera a Ladislava Lisa do funkcí kandidátů ÚV KSČ.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 3.

18. prosince 1952 – Na celostátní konferenci KSČ pronesl závěrečné slovo A. Zápotocký. Uvedl, že celostátní konference schválila referát Kl. Gottwalda o politické a organizační práci strany a návrh nových stanov. Zdůraznil nutnost dodržování stranické a státní disciplíny na všech úsecích a správné uplatňování kádrové politiky, a řekl: „Je nepopiratelné, že Slánský kádrovou politiku zneužíval pro své záškodnické cíle. Proč ji ale mohl zneužívat? Proto, že mu v tom celá řada soudruhů a funkcionářů vycházela vstříc a proto, že se jim tato politika – nezodpovědná politika osobního diktátu v kádrové politice – líbila a oni jí velmi často, i když ne ze záškodnických důvodů, na svých místech napomáhali a prováděli ji. Slánský nám nesprávně prováděnou politikou opravdu kádry kazil a zejména, což je podle mého názoru největším jeho zločinem, naše dobré dělnické kádry... Vychováváme schopné dělnické kádry proto, aby byly lepšími odborníky a organizátory výroby než staří buržoazní specialisté. Stejně je to s dělnickými řediteli ve výrobě. Není-li dělnický ředitel lepším technickým odborníkem, musí být alespoň lepším hospodářem a organizátorem výroby. Není-li však ani odborníkem, ani lepším organizátorem a hospodářem, pak takový ředitel není nám při výstavbě socialismu nic platný. Škodí více než prospívá, i kdyby byl přitom nejzasloužilejším soudruhem...“

A ÚV KSČ, A. Zápotocký, a.j. 856.

– František Černý, vedoucí zemědělského odd. KV KSČ v Jihlavě, zaslal dopis V. Kopeckému. V dopise vyslovuje pochybnost o správnosti rozhodnutí PÚV KSČ, které zbavilo funkce vedoucího tajemníka KV KSČ v Jihlavě s. Holzbauera, a upozorňuje v souvislosti s odhalením Slánského a spol. na činnost předsedy KV KSČ Pešáka, předsedy KNV Paška a další.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 215.

Prosinec 1952 – A. Zápotocký řekl v projevu na MZO: „Jestliže jsem se 30 let se Slánským nesnášel, nebudu tvrdit, že jsem věděl, že je zrádce. Nevěděl jsem to, ani jsem nevěřil, že by jím mohl být. Kdybych tomu byl věřil a věděl to, musel bych jednat jinak. Nesouhlasil jsem s metodami Slánského politiky, nesouhlasil jsem kupříkladu s tím, jak on prováděl kádrovou politiku a celou řadu věcí, ale považoval jsem ho za soudruha a neviděl v něm zrádce... Já nebyl přítelem Slánského. Ne proto, že mi nebyl osobně sympatický. Nesouhlasil jsem s jeho metodami. Bojoval jsem proti nim... ale viděl jsem v něm sekretáře strany. Když jsem kritizoval jeho chyby, viděl jsem v něm soudruha.“

A ÚV KSČ, f. 100/35/24/854.

Rok 1953

2. ledna 1953 – VI. Bartoš, člen KNV v Jihlavě, zaslal dopis V. Kopeckému. V dopise znovu upozorňuje na některé skutečnosti po procesu s protistátním centrem (první dopis poslal 9.12.1952). Píše mj., že obvinění vznesená KSK proti Holzbauerovi, vedoucímu tajemníkovi KV KSČ v Jihlavě, se nezakládají na pravdě (Holzbauer byl odvolán z funkce proto, že byl švagrem Pavelky, který byl z Brna), že KSK šetřila Holzbauera místo defraudanta Balouna atd.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 215.

7. ledna 1953 – Byl zatčen Bedřich Adler.

A ÚV KSČ, fond Komise I, a.j. 202.

12. ledna 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil:

1. předložit PÚV KSČ návrh na jmenování dr. Václava Aleše generálním prokurátorem,
2. vystěhování osob z Prahy (seznam č. 1401–1600).

Dále rozhodl, aby prokuratura v Košicích žádala zamítnutí odvolání Juraje Zimmermana a potvrzení uloženého trestu smrti. (Předložil Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 135.

16. ledna 1953 – Byl zatčen Oldřich Horáček.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

19. ledna 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal návrhy ve věci vazby některých osob zajištěných v souvislosti s případem Slánského a usnesl:

1. Bere se na vědomí propuštění z vyšetřovací vazby: Rudolfa Starého, Emilie Fuchsové, Viléma Kúna, Antonína Patejdla, Ludmily Clementisové, Miriam Šerýdlové, Bedřicha Adlera, Ludmily Neufusové, Emilie Životské.
2. Ukládá se K. Bacílkovi, aby v dohodě s dr. Raisem propustil z vazby Ladislava Zelenku, Růženu Dubovou, Zdeňku Mickovou, Annu Slánskou (manželku Richarda Slánského) a Karla Markuse s tím, že event. šetření bude vedeno na svobodě;
3. Ukládá se K. Bacílkovi, aby v dohodě s dr. Raisem předložil prezidentu republiky návrh na omilostnění Bohdana Bendy a Josefa Hloží. (Předložil Bacílek.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 136.

20. ledna 1953 – Organizační sekretariát ÚV KSČ vzal na vědomí zprávu o provedení akce stažení trockistické a protisovětské literatury ze všech knihoven do Ústavu dějin KSČ. Zpráva uvádí:

1. cíl akce,
2. délku trvání a organizační nedostatky,
3. výsledky v počtu titulů a počtu výtisků a autorů,
4. návrhy, co se shromážděnou literaturou učinit.

A ÚV KSČ, f. 02/3, sv. 32, a.j. 200.

28. ledna 1953 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo:

1. námětky předsedy vlády: Jaromíra Dolanského, Antonína Novotného, Jiřícha Uhra, Viliama Širokého, Zdeňka Fierlingera, Václava Kopeckého, Zdeňka Nejedlého, Alexeje Čepičku, Karola Bacílka;
2. doplnění organizačního sekretariátu ÚV KSČ novými sekretáři: Bruno Köhlerem, Jiřím Salgou, Annou Baramovou, Richardem Hradcem, Vratislavem Krutinou;
3. jmenování JUDr. Václava Aleše generálním prokurátorem.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 3.

28.–29. ledna 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil předložený seznam osob (1601–1800) určených k vystěhování z Prahy s výjimkou 4 osob. (Předložil Nosek.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 137.

4. února 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ odvolal Květoslava Inne-manna z funkce vedoucího tajemníka KV KSČ v Ostravě a schválil ho do funkce vedoucího odd. propagandy a agitace ÚV KSČ.

Dále schválil, aby dluh tajemníka ÚV KSČ Pexy v částce 11 016,40 Kčs byl proplacen ze stranické pokladny a aby s. Kolomazník zajistil v „potravinářské laboratoři“ prodej potravin pro domácnost Fr. Pexy za hotové. Rozhodl, aby prokurátor požadoval trest smrti pro Bohumíra Míčka a Josefa Kohouta z Ostravy. (Předložil dr. Aleš, dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 138.

5. února 1953 – B. Šťastný postoupil V. Kopeckému dopis manželů Kotrcho-vých z Prahy, kteří žádají V. Kopeckého o pomoc při vyřešení případu jejich syna Jiřího Kotrcha, bývalého zástupce vedoucího tajemníka KV KSČ v Pardubicích. Uvádějí, že Jiří Kotrch byl zatčen a 28. září 1951 odsouzen k tříletému vězení a že hlavním viníkem jeho uvěznění byla J. Taussigová, která ho obvinila jako agenta Švermové a hospodářského škůdce strany.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 214.

– Na veřejné schůzi ZO KSČ při ÚPV referoval A. Zápotocký o nových stanovách a úkolech závodní organizace. V souvislosti s úkoly závodní organizace na ÚPV uvedl mj., že po zřízení národohospodářského oddělení na ÚPV, ještě za Slánského, došlo k určitému separování zaměstnanců tohoto oddělení od ostatních zaměstnanců úřadu. „Slánský způsobil velkou škodu straně také tím, že svůj aparát stavěl vždy nad všechny ostatní. Tím způsobil největší těžkosti i v sekretariátě strany a zkazil řadu dobrých soudruhů. Docílil, že lidé zaměstnaní v sekretariátě strany si mysleli, že jsou něco víc než ostatní soudruzi... Záměrem Slánského bylo vytvořit právě toto nesprávné mínění. I soudruzi z národohospodářského oddělení se cítili povzneseni nad ostatní zaměstnance úřadu a pokládali své oddělení za privilegované.“

V odpovědi na dotazy A. Zápotocký zdůraznil, že při vybírání dělnických kádru musíme dbát především toho, aby soudruzi měli organizační schopnosti. Pouhá politická spolehlivost nestačí. Ředitel závodu

musí rozumět technologické stránce výroby. Jinak i při vší politické spolehlivosti buržoazního ředitele nenahradí.

A ÚV KSČ, A. Zápotocký, a.j. 866.

10. února 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ vzal na vědomí zprávu vyšetřovacího odboru HS StB o likvidování protistátního spikleneckého centra a uložil K. Bacílkovi, aby postupně předkládal politickému sekretariátu ÚV KSČ návrhy na trestní oznámení podle jednotlivých skupin. (Předložil Bacílek.)

Schválil také, aby prokurátor v Trutnově žádal trest smrti pro Maxmiliána Gebauera. (Předložil Aleš, Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 139.

17. února 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil návrh na vyznamenání pracovníků StB, a to: 3 pracovníci StB Řád republiky, 15 pracovníků StB Řád práce, 5 pracovníků StB vyznamenání „Za statečnost“. Schválil, aby krajský prokurátor v Bratislavě žádal zamítnutí odvolání Michala Josefa Prosenikova a Stojana Kostova Chadžieva a potvrzení trestů smrti. (Předložil Aleš, Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 140.

23. února 1953 – Organizační sekretariát ÚV KSČ projednal zprávu o vydání dokumentární publikace o procesu „Proti vedení protistátního spikleneckého centra“. Schválil zvýšení nákladu v německé řeči o 20 000 ks, aby vyhověl objednavce z NDR. Náklad v české řeči 75 000, slovenské řeči 25 000, rusky 10 000 a v dalších řečech cca po 2500 ks nezvyšovat. Zamítl žádost redaktorů Svobody Svobodové a Tučkové o napsání reportážní publikace o procesu.

A ÚV KSČ, f. 02/3, sv. 34, a.j. 207.

24. února 1953 – Köhler zaslal Kopeckému opis dopisu, který ÚV KSČ dostal 2.12.1952 od Karla Kreibicha. V dopise Kreibich vyslovuje své názory na vedení procesu proti Slánskému a jeho skupině. Zejména podrobuje kritice, že soud používal jako povahový příznak zločince „židovský původ“ a vysvětluje, proč je používání shora uvedeného pojmu nesprávné.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 211.

3. března 1953 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo jmenování JUDr. Josefa Lityry 1. náměstkem ministra spravedlnosti pro výkon justice a legislativu.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 3.

– Byl zatčen Adolf Prášil.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

9. března 1953 – Organizační sekretariát ÚV KSČ projednal zprávu „o členství ve straně osob zajištěných v souvislosti s případem Slánského a nyní propuštěných z vazby“ a schválil:

1. u R. Dubové vyloučení ze strany,
2. u R. Starého dokončit disciplinární řízení,
3. Emilii Fuchsovou vyloučit ze strany,
4. u Emilie Životské zavést disciplinární řízení,
5. vzít na vědomí vyloučení ze strany Zd. Mickové, A. Slánské, K. Markuse, L. Zelenky,
6. vyloučit ze strany E. Londonovou, I. Simonovou, Al. Frejkovou. (Provede B. Köhler.)

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 376, b 17; f. 02/3, a.j. 201.

– Organizační sekretariát ÚV KSČ projednal také opatření k zajištění ochrany budovy ÚV KSČ po požáru vzniklém v prodejně Pramenu, umístěné v budově ÚV KSČ. Konstatoval, že stav budovy umožňuje nepřátelským živlům napadnout budovu a vyvolat vážné politické důsledky, vhodné pro štvavou kampaň západního rozhlasu a teroristickou činnost agentů angloamerických imperialistů.

A ÚV KSČ, f. 02/3, a.j. 209.

10. března 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal zprávu o ubytování, pracovním zařazení a práci s nejbližšími příbuznými odsouzených zločinců protistátního centra a podobných případů. Vzhledem k tomu, že návrhy opatření, které připojil K. Bacílek, nebyly shodné s předloženými návrhy usnesení, uložil K. Bacílkovi, B. Köhlerovi a Salgovi, aby společně předložili nový návrh.

Schválil vystěhování osob z Prahy podle předloženého seznamu (č. 1801–2000) s výjimkou Julie Rejlové, u které vystěhování není řádně odůvodněno.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 143.

15. března 1953 – K. Bacílek, ministr národní bezpečnosti, zaslal Zápotockému informační zprávu o ohlasu na onemocnění a úmrtí Kl. Gottwalda u obyvatelstva. Ve zprávě se mj. uvádí: Nejvíce je pronášen názor, že těžký zdravotní stav a úmrtí Gottwalda byly zaviněny ošetřu-

jíci lékaři, kteří dovolili, aby letěl do Moskvy; značná část lidí hovoří o tom, že i banda Slánského má podíl na náhlém skonu s. Gottwalda svojí předchozí činností; pro hanobení prezidenta Gottwalda bylo několik lidí zatčeno (uvedena jména).

Ve složce a.j. 1987 je rovněž záznam lékařů o průběhu nemoci a smrti K. Gottwalda.

A ÚV KSČ, A. Zápotocký, a.j. 1087.

21. března 1953 – Zasedání ÚV KSČ na Hradě, které zahájil a řídil A. Zápotocký. Úvodem vzpomněl zásluh zesnulých soudruhů Stalina a Gottwalda.

Plénium ÚV KSČ projednávalo otázku funkce prezidenta republiky. Předsednictvo ÚV KSČ vysvětlilo, proč nepřijalo opatření, aby tato funkce byla zrušena. Poukazovalo na tradici, kterou v Československu má tato funkce, na to, že je „symbolem samostatnosti, neodvislosti a svrchovanosti státu“ a zdůvodňovalo, že lid v této funkci vidí „symbol nové státní moci“²

J. Dolanský předložil jménem předsednictva ÚV KSČ ke schválení kádrové návrhy, a to :

1. A. Zápotockého na funkci prezidenta republiky,
2. V. Širokého na funkci předsedy vlády,
3. A. Novotného pověřit řízením práce sekretariátu ÚV KSČ a ponechat jej přítom ve funkci náměstka předsedy vlády.

Návrhy byly plénem ÚV KSČ jednohlasně bez připomínek schváleny.

A ÚV KSČ, f. 100/35/25/878; A. Zápotocký, a.j. 872.

31. března 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil zaopatřovací plat pro vdovu po K. Gottwaldovi ve výši 25 000 měsíčně od 1.4.1953 (čistý plat – osvobodit od všech daní), bezplatné používání automobilu a státní vily a zabezpečení osobní ochrany.

A ÚV KSČ, f. Schůze polit. sekret. ÚV.

7. dubna 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ dospěl k názoru, že je nemožné, aby nejbližší rodinní příslušníci odsouzených zločinců centra

2 Právě kolem prezidentské funkce, způsobu jejího vykonávání a autority, kterou s sebou nesla a již také A. Zápotocký požíval, byl rozpoután zákulisní mocenský boj, jehož režisérem i hlavním aktérem byl A. Novotný, který učinil z toho, kdo má být považován za prvního muže ve straně, zda prezident či první tajemník, bezmála kardinální otázku vedoucí úlohy komunistické strany v naší zemi.

a podobných případů³ bydleli a pracovali v Praze, protože jednak zde provádějí rozkladnou činnost a jednak to vyvolává rozhořčení a protesty stranických organizací. Rozhodl, aby byli vystěhováni do 2–3 okresů, např. Jeseník, Krnov a aby se zajistilo, že vysídlenci budou pod stálou kontrolou orgánů MNB.

Návrh na toto zcela nezákonné opatření, předložený Köhlerem, Bacílkem a Salgou, byl schválen s tím, že „... stanice SNB a určení funkcionáři KSČ podají měsíční zprávu o chování, práci a životě dotyčných osob a že nejbližším příbuzným odsouzených zrádců, spiklenců a zločinců se ruší členství ve straně“.

A ÚV KSČ, f. 02/5; f. Komise II, a.j. 36.

17. dubna 1953 – Per rollam schválen dálnopis všem KV KSČ „pokyny k odstraňování pomníků T. G. Masaryka“.

A ÚV KSČ, f. 02/3, sv. 63, a.j. 325.

21.–22. dubna 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal návrh trestního oznámení na skupinu spolupracovníků Slánského na ministerstvu zahraničních věcí a usnesl:

1. přelíčení konat za přítomnosti organizované veřejnosti z MZV a stranického aparátu,
2. aby ministerstvo spravedlnosti vydalo o rozsudku krátkou úřední zprávu,
3. průběh přelíčení nevysílat rozhlasem ani neuveřejňovat v tisku. Jedná se o E. Goldstückera, P. Kavana, K. Dufka, R. Slánského. (Předložil Bacílek.)

Dále schválil, aby prokurátoři navrhli trest smrti pro Aloise Milučkého (Bratislava), Jána Hargaše (Šamorín), Lubomíra Vrbského (Sokolov). (Předložil Aleš, dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 152.

23. dubna 1953 – Ministerstvo národní bezpečnosti vypracovalo trestní oznámení proti skupině tzv. slovenských buržoazních nacionalistů. Toto oznámení neobsahovalo žádné důkazy o trestné činnosti a byla tam vnášena celá řada skutečně nespravedlivých politických obvinění.

Zpráva (pracovní varianta) Pillerovy komise vypracovaná v lednu 1969.

3 Rodinní příslušníci odsouzených byli postupně od počátku roku 1953 na schůzích organizačního sekretariátu ÚV KSČ vylučováni ze strany.

27. dubna 1953 – Organizační sekretariát ÚV KSČ vyslovil souhlas s vyřazením a izolací závadné politické literatury ze všech veřejných, vědeckých, závodních a spolkových knihoven. Rozhodnutí se vztahuje na trockistickou a protisovětskou (bělogvardějskou) literaturu, legionářskou literaturu, pravicovou sociálně demokratickou literaturu, T. G. Masaryka a E. Beneše (včetně tisku). Zpráva obsahuje i seznam titulů knih a autorů.⁴

A ÚV KSČ, f. 02/3, a.j. 216.

– Předsednictvo ÚV KSČ schválilo změny v organizaci aparátu ÚV a v rozdělení práce mezi tajemníky ÚV KSČ.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 3.

28. dubna 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal zprávu ministerstva spravedlnosti o nevykonaných trestech smrti a uložil dr. Raisovi a Bacílkovi, aby v případech odsouzení k trestu smrti bylo příslušné řízení prováděno urychleně tak, aby rozsudek mohl být vykonán nejpozději do 14 dní po jeho pravoplatnosti. Žádosti o prodloužení tohoto termínu předkládat PS ÚV KSČ k rozhodnutí.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 153.

5. května 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ uložil K. Bacílkovi:

1. předat Vladimíra Lence a Josefa Životského k trestnímu stíhání,
2. postupně předkládat PS ÚV KSČ návrhy na trestní oznámení na nepřátelské skupiny, které jsou dosud ve vazbě MNB.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 154.

12. května 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ schvaluje navrhovaný postup k ukončení případů vyšetřovaných v Ruzyni s tím, že Bacílek osobně prozkoumá záležitost skupin Moškovič a spol. a Ševčík a spol. a do měsíce podá zprávu politickému sekretariátu.

Dále schvaluje předložený návrh trestního oznámení na představitele nepřátelských sionistických organizací (jde o osoby: Šimon Orenstein, Ervín Steiner, Mikuláš Steiner, Josef Büchler, Adolf Reich, Andrej Oráč, Ervín Vrána, Mikuláš Kardoš, Alžběta Breznitzová, Štefan Potrok, Ferdi-

⁴ Seznam závadné literatury (tištěný) je založen ve f. 02/3, sv. 39, a.j. 223, l. 260-267.

nand Herlinger); ukládá Raisovi provést s nimi neveřejný proces. O zveřejnění úřední zprávy bude rozhodnuto po provedení procesu.

K procesům s buržoazními nacionalisty:

- a) schvaluje navrhovaný postup při projednávání trestního oznámení na G. Husáka;
- b) schvaluje ustavení komise ve složení: Bacílek, Rais, Benada, Gažík, která přezkoumá trestní oznámení na Husáka. Obdobně přezkoumá i trestní oznámení proti Valáškovu a spol.

Dále byly podány informace o propuštění Růženy Dubové a projednáno trestní oznámení na JUDr. Jaromíra Kopeckého a vystěhování osob z Prahy (seznam 2001–2200).

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 72, a.j. 73, a.j. 155.

13. května 1953 – Organizační sekretariát ÚV KSČ schválil dopis KV KSČ o nedostacích ve vyšetřovací práci orgánů StB. Z obsahu dopisu:

Kladně se hodnotí podíl StB při odhalování a zneškodňování nepřátel republiky. Kritizuje se však, zejména u vyšetřovacího aparátu, porušování směrnic strany, vlády a rozkazů ministra NB. V Gottwaldově, Žilíně a Bratislavě se orgány StB dopouštějí protizákonných činů při zatýkání i při vyšetřování (neoprávněná zatčení, fyzický nátlak na zatčené v průběhu vyšetřování atd.). Cílem dopisu je kritizované nedostatky odstranit. (Provede J. Salga.)

A ÚV KSČ, f. 02/3, a.j. 219.

18. května 1953 – Organizační sekretariát ÚV KSČ projednal stížnost členů rodiny S. K. Neumanna na malou péči o uchování odkazu básníka. Z obsahu stížnosti: sliby k úmrtí S. K. Neumanna, že památka jeho díla bude uchována, se neplní a podniká se tažení k potlačení a umlčení jeho díla.

A ÚV KSČ, f. 02/3, a.j. 220.

19. května 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal:

1. trestní oznámení na Rudolfa Šmejkalu a spolupachatele (Jiřího Gregora, Václava Hajšmana, Jana Jirotku, Josefa Babického);
2. trestní oznámení na Antonína Haška;
3. organizaci hlavního líčení proti Eduardu Goldstückerovi a spol. (Karel Dufek, Pavel Kavan, Richard Slánský). (Předložili: dr. Rais, Aleš.)

Dále usnesl, aby prokurátoři navrhli trest smrti pro M. Jeřábkovou (Praha), Štefana Baláže (Žilina), Ferdinanda Daniela (Prešov), Vladisla-

va Hadaše, Antonína Harazima, Bohumila Jakoubka (Ostrava). (Předložili: dr. Rais, Aleš.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 156.

26. května 1953 – Nejvyšším soudem byl odsouzen Eduard Goldstücker, profesor, velvyslanec v Izraeli, za trestné činy velezrady a vyzvědačství na doživotí, k propadnutí jmění a ztrátě čestných práv občanských navždy.

Narozen 30.5.1913 v Podbieli, okr. Trstená, člen KSČ od 1.3.1936, zatčen 12.12.1951, vazba 12.12.1951–26.5.1953.

Řešení členství v KSČ: zatčením zaniklo členství v KSČ.

Rehabilitace soudní: 5.11.1955 podal generální prokurátor stížnost na porušení zákona; 23.12.1955 prezidiem NS zproštěn obžaloby v plném rozsahu; 23.12.1955 propuštěn na svobodu.

Rehabilitace stranická: sekretariát ÚV KSČ vrátil členství 24.7.1956.

Rehabilitace občanská: odškodnění 55 330 Kčs vyplaceno 16.9.1957.

– Nejvyšším soudem byl odsouzen JUDr. Pavel Kavan, úředník MZV, za trestné činy velezrady a vyzvědačství na 25 let, k propadnutí jmění a ztrátě čestných práv občanských na 10 let; vyloučen z vojska.

Narozen 11.7.1914 v Jihlavě, zemřel 5.5.1960, člen KSČ od r. 1945. Zatčen 1.7.1952, vazba 1.7.1952–26.5.1953.

Řešení členství v KSČ: zatčením zaniklo členství v KSČ.

Rehabilitace soudní: 5.12.1955 generální prokurátor podal stížnost pro porušení zákona; 23.12.1955 prezidiem NS zproštěn obžaloby v plném rozsahu. 23.12.1955 propuštěn na svobodu.

Rehabilitace stranická: sekretariát ÚV KSČ vrátil členství 24.7.1956.

Rehabilitace občanská: odškodnění 30 000 Kčs vyplaceno 22.3.1956.

A ÚV KSČ.

10. června 1953 – Organizační sekretariát ÚV KSČ vzal na vědomí zprávu o vyloučení osob zatčených v souvislosti se skupinou Slánský a spol., či jejich blízkých příbuzných, ze strany. Jsou to: Josefa Slánská, Alžběta Frejková, Jiřina Franková, Ludmila Clementisová, Josefa Reicinová, Jarmila Šváblová, Elisabeth Ricon-Londonová, Karla Hajdů, Bedřiška Löblová, Hedvika Margoliusová, Marie Fischlová, Miriam Šlingová, Ilsa Simonová, Bedřich Adler, Miloslava Adlerová, Anna Slánská, Líza Hašková, Jaromíra Krýslová, Jiřina Kopoldová. (Provede: Köhler.)

A ÚV KSČ, f. 02/3, a.j. 222.

18. června 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil, aby okresní prokurátor v Brně žádal trest smrti pro Rudolfa Beneše a Oldřicha Plevu. (Předložil: dr. Rais, Aleš.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 159.

21. června 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil odvolání dr. Igora Daxnera z funkce předsedy Nejvyššího soudu a jeho penzionování, a jmenování dr. Josefa Urválka do funkce předsedy Nejvyššího soudu. (Předložil: J. Salga. Provede: dr. Rais, J. Salga.)

Byla zamítnuta žádost J. Slánské o vyplacení honorářů za překlad knihy A. Burjakovského „Lidé bděte“. (Předložil: A. Novotný.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 164.

22. června 1953 – Organizační sekretariát ÚV KSČ schválil, aby vydání dokumentární publikace o procesu s vedením protistátního spikleneckého centra ve francouzštině bylo zničeno a nové vydání nebylo vydáváno. Příčina: ve francouzském vydání publikace jsou početné a závažné chyby tiskařské – gramatické a terminologické, které v mnohých případech zkreslují politický smysl procesu. K. Klos, náměstek ministra spravedlnosti, informuje, že v nakladatelství Melantrich, které publikaci připravilo k vydání, se ztratila korektura originálu. Nelze proto zjistit odpovědnost za překlad, ani kdo korekturu zničil.

Do NDR bylo zasláno 20 000 ks brožury „Proces se Slánským a spol.“.

A ÚV KSČ, f. 02/3, a.j. 224.

23. června 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ schvaluje trestní oznámení na Viléma Nového, Vl. Lence a J. Životského a ukládá Bacílkovi, aby předal trestní oznámení generálnímu prokurátorovi.

A ÚV KSČ, f. Schůze pol. sekr. ÚV.

30. června 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal zprávu o soudním případě proti bývalému plk. Josefu Mirovskému a usnesl, aby generální prokurátor doporučil v řízení u Nejvyššího soudu žádost o milost. Schválil, aby okresní prokurátor v Liberci navrhl trest smrti pro Rudolfa Langa a Zdeňku Mizerovskou. (Předložil: dr. Rais, Aleš.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 161.

3. července 1953 – Na festivalu lidové tvořivosti v Brně pronesl projev A. Zápotocký, prezident republiky. Hovořil o významu festivalu a sou-

časně podtrhl úlohu mládeže při zdokonalování výroby na základě nejvyšší techniky. Na akci „Mládež vede Brno“ demonstroval, jak je možno mládež místo správné výchovy pro její budoucí úkol v socialistické výstavbě kazit a dezorientovat.

„Šling, Slánský a jejich přísluhovači sledovali cíl budit v mládeži zdání, že řídit, spravovat či vykonávat jakoukoliv zodpovědnou práci je velmi snadná a lehká záležitost, kterou může dělat každý bez nějakého dlouhého učení a přípravy... To je na první pohled líbivá, lákavá a populární politika. Touto politikou kazil nám Slánský a jeho banda zrádců nejen dělnickou mládež, ale i staré dělnické kádry. Byla to politika povrchnosti a nezodpovědnosti. Politika pochlebování dělníkům s cílem dělnickou třídu zradit a poškodit.“

Dále uvedl, že dělnická třída je vládnoucí třídou v nové společnosti, ale to však neznamená, že každý dělník a tzv. „dělnický kádr“ je schopen správně vládnout, rozhodovat a řídit. Chce-li se stát dělník zodpovědným a rozhodujícím činitelem, musí se k tomu pečlivě připravovat, osvojit si potřebné vědomosti, učit se a zase učit.

A ÚV KSČ, A. Zápotocký, a.j. 890.

28. července 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil:

- a) aby generální prokurátor dal příkaz k zatčení ing. dr. Matyáše Lewintera a zavedl proti němu trestní stíhání; ukládá se V. Alešovi, aby před provedením trestního stíhání M. Lewintera informoval ministra A. Málka;
- b) aby provádění akce „B“ bylo zastaveno. PS ÚV KSČ předloží návrh na možnosti použití zákonných opatření při vystěhovávání nepřátelských osob;
- c) požádat vládu SSSR o vyslání 72 sovětských poradců pro některé složky ministerstva národní bezpečnosti.

Projednal zprávu o některých případech zločinných metod StB v letech 1948–1949.

Rozhodl uzavřít případy Wisnera a Novotného tak, aby byli soudně stíháni orgánové StB, kteří jsou již ve vazbě pro další zločiny, aby nebyli již soudně stíháni ostatní zúčastnění, kteří byli ze služeb bezpečnosti propuštěni.

Schválil, aby prokurátor žádal trest smrti pro Josefa Musila, bývalého brig. generála.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 165.

Červenec 1953 – Bylo zastaveno trestní řízení proti Růženě Dubové, neboť nebylo zjištěno, že by se dopustila trestné činnosti.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 128, b 10.

3. srpna 1953 – Sekretariát ÚV KSČ rozhodl o vyloučení Marty Goldstückerové ze strany v souvislosti se zatčením jejího manžela E. Goldstückera.

A ÚV KSČ, f. 02/4, a.j. 121, b 12.

– Organizační sekretariát ÚV KSČ projednal zprávu komise k šetření událostí 1. června 1953 v Plzni (měnová reforma). Zpráva obsahuje:⁵

1. výčet hlavních politických příčin,
2. popis průběhu demonstrace,
3. politickou práci KV, MV KSČ,
4. postoje stranických organizací KSČ,
5. postoje ROH a ČSM,
6. postoje KNV,
7. některá data o základní činnosti ZVIL,
8. situace na školách,
9. závěr z událostí,
10. rezoluce o událostech 1.6.1953 v Plzni.

Dále schválil návrh na řešení členství ve straně osob, jejichž nejbližší příbuzní jsou zatčeni v souvislosti s odhalením protistátního centra. – Sebastian Vojtěch (bratr Jana Bárty), Gregor Jiří, Rothová Františka, Černý Norbert, Černá Anna, Černý Norbert JUDr., Hofman František, Gasnářková Klára (matka Hofmana), Holátko Julián, Rohožková Milada (matka Pavla Hruzného), Lenc Karel, Lencová Kristina, Nekvasil Otto, Nekvasil Josef, Nekvasil Karel, Patzak Evžen, Patzak Stanislav, Šindelář Jan, Roman Pavel (syn Tausika Heřmana), Závodská Marie, Závodský Josef, Závodský Odon, Závodský Jaroslav, Křtinová Jana (sestra Dezi-dera Benaua), Hořec Jaromír (synovec Drtiny Prokopa), Holan Josef (švagr Folty Josefa), Ludvíková Eliška (sestra Herlingera Ferdinanda),

5 Další hodnotící údaje o Plzni založeny: f. 02/3, sv. 52, a.j. 253, listy 122-127 – Zpráva o opatřeních na úseku školství a státních pracovních záloh; f. 02/3, sv. 56, a.j. 260, listy 123-142 – Zpráva o plnění rezoluce v Plzni 1.6.1953; f. 02/3, sv. 56, a.j. 260, listy 143-152 – Zpráva, jak útvarová organizace KSČ krajské správy ministerstva vnitra v Plzni pomáhá odstraňovat nedostatky na svém úseku, které se projeví v peněžní reformě.

Viktorin František, Tesaříková Apolonie, Tesařík František (všichni tři příbuznými Viktorina Rudolfa), Vomáčka Kamil, Kršák Ladislav, Bárto-
vá Marta, roz. Fischerová (manželka Jana Bárty), Brož František, Jančí-
ková Livie, Černá Božena, Fuchsová Emilie, Goldmannová Hana, Hajš-
manová Růžena, Adlerová Miloslava (sestra Haška Antonína), Adler
Bedřich (švagr Haška Antonína), Hofmanová Libuše, Holátková Božena,
Holá Elvíra, Hrubá Františka, Jirotková Věra, Glaserová Eva (sestra
Alice Kohnové), Landová Věra, Lomský Jan, Nováková Blanka, Outra-
tová Ema, Patzaková Marie, Pavlová Lili, Plačková Zora, Roušarová
Hedvika, Rudinger Josef, Steinová Růžena, Šindelářová Marie, Šmejka-
lová Vlasta, Šmolková Věra, Kopoldová Jiřina (dcera Marie Švermové),
Vlková Marie, Wehlová Zuzana, Kalinová Ethel, Lánská Marie (sestra
Reicha Adolfa), Rotterová Helena, Smrkovská Božena, Goldstückerová
Marta, Drachovská Vilemína (sestra Dufka Karla).

A ÚV KSČ, f. 02/3, a.j. 231.

5. srpna 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil, aby ministr sprave-
dnosti předložil prezidentu republiky návrh, aby Josefu Stavinohovi,
Jaromíru Gabovi, Miroslavu Homolkovi a Jaromíru Ondráčkovi byla
prominuta část trestu odnětí svobody ve výměře jedné poloviny. (Předlo-
žil dr. Rais.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 167.

11. srpna 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil, aby prokurátor
navrhl Miloši Kašákovi trest smrti (před vojenským soudem v Praze).
(Předložili: Rais, Aleš.)

A ÚV KSČ, f. 025, a.j. 168.

19. srpna 1953 – Organizační sekretariát ÚV KSČ projednal zprávu byra
KV KSČ Olomouc o zajištění rezoluce politického sekretariátu ÚV KSČ
k prostějovským událostem 10.4.1953 (T. G. Masaryk). Zpráva obsa-
huje:

1. tituly vypracovaných přednášek a další materiály,
2. počty vykonaných přednášek s počtem účastníků,
3. charakter diskuse a dotazů,
4. fakta o pokusech kampaň narušit,
5. stanoviska některých společenskovedních pracovišť ke kampani,
6. zapojení sdělovacích prostředků do kampaně,
7. úroveň řízení kampaně stranickými orgány.

A ÚV KSČ, f. 02/3, a.j. 235.

2. září 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ uložil K. Bacílkovi, aby
předložil politickému sekretariátu ÚV KSČ návrh žaloby proti skupině
Švermová a spol. (tj. Taussigová, Lomský, Landa, Fuchs, Polák, Hájek).

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 173.

4. září 1953 – Na zasedání ÚV KSČ přednesl A. Zápotocký referát na
téma „Politická situace a úkoly strany“. Mimo jiné uvedl, že nejvíce
škod nadělala záškodnická skupina Slánského v masové práci strany.
„Slánský svojí politikou oddaloval stranu a její vedoucí orgány od mas.
On hájil a prosazoval nárok, že vedoucí soudruzi nemají chodit na
veřejné projevy, že veřejná shromáždění a projevy jsou přežitkem... že
stačí vydávat fermány a usnesení a nařizovat. Je nutno sebekriticky
přiznat, že Slánský, Švermová a druzí měli celá léta vliv na aparát
strany, rozmísťovali funkcionáře strany, vychovávali je a kazili, a snažili
se využívat mnohé pro své záškodnické úmysly...“

Dále řekl, že se strana za éry Slánského uchýlila od zásady ko-
lektivního vedení. „Slánský, izolovav na jedné straně vedení i vedoucí
soudruhy od mas, snažil se rozmísťovat aparát podle svých sabotáž-
nických potřeb. Proto také namnoze pokroutil zásady správné kádrové
politiky. Zaváděl takové metody 'kádrování', kde namnoze o určování
vedoucích funkcionářů nerozhodovaly schopnosti, praxe, vykonaná prá-
ce a důvěra členů, ale papírové, někdy i úmyslně falšované posudky
jeho kádrových pracovníků. Tento způsob 'kádrování' nadělal straně
velké škody a ještě dnes musí být stále proti pozůstatkům nesprávné
kádrové politiky bojováno...“

Zdůraznil, že není možno trpět, aby na vedoucích místech ve straně,
ať v kraji nebo na okrese, rozhodovala jen vůle jednotlivce. Uvedl jako
výstražný příklad éru Šlinga v Brně, Fuchse v Ostravě a Olomouc.

A ÚV KSČ, A. Zápotocký, a.j. 893.

– Předsednictvo ÚV KSČ schválilo pro zasedání pléna ÚV KSČ návrh
na tajemníky ÚV KSČ: Antonín Novotný, první tajemník ÚV, Bruno
Köhler, Bedřich Pexa-Voda, Václav Pašek, Vratislav Krutina.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 3.

8. září 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil, aby cestou milosti
byl změněn u odsouzených nacistických generálů dosud nevykonaný
trest smrti na trest odnětí svobody na doživotí.

A ÚV KSČ, f. Schůze polit. sekret. ÚV KSČ.

9. září 1953 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo reorganizaci vlády a mj. rozhodlo: ministerstvo vnitra a ministerstvo národní bezpečnosti sloučit v ministerstvo vnitra. Ministrem vnitra schválit R. Baráka, ministrem národní obrany dr. A. Čepičku, ministrem spravedlnosti Václava Škodu, ministrem pracovních sil Václava Noska, ministrem kultury Václava Kopeckého aj. Náměstci předsedy vlády: 1. náměstek dr. Jaromír Dolanský, 1. náměstek dr. Alexej Čepička; náměstci: Václav Kopecký, Jindřich Uher.

Schválilo, aby soudruzi odvolaní z funkcí ministrů byli pracovně zařazeni takto: dr. Štefan Rais k dispozici Společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí, Jan Harus do funkce místopředsedy NS, přičemž zůstane předsedou KSK.

Uvolnilo A. Novotného z vládních funkcí pro stranickou práci ve funkci 1. tajemníka ÚV KSČ a K. Bacílka uvolnilo z vládních funkcí pro vedení stranické práce na Slovensku ve funkci 1. tajemníka ÚV KSS.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 3.

10. září 1953 – Bacílek napsal A. Novotnému dopis, v němž sděluje, že je nutno posečkat s vypracováním žaloby na Husáka a spol., protože Husák popírá obvinění. Z kontextu dopisu vyplývá, že Bacílek chápe vypracování žaloby jako úkol, „který mu byl uložen politickým sekretariátem“. Dopis také svědčí o tom, že o přípravě procesů věděli všichni tehdejší představitelé strany.

Zpráva (pracovní varianta) Pillerovy komise vypracovaná v lednu 1969.

– Byl zatčen dr. ing. Matyáš Lewinter.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

17. září 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ uložil s. dr. Škodovi, aby podal prezidentu republiky žádost o milost pro ty odsouzené k trestu smrti, kteří jsou již odsouzeni delší čas a trest nebyl dosud vykonán.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 175.

– Vyším vojenským soudem byl odsouzen k trestu odnětí svobody na 18 měsíců pro podezření z protistátní činnosti Leopold Hofman, náčelník Hlavní správy Veřejné bezpečnosti.

Narozen 15.11.1913, člen KSČ od r. 1932, zatčen 30.6.1951, vazba 30.6.1951–4.8.1953.

Řešení členství v KSČ: zatčením zaniklo.

Rehabilitace soudní: 2.2.1954 podmíněně propuštěn; 22.11.1956 rozsudkem Nejvyššího soudu zproštěn obžaloby v plném rozsahu.

Rehabilitace stranická: usnesením sekretariátu ÚV KSČ 31.3.1959 vráceno členství od r. 1932.

Rehabilitace občanská: zaměstnán jako vedoucí sekretariátu výrobních družstev v Českých Budějovicích, poslanec NS – předseda branné komise.

Bytem: České Budějovice, Na nábreží 1.

A ÚV KSČ, f. Skupina pracovníků bezpečnosti.

23. září 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ uložil Barákov, aby:

a) předložil PS ÚV KSČ protokol o vyšetřování a výsledcích zatčených Jičínského, Eduarda Outraty, Bárty a Fabingera,

b) předložil PS ÚV KSČ seznam zatčených v souvislosti s odhalením a likvidací protistátního spikleneckého centra, vedeného R. Slánským, s uvedením výsledků jejich vyšetřování.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 176.

28. září 1953 – Předsednictvo ÚV KSČ schválilo Josefa Teslu do funkce prvního sekretáře ÚRO a za člena organizačního sekretariátu ÚV KSČ. Vzalo na vědomí informaci o organizaci oddělení ÚV KSČ a rozdělení odpovědnosti za oddělení ÚV KSČ mezi tajemníky ÚV KSČ.

A ÚV KSČ, f. 02/1, sv. 3.

29. září 1953 – Rozsudkem Nejvyššího soudu byl odsouzen Oskar Langer, přednosta oddělení na oblastním ředitelství ČSSZ Bratislava, pro velezradu a sabotáže k 22 rokům odnětí svobody, propadnutí majetku a ztrátě čestných práv občanských.

Narozen 24.3.1907 v Příborcích, okres Martin, člen KSČ od roku 1946.

Zatčen 28.8.1951, vazba 28.8.1951–29.9.1953.

Řešení členství v KSČ: zatčením členství zaniklo.

Rehabilitace soudní: 14.2.1958 rozsudkem NS v Praze zrušeno obvinění z vyzvědačství a vyneseno rozhodnutí pro velezradu. 10.5.1960 na základě amnestie propuštěn na svobodu. 27.5.1963 NS v Praze zrušil rozsudek. Vazba a odnětí svobody: 8 roků, 8 měsíců, 14 dní.

Rehabilitace stranická: v r. 1963 stranická komise nedoporučila vrátit členství.

28. 8. 51 zatčen

Rehabilitace občanská: škola Škoda 154221 KČS

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 154 221 Kčs, odškodnění 150 000 Kčs.

A ÚV KSČ, f. Skupina v KSS.

20. října 1953 – Organizační sekretariát ÚV KSČ schválil dopis krajským výborům KSČ o nedostatecích v propagačním využití veřejných procesů. Zpráva obsahuje:

1. posláni propagačního využití procesů,
2. zkušenosti z propagačního využití procesů,
3. kritiku nedostatečného podílu KV KSČ a jejich aparátů na propagačním využití procesů,
4. návod, jak KV KSČ mají zvýšit svůj podíl na procesech,
5. přílohy:
  1. pokyny ministerstva spravedlnosti soudním správám v českých krajích ke sledování a zajištění procesů s organizovanou veřejností u lidových soudů,
  2. pokyny Generální prokuratury krajským a okresním prokuraturám. Instrukce k procesům s organizovanou veřejností.

A ÚV KSČ, f. 02/3, a.j. 244.

23. října 1953 – Nejvyšší soud odsoudil Evžena Klingera, přednostu tiskového odboru MZV, k odnětí svobody na 15 roků za vyzvědačství. Narozen 30.5.1906 v Ivachrové, okr. Ružomberok. Člen KSČ (v r. 1937 vyloučen z KSČ). Zatčen 29.9.1949, vazba 29.9.1949–25.10.1953. Rehabilitace soudní: 12.2.1957 rozsudek NS zrušen v celém rozsahu. Rehabilitace stranická: 3.2.1956 sekretariát ÚV KSČ schválil možnost přijetí za kandidáta strany; člen strany od 30.11.1966. Rehabilitace občanská: skutečná škoda 127 380 Kčs, mimosoudní dohoda na odškodnění 27 000 Kčs.

A ÚV KSČ, f. Skupina min. zahr. věcí.

27. října 1953 – Organizační sekretariát ÚV KSČ schválil vrácení členství ve straně Emilii Kolářové, nar. 23.5.1904. Obsah případu: Soudružka pracovala jako orgán zpravodajské služby v V. odd. MNB. Jejím představeným byl gen. Klen, kterému v r. 1948 hlásila závažné zprávy o Reicinovi. Krátce nato byla zatčena orgány StB Pichem-Tůmou a Jos. Richtrem, kteří ji surově ztýrali. Po propuštění z vězení v r. 1949 byla uznána za invalidní.

A ÚV KSČ, f. 02/3, a.j. 246.

V říjnu 1953 – K. Bacílek napsal připomínky k žalobě na Husáka a spol. Zabýval se v nich hlavně Husákovou činností za slovenského štátu a za Slovenského národního povstání. Používá později běžně známých výmyslů o buržoazní a komunistické koncepci povstání apod.

Zpráva (první varianta) Pillerovy komise vypracovaná v lednu 1969.

Z října 1953 je také anonymní dopis, v němž pisatel poukazuje na charakterové závady (zneužívání funkcí, morální poklesky), chyby v práci apod. u J. Tesly, Čepičky, Bacílka, Novotného, Köhlera, Krajčira, Dolanského. Kritizuje nízkou životní úroveň lidí v porovnání s první republikou, zatímco vrstva předních funkcionářů žije v přepychu.

A ÚV KSČ, A. Zápotocký, a.j. 1085.

7. listopadu 1953 – Prezident republiky A. Zápotocký pronesl projev na závěr besedy s pracovníky Závodů V. I. Lenina v Plzni. Hovořil o problémech národního hospodářství, o důvodech, které vedly vládu k orientaci na těžký průmysl (mezinárodní situace). Také zde zasáhla skupina záškodníků: Slánský, Frejka atd. Budovali jsme mnoho těžkého průmyslu bez ohledu na naši surovinovou základnu. Proto bylo nutno zastavit HUKO, do něhož jsme vložili desítky milionů. Zdůraznil, že je nutno orientovat výrobu více na spotřební průmysl, neboť mezinárodní situace je příznivější. Zabýval se rovněž nedostatky v masověpolitické práci. Lidem je nutno říkat pravdu, přesvědčovat je a nevidět v každém, kdo s námi hned nesouhlasí, reakcionáře. Sabotáž Slánského a jeho bandy spočívala v tom, že byla vůbec proti masové práci, proti přesvědčování. On (Slánský) hájil stanovisko, že vedoucí soudruzi nemají chodit na veřejné schůze mezi lidmi. Nakonec nechodili mezi lidmi ani poslanci...

A ÚV KSČ, A. Zápotocký, a.j. 903.

9. listopadu 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ souhlasí s okamžitou likvidací ilegální protistátní skupiny DAK podle ústního návrhu R. Baráka.

A ÚV KSČ, f. Schůze polit. sekret. ÚV KSČ.

13. listopadu 1953 – Při projednávání návrhu žaloby v politickém sekretariátu neměl A. Zápotocký zásadní připomínky k obsahu žaloby, ale upozorňoval, že proces nesmí podřýt důvěru k pětiletce. Když se pak rozhodovalo o výši rozsudku, nebyl nikdo, a tedy ani Zápotocký, na

pochybách, že je třeba udělit tresty smrti. (Tak to alespoň vyplývá ze svědectví A. Čepičky.)

A ÚV KSČ, f. Informace V. Brichty, č. 38, s. 17-18.

19. listopadu 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ vyslovil souhlas s podáním žaloby na Osvalda Závodského, I. Miléna, V. Šmolku, B. Pokorného, K. Černého, O. Valeše, M. Picha-Tůmu a uložil generálnímu prokurátorovi (Alešovi) a ministru spravedlnosti (Škodovi), aby se shora uvedenými provedli neveřejný proces. (Předložil: R. Barák.)

Dále schválil žalobu na JUDr. Prokopa Drtinu a uložil generálnímu prokurátorovi a ministru spravedlnosti provést s JUDr. P. Drtinou neveřejný proces.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 185.

26. listopadu 1953 – Nejvyšším soudem byl odsouzen Pich-Tůma, zástupce přednosta oddělení pro řízení táborů nucených prací, pro trestný čin vraždy a sabotáž k odnětí svobody na 15 roků, ke ztrátě čestných práv občanských na 5 let a propadnutí jmění.

Narozen 22.8.1919 v Havlovicích, člen KSČ od r. 1939, zatčen 28.1.1951, vazba 28.1.1951–26.11.1953.

Řešení členství v KSČ: 28.5.1951 vyloučen útvarem organizací KSČ na ministerstvu vnitra.

Rehabilitace soudní: v r. 1953 na základě rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii snížen trest na 11 roků. V r. 1956 přezkoumal rozsudek Nejvyšší vojenský soud. 19.11.1957 podmíněčně na 4 roky propuštěn z výkonu trestu. 6.5.1960 prominuty všechny tresty. V r. 1966 hlavní vojenská prokuratura znovu zkoumá – trestná činnost dokázána doznáním a výpověďmi svědků. V r. 1968 vzat opět do vazby – zákaz pobytu v Praze.

Rehabilitace stranická: ÚV KSČ potvrdil správnost vyloučení.

Rehabilitace občanská: t.č. ve vězení.

Bytem: Rtyně v Podkrkonoší.

A ÚV KSČ, f. Skupina pracovníků v bezpečnosti.

30. listopadu 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil návrh žaloby na skupinu slovenských buržoazních nacionalistů, sionistů a jiných nepřátel v bezpečnostním aparátě na Slovensku. Uložil generálnímu prokurátorovi a ministru spravedlnosti provést s touto skupinou neveřejný proces. Jde o následující osoby: Oskar Valášek, Rudolf Viktorin, Viktor

Sedmík, Theodor Baláž, Matěj Bel, Šimon Čermák, Mikuláš Horský, Juraj Glaser, Mikuláš Fodor, Martin Kraus.

Zároveň schválil, aby okresní prokurátor v Novém Městě n. Váhem navrhl odsouzení Leopolda Laščiaka k trestu smrti. (Navrhli: Škoda, Aleš.)

Schválil také zatčení profesora UK Bohumila Ryby.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 187.

Na podzim r. 1953 bylo opět vytvořeno ministerstvo vnitra, v jehož čele byl již v této době R. Barák.

A ÚV KSČ, f. Komise I, a.j. 202.

9. prosince 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil:

1. žalobu na MUDr. Haškovce a MUDr. Haase,
2. žalobu na Vančuru, Machoně, Tausika, Biebla, Jiše, Dvouletého,
3. zprávu o soudním případě proti skupině pracovníků v bezpečnosti: Závodský, Milén, Šmolka, Pokorný, Černý, Valeš, Pich-Tůma a usnesl:
  - a) aby generální prokurátor navrhl trest smrti pro Osvalda Závodského,
  - b) aby hlavnímu líčení předsedal gen. major justice dr. Jiří Štella,
  - c) aby žalobu zastupoval major justice dr. Drahomír Zdražil a major justice dr. Vladimír Šrámek.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 188.

14. prosince 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil návrh žaloby na JUDr. Zikmunda Steina s tím, aby po jeho odsouzení byl přezkoumán jeho zdravotní stav a Stein podmíněně propuštěn na svobodu. (Předložil: Barák. Provede: Aleš, Škoda, Barák.)

Schválil, aby prokurátor navrhl odsouzení Josefa Kozlíka a Jaroslava Peteříka k trestu smrti (předložili: Aleš, Škoda.)

Schválil návrh žaloby na dr. Bedřicha Biehala a uložil generálnímu prokurátorovi provést s ním neveřejné přelíčení. Totéž se týká E. Vosky a Otýlie Voskové.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 189.

– Nejvyšší soud odsoudil Viléma Nového na 7 let pro zradu státního tajemství. V r. 1954 byl rozhodnutím krajského soudu v Praze propuštěn. V únoru 1962 prezidium Nejvyššího soudu rozsudek z roku 1953 zrušilo. V srpnu 1962 generální prokurátor zastavil trestní stíhání v celém rozsahu.

Důvody zatčení: Podkladem byl pravděpodobně návrh Hedy Synkové-Sládkové ze 16.9.1949 v souvislosti s Fiely a rozhodnutí předsednictva strany. Nový byl zatčen 26.11.1949. Zatčení předcházelo stranické šetření výsledkem G. Spurného v odboru pro evidenci (O. Papež) a doplňování kádrového materiálu. K záznamu o výsledku G. Spurného je připojeno doporučení k zatčení V. Nového, podepsané značkou H (Heda Synková).

Vilém Nový byl ve vazbě od 26.11.1949 do 14.12.1953 (celé 4 roky). Byla zatčena i jeho manželka a bezdůvodně držena ve vazbě jeden a půl roku. Soudu předsedal dr. J. Novák, žalobu zastupoval dr. Hurban, obhájcem byl dr. Fr. Vorel. Rozhodnutím generálního prokurátora ze 4.8.1962 byl V. Nový plně soudně rehabilitován. Komise stranické kontroly rozhodla 1. října 1962 o vrácení členství ve straně od r. 1921.

A ÚV KSČ, f. Komise II, a.j. 498.

19. prosince 1953 – Soudruh Chruščov, tajemník ÚV KSSS, zaslal dopis ÚV KSČ (A. Zápotockému, V. Širokému, A. Novotnému), v němž sděluje, že jejich zástupce bude informovat naše představitele o činnosti Beriji a jeho skupiny, neboť proces s Berijovou skupinou bude neveřejný a o výsledku bude vydána jen krátká zpráva prokuratury SSSR.

A ÚV KSČ, A. Zápotocký, a.j. 1236.

21. prosince 1953 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil žalobu na JUDr. V. Vlka, L. Pluhaře, O. Černého, F. Roušara, F. Nováka, B. Holátka, P. Hrubého (tzv. Velká rada) a žalobu na býv. gen. Rudolfa Bulandera a býv. gen. Zdeňka Nováka. Uložil ministru spravedlnosti a generálnímu prokurátorovi, aby uspořádali s oběma neveřejný proces. (Předložil: Barák.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 190.

23. prosince 1953 – Kolegiem Nejvyššího vojenského soudu byl odsouzen Osvald Závodský, velitel StB, k trestu smrti, propadnutí jmění a ztrátě čestných práv občanských za velezradu a sabotáž; žádost o milost zamítnuta. 19.3.1954 byl rozsudek vykonán.

Narozen 27.10.1910 ve Svinově u Ostravy, člen KSČ od r. 1937, zatčen 27.1.1951, vazba 27.1.1951–23.12.1953.

Řešení členství v KSČ: zatčením členství zaniklo.

Rehabilitace soudní: 29.5.1963.

Délka vazby a odnětí svobody: 3 roky, 1 měsíc, 24 dnů.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 111 025 Kčs, odškodnění 110 000 Kčs 16.11.1963.

A ÚV KSČ, f. Skupina pracovníků v bezpečnosti.

– Nejvyšším soudem byl odsouzen Ivo Milén, zástupce velitele StB, na 22 roků, k propadnutí jmění a ztrátě čestných práv občanských na 10 let za pomoc k velezradě a sabotáž.

Narozen 2.2.1911 v Prievidzi, člen KSČ od 29.11.1945, zatčen 28.1.1951, vazba 28.1.1951–23.12.1953.

Řešení členství v KSČ: 25.5.1951 vyloučen útvarovou organizací KSČ na ministerstvu vnitra.

Rehabilitace soudní: V září 1956 propuštěn z vazby; 10.11.1956 Nejvyšším vojenským soudem zproštěn viny z trestných činů sabotáže a pomoci k velezradě. Odsouzen k podmíněnému trestu 6 měsíců na zkušební dobu 1 roku pro trestný čin porušení povinnosti veřejného činitele.

Rehabilitace stranická: 12.9.1956 PB ÚV KSČ schválil provedení soudní revize. 20.5.1964 sekretariát ÚV KSČ rozhodl o vrácení členství v KSČ od května 1945 vzhledem k odbojové činnosti za okupace a za svědomité plnění pracovních úkolů v bezpečnosti a na nynějším pracovišti. Rehabilitace občanská: odškodnění 90 000 Kčs 16.9.1957.

Bytem: Praha 1, Petřská 1.

A ÚV KSČ, f. Skupina pracovníků v bezpečnosti.

– Nejvyšším soudem byl odsouzen Bedřich Pokorný, přednosta oddělení pro správu táborů nucených prací, k 16 rokům odnětí svobody, propadnutí jmění a ztrátě čestných práv občanských na 10 let pro sabotáž. Narozen 6.3.1904 v Brně, člen KSČ od 1.6.1945, zatčen 28.1.1951, vazba 28.1.1951–23.12.1953.

Řešení členství v KSČ: 27.5.1951 vyloučen útvarovou organizací KSČ na ministerstvu vnitra.

Rehabilitace soudní: 8.11.1956 NS vojenským zproštěn obžaloby a propuštěn na svobodu; odsouzen za trestný čin zneužití služební moci k trestu odnětí svobody na 1 rok s podmíněnou zkušební dobou 2 roky. (Amnestií z 19.6.1958 podmíněný trest prominut s účinky zahlazení.)

Rehabilitace stranická: rozhodnutím sekretariátu ÚV KSČ z 24.4.1957 vráceno členství.

Rehabilitace občanská: odškodnění 90 000 Kčs 16.9.1957.

A ÚV KSČ, f. Skupina pracovníků v bezpečnosti.

30. prosince 1953 – Kolegium Nejvyššího vojenského soudu odsoudilo Josefa Pavla, náměstka ministra vnitra, generála SNB, pro velezradu spáchanou za zvlášť přitěžujících okolností na 25 roků odnětí svobody, k propadnutí celého jmění a zbavení čestných občanských práv navždy. Narozen 18.9.1908 v Novosedlích, okres České Budějovice, člen KSČ od r. 1932. Zatčen 2.2.1951. Vazba 2.2.1951 až 30.12.1953.

Rehabilitace soudní: 19.10.1955 – prezidium Nejvyššího soudu zrušilo rozsudek kolegia Nejvyššího vojenského soudu v celém rozsahu (na základě usnesení PB ÚV KSČ z 26.7.1955). 19.10.1955 propuštěn z vazby.

Rehabilitace stranická: 24.7.1956 usnesením sekretariátu ÚV KSČ vráceno členství od r. 1932.

Rehabilitace občanská: odškodnění 40 000 Kčs 16.9.1957.

Bytem: Praha 7, U studánky č. 1.

A ÚV KSČ, f. Skupina pracovníků v bezpečnosti.

31. prosince 1953 – Nejvyšší soud odsoudil Vladimíra Šmolku, velitele sektoru ochranného zpravodajství na ministerstvu vnitra, na 18 roků odnětí svobody, ke ztrátě čestných práv občanských na 10 let a k propadnutí jmění, pro pomoc k velezradě a za sabotáž.

Narozen 16.9.1907 v Jablonné n. Vlt., člen KSČ od roku 1930, zatčen 27.1.1951. Vazba 27.1.1951–31.12.1953.

Řešení členství v KSČ: 25.5.1951 vyloučen útvarovou organizací KSČ.

Rehabilitace soudní: 12.9.1956 PB ÚV KSČ schválilo provedení soudní revize; 8.11.1956 byl rozsudek NS zrušen v plném rozsahu; propuštěn z vazby.

Rehabilitace stranická: usnesením sekretariátu ÚV KSČ z 24.4.1957 vráceno členství od r. 1930.

Rehabilitace občanská: odškodnění 70 000 Kčs 16.9.1957.

Bytem: Praha 1, Petřská 10.

A ÚV KSČ, f. Skupina pracovníků v bezpečnosti.

Rok 1954

4. ledna 1954 – Prezident republiky A. Zápotocký poslal V. Kopeckému opis dopisu, který dostal od uvězněného Josefa Stavinohy, bývalého krajského tajemníka KSČ v Olomouci. (Opis tohoto dopisu zaslal A. Zápotocký všem členům politického sekretariátu.)

Stavinoha píše o násilných metodách používaných StB při jeho vyšetřování, kterými byl donucen podepsat nepravdivé protokoly (bití obuškem, 14 dní ležel na holé podlaze, 50–60krát za noc byl probuzen atd.). O nezákonném postupu soudu při hlavním i odvolacím řízení (nepřipuštění svědků atd.). O tom, jak na žádost StB (Doubka) v roce 1951 pomáhal v Ruzyni při odhalování společníků Slánského, kteří tam byli vyšetřováni. (Stavinoha přiměl Okáliho, aby vypovídal o Slovensku, což mělo za následek – jak sám Stavinoha uvádí – že bylo odstraněno mnoho lidí ze stranického a státního aparátu. Ervína Poláka přiměl k výpovědi o Šlingovi, Haškovi dokázal, že simuluje, Clementisovi radil, jaký má udělat u soudu politický závěr.)

V průvodním dopise A. Zápotocký mj. uvádí, že dopis Stavinohy je příspěvkem k charakteristice, jak u nás Slánský a spol. zaváděli do SNB berijovské metody, jak se tyto zakořenily a že byly všeobecně až dosud všemi orgány na úseku SNB pracujícími důsledně přijímány. Doporučuje důkladně projednat otázku bezpečnosti.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 213.

5. ledna 1954 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil žalobu na ing. Andreje Kaboše, býv. gen. Šimona Drgače, gen. v.v. Vladimíra Drnce a Dezidera Benaua, a uložil generálnímu prokurátorovi a ministru spravedlnosti, aby se jmenovanými provedli neveřejné procesy. (Předložil: Barák.)

Vzal na vědomí zprávu o výsledku trestního řízení proti Prokopu Drtinovi.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 191.

12. ledna 1954 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil žalobu na býv. generála Karla Klapálka a uložil generálnímu prokurátorovi a ministru spravedlnosti, aby s ním provedli neveřejný proces (předložil: Barák). Rozhodl, aby generální prokurátor zastavil trestní stíhání JUDr. Alexandra Kúnošihho a propustil ho z vazby (předložili: Aleš, Barák.)

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 192.

18. ledna 1954 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil návrh žaloby na M. Švermovou, J. Taussigovou, H. Lomského, M. Landu, V. Fuchse, E. Poláka, B. Hájka a vzal na vědomí prokurátorem předloženou výši trestů. Uložil generálnímu prokurátorovi a ministru spravedlnosti, aby se skupinou Švermová a spol. vykonali neveřejný proces. Barákovi bylo

uloženo, aby do 14 dnů předložil novou žalobu na Rudolfa Peschla, když předtím znovu prozkoumá otázku spojení Peschla s gestapem. Návrhy předložil Barák.

Projednal dopis A. Zápotockého členům PS ÚV KSČ v záležitosti Stavi-nohy.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 193.

19. ledna 1954 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil předložený návrh žaloby na Marii Švermovou a spol. a uložil K. Bacílkovi, aby ještě přezkoumal otázku dokumentů nalezených u Švermové, záležitost vysí-lačky Šlinga a zařadil to jako trestný čin do žaloby; v popředí žaloby zdůraznit jako hlavní delikt spoluúčast na spiknutí; upravit a ujasnit žalobu v té části, kde se mluví o Friedovi a Volbrachtovi. Uložil Barákovi, aby podal PS ÚV KSČ zprávu o průběhu procesu.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 193.

20. ledna 1954 – Jiří Taufer zasílá dopis ministru V. Kopeckému. Upozorňuje na nesprávné názory a soudy L. Aragona při jeho zastavení v Praze o poměrech v SSSR po případě Berijově.

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 159.

– Vyšší vojenský soud odsoudil dr. Štěpána Plačka, přednostu oddělení politického zpravodajství, k 15 letům odnětí svobody a ztrátě čestných práv občanských na 5 let pro trestný čin vraždy a zneužití služební moci.

Narozen 30.8.1909 v Brně, člen KSČ od 1.3.1928. Zatčen 22.11.1949, vazba 22.11.1949–20.1.1954.

Řešení členství v KSČ: po zatčení vyloučen.

Rehabilitace soudní: 1953–1955 na základě amnestie prezidenta republi-ky prominuto z trestu 5 roků a 4 měsíce – snížen na 8 roků a 8 měsíců. V květnu 1957 podmíněně na 4 roky propuštěn na svobodu. 29.12.1958 rozhodnutím prezidenta republiky prominuta ztráta čestných práv ob-čanských; v prosinci 1963 hlavní vojenská prokuratura přezkoumala rozsudek a potvrdila, že nedošlo k porušení zákona. Trvá na odsouzení, neboť vina je prokázána.

Rehabilitace stranická: 6.5.1964 sekretariát ÚV KSČ zamítl žádost o vrácení členství.

Bytem: Praha-Dejvice, Národní obrany 45.

A ÚV KSČ, f. Skupina pracovníků bezpečnosti.

25. ledna 1954 – Politický sekretariát ÚV KSČ vzal na vědomí zprávu Baráka o přípravě procesu s M. Švermovou a zprávu o průběhu a vý-sledku trestního řízení proti Osvaldu Závodskému a spol. (Milén, Černý, Pokorný, Šmolka, Valeš, Pich-Tůma).

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 195.

28. ledna 1954 – Nejvyšším soudem byl odsouzen Ervín Polák, tajemník KV KSS Bratislava, na 18 let odnětí svobody, ke ztrátě čestných práv občanských a propadnutí jmění pro trestný čin velezrady.

Narozen 22.7.1906 ve Vyškové, okres Žilina, člen KSČ od r. 1925, zatčen 30.1.1951, vazba 30.1.1951–28.1.1954.

Řešení členství v KSČ: vyloučen ÚV KSČ.

Rehabilitace soudní: 21.3.1955 PB ÚV KSČ podalo návrh na snížení trestu na 15 roků, 6.6.1955 prezidium Nejvyššího soudu trest snížilo. 9.5.1960 amnestií prezidenta republiky propuštěn na svobodu. Nejvyšší soud v Praze ho ve dnech 14–15.6.1963 zprostil obžaloby v celém rozsahu.

Vazba a odnětí svobody: 9 roků, 4 měsíce, 10 dnů.

Rehabilitace stranická: 4.4.1963 mu ÚV KSČ vrátil členství.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 394 594 Kčs, odškodnění 170 000 Kčs 18.7.1963.

Od r. 1963 bytem Bratislava, Fraňo Kráfa 9.

A ÚV KSČ, f. Skupina M. Švermová a spol.

– Nejvyšším soudem byla odsouzena ing. Jarmila Taussigová-Potůčková k 25 roků odnětí svobody, propadnutí celého jmění a ztrátě čestných práv občanských na 10 let za trestný čin velezrady.

Narozena 11.6.1914 v Olomouci, členka KSČ od r. 1932, zatčena 24.11.1951. Vazba 24.11.1951–28.1.1954.

Řešení členství v KSČ: zatčením členství zaniklo.

Rehabilitace soudní: 6.6.1955 prezidium Nejvyššího soudu snížilo trest na 20 roků, 9.5.1960 na základě amnestie prezidenta republiky propuštěna z výkonu trestu. Zbytek trestu odnětí svobody v trvání 11 roků, 6 měsíců, 15 dnů byl prominut s podmínkou na 10 let. Současně byl prominut vedlejší trest, ztráta čestných práv občanských. V r. 1963 komise ÚV KSČ doporučila zrušit rozsudek jako nezákonný a vyvodit odpo-vědnost za trestné činy, kterých se dopustila a za něž nebyla souzena. Rehabilitace stranická: v r. 1963 komise ÚV KSČ potvrdila vyloučení z ÚV KSČ.

Od r. 1963 bytem Olomouc, Gottwaldova 19.

A ÚV KSČ, f. Skupina M. Švermová a spol.

– Nejvyšším soudem byl odsouzen Hanuš Lomský (dříve Gabriel Lieben), vedoucí tajemník KV KSČ Plzeň, k 15 letům odnětí svobody, propadnutí celého jmění a ztrátě čestných práv občanských za trestný čin velezrady.

Narozen 29.9.1917 v Mariánských Lázních, člen KSČ od roku 1937, zatčen 7.2.1951.

Vazba 7.2.1951–28.1.1954.

Řešení členství v KSČ: zatčením zaniklo.

Rehabilitace soudní: 21.3.1955 PB ÚV KSČ podalo návrh na snížení trestu na 10 roků. 6.6.1955 prezidium Nejvyššího soudu trest snížilo; 3.8.1956 komisí při Krajském soudu v Praze propuštěn podmíněně na 5 let; amnestie prezidenta republiky z 9.5.1960. Ve dnech 14.–15.6.1963 ho Nejvyšší soud v Praze zprostil obžaloby v celém rozsahu.

Vazba a odnětí svobody: 5 roků, 6 měsíců, 2 dny.

Rehabilitace stranická: 1.8.1956 PB ÚV KSČ doporučilo návrh na podmíněně propuštění, 4.4.1965 ÚV KSČ vrátilo členství.

Rehabilitace občanská: způsobená škoda 111 211 Kčs, odškodnění 100 000 Kčs 23.7.1963.

Od roku 1963 bytem Praha 3, Ambrožova 2409.

A ÚV KSČ, f. Skupina M. Švermová a spol.

– Nejvyšším soudem byla odsouzena M. Švermová, zástupce generálního tajemníka ÚV KSČ, na doživotí, k propadnutí celého jmění a ztrátě čestných práv občanských navždy za velezradu.

Narozena 17.1.1902 v Trnovanech, členka KSČ od r. 1921, zatčena 21.2.1951, vazba 21.2.1951–28.1.1954.

Řešení členství v KSČ: vyloučena z ÚV KSČ 2.2.1951.

Rehabilitace soudní: 21.3.1955 PB ÚV KSČ podalo návrh na snížení trestu na 10 roků; 6.6.1955 prezidium Nejvyššího soudu trest snížilo; 2.10.1956 podmíněně propuštěna z výkonu trestu; Nejvyšší soud v Praze ji v líčení konaném ve dnech 14. a 15. června 1963 zprostil obžaloby v celém rozsahu.

Vazba a odnětí svobody: 5 roků, 7 měsíců, 10 dnů.

Rehabilitace stranická: 21.3.1955 rozhodnutím PB ÚV KSČ podán návrh na porušení zákona. 4.4.1963 jí ÚV KSČ vrátil členství.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 245 384 Kčs, odškodnění 100 000 Kčs 27.7.1963.

Od r. 19663 bytem Praha 6, ul. Nikoly Tesly 6.

A ÚV KSČ, f. Skupina M. Švermová a spol.

– Nejvyšším soudem byl odsouzen Bedřich Hájek (dříve Karpeles), úředník ÚRD, na 20 let odnětí svobody, ke ztrátě čestných práv občanských na 10 let a k propadnutí jmění za trestný čin velezrady.

Narozen 6.11.1905 v Jablonci n. N., člen strany od r. 1923, zatčen 8.1.1951. Vazba 8.1.1951–28.1.1954.

Řešení členství: vyloučen KV KSČ Plzeň 27.2.1951.

Rehabilitace soudní: 21.3.1955 PB ÚV KSČ podalo návrh na snížení trestu na 15 roků; 6.6.1955 prezidium Nejvyššího soudu snížilo trest; 26.11.1959 usnesením Krajského soudu v Žilině podmíněně propuštěn na zkušební dobu 10 roků; 3.2.1961 Nejvyšší soud zamítl žádost o obnovu soudního řízení jako neopodstatněnou; rozhodnutím prezidenta republiky ze dne 17.2.1961 prominut zbytek vedlejšího trestu ztráty čestných práv občanských; Nejvyšší soud v Praze ho ve dnech 14.–15.6.1963 zprostil obžaloby v celém rozsahu.

Vazba a odnětí svobody: 7 roků, 10 měsíců a 18 dní.

Rehabilitace stranická: 4.4.1963 mu ÚV KSČ vrátil členství.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 132 000 Kčs, odškodnění 120 000 Kčs 5.9.1963.

Od r. 1963 bytem Praha-Vinohrady, nám. Krále Jiřího 853/16.

A ÚV KSČ, f. Skupina M. Švermová a spol.

– Nejvyšší soud odsoudil Mikuláše Landu (dříve Landau), vedoucího tajemníka KV KSČ Ústí n. L., na 20 let odnětí svobody, k propadnutí celého jmění a ztrátě čestných práv občanských na 10 let, za velezradu. Narozen 15.8.1911 v Budapešti, člen KSČ od r. 1931, zatčen 8.1.1951. Vazba 8.1.1951–28.1.1954.

Řešení členství v KSČ: zatčením zaniklo; sekretariátem ÚV KSČ vyloučen 25.4.1952.

Rehabilitace soudní: 21.3.1955 PB ÚV KSČ podalo návrh na snížení trestu na 15 roků; 6.6.1955 prezidium NS snížilo trest; amnestií prezidenta republiky 9.5.1960 prominut zbytek trestu odnětí svobody ve výši 5 roků, 8 měsíců na zkušební dobu 10 let. Prominut trest ztráty čestných práv občanských. Ve dnech 14.–15.6.1963 ho Nejvyšší soud v Praze zprostil obžaloby v celém rozsahu.

Vazba a odnětí svobody: 9 roků a 5 měsíců.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 164 656 Kčs, odškodnění 110 000 Kčs 4.10.1963.

Od r. 1963 bytem Brno, Gorkého 41.

A ÚV KSČ, f. Skupina M. Švermová a spol.

– Nejvyšší soud odsoudil Vítězslava Fuchse, vedoucího tajemníka KV KSČ v Ostravě, na 15 let odnětí svobody, ke ztrátě čestných práv občanských na 10 let a k propadnutí jmení za trestný čin velezrady. Narozen 8.7.1915 v Ostravě, člen KSČ od r. 1936, zatčen 7.2.1951, vazba 7.2.1951–28.1.1954.

Řešení členství v KSČ: 5.3.1951 vyloučen KV KSČ Ostrava.

Rehabilitace soudní: 21.3.1955 PB ÚV KSČ podalo návrh na snížení trestu na 10 roků; 6.6.1955 prezidium NS trest snížilo – ostatní tresty nedotčeny; 1.10.1955 komisí při Krajském soudu v Praze podmíněně propuštěn na zkušební dobu 5 let; rozhodnutím prezidenta republiky ze dne 17.2.1961 prominut zbytek vedlejšího trestu ztráty čestných práv občanských; 14.–15.6.1963 jej NS v Praze zprostil obžaloby v celém rozsahu.

Vazba a odnětí svobody: 5 roků, 7 měsíců, 25 dnů.

Rehabilitace stranická: 4.4.1963 ÚV KSČ vráceno členství.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 110 880 Kčs, odškodnění 110 000 Kčs 22.7.1963.

Bytem: Teplice, Zelená 299/23.

A ÚV KSČ, f. Skupina M. Švermová a spol.

Z poznámek A. Zápotockého ze začátku roku 1954, podle kterých vystoupil na politickém sekretariátu ÚV KSČ, vyplývá, že A. Zápotocký především zdůrazňoval, že si byl vědom toho, že ve svých projevech (konkrétně v projevu ve Smetanově divadle) nadhodil celou řadu diskusních problémů. Očekával však, že se bude o těchto problémech diskutovat v politickém sekretariátu. Ovšem „nikdo neřekl nic“. Přijímá kritiku, která přicházela z Moskvy, jako z velké části oprávněnou a přejal na sebe zodpovědnost za to, že „nechal Slánského vládnout“. K problému kolem tzv. kultu osobnosti se pak vyjádřil v tom smyslu, že „mnohé věci těžce nesl“, že se bránil pojmenování závodů jmény žijících osob. Ve zvláště těžkém postavení se ocitl po svém zvolení prezidentem, neboť „kult osoby měl zde svoji vžitou tradici“. A. Zápotocký se tomu podle svých slov snažil čelit. Chodil neoficiálně mezi lidi. Podařilo se

mu to do té míry, že mohl jít po ulici, aniž by to vyvolávalo shluky lidí apod. Zároveň A. Zápotocký přiznával, že se mu nepodařilo zamezit novinářské reklamě.

V poznámkách A. Zápotockého se však objevilo i toto: „V Moskvě se domnívají, že kamenem úrazu jsem já... Nade mnou byla pronesena při všech příležitostech tak zdrcující kritika, že jen hlupák by ji nechápal.“

A ÚV KSČ, f. 07/16.

Na začátku roku 1954 požádal A. Novotný vedení KSSS o pomoc a podporu proti A. Zápotockému, který po smrti K. Gottwalda „pěstuje kult osobnosti“. „Pěstování“ kultu osobnosti mělo spočívat v tom, že A. Zápotocký navštěvoval divadla a o návštěvách divadelních představení byla vydávána tisková zpráva, dále v tom, že několikrát vystoupil s projevy, které vedení strany neschválilo a které vyvolaly nežádoucí politickou reakci, zejména mezi rolníky, a rovněž v tom, že chodil po pražských velkoobchodech a besedoval s kupujícími o stavu zásobování. Později, na zasedání ÚV KSČ v dubnu 1963, dokonce neváhal Zápotockého projevy označit za příklad „ústupu od výstavby socialismu a podcenění vedoucí úlohy strany“.

A ÚV KSČ, sdělení V. Širokého 29.7.1968; zasedání ÚV KSČ 3. a 4. dubna 1963, stenografický zápis.

1. února 1954 – Politický sekretariát ÚV KSČ vzal na vědomí zprávu o průběhu neveřejného hlavního líčení proti M. Švermové a spol. (Taus-sigová, Lomský, Landa, Fuchs, Polák, Hájek), konaného ve dnech 26.–28.1.1954. Předložili: Barák, Škoda, Aleš.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 196.

– Prezident republiky A. Zápotocký zaslal V. Kopeckému opis dopisu Jarmily Taussigové, bývalé pracovnice KSK. J. Taussigová v obsáhlém dopise (28 stran) ze dne 14. ledna 1954 píše o nepřátelské činnosti Slánského sekretariátu, která, jak uvádí, zůstala od r. 1949 skryta před stranou a jmenovitě před Klementem Gottwaldem a Zápotockým. Podrobně se rozepisuje o tom, jakou činnost vyvíjela KSK i ona sama při odhalování nepřátel a uvádí, že písemné doklady o tom existují v jejím trezoru v KSK. Domnívá se, že ukrytím některého materiálu byl dán falešný směr vyšetřování proti nepřátelům strany v aparátu strany samé.

A. Zápotocký v průvodním dopise mj. uvádí, že dopis Taussigové neříká nic o metodách, které Slánský při své záškodnické práci používal, o tom, jaké úkoly jí dával. Uzavírá, že pro celý proces s Taussigovou nemá dopis žádného významu. (Opis dopisu zaslal A. Zápotocký všem členům sekretariátu ÚV KSČ.)

A ÚV KSČ, V. Kopecký, f. 100/45, a.j. 213.

5. února 1954 – Nejvyšším soudem byl odsouzen Dezider Benau, vedoucí kulturně propagačního oddělení Slovenské odborové rady, na 4 roky odnětí svobody, zbavení čestných práv občanských na 3 roky a k zabavení 3/4 majetku za prozrazení státního tajemství.

Narozen 3.5.1905 v Trnavě, člen KSČ. Zatčen 30.6.1951, vazba 30.6.1951–5.2.1954.

Řešení členství v KSČ: zatčením zaniklo.

Rehabilitace soudní: 15.4.1955 podmíněně propuštěn na svobodu.

A ÚV KSČ, f. Skupina v KSS.

8. února 1954 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil návrh žaloby na býv. pplk. B. Kopolda a spol. (Antonín Svoboda, Otakar Hromádka) s tím, že žaloba bude doplněna tak, aby se zaměřovala hlavně na nepřátelskou činnost žalovaných v armádě. Předložil: Barák. Provedou: Aleš, Škoda, Barák.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 197.

15. února 1954 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil předložený návrh žaloby na R. Peschla s tím, že bude ještě přepracována a doplněna ve smyslu připomínek politického sekretariátu ÚV KSČ. Uložil generálnímu prokurátorovi a ministru spravedlnosti, aby s R. Peschlem byl proveden neveřejný proces.

A ÚV KSČ, f. Schůze polit. sekret. ÚV KSČ.

19. února 1954 – Prezident republiky A. Zápotocký zaslal V. Kopeckému opis dopisu odsouzené Jarmily Taussigové, bývalé pracovnice KSK. Taussigová v dopise ze dne 11. února 1954 vyvrací obvinění, která proti ní byla vznesena u soudu a uvádí, že bez jediného důkazu byla odsouzena na 25 let. Podrobně rozebírá násilné metody, kterých StB používala k vynucování výpovědí, dále že vyšetřující orgány smějí bez kontroly používat jakýchkoliv lží, nejsou zkoumána vůbec fakta a protokoly jsou dělány tak, jak chce vyšetřující a soudu jsou předávány vědomě lživé výpovědi. (Dopis má 16 stran.)

A. Zápotocký v průvodním dopise uvádí, že na dopise Taussigové je pozoruhodné to, že:

1. Taussigová jej mohla napsat bezprostředně po vynesení rozsudku jako protest proti svému odsouzení;
  2. ústav nápravných zařízení v Praze Taussigové napsání protestu umožnil, aniž by se u nadřízených instancí dotázal, zda je možno odsouzenému povolit takovou výhodu, o které Zápotocký myslí, že se s předpisy vězeňského řádu nesrovnává;
  3. ústav nápravných zařízení poslal dopis v úřední obálce poštou na Kancelář prezidenta republiky bez jakéhokoliv označení, „...takže umožnil, aby se s jeho obsahem mohla seznámit celá řada osob“.
- „Taussigová se nesnaží v dopise věci vyjasnit, jen zamotat, aby tak dokázala svůj domnělý boj proti trockistům Slánskému, Švermové atd. a tím dokazovala svoji domnělou nevinu.“

A ÚV KSČ, A. Zápotocký, f. 100/45, a.j. 213.

22. února 1954 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil návrh žaloby na JUDr. Vojtěcha Jančíka a Kolomana Moškoviče. Předložil: Barák. Projednal zprávu o likvidaci protistátních skupin v období od 1. října 1953 do 31. ledna 1954.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 199.

23. února 1954 – Prezident republiky A. Zápotocký přednesl projev na krajském aktivu Národní fronty v Brně. Vyzvedl jako velký úspěch našeho pracujícího lidu splnění plánu první Gottwaldovy pětiletky, ačkoli plnění plánu bylo brzděno domácí i zahraniční reakcí a zločinnou sabotáží zrádců z našich vlastních řad. Uvedl např.:

1. sabotování výstavby penicilinky v Roztokách, prováděné nejdříve Procházkou a Zenklem a po Únoru zrádci Slánským, Frejkou, Kárným a dalšími, kteří navrhovali upustit od výstavby penicilinky, i když do ní byla investována řada milionů;
2. sabotážníkům Slánského se zdařil jejich plán v tom, že zanedbali geologický průzkum, otevírání dolů, restauraci i modernizaci zastaralého důlního zařízení;
3. záškodnickou a protistátní politikou bandy Slánského bylo napácháno mnoho zla také na zemědělském úseku. Mluvílo se na jedné straně o tom, že rolníka je nutno získávat dlouhou, trpělivou přesvědčovací prací, a na druhé straně byly dávány agenty Slánského v aparátu strany i v ministerstvu zemědělství směrnice a pokyny k administrativnímu a často i násilnému zakládání družstev. Prostý

rolník v tom viděl rozpor... Takovýmto rafinovaným způsobem byly činěny pokusy zahnat rolníka na druhou stranu barikády, porušit pevný svazek dělníků, rolníků a inteligence... „V Brněnském kraji se nesprávné metody nepřátel strany v zemědělském sektoru pod vedením zrádce Šlinga zvláště uplatnily, neboť došlo k překotnému a někdy i násilnému zakládání družstev“, a dokládal to některými fakty.

A ÚV KSČ, A. Zápotocký, a.j. 908.

25. února 1954 – Nejvyšším soudem byl odsouzen Ladislav Pluhař, sociálně politický ředitel energetického průmyslu, na 18 roků, k propadnutí jmění a ztrátě čestných práv občanských na 10 let za velezradu a sabotáž. Narozen 25.6.1914, Hřibsko, okres Hradec Králové, člen KSČ od 27.6.1945, zatčen 10.2.1952. Vazba 10.2.1952–25.2.1954.

Řešení členství v KSČ: zatčením členství zaniklo – v r. 1952 vyloučen OV KSČ Náchod.

Rehabilitace soudní: 12.11.1957 prezidium NS snížilo trest na 15 roků a ztrátu čestných práv občanských na 5 let. 9.5.1960 amnestován. 1.7.1963 senátem NS v celém rozsahu zproštěn obžaloby. Vazba a odnětí svobody: 8 roků, 3 měsíce.

Rehabilitace stranická: 25.7.1962 sekretariát ÚV KSČ potvrdil vyloučení ze strany a zamítl žádost o rehabilitaci a obnovu soudního řízení. 6.11.1963 sekretariát ÚV KSČ znovu potvrdil vyloučení z KSČ. 16.5.1967 sekretariát ÚV KSČ vrátil členství.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 191 546 Kčs, odškodnění 191 000 Kčs 18.9.1963.

Zaměstnán: Státní zdravotnické nakladatelství, Praha 1, Malostranské nám. 28.

A ÚV KSČ, Velká rada.

– Nejvyšším soudem byl odsouzen František Roušar, zaměstnanec advokátní poradny, na 10 roků odnětí svobody, k propadnutí jmění a ztrátě čestných práv občanských na 10 let.

Narozen 14.8.1905, Pustá Rybná, okres Polička, zemřel 4.1.1958 ve výkonu trestu. Člen strany od r. 1926 do r. 1937, poté národní socialista, od r. 1945 opět KSČ. Zatčen: 7.12.1952, vazba 7.12.1952–25.2.1954.

Řešení členství v KSČ: 6.9.1949 vyloučen z KSČ.

Rehabilitace soudní: 1.7.1963 senátem NS v celém rozsahu zproštěn obžaloby.

Vazba a odnětí svobody: 5 roků, 4 měsíce, 9 dnů.

Rehabilitace stranická: 6.11.1963 sekretariát ÚV KSČ zamítl žádost o stranickou rehabilitaci.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 68 932 Kčs, odškodnění 50 000 Kčs 18.9.1963.

A ÚV KSČ, Velká rada.

– Nejvyšším soudem byl odsouzen dr. Václav Vlk, bývalý podnikový ředitel Sběrných surovin, na 15 roků, k propadnutí celého jmění a ke ztrátě čestných práv občanských na 10 let pro velezradu a sabotáž. Narozen 12.4.1910, Brtnice, okres Jihlava. Zemřel v březnu 1962. Člen strany od r. 1945 (1929–1935). Zatčen 12.10.1951, vazba 12.10.1951–25.2.1954.

Řešení členství v KSČ: zatčením zaniklo.

Rehabilitace soudní: 1954 – žádost o obnovu soudního řízení. 11.11.1955 – předloženo PB ÚV KSČ ke schválení. 21.11.1955 – přezkoumáno – beze změny. 10.5.1960 – amnestován a propuštěn z vazby. 1.7.1963 – po povolené obnově rozhodnutím senátu NS v celém rozsahu zproštěn obžaloby.

Vazba a odnětí svobody: 8 roků, 6 měsíců.

Rehabilitace stranická: 24.2.1955 žádost o soudní a stranickou rehabilitaci. 18.9.1958 žádost o soudní a stranickou rehabilitaci. 6.11.1963 sekretariát ÚV KSČ potvrdil vyloučení ze strany.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 423 902 Kčs, odškodnění 150 000 Kčs 23.9.1963.

A ÚV KSČ, Velká rada.

– Nejvyšší soud odsoudil PhDr. Oldřicha Černého, ředitele Čs. tabákového průmyslu, k 20 letům vězení, propadnutí celého jmění a ztrátě čestných práv občanských na 10 let.

Narozen 12.12.1915, Hulín, zemřel 4.5.1956 ve výkonu trestu. Člen strany od r. 1936. Zatčen 11.11.1952, vazba 11.11.1952–25.2.1954.

Řešení členství v KSČ: vyloučen 14.12.1952.

Rehabilitace soudní: 1.7.1963 senátem NS zproštěn obžaloby v celém rozsahu.

Vazba a odnětí svobody: 3 roky, 5 měsíců, 23 dnů.

Rehabilitace stranická: 24.2.1955 žádost o soudní a stranickou rehabilitaci. 18.9.1958 žádost o soudní a stranickou rehabilitaci. 6.11.1963 sekretariát ÚV KSČ zrušil vyloučení z KSČ.

Rehabilitace občanská: 23.9.1963 – skutečná škoda 423 902 Kčs, odškodnění 150 000 Kčs; 16.10.1963 – skutečná škoda 108 350 Kčs, odškodnění 85 000.

A ÚV KSČ, Velká rada.

– Nejvyšší soud odsoudil JUDr. Bohumila Holátka, generálního ředitele keramického průmyslu, k 14 letům vězení, k propadnutí jmění a ztrátě čestných práv občanských na 10 let pro velezradu a sabotáže.

Narozen 4.7.1914 v Horních Loučkách, člen KSČ od 6.5.1947, zatčen 15.12.1952.

Vazba 15.12.1952–25.2.1954.

Řešení členství v KSČ: zatčením zaniklo.

Rehabilitace soudní: 12.11.1957 prezidium NS snížilo trest na 8 roků (zproštěn viny za sabotáže). 1960 na základě amnestie propuštěn na svobodu. 1.7.1963 senátem NS v celém rozsahu zproštěn obžaloby.

Vazba a odnětí svobody: 7 roků, 5 měsíců, 7 dnů.

Rehabilitace stranická: sekretariát ÚV KSČ 6.11.1963 vrátil členství v KSČ.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 169 962 Kčs, odškodnění 120 000 Kčs 18.8.1963.

A ÚV KSČ, Velká rada.

– Nejvyšší soud odsoudil JUDr. Pavla Hrubého, profesora Vysoké školy politických a hospodářských věd v Praze, na 18 roků vězení, k propadnutí jmění a ztrátě čestných práv občanských na 10 let pro velezradu a sabotáže zákona na ochranu míru.

Narozen 4.7.1914 ve Stochově, okres Nové Strašecí, člen KSČ od 14.9.1945. Zatčen 27.5.1952, vazba 27.5.1952–25.2.1954.

Řešení členství v KSČ: zatčením zaniklo, 27.11.1952 vyloučen ZO KSČ, 16.1.1953 OV VŠ potvrdil.

Rehabilitace soudní: 10.5.1960 amnestován, propuštěn. 1.7.1963 senátem NS v celém rozsahu zproštěn viny.

Vazba a odnětí svobody: 7 roků, 11 měsíců, 14 dnů.

Rehabilitace stranická: 25.7.1962 – sekretariát ÚV KSČ potvrdil vyloučení ze strany a zamítl žádost o soudní rehabilitaci. 6.11.1963 – potvrdil vyloučení ze strany (stranicky rehabilitován v r. 1966).

A ÚV KSČ, Velká rada.

– Nejvyšším soudem byl odsouzen František Novák, osobní tajemník V. Kopeckého, na 8 roků vězení, k propadnutí jmění a ztrátě čestných práv občanských na 10 let za vyzrazení státního tajemství.

Narozen 26.11.1914 v Cerhovicích u Hořovic, člen KSČ od r. 1937, zatčen 7.12.1952. Vazba 7.12.1952–25.2.1954.

Řešení členství v KSČ: v r. 1953 pozastaveno členství ZO KSČ vydavatelství Osvěta.

Rehabilitace soudní: 1.7.1963 senátem NS v celém rozsahu zproštěn viny.

Vazba a odnětí svobody 6 roků, 7 měsíců, 10 dnů.

Rehabilitace stranická: 25.7.1962 sekretariát ÚV KSČ potvrdil vyloučení ze strany a zamítl žádost o rehabilitaci a obnovu soudního řízení.

6.11.1963 sekretariát ÚV KSČ vrátil členství a udělil stranický trest – důtku. 1968 zrušil stranický trest.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 235 293 Kčs, odškodnění 150 000 Kčs 1.11.1963.

A ÚV KSČ, Velká rada

1. března 1954 – Politický sekretariát vzal na vědomí zprávu o výsledku trestního řízení proti Dezideru Benauovi. (Předložil: Škoda.)

A ÚV KSČ, f.02/5, a.j. 200.

2. března 1954 – Nejvyšší soud odsoudil Andreje Kaboše, tajemníka KV KSS, pro vojenskou zradu a velezradu k 15 letům odnětí svobody, k propadnutí majetku a ztrátě čestných práv občanských na tři roky.

Narozen 25.8.1912 v Pětikostelí (Maďarsko), člen KSČ od roku 1932, zatčen 23.4.1951. Vazba 23.4.1951–2.3.1954.

Řešení členství v KSČ: 29.5.1950 jej KV KSS Bratislava vyloučil ze strany na návrh kádrového oddělení ÚV KSS.

Rehabilitace soudní: 10.5.1960 propuštěn na svobodu podmíněně na 10 let.

Vazba a odnětí svobody: 9 roků, 16 dní.

Rehabilitace stranická: ÚV KSS 25.6.1963 vrátil členství.

A ÚV KSČ, Skupina v KSS.

8. března 1954 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil předložený návrh žaloby na skupinu buržoazních nacionalistů (Husák a spol.). Uložil prokurátorovi a ministru spravedlnosti provést s touto skupinou neveřejný proces. Pořídil zvukový záznam a dodatečně podat podle obsahu

návrh na zveřejnění některých pasáží procesu. Uložil Barákovi, aby předložil návrh na výši trestů.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 201.

18. března 1954 – Nejvyšší soud odsoudil dr. Bedřicha Biehala, podnikového ředitele, k odnětí svobody na 5 roků, k propadnutí celého jmění a ke ztrátě čestných práv občanských na tři roky za ohrožení státního tajemství.

Narozen 9.6.1890 v Praze, člen KSČ od r. 1921, zatčen 2.4.1952. Vazba 2.4.1952–18.3.1954.

Řešení členství v KSČ: v únoru 1952 vyškrtnut.

Rehabilitace soudní: 13.5.1957 – stížnost generálního prokurátora pro porušení zákona. 29.1.1959 – NS Praha zproštěn obžaloby v plném rozsahu.

Rehabilitace stranická: ÚV KSČ 17.6.1959 vrátil členství.

A ÚV KSČ, Skupina MZV.

22. března 1954 – Politický sekretariát ÚV KSČ vzal na vědomí zprávu o výsledku trestního řízení proti Václavu Vlkovi a spol. (Pluhař, Černý, Roušar, Novák, Holátko, Hrubý). Předložil: dr. Škoda.

Usnesl, aby generální prokurátor navrhl trest smrti Michalu Fariancovi a Štěpánu Gavendovi. Předložili: Aleš, dr. Škoda.

A ÚV KSČ, f.02/5, a.j. 203.

31. března 1954 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil:

1. aby Vilému Novému byl podmíněně prominut zbytek trestu a uložil Barákovi, aby před jeho propuštěním předložil návrh na pracovní zařazení,
2. zprávu o průběhu a výsledku trestního řízení proti Bohumilu Vančurovi a spol. (Machoň, Tausik, Biebel, Jíše, Dvouletý),
3. zprávu o provedení a zajištění procesu proti dr. Gustávu Husákovi a spol. (Novomeský, Okáli, Horváth, Holdoš). Novomeskému dát nejnižší trest a po odpykání pěti let (včetně vazby) ho propustit.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 205.

1. dubna 1954 – Nejvyšší soud odsoudil Bedřicha Kopolda, podplukovníka, zástupce náčelníka HPS na MNO, pro trestný čin sabotáže k odnětí svobody na 18 let, k propadnutí jmění a ztrátě čestných práv občanských na 10 let.

Narozen: 10.8.1921 v Ostravě, člen KSČ od r. 1943, zatčen 29.1.1951, vazba 29.1.1951–1.4.1954.

Řešení členství v KSČ: 2.5.1951 vyloučen z KSČ stranickou komisí při HPS. Politický sekretariát ÚV KSČ schválil zbavení členství 3.10.1951.

Rehabilitace soudní: 6.6.1956 prezidiem Nejvyššího soudu zproštěn obžaloby. Z vazby propuštěn 29.4.1956.

Rehabilitace stranická: 23.4.1956 návrh na podání stížnosti pro porušení zákona PB ÚV KSČ. 18.5.1960 sekretariát ÚV KSČ zamítl žádost o vrácení členství. 4.4.1963 sekretariát ÚV KSČ vrátil členství v KSČ. Rehabilitace občanská: odškodnění ve výši 70 000 Kčs proplaceno 16. září 1957.

Zaměstnan: Vysoké učení technické, Praha – asistent.

Bydliště: Praha 6, ul. Nikolky Tesly 6.

A ÚV KSČ, Skupina generálů branné moci.

– Nejvyšší soud odsoudil podplukovníka Antonína Svobodu, vedoucího branného odboru ÚV KSČ, na 14 let odnětí svobody, k propadnutí jmění a ke ztrátě čestných práv občanských na 8 let pro trestný čin sabotáže.

Narozen 1.8.1912 v Praze, člen KSČ od r. 1932, zatčen 3.2.1951, vazba 3.2.1951–1.4.1954.

Řešení členství v KSČ: zatčením zaniklo. Politický sekretariát ÚV KSČ schválil zbavení členství 3.10.1951.

Rehabilitace soudní: 6.6.1956 prezidiem NS plně zproštěn obžaloby. Z výkonu trestu propuštěn 29.4.1956.

Rehabilitace stranická: 24.7.1956 rehabilitován sekretariátem ÚV KSČ.

Rehabilitace občanská: odškodnění 65 000 Kčs 16.9.1957.

Zaměstnan od r. 1968 na ministerstvu národní obrany.

Bydliště: Praha 10, U kombinátu 3/440.

A ÚV KSČ, Skupina generálů branné moci.

– Nejvyšší soud odsoudil podplukovníka Otakara Hromádka, zaměstnaného na ministerstvu národní obrany, pro trestný čin sabotáže a velezrady na 12 let odnětí svobody, k propadnutí jmění a ztrátě čestných práv občanských na 8 let.

Funkce: býv. sekretář armádního vedení stranické práce.

Narozen 30.8.1909 v Kněží, člen KSČ od r. 1930, zatčen 3.2.1951, vazba 3.2.1951–1.4.1954.

Řešení členství v KSČ: zatčením zaniklo. ÚV KSČ schválil zbavení členství 3.10.1951.

Rehabilitace soudní: 6.6.1956 prezidiem Nejvyššího soudu zproštěn obžaloby v celém rozsahu. Z vazby propuštěn 29.4.1956.

Rehabilitace stranická: 4.4.1963 sekretariátem ÚV KSČ plně stranicky rehabilitován. 23.4.1956 PB ÚV KSČ doporučilo podání stížnosti na porušení zákona.

Rehabilitace občanská: dohoda o odškodnění ve výši 70 000 Kčs 16. září 1957.

Toho času je v důchodu.

Bydliště: Praha 2, Bělehradská 49.

A ÚV KSČ, Skupina generálů branné moci.

6.–8. dubna 1954 – V Moskvě se uskutečnila porada, které se z naší strany zúčastnili soudruzi Zápotocký, Široký, Novotný, Dolanský, Čepička. Ze sovětské strany byli přítomni Chruščov, Molotov, Mikojan a další (podle poznámek s. Zápotockého). Z poznámek A. Zápotockého z této porady vyplývá:

1. naši soudruzi obdrželi informace o Berijovi. Berijova činnost byla umožňována porušováním zásad kolektivního vedení (13 let nebyl svolán sjezd atd.). Berija kul pikle proti straně, postavil ministerstvo vnitra a jeho orgány nad stranu (odposlouchávání hovorů), NDR nemá brát kurz na výstavbu socialismu atd.;

2. byly projednány problémy ČSR a kritizován unáhlený vzestup výroby, zbytečně se přepíná výroba těžkého průmyslu na úkor spotřebního průmyslu a zemědělství atd.

A ÚV KSČ, A. Zápotocký, a.j. 1237.

8. dubna 1954 – Nejvyšší soud odsoudil generála Zdeňka Nováka pro trestné činy vojenské zrady a velezrady na 18 let odnětí svobody, k propadnutí celého jmění a ztrátě čestných práv občanských na 10 let.

Narozen 2.4.1891, Páskov u Místku, člen strany od 31.10.1945, velitel vojenského okruhu, zatčen 31.1.1951, vazba 31.1.1951–8.4.1954.

Byl vyloučen ze strany stranickou komisí HPS. Politický sekretariát ÚV KSČ schválil zbavení členství 3.10.1951.

Rehabilitace soudní: 10.4.1958 prezidiem Nejvyššího soudu zproštěn obžaloby. Rozhodnutím prezidenta republiky ze dne 17.9.1956 cestou milosti prominut zbytek trestu. Z vazby propuštěn 12.9.1956.

Rehabilitace stranická: PÚV KSČ vrátilo členství 17.6.1963.

Rehabilitace občanská: přiznáno odškodnění ve výši 31 000 Kčs.

A ÚV KSČ, Skupina generálů branné moci.

19. dubna 1954 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil, aby generální prokurátor navrhl odsouzení Františka Vacka (nar. 1.4.1931) k trestu smrti.

Projednal zprávu o přípravě procesů s obviněnými R. Bulanderem, Z. Novákem, Š. Drgáčem, K. Klapálkem, Vl. Drncem. Předložil: dr. Škoda.

Vzal na vědomí zprávu o výsledku trestního řízení proti B. Biehalovi a E. V. Voskovi.

A ÚV KSČ, f. Schůze polit. sekret. ÚV KSČ.

16. dubna 1954 – NS VK odsoudil generála Rudolfa Bulandera pro trestné činy vojenské zrady, vyzvědačství a sabotáže na 16 let odnětí svobody, k propadnutí celého jmění a ztrátě čestných práv občanských na 10 let. Narozen 12.11.1896, Kobylníky, okres Slaný, člen KSČ od 1.6.1945, zástupce náčelníka generálního štábu. Zatčen 3.1.1951, ve vazbě od 3.1.1951–16.4.1954.

Řešení členství v KSČ: zatčením zaniklo. Politický sekretariát ÚV KSČ schválil zbavení členství v KSČ 3.10.1951.

Rehabilitace soudní: 7.7.1958 prezidiem Nejvyššího soudu zproštěn viny za trestné činy sabotáže a vyzvědačství. Za trestnou činnost zneužití služební moci uložen trest v trvání 8 let. 14.5.1963 soudně zcela rehabilitován. Amnestií z roku 1948, 1953, 1955 prominuto 5 let a 4 měsíce. Vazba a odsouzení: 7 roků, 3 měsíce, 15 dnů.

Rehabilitace stranická: 12.6.1963 sekretariát ÚV KSČ vrátil členství v KSČ.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 80 108 Kčs, vyplaceno 70 000 Kčs 27.12.1963.

Zemřel v roce 1967 jako důchodce.

A ÚV KSČ, Skupina generálů branné moci.

21. dubna – Politický sekretariát ÚV KSČ projednal zprávu o situaci při výkonu trestů smrti a schválil návrh ministra vnitra a generálního prokurátora na novou úpravu absolutního trestu.

Schválil návrh žaloby na Jána Ševčíka s tím, že bude upraven a doplněn podle připomínek politického sekretariátu ÚV a že proces bude neveřejný.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 209.

24. dubna 1954 – Nejvyšší soud odsoudil Ladislava Holdoše, generálního tajemníka ÚV slovenské Národní fronty, pro trestný čin velezrady a sabotáže na 13 roků odnětí svobody a ke ztrátě čestných občanských práv a majetku.

Narozen 14.5.1911 v Ružomberoku, člen KSČ od r. 1935, zatčen 2.2.1951. Vazba 2.2.1951–24.4.1954 (3 roky, 2 měsíce, 20 dnů).

Řešení členství v KSČ: v dubnu 1951 vyloučen plémem ÚV KSČ.

Rehabilitace soudní: 28.3.1957 rozhodnutím prezidenta republiky prominut zbytek trestu odnětí svobody a ztráta čestných práv občanských. 13.4.1957 – výkon trestu odnětí svobody přerušen. 28.6.1963 – na základě přezkoumání politických procesů zrušen rozsudek z r. 1954. Délka vazby a odnětí svobody: 6 let, 2 měsíce, 11 dnů.

Rehabilitace stranická: 4.4.1963 ÚV KSČ vrátil členství ve straně od r. 1935. Ponechal vyloučení z ÚV a zbavení funkcí. 18.–19.12.1963 ÚV KSČ zproštěn obvinění z buržoazního nacionalismu. Otázka trestu zbavení funkcí nebyla řešena.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 199 339 Kčs, odškodnění 150 000 Kčs 24.7.1963.

Zaměstnan: Slovenská akademie věd, Historický ústav, Bratislava.

Bytem: Bratislava, Garova 6.

A ÚV KSČ, Sloven. burž. nacional.

– Nejvyšší soud odsoudil dr. Gustáva Husáka, vedoucího zemědělského oddělení na ÚV KSS, pro trestný čin velezrady a sabotáže na doživotí, ke ztrátě státního občanství a propadnutí majetku.

Narozen 10.1.1913 v Dúbravce u Bratislavy, člen KSČ od roku 1933, zatčen 6.2.1951, vazba 6.2.1951–24.4.1954 (3 roky, 2 měsíce, 16 dní).

Řešení členství v KSČ: na zasedání ÚV KSČ 21.2.1951 vyloučen z KSČ a ÚV KSČ.

Rehabilitace soudní: 9.5.1955 v rámci amnestie snížen trest na 25 let. 10.5.1960 v rámci amnestie propuštěn na svobodu. 17.2.1961 na základě rozhodnutí prezidenta republiky odpuštěn trest ztráty státního občanství s výjimkou propadnutí majetku. 28.6.1963 Nejvyšší soud v Praze zrušil rozsudek z roku 1954.

Délka vazby a odnětí svobody: 9 roků, 3 měsíce, 4 dny.

Rehabilitace stranická: duben 1963 – ponecháno obvinění z buržoazního nacionalismu a v důsledku toho ponechán trest zbavení funkcí. 18.–19.12.1963 ÚV KSČ odvolal obvinění z buržoazního nacionalismu. K trestu odvolání z funkcí nebylo zaujato stanovisko.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 454 557 Kčs, odškodnění 230 000 Kčs.

Bytem: Bratislava, ul. Ostrovská 4 a.

A ÚV KSČ, Slov. nacional.

– Nejvyšší soud odsoudil pro velezradu a vyzvědačství Ivana Horvátha, čs. velvyslance v Maďarsku, na 22 roků odnětí svobody, ke ztrátě státního občanství a majetku.

Narozen 26.7.1904 v Senici nad Myjavou, zemřel 4.9.1960, člen strany od r. 1935, soc. dem., od r. 1944 KSČ. Zatčen 3.12.1950, vazba 3.12.1950–24.4.1954 (3 roky, 3 měsíce, 22 dnů).

Řešení členství v KSČ: zatčením zaniklo.

Rehabilitace soudní: 6.1.1960 na základě udělení individuální milosti prezidenta republiky z 21.12.1959 prominut zbytek trestu odnětí svobody. 4.9.1960 zemřel. 17.2.1961 rozhodnutím prezidenta republiky prominut trest ztráty čs. občanství s výjimkou propadnutí jmění.

Délka vazby a odnětí svobody: 9 roků, 1 měsíc.

Rehabilitace stranická: 4.4.1963 vrátil ÚV KSČ členství ve straně.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 254 909 Kčs, odškodnění 180 000 Kčs 23.9.1963.

A ÚV KSČ, Slov. burž. nacional.

– Nejvyšší soud odsoudil Ladislava Novomeského, člena představenstva ÚV KSS, ÚV KSČ, pověřence školství, pro velezradu a sabotáž na 10 let odnětí svobody, ke ztrátě čestných občanských práv a ztrátě majetku.

Narozen 27.12.1904 v Budapešti, člen KSČ od r. 1925, zatčen 6.2.1951, vazba 6.2.1951–24.4.1954 (3 roky, 2 měsíce, 16 dní).

Řešení členství v KSČ: na zasedání ÚV KSČ 21.2.1951 vyloučen ze strany.

Rehabilitace soudní: 20.2.1956 propuštěn krajským soudem v Praze z výkonu trestu podmíněně na dobu 5 let, 17.2.1961 z rozhodnutí prezidenta republiky prominut zbytek trestu ztráty čestných práv občanských, 28.6.1963 na základě přešetření politických procesů soudně rehabilitován.

Délka vazby a odnětí svobody: 5 roků, 14 dnů.

Rehabilitace stranická: 4.4.1963 vrátil ÚV KSČ členství ve straně od r. 1925. Ponechal obvinění z buržoazního nacionalismu a trest zbavení funkcí. 18.–19.12.1963 odvolal ÚV KSČ obvinění z buržoazního nacionalismu. K trestu nezaujal stanovisko.

Rehabilitace občanská: skutečná škoda 253 959 Kčs, odškodnění 110 660 Kčs 22.12.1963.

Zaměstnán: Slovenská akademie věd, Ústav pro slovenskou literaturu v Bratislavě.

Bytem: Bratislava, Martinčekova 32.

A ÚV KSČ, Slov. burž. nacional.

– Nejvyšší soud odsoudil dr. Daniela Okáliho, pověřence vnitra, pro velezradu a sabotáže na 18 roků odnětí svobody, ke ztrátě státního občanství a propadnutí jmění.

Narozen 9.3.1903 v Lipt. Mikuláši, člen strany od r. 1945, zatčen 4.2.1951. Vazba 4.2.1951–24.4.1954 (3 roky, 2 měsíce, 18 dnů).

Řešení členství v KSČ: zaniklo zatčením.

Rehabilitace soudní: 10.5.1960 – na základě individuální milosti odpuštěn trest ztráty státního občanství. 28.6.1963 – na základě přešetření politických procesů soudně rehabilitován.

Délka vazby a odnětí svobody: 9 roků, 3 měsíce, 6 dnů.

Rehabilitace stranická: 1963 – stranicky rehabilitován na základě přešetření procesů. Ponecháno obvinění z buržoazního nacionalismu. V prosinci 1963 jej plénum ÚV KSČ morálně rehabilitovalo, odvolalo obvinění z buržoazního nacionalismu.

Rehabilitace občanská: V prosinci 1963 morálně rehabilitován, vrácen do společenského a kulturního života.

Skutečná škoda 412 323 Kčs, odškodnění 200 000 Kčs 19.9.1963.

Zaměstnán: Ústav pro slovenskou literaturu v Bratislavě.

Bytem: Bratislava, Šoltézova 6/2.

A ÚV KSČ, Slov. burž. nacional.

26. dubna 1954 – Politický sekretariát ÚV KSČ schválil, aby generální prokurátor navrhl odsouzení Antonína Kandráče a Karla Grubera k trestu smrti.

Vzal na vědomí zprávu o průběhu soudního líčení proti Husákovi a spol.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 210.

28. dubna 1954 – NS VK odsoudil generála Šimona Drgače pro trestný čin velezrady a vyzvědačství na 24 let odnětí svobody, k propadnutí jmění a ztrátě čestných práv občanských na 10 let.

Narozen 8.11.1892 v Mutěnicích, člen strany od 18.5.1945, zatčen 21.11.1952. Vazba 21.11.1952–28.4.1954.

Zatčením zaniklo členství ve straně.

A ÚV KSČ, f. 02/5, a.j. 210.

**Pracovní skupina při komisi ÚV KSČ
pro dokončení stranické rehabilitace**

Barnovský Michal	Madry Jindřich
Belda Josef	Maňák Jiří
Bouček Miroslav	Měchýř Jan
Brabec Václav	Niklíček Ladislav
Braun Zdeněk	Ouředník František
Brichta Vladimír	Pavlíček Václav
Doležal Miroslav	Plecitá
Dvořáková Eva	Polák Erik
Fiala Jan	Radouchová Jaroslava
Chabrová Věra	Rykl Leopold
Infner Štefan	Satran Karel
Janeček Oldřich	Sedláček Jindřich
Jarošová Věra	Schneider Zdeněk
Jech Karel	Skopal Jaromír
Jechová Květa	Snítíl Zdeněk
Kalinová Lenka	Syrovátka J.
Klimesh Miloš	Šimůnek Jaroslav
Klusáčková Soňa	Škrlant Vladimír
Kořalková Květa	Šulič Ivan
Koudelková Jarmila	Vyskočová Růžena
Lehár Luboš	Wacker Lubomír
Lesjuk Petr	Zadina Josef
Lichnovský Milan	Zářecký Pavel
	Zampach Vojtěch

**Přehled informací zpracovaných v komisi ÚV KSČ
pro dokončení stranické rehabilitace**

Číslo studie	Autor	Název studie
1	Dokumentační skupina	Struktura ústředních orgánů KSČ a vlády ČSR v letech 1945–1956
2	Dokumentační skupina	Základní údaje o všech osobách souzených v deseti politických procesech
dodatek	Dokumentační skupina	Organizační struktura výstavby aparátu ÚV KSČ a počty pracovníků oddělení v letech 1947–1956
3	Dokumentační skupina	Seznam osob které jsou různou měrou odpovědné za porušování socialistické zákonnosti v hlavních politických procesech
4	K. Jech	Případ prof. Arnošta Kolmana
5	V. Brichta	Karlovarský případ
6	K. Kořalková	Gomulkovština
7	J. Radouchová	Církevní politika po únoru 1948
8	J. Fiala	Vztah strany a bezpečnosti do r. 1948
9	L. Kalinová	Ke společenským kořenům a důsledkům politických procesů
10	J. Belda	Mocenskopolitické změny po únoru 1948
11	L. Niklíček	Gottwaldovo vedení KSČ v letech 1929–1938

12	Z. Snítel	Ekonomika a politické procesy v ČSR počátkem padesátých let
13	V. Žampach	Brněnský případ v konstrukci čs. politických procesů
14	V. Brabec	Veřejné mínění a politické procesy na počátku padesátých let
15	K. Jechová, J. Šimůnek	Kulturní fronta v období procesů
16	K. Kořalková	Trajčo Kostov a jeho proces
17	V. Jarošová	Případ Gejzy Pavlíka a spol.
18	L. Lehár	K činnosti Barákovy komise
19	M. Lichnovský	Otázky StB v evidenčním oddělení ÚV KSČ a KSK
20	V. Brichta	Orientace vyšetřování na Rudolfa Slánského
21	P. Lesjuk	Rudolf Slánský
22	K. Kořalková	Koči Dzodze a jeho proces
23	E. Dvořáková	Slánský ve vězení
24	B. Köhler	Vyjádření ke své činnosti
25	J. Sedláček	Přehled činnosti mimořádné komise ÚV KSČ pro prověřování osob, které se znaly se Šlingem
26	M. Lichnovský	Urychlená výstavba armády jako zdroj napětí ve společnosti (1950–1953)
27	Plecitá	Otázky stranické výchovy
28	J. Madry	Prověřování politických procesů v letech 1956–1967
29	P. Zářecký	Moc, práva, procesy
30	Škrlant, Bálek	Svár hospodářské politiky s realitou ekonomického růstu

- 31 M. Barnovský K dějinám rehabilitace tzv. slovenských buržoazních nacionalistů
- 32 J. Měchýř, L. Niklíček Případ buržoazních nacionalistů
- 33 J. Maňák K společenským předpokladům politických procesů, II. část
- 34 J. Fiala Úloha sovětských poradců v čs. bezpečnosti při přípravě a provedení procesů 1949–1952
- 35 I. Šulič Viliam Široký
- 36 I. Šulič Karol Bacílek
- 37 Z. Braun Kabinetní justice
- 38 V. Brichta Příprava soudního procesu s vedením protistátního spikleneckého centra
- 39 E. Polák K vnějším souvislostem politických procesů
- 40 L. Kalinová Bruno Köhler
- 41 E. Dvořáková, Z. Snítal Odpovědnost politického sekretariátu ÚV KSČ za politické procesy
- 42 K. Kořalková László Rajk a jeho proces

Seznam použitých zkratek

- AR – americká rezidentura
- ČSA – Československé aerolinie
- ČSAV – Československá akademie věd
- ČSD – Československé státní dráhy
- ČSM – Československý svaz mládeže
- DAK – (protistátní skupina)
- DČO – Direktorium československého odboje
- HPS – Hlavní politická správa
- HR – Hospodářská rada
- HS – Hlavní správa
- HUKO – Hutní kombinát (Košice)
- KNV – krajský národní výbor
- KPR – Kancelář prezidenta republiky
- KSČ – Komunistická strana Československa
- KSK – komise stranické kontroly
- KSS – Komunistická strana Slovenska
- KSSS – Komunistická strana Sovětského svazu
- KU – Karlova Univerzita
- KV – krajský výbor
- KNV – krajský národní výbor
- MF – ministerstvo financí
- MNB – ministerstvo národní bezpečnosti
- MNO – ministerstvo národní obrany
- MV – městský výbor
- MV – ministerstvo vnitra
- MZV – ministerstvo zahraničních věcí
- NB – národní bezpečnost
- NDR – Německá demokratická republika
- NF – Národní fronta
- NS – Národní shromáždění
- NS – Nejvyšší soud
- NS VK – Nejvyšší vojenský soud
- OV – obvodní výbor
- OV – okresní výbor
- P – předsednictvo
- PB – politické byro
- PNS – prezídium Nejvyššího soudu

PPO – průmysl, peněžnictví, obchod (odd. ÚV KSČ)
 PR – Právní rada
 PS – politický sekretariát
 PSDS – Polská sjednocená dělnická strana
 PÚV – předsednictvo ÚV
 ROH – Revoluční odborové hnutí
 RP – Rudé právo
 SBS – Svaz bojovníků za svobodu
 SČM – Svaz československé mládeže
 SČSP – Svaz československo-sovětského přátelství
 SNB – Sbor národní bezpečnosti
 SSSR – Svaz sovětských socialistických republik
 StB – Státní bezpečnost
 SÚP – Státní úřad plánovací
 SÚV – sekretariát ÚV
 SVS – Sbor vězeňské stráže
 TNP – tábory nucené práce
 T-43 – název akce, zaměřené na „vyčištění velkých měst od reakce“
 ÚNV – Ústřední národní výbor
 ÚPŠ – Ústřední politická škola
 ÚPV – Úřad předsednictva vlády
 ÚRD – Ústřední rada družstev
 ÚRO – Ústřední rada odborů
 USA – Spojené státy
 ÚV – ústřední výbor
 VK – vojenská kontrarozvědka
 ZO – základní organizace
 ZVIL – Závody V. I. Lenina

Jmenný rejstřík

A

Adamec Otakar – vedoucí funkcionář ministerstva vnitra, člen Právní rady ÚV KSČ, 18
 Adler Bedřich – švagr Antonína Haška, zatčen v lednu 1953, 143, 144, 152, 156
 Aleš Václav, JUDr. – generální prokurátor, 96, 98, 134, 143–146, 149, 151–154, 156, 162, 163, 167, 173, 174, 180
 Ambrožová A. – odsouzena v r. 1951, 108
 Anděl – odsouzen v procesu se členy tzv. Lánské skupiny v nepřítomnosti k trestu smrti, 55
 Antoníček – funkcionář KV KSČ v Brně, 43
 Aragon Louis – francouzský spisovatel, komunista, 168
 Aubrecht Josef – kandidát ÚV KSČ, v prosinci 1952 zbaven funkce a vyloučen z KSČ, 123, 142

B

Babej Petr – člen ÚV KSČ, 1952 vyloučen z KSČ, 75, 140
 Babický Josef – pracovník sekretariátu ÚV KSČ, odsouzen v roce 1953, 126, 151
 Babík Pavel – odsouzen k trestu smrti, popraven v roce 1953, 115
 Bacílek Karol – člen předsednictva a politického sekretariátu ÚV KSČ, 1952–1953 ministr národní bezpečnosti a náměstek předsedy vlády, od r. 1953 první tajemník ÚV KS Slovenska, 10, 13, 60, 65, 74, 102, 103, 106, 112–115, 119, 120, 122–124, 126–133, 141, 144, 146, 147, 149–151, 153, 157, 158, 161, 168
 Balabán Jaroslav – od r. 1952 náměstek ministra-předsedy SÚP, 116
 Baláz Štefan – odsouzen podle § 216, popraven v r. 1954, 47, 151
 Baláz Theodor – důstojník StB na Slovensku, odsouzen v roce 1954, 92, 163
 Baloun – pracovník KV KSČ v Jihlavě, 141, 143
 Bandler Ján – zatčen v únoru 1951 v souvislosti s procesem s příslušníky čs. armády, 75, 83
 Barák Rudolf – 1950–1953 předseda KNV v Brně, 1953–1961 ministr vnitra, 1954–1961 kandidát a člen politického byra ÚV KSČ, 8, 78, 107, 142, 158, 159, 161–164, 167–169, 173–175, 180

Baramová Anna – pracovníce aparátu ÚV KSČ, 69, 71, 75, 76, 144
 Bareš Gustav – 1946–1952 tajemník ÚV KSČ, 1952 rezignoval, 23, 51, 53, 60, 64, 65, 72, 73, 75, 81, 84, 87, 88, 91, 102, 103, 105, 107, 110, 114–116, 121, 140, 142
 Barfus Josef – zatčen v listopadu 1951 v souvislosti s procesem se Slánským, 105
 Barfusová Anna – zatčena v listopadu 1951, 106
 Bárta Jan, ing. – náměstek gen. ředitele energetického průmyslu, v r. 1954 odsouzen v procesu se skupinou národohospodářů, 155, 156
 Bartek Robert – zatčen v dubnu 1952, 120, 133, 159
 Bartoš Vladimír, JUDr. – obhájce R. Slánského a R. Margolia, 132
 Bartoš Vl. – člen rady KNV v Jihlavě, 141, 143
 Bartošová Blanka – zatčena v únoru 1952, 119
 Bartuška Jan – 1954–1956 ministr spravedlnosti, 18
 Bašťovanský Štefan – tajemník ÚV KSS a ÚV KSČ, 1951 odvolán ze všech funkcí, 60, 65, 73, 84, 85, 102, 103, 113–115
 Baudyš Josef – předseda KNV v Hradci Králové, v r. 1949 ved. branného odd. ÚV KSČ, od prosince 1950 nám. ministra národní bezpečnosti, 55, 70, 79, 131
 Bednár František – odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1953, 129
 Bedrna Karol, JUDr. – 1950–1952 náměstek předsedy státního soudu, 77
 Beerová Vlasta – pracovníce kádrového oddělení ÚV KSČ, 75, 99
 Bejček Václav – odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1952, 93, 108
 Bel Matěj – důstojník Státní bezpečnosti v Bratislavě, odsouzen v r. 1953, 94, 163
 Benada Ludovít – komunistický funkcionář, 1948–1954 místopředseda KSK ÚV KSČ, 23, 107, 108, 151
 Benau Dezider – slovenský komunistický funkcionář v odborech, v r. 1954 odsouzen na 4 roky, 98, 127, 155, 167, 174, 179
 Benda Josef, por. – interbrigadista, 89

Benda Bohdan – tajemník KV KSČ v Praze, odsouzen v rove 1950, 144
Beneš Edvard – 1945–1948 prezident ČSR, 18, 21, 112, 150
Beneš Jaroslav – redaktor Rovnosti v Brně, 91, 110, 111
Beneš Rudolf – odsouzen podle § 216, popraven v r. 1954, 153
Berák J. – člen Ústřední plánovací komise, 29
Beran Josef – člen ÚV KSČ, 1952 zbaven funkcí a vyloučen ze strany, 72, 126, 142
Beran Josef – pražský arcibiskup, 34
Bereda František – pracovník SÚP, 129
Berija Lavrentij – člen vedení KSSS, ministr vnitra SSSR, 46, 58, 164, 168, 182
Bernát – pracovník KV KSČ Olomouc, 89, 167
Bernau – člen vedení PSDS, 41
Besčasnov Alexej – 1951–1953 vedoucí sovětských poradců v čs. bezpečnosti, 105
Bětkin – generál sovětské bezpečnosti, 32
Biebel Bedřich, dr. – podnikový ředitel, 163, 180
Biebl Konstantín – básník, 105
Biehal Bedřich, dr. – generální ředitel výsadní společnosti Papko, v r. 1954 odsouzen na 5 let, 163, 180, 183
Bierut Boleslaw – ved. komunistický politik v Polsku, 20, 41
Bílý – pracovník Ústřední rady odborů, 17
Bína Antonín – člen KSK ÚV KSČ, náměstek ministra národní bezpečnosti, 23, 29, 53, 75–77, 92, 97, 110
Bocháčková – v roce 1949 odsouzena na doživotí, 35
Boček Bohumil, arm. gen. – 1945–1948 náčelník generálního štábu, v roce 1952 odsouzen, 94, 103
Bojarskij Vladimír – 1950–1951 vedoucí sovětský poradce v československé bezpečnosti, 58, 86, 89, 92, 100, 101
Braitto Silvestr – dominikán, prof. teologické fakulty v Olomouci, odsouzen v r. 1950 v procesu proti příslušníkům církevních řádů, 57
Bráník Július – vedoucí funkcionář ÚV KS Slovenska, člen Ústřední plánovací komise, 24, 29
Brenzitzová Alžběta – 1953 trestně stíhána pro obvinění ze sionismu, 150

Broj Stanislav – odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1950, 61
Broz-Tito Josip – generální tajemník ÚV KS Jugoslávie, 18, 19, 48, 63, 85
Brož Jaroslav – pracovník bezpečnosti, zatčen v lednu 1951, 81
Brožová Ludmila, JUDr. – soudkyně, 77
Brůža Josef – v roce 1950 odsouzen k trestu smrti, 55
Budil František – úkolář, 134
Buchal Jan – funkcionář nár. soc. strany, odsouzen v procesu s dr. M. Horákovou, popraven v r. 1950, 57, 62, 76
Büchler Josef – v roce 1953 trestně stíhána pro obvinění ze sionismu, 150
Bulander Rudolf, div. gen. – odsouzen v procesu se skupinou důstojníků armády, 80, 103, 164, 183
Bulganin Nikolaj A. – sovětský maršál, člen vedení ÚV KSSS, 100
Bulín Přemysl – v r. 1951 souzen, navržen trest smrti, 117
Burjakovskij A. – sovětský spisovatel, 153
Bursa – pracovník OV KSČ v Praze 7, 132
Buzalka Michal – biskup, odsouzen v lednu 1951, 70
Bystrický Rudolf – přednosta IV. odboru na ministerstvu zahraničních věcí, 27

C

Cerman Vladimír – odsouzen k trestu smrti, 124
Cikler Jaroslav – pracovník ministerstva osvěty a informací, 114
Císař Čestmír – 1946–1951 pracovník sekretariátu ÚV KSČ, ved. odd. propagace a agitace ÚV KSČ, 122
Císler Otto, dr. ing. – zatčen v prosinci 1951, 110
Clementis Vladimír – 1948–1950 ministr zahraničních věcí, odsouzen v procesu se členy tzv. protistátního spikleneckého centra, popraven v r. 1952, 27, 55, 56, 60, 63–65, 72, 73, 81, 84, 85, 96, 100, 118, 121, 129, 130, 133, 136, 167
Coufal – pracovník KV KSČ v Olomouci, 89
Cupanik Vojtěch – zatčen v září 1952, 128
Cvrkal – funkcionář KV KSČ v Brně, 93

Č

Čech Josef – důstojník Státní bezpečnosti, 38
Čekal Josef – pracovník ministerstva financí, 129
Čepička Alexej – 1947–1948 ministr vnitřního obchodu, 1948–1950 ministr spravedlnosti, 1950–1956 ministr národní obrany a místopředseda vlády, 1951–1956 člen vedení KSČ, 15, 16, 18, 33, 36, 41, 42, 44, 45, 47, 49, 54–58, 60–62, 79, 88, 89, 92, 100, 102–104, 112–115, 123, 127, 132, 133, 140, 141, 144, 158, 161, 162, 182
Čermák Simon – pracovník slovenské bezpečnosti, odsouzen v r. 1953, 92, 94, 163
Čermáková (Krajčírová) Elza – zatčena v dubnu 1951, 92, 94
Černý Blahoslav – komunistický funkcionář v Brně, 95, 99, 107
Černý František – ved. zemědělského odd. KV KSČ v Jihlavě, 143
Černý J. – ved. kult. propag. oddělení KV KSČ v Brně, 110
Černý Karel, JUDr. – vedoucí funkcionář StB, odsouzen v procesu se skupinou pracovníků v bezpečnosti v prosinci 1951, 18, 32, 81, 110, 162, 163, 169
Černý Norbert, JUDr. – příbuzný O. Černého, 155
Černý Oldřich, PhDr. – ředitel čs. tabákového průmyslu, v procesu se členy Velké rady trockistů odsouzen na 20 let, 131, 164, 177, 180
Černý René – odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1950, 61
Černý Václav, JUDr. – soudce, 1950–1952 náměstek předsedy státního soudu, 130
Červenka Josef – odsouzen k trestu smrti, 130
Čichovský Miroslav – odsouzen k trestu smrti, 130
Čížek – pracovník ministerstva spravedlnosti, 70
Čížek Petr – v roce 1952 odsouzen k trestu smrti za protistátní činnost, 113
Čopjak Štefan – odsouzen k trestu smrti, 122

D

Daniel Ferdinand – odsouzen podle § 216, popraven v r. 1953, 151
Danko Jan – funkcionář KSČ, zatčen v prosinci 1950, 80
David Václav – 1948–1953 člen předsednictva a tajemník ÚV KSČ, od r. 1953 ministr zahraničních věcí, 10, 102, 103, 113, 114
David Jaroslav – prokurátor, 97
Daxner Igor, JUDr. – předseda Nejvyššího soudu, 153
Dědourek Jan, JUDr. – 1950–1952 soudce státního soudu, 66, 67
Deml, ing. – odsouzen k trestu smrti, 128
Děvinský Ferdinand, dr. – zatčen v dubnu 1951, 92
Dobr – pracovník ministerstva národní bezpečnosti, 70
Dobrovolný Adolf – v r. 1952 odsouzen k trestu smrti, 115, 121
Dolanský Jaromír – 1948–1968 člen vedení KSČ, 1949–1951 ministr-předseda Státního úřadu plánovacího, 1951–1963 místopředseda vlády, 10, 24, 29, 102, 103, 112–115, 127, 144, 148, 158, 161, 182
Doležal Leopold – v roce 1952 odsouzen k trestu smrti, 120
Dostálek Josef – pracovník bezpečnosti, zatčen v lednu 1951, 81
Doubek Bohumil, mjr. – náčelník správy vyšetřování StB, 44, 89, 119, 132, 167
Doubner Karel – funkcionář KSČ, člen KSK ÚV KSČ, 23
Doubravský Ladislav – zatčen v prosinci 1951, 107
Doušek František, – důstojník armády, 132
Dressler Alfréd – náměstek ministra spravedlnosti, 18, 25, 97
Drgáč Šimon, gen. – odsouzen v procesu se skupinou důstojníků armády, 133, 167, 183, 186
Drnc Vladimír, gen. – odsouzen v procesu se skupinou důstojníků armády, 133, 167, 183
Drtina Prokop JUDr. – ministr spravedlnosti do února 1948 (nár. soc.), 155, 162, 167
Dubček Alexander – 13, 14

Dubová Růžena – členka ÚV KSČ, v únoru 1951 vyloučena z KSČ, 76, 77, 84, 91, 144, 147, 151, 155

Dubský – pracovník ministerstva národní obrany, 77

Dufek Karel – funkcionář ministerstva zahraničních věcí, vyslanec v Turecku, odsouzen v r. 1951, 95, 97, 112, 149, 151, 156

Dundr Vojtěch – poslanec soc. dem. strany, odsouzen v procesu s dr. M. Horákovou na 15 let, 57, 62, 76

Duška Přemysl – pracovník min. zahraničních věcí, 129

Dvořák Jan st. – odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1953, 141

Dvořák Jaroslav – odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1952, 113

Dvořák Richard – 1948–1952 náměstek ministra a 1952–1959 ministr zahraničního obchodu, 141

Dvouletý – pracovník slovenské bezpečnosti, souzen v procesu s B. Vančurou, 163, 180

Ď

Ďuriš Július – 1948–1951 ministr zemědělství, 1951–1953 předseda Sboru pověřenců, člen PÚV KSČ, 16, 24, 91, 114

E

Einstein Albert – profesor na univerzitě v Princetonu, 65

Erban Evžen – 1948–1952 člen PÚV KSČ a ministr práce a sociální péče, 24, 114–116, 140, 142

Ertel Werner – odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1953, 115

F

Fabinger František, dr. ing. – 1945–1951 generální ředitel Čs. závodů kovodělných a strojrenských, v r. 1954 odsouzen v procesu se členy skupiny národohospodářů, 28, 159

Fajkus Ludvík – odsouzen za protistátní činnost k trestu smrti, popraven v r. 1953, 131

Faltín Ladislav – odsouzen k trestu smrti, popraven v r. 1953, 127

Farber Josef – pracovník ministerstva zahraničních věcí, zatčen v prosinci 1951, 109

Farianec Michal – odsouzen za pokus vraždy podle § 245, popraven v r. 1954, 124, 180

Feigl Rudolf Agor – 1948–1949 funkcionář Svazu československo-izraelského přátelství, odbor. rada na ministerstvu informací, v r. 1950 v procesu s G. Pavlíkem odsouzen na 13 let, 34, 57, 66, 68

Field Noel – americký diplomat a pracovník charitativní organizace před i během druhé světové války, novinář, zatčen v květnu 1949, 31, 32, 164

Fierlinger Zdeněk – 1948 předseda čs. soc. demokracie, 1948–1954 člen PÚV KSČ, 1948–1953 místopředseda vlády, 1953 předseda parlamentu, 18, 23, 73, 114, 131, 141

Filipov – generál KGB, vedoucí sovětský poradce v čs. rozvědce, 99, 100

Filippo, gen. – francouzský vojenský atašé v ČSR, 94

Fischl Otto, dr. – 1945–1948 vedoucí hospodářského oddělení ÚV KSČ, 1949–1951 náměstek ministra financí, poté vyslanec v NDR, v r. 1952 odsouzen jako člen tzv. protistátního spikleneckého centra a popraven, 47, 87, 97, 98, 129, 130, 133, 134

Flajzar Štěpán, JUDr. – soudce, 130

Florian Teodor – zatčen v lednu 1950, 51

Fodor Mikuláš – odsouzen v r. 1953, 120, 163

Forman František – vedoucí technického sekretariátu ÚV KSČ, 125

Frank Josef – 1945–1951 zástupce generálního tajemníka ÚV KSČ, 1948–1951 člen předsednictva a tajemník ÚV KSČ, odsouzen v procesu se členy tzv. protistátního spikleneckého centra a popraven v r. 1952, 20, 24, 51, 53, 54, 60, 65, 75, 85, 93, 95, 102, 103, 109, 114–116, 121, 123, 125, 129, 130, 133, 135

Frejka Ludvík – 1945–1951 komunistický národohospodář a Gottwaldův ekonomický poradce, popraven v r. 1952 jako člen protistátního spikleneckého centra, 24, 29, 32, 117, 125, 129, 130, 133, 139, 161, 175

Fric Josef – odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1952, 120

Friš Eduard – funkcionář KS Slovenska a šéfredaktor bratislavské Pravdy, 115

Friedmann, – ved. firmy LIGNA, 94

Fučík Julius – komunistický novinář, popraven v Berlíně v září 1943, 96

Fuchs Vítězslav – krajský tajemník KSČ v Ostravě, v r. 1954 odsouzen v procesu se členy skupiny pracovníků stranického aparátu na 15 let, 83, 84, 157, 167, 172, 173

Fukátko – člen Ústřední plánovací komise, 29, 114

Fuksa Rudolf – odsouzen podle §§78, 86, 216, popraven v r. 1952, 117

G

Gaba Jaromír – tajemník KV KSČ v Olomouci, 53, 156

Gaďůrková Stela – pracovnice KV KSČ v Olomouci, 89

Gajdziok – odsouzen v r. 1951, 108

Gavenda Štěpán – odsouzen podle § 86, popraven v r. 1954, 61, 180

Gažík Štefan – 1950–1953 kandidát, 1953–1957 člen ÚV KSS, 1953–1955 pověřenec pro zemědělství, 151

Gebauer Maximilián – v únoru 1953 odsouzen k trestu smrti, 146

Geminder Bedřich – ved. oddělení ÚV KSČ, v r. 1952 popraven jako člen tzv. protistátního spikleneckého centra, 20, 24, 53, 60, 65, 92, 100, 105, 109, 113, 122, 125, 129, 130, 133, 138

Gireth Jozef – funkcionář KS Slovenska, 1950–1955 pověřenec dopravy, 60

Glaser Juraj – odsouzen v r. 1953, 92, 94, 163

Glaserová-Kohnová Alice, JUDr. – příslušnice intibrigád, podniková právnička, zatčena v r. 1949, propuštěna, opět zatčena v červnu 1951, vězněna do r. 1955, 97

Glaserová Eva – sestra Alice Kohnové, 32, 156

Gojdič Pavel – řeckokatolický biskup, odsouzen v lednu 1951, 70

Goldmann Josef, dr. – přední komunistický ekonom, vedoucí funkcionář Státního úřadu plánovacího, v r. 1954 odsouzen v procesu se členy skupiny národohospodářů, 24, 25, 29, 32, 114, 116, 121

Goldstücker Eduard, prof. – 1945–1948 diplomat, 1949–1951 československý vyslanec v Izraeli, odsouzen v procesu se skupinou pracovníků ministerstva zahraničních věcí, 27, 80, 104, 109, 149, 151, 152, 154

Gomulka Władysław – přední funkcionář KS Polska, 20

Gomza Andrej – odsouzen k trestu smrti, 122

Gottwald Klement – 1948–1953 předseda KSČ a prezident republiky, 13, 15, 16, 18, 31–33, 36–38, 40–42, 44–46, 49, 51, 53, 54, 57, 59, 60, 62, 64, 73, 74, 76, 80–82, 85, 86, 89, 90, 95, 97, 99–109, 111, 113–116, 131, 141, 142, 147, 148, 173

Gregor Antonín – člen ÚV KSČ, ministr zahraničního obchodu, 140–142

Gregor Jiří – zatčen v souvislosti s odhalením protistátního spikleneckého centra, 24, 109, 112, 151, 155

Grošov Ladislav – v březnu 1950 odsouzen na doživotí, 55

Gruber Bohumil – odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1953, 129

Gruber Karel – odsouzen podle §§ 78, 86, 216, popraven v r. 1954, 186

H

Haas Ladislav, MUDr. – odsouzen v procesu s dr. Haškovicem, 123, 163

Hadaš Vladislav – odsouzen podle §§ 78, 216, popraven v r. 1953, 152

Hajdů Vavro – čs. diplomat, 1949–1951 nám. ministra zahr. věcí, v r. 1952 odsouzen jako člen tzv. protistátního spikleneckého centra na doživotí, 91, 129, 130, 133, 135

Hájek Bedřich – funkcionář KSČ, odsouzen v procesu se členy skupiny pracovníků aparátu KSČ v lednu 1954, 112, 157, 167, 171, 173

Hajšman Václav – ředitel n. p. Textilie, odsouzen v r. 1953, 125, 151

Hakede Josef – popraven v roce 1953, 124

Hanel – pracovník aparátu KV KSČ v Olomouci, 89

Hanus Karel, gen. – v květnu 1951 odvolán a dán do výslužby, 96

Harazim Antonín – odsouzen podle §§ 78, 216, popraven v r. 1953, 152
Harlender Zikmund, plk. – důstojník ČSA, v r. 1951 degradován, 103
Harus Jan – 1949–1951 předseda KSK ÚV KSČ, 1952–1953 ministr státní kontroly, 107, 108, 114, 116, 158
Hašek Antonín – švagr Rudolfa Slánského, československý diplomat, Hašková Líza – žena Antonína Haška, 105, 151, 156, 167
Haškovec Vladimír, MUDr. – univ. profesor, osobní lékař Klementa Gottwalda, odsouzen v dubnu 1954, 106, 122, 163
Havelka JUDr. – prokurátor, 77
Havlíček František – pracovník sekretariátu ÚV KSČ, 58, 121, 122
Havlíček František – odsouzen za protistátní činnost k trestu smrti, popraven v r. 1950, 123
Havlín Bohumil – v r. 1950 odsouzen na doživotí, 61
Hejda Jiří, dr. ing. – funkcionář nár. soc. strany, odsouzen v procesu s dr. M. Horákovou na doživotí, 57, 62, 76
Hejna Jiří – odsouzen podle §§ 78, 86, 273, popraven v r. 1952, 117
Hejzlar Zdeněk – člen ÚV KSČ a předseda Svazu československé mládeže, 1952 zbaven funkce a vyloučen z KSČ, 120, 127, 128, 142
Helebrant Jaroslav – pracovník ministerstva informací a osvěty, 114
Hendrych Jiří – tajemník ÚV KSČ, 24, 64, 91, 102–104, 113, 114, 116, 117
Heraf Otakar – náměstek ministra spravedlnosti, 25
Herlinger Ferdinand – v r. 1953 trestně stíhán pro obvinění ze sionismu, 151, 155
Heřman Jan – úředník n. p. Řemeslnické potřeby, 56
Heřmánský Josef – v r. 1950 odsouzen k trestu smrti, 55
Hladiš M. – pracovník sekretariátu ÚV KSČ, 120
Hlaváček Vincenc – soudce z lidu, 130
Hlavička Josef – člen a tajemník ÚRO, 76
Hložková Věra – komunistická novinářka, odsouzena v r. 1949, 19, 48
Hobza Antonín – profesor církevního práva na UK, 62

Hodač Stanislav – odsouzen v procesu se členy Bílé legie, 129
Hoffman Vilém, dr. ing. – člen skupiny expertů v procesu se Slánským, 56, 130
Hofman Leopold – komunistický funkcionář, velitel osobní stráže Kl. Gottwalda, odsouzen v září 1953, 8, 11, 13, 98, 120, 158
Hofmanová Libuše – žena Leopolda Hofmana, 156
Holátko Bohumil, JUDr. – generální ředitel keramického průmyslu, odsouzen v procesu se členy Velké rady trockistů, 95, 141, 164, 178, 180
Holátko Julián – příbuzný B. Holátka, 155
Holátková Božena – žena Bohumila Holátka, 156
Holdoš Ladislav – slovenský komunistický funkcionář, v dubnu 1954 odsouzen v procesu se skupinou slovenských buržoazních nacionalistů, 19, 32, 57, 83, 180, 184
Holečková Božena – 1949–1952 členka ÚV KSČ, 140, 142
Holubec Karel, MUDr. – příslušník interbrigád, kandidát ÚV KSČ, v r. 1951 vyloučen z KSČ, 76, 84
Holý Ivan, JUDr. – nám. ministra lehkého průmyslu, odsouzen v r. 1954 v procesu se členy skupiny národohospodářů, 28, 93–95, 98
Holzbauer – vedoucí tajemník KV KSČ v Jihlavě, 143
Homola Oleg – vedoucí tajemník KV KSČ v Karlových Varech, 29, 87
Homolka – ředitel podniku Zora Olomouc, 53
Hora Josef, pplk. – velitel Státní bezpečnosti (únor–prosinec 1951), 75, 77, 78, 89, 109
Horáček Oldřich – zatčen v lednu 1953, 144
Horáková Milada, dr. – poslankyně nár. soc. strany, hlavní obviněná v procesu s tzv. Direktoriem, odsouzena k trestu smrti a popravena v r. 1950, 57, 62, 65, 76
Horal-Hecht Andrej – zatčen v září 1952, 128
Horský Mikuláš – zatčen v červenci 1951, 101

Horváth Ivan – čl. vyslanec v MLR, v roce 1954 odsouzen v procesu se skupinou slovenských buržoazních nacionalistů, 78, 80, 180, 185
Hořec Jaromír – básník, synovec Prokopa Drtiny, 155
Hostička Bedřich, dr. – funkcionář lidové strany, odsouzen v procesu s dr. M. Horákovou, 57, 62, 76
Hošek Jan – odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1952, 113, 123
Hradec Richard – pracovník sekretariátu ÚV KSČ, 144
Hrbek Václav – komunistický funkcionář, 87
Hromádka Otakar, pplk. – interbrigadista, od r. 1948 ve stranickém vedení armády (HSVO), v r. 1954 odsouzen v procesu se členy skupiny důstojníků armády, 83, 89, 103, 174, 181
Hršel Emil – československý diplomat, 131
Hrubý Pavel, JUDr. – profesor na VŠ politických a hospodářských věd, odsouzen v procesu se členy Velké rady trockistů, 95, 123, 164, 178, 180
Hruška Čeněk, gen. – vedoucí funkcionář ministerstva národní obrany, 1952–1954 kandidát, 1954–1962 člen ÚV KSČ, 129
Hruzný Pavel – zatčen v souvislosti s odhalením tzv. protistátního spikleneckého centra, 155
Hulínský Josef – vedoucí funkcionář KSČ v Praze, 29
Hurban, JUDr. – prokurátor, 164
Husák Gustáv – přední slovenský komunistický funkcionář, předseda sboru pověřenců, v dubnu 1954 odsouzen v procesu se skupinou slovenských buržoazních nacionalistů, 8, 14, 19, 44, 56, 60, 64, 65, 83, 84, 96, 151, 158, 161, 179, 180, 184, 186
Hutchins Robert H. – rektor univerzity v Chicagu, 65

CH

Chaloupecký Karel – odsouzen podle §§ 78, 216, popraven v r. 1952, 108
Chruščov N. S. – 182

I

Inemann Jaroslav – zatčen v prosinci 1951, 109

Inemann Květoslav – ředitel ÚPŠ, 1951 vedoucí tajemník KV KSČ Ostrava, 66, 88, 96, 145

J

Jančík Vojtěch, JUDr. – kádrový referent národohospodářského odd. ÚV KSČ, odsouzen v r. 1954, 112, 175
Janda František, gen. – 1946–1948 vedoucí funkcionář bezpečnosti, 16, 22
Jandovský – odsouzen v r. 1950, 70
Jankovcová Ludmila – 1948–1954 členka předsednictva ÚV KSČ, od 1954 kandidát politického byra ÚV KSČ, 1948–1950 ministryně výživy, 1950–1954 ministryně potravinářského průmyslu, 24, 114
Jankovský Karel – člen skupiny expertů v procesu se Slánským, 130
Janoušek Jaroslav – vyšetřovatel Státní bezpečnosti, 79
Jareš Václav – soudce z lidu, 130
Jaroš Alois – dělník, odsouzen podle § 78, popraven v r. 1952, 112
Jebavý Miloslav – úředník, odsouzen za protistátní činnost k trestu smrti, popraven v r. 1949, 35
Jeleň Oskar, gen. – náměstek ministra národní bezpečnosti, 117, 118
Jelšík L. – zatčen v r. 1951, 98
Jerman Jaroslav – 1952–1953 náměstek ministra národní bezpečnosti, 107, 118
Jičínský Jaroslav – generální ředitel hutí, v r. 1954 odsouzen v procesu se členy skupiny národohospodářů, 29, 133, 159
Jílek, JUDr. – soudce, 67
Jirčík Jaroslav – zatčen v dubnu 1951, 93
Jirotko Jan – generální ředitel výsadní společnosti Metrans, 127, 151
Jíše – prac. slovenské bezpečnosti, 163, 180
John Oldřich, JUDr. – 1948–1953 předseda Národního shromáždění, 1948–1954 člen předsednictva ÚV KSČ, 54, 88, 114
Joch Bohumil – pracovník SÚP, 129
Jonáš Josef – komunistický funkcionář, 1951–1953 náměstek ministra všeobecného strojírenství, 95, 107, 108
Judítka Bedřich – odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1950, 70

K

- Kaboš Andrej, ing. – tajemník KV KSS, odsouzen v r. 1954, 72, 93, 167, 179
- Kacerovská Dagmar – zatčena v lednu 1951, 80
- Kačírek Bedřich – pracovník aparátu ÚV KSČ, 75
- Kandrác Antonín – odsouzen podle §§ 78, 86, 216, popraven v r. 1954, 186
- Kachlík – pracovník KV KSČ v Brně, 99
- Kalandra Závěš – odsouzen v procesu s dr. M. Horákovou k trestu smrti, popraven v r. 1950, 57, 62, 76
- Kaňkovská Daniela – odsouzena v souvislosti s procesem proti R. Slánskému, 105
- Kaňová Marie – ošetřovatelka v ruzyňské věznici, 119
- Kapoun Josef – 1948–1951 předseda KSK ÚV KSČ, 23, 24, 84
- Kardoš Mikuláš – v roce 1953 trestně stíhán pro obvinění ze sionismu, 150
- Kárný Jiří, dr. ing. – generální ředitel čs. průmyslu, v r. 1954 odsouzen v procesu se členy skupiny národohospodářů, 24, 28 121, 122, 175
- Karolík Josef – odsouzen podle §§ 78 a 86, popraven v r. 1952, 118
- Kartouz – soudce z lidu, 66, 67
- Katz Otto – viz Simone André
- Kaššák Miloš – v r. 1953 odsouzen vojenským soudem k trestu smrti, 156
- Kauer Jiří – odsouzen podle § 78, popraven v r. 1952, 108
- Kavan Pavel, JUDr. – československý diplomat, v r. 1953 nezákonně odsouzen za velezradu a vyzvědačství, 123, 149, 151, 152
- Kebort Vladimír, JUDr. – hlavní vojenský prokurátor, 140
- Kempný Josef – 14
- Kepák Jiří, JUDr. – soudce, 77, 130
- Kepka Josef – odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1952, 121
- Kijonka Josef – náměstek ministra sociálních věcí, 93–95
- Klapálek Karel, gen. – odsouzen v procesu se skupinou důstojníků armády, 133, 167, 183
- Klečka František, JUDr. – obhájce, 132
- Kleinerová Antonie – poslankyně nár. soc. strany, odsouzena v procesu s dr. M. Horákovou, 49, 57, 62, 76
- Kleinová Dora, MUDr. – příslušnice interbrigád, zatčena v lednu 1951, 83
- Klen Ludvík, brig. gen. – zatčen v dubnu 1951, 91, 103, 160
- Klícha Bohumil – komunistický funkcionář, člen KSK ÚV KSČ, 23, 79
- Kliment Augustin – člen PÚV KSČ, 1948–1952 ministr strojírenství, 1952–1953 předseda ÚRO, 24, 114
- Klinger Evžen – přednosta tiskového odboru MZV, v říjnu 1953 nezákonně odsouzen za vyzvědačství, 47, 160
- Klos Karel, JUDr. – náměstek ministra spravedlnosti, 25, 57, 59, 70, 76, 132, 153
- Klos Milan, dr. – velitel Sboru vězeňské stráže, 45
- Kmínek Josef – odsouzen podle §§ 78 a 86, popraven v r. 1952, 115
- Knobloch Vilém – v r. 1952 odsouzen k trestu smrti, 121
- Kodovský Karel – pracovník sekretariátu ÚV KSČ, 93
- Kohnová Alice, JUDr. – viz Glasnerová Alice, zatčena v červnu 1951, 97
- Kohout Josef – v únoru 1953 odsouzen k trestu smrti, 145
- Kohoutek Vladimír – vyšetřovatel Státní bezpečnosti, 19
- Kolár František J. – pracovník sekretariátu ÚV KSČ, v r. 1954 odsouzen v procesu se členy skupiny národohospodářů, 126
- Kolářová Emilie – zpravodajská pracovníce V. odd. na ministerstvu národní bezpečnosti, 160
- Kolder Drahomír – 8, 14, 15
- Kolomazník Josef – pracovník sekretariátu ÚV KSČ, 145
- Kopecký Jaromír – čsl. diplomat, 1948–1949 pracovník n.p. Keramické závody, zatčen v září 1949, 38, 66, 151
- Kopecký Václav – 1948–1954 člen předsednictva a 1951–1954 člen politického sekretariátu ÚV KSČ, ministr informací a osvěty, od r. 1953 ministr kultury, 15, 60, 62, 72, 81, 83–85, 87–92, 95, 97, 99, 103, 105, 107–118, 125, 132, 141, 143–146, 158, 166, 168, 173, 179
- Kopold Bedřich, pplk. – zástupce náčelníka HPS na MNO, odsouzen v procesu se skupinou důstojníků armády, 82, 87, 89, 92, 103, 174, 180
- Kopoldová Jiřina – žena B. Kopolda, dcera Marie Švermové, 152, 156
- Kopřiva Ladislav – 1949–1950 tajemník ÚV KSČ, 1950–1952 ministr národní bezpečnosti, 16, 24, 29, 31, 36, 37, 42, 44, 46, 50–56, 60, 62, 63, 70, 72, 74, 77, 79, 80, 86, 89, 90, 92, 95, 98, 100, 101, 105, 109, 114, 115, 131
- Kosík – funkcionář KV KSČ v Brně, 93
- Kosta Oskar – zatčen v září 1949, odsouzen v procesu se skupinou pracovníků ministerstva zahraničí, 41, 57
- Kostov Stojan Chadžiev – odsouzen za loupež, popraven v r. 1953, 146
- Košář – pracovník ministerstva národní bezpečnosti, 70
- Kotál Jindřich – 1948–1952 pracovník sekretariátu KV KSČ Praha, od r. 1952 náměstek ministra národní bezpečnosti, 44, 117, 118
- Kotrch Jiří – zástupce ved. tajemníka KV KSČ v Pardubicích, v září 1951 odsouzen na 3 roky, 145
- Kouřil Miroslav – náměstek ministra informací a osvěty, 114
- Koucký Vladimír – šéfredaktor Rudého práva, 47, 132
- Kováč Juraj – v roce 1950 odsouzen na doživotí, 55
- Kovalčík – funkcionář KSČ, člen Právní rady ÚV KSČ, 18
- Kovář Cyril – ředitel ústředny účtáren ČSD, 90
- Kozlík Josef – odsouzen podle §§ 76, 78, popraven v r. 1954, 163
- Köhler Bruno – pracovník sekretariátu, od r. 1953 tajemník ÚV KSČ, 10, 60, 63, 65, 69, 72, 73, 75–78, 81, 84, 86–88, 91–93, 95, 97, 99, 103, 132, 142, 144, 146, 147, 149, 152, 157, 161
- Krajčír František – 1948–1959 ministr vnitřního obchodu, 8, 11, 13, 24, 95, 161
- Král Cyril, kpt. – náhradník do soudního senátu pro proces se Slánským a spol., 132
- Krasický Bohuslav – náhradník na soudce z lidu v procesu se Slánským, 132
- Kratochvíl Karel, JUDr. – československý diplomat, 27, 132
- Kratochvíl Václav – funkcionář ministerstva národní obrany, 141
- Kravka Antonín – komunistický funkcionář z Brna, 111
- Kraus – funkcionář KSČ, člen Právní rady ÚV KSČ, 18
- Kraus Martin – pracovník slov. bezpečnosti, odsouzen v r. 1953, 92, 94, 163
- Kraus Miroslav – odsouzen podle § 86, popraven v r. 1952, 108
- Kreibich Karel – funkcionář KSČ a čs. velvyslanec v Moskvě, 111, 146
- Kriegel František, MUDr. – interbrigadista, od února 1948 zástupce velitele hl. štábu Lidových milic, od června 1949 náměstek ministra zdravotnictví, v r. 1952 zproštěn funkcí, 117
- Krosnáf Josef – 1948–1954 předseda KV KSČ Praha a člen PÚV KSČ, 1954–1956 ministr lesů a dřevařského průmyslu, 90, 114
- Kršák Gejza – komunistický funkcionář, zatčen v únoru 1951, 83
- Krupka František – národní správce, odsouzen na 6 let, 125
- Krutina, mjr. – pracovník Státní bezpečnosti, 92
- Krutina Vratislav (216)–1953–1955 tajemník ÚV KSČ, 144, 157
- Krýsllová Jaromíra – zatčena v listopadu 1951, 106, 152
- Křepelka Jaroslav – zpravodaj při procesu se Slánským, 133
- Křížek – pracovník aparátu ÚV KSČ, 75–77
- Křížek Jiří, JUDr. – funkcionář lidové strany, odsouzen v procesu s dr. M. Horákovou, 59, 62, 76
- Kubiček – pracovník KV KSČ v Brně, 99
- Kubík Štefan – zatčen v srpnu 1951, 102
- Kubín Quido, JUDr. – obhájce, 132
- Kučera Miloš – soudce z lidu v procesu s M. Horákovou, 50, 77
- Kučera Josef – odsouzen podle §§ 78 a 86, popraven v r. 1952, 121
- Kudílková – pracovník KV KSČ v Brně, 72, 76, 88
- Kudrna J. – pracovník sekretariátu ÚV KSČ, 121

Kún Vilém – *komunistický ekonom a politik*, 24, 144
Kúnoši Alexander, JUDr. – *čsl. vyslanec v Argentíně*, 95, 104, 167
Kunštatová Miroslava – *pracovnice aparátu ÚV KSČ*, 103
Kurt Alfons – *odsouzen k trestu smrti*, 124
Kvis Jaromír – *funkcionář KSČ, zatčen v říjnu 1950*, 74

L

Labuř – *pracovník KV KSČ v Brně*, 99
Lacko Vojtěch – *odsouzen za protistátní činnost k trestu smrti, popraven v r. 1950*, 61
Laifer Václav, JUDr., plk. – *voťant při procesu se Slánským*, 133
Landa Mikuláš – *vedoucí tajemník KV KSČ v Ústí n. Labem, odsouzen v procesu se členy skupiny pracovníků stranického aparátu*, 50, 65, 66, 78, 80, 157, 167, 171, 173
Lang Rudolf – *odsouzen podle § 216, popraven v r. 1953*, 153
Langer Oskar – *přednosta odd. ředitelství ČSSZ v Bratislavě, v září 1953 nezákonně odsouzen pro velezradu a sabotáž*, 102, 159
Laštovička Bohuslav – *člen ÚV KSČ, 1948–1950 čsl. velvyslanec v Moskvě, 1950–1952 náměstek ministra národní obrany, v r. 1952 zbaven funkcí*, 116, 140, 142
Lazar Jaroslav – *odsouzen podle §§ 78 a 216, popraven v r. 1954*, 119
Ledl Jaroslav – *pracovník sekretariátu ÚV KSČ*, 93
Lenorák Ladislav – *zástupce ústředního tajemníka ÚV KSSS*, 66
Lenc Vladimír – 93, 150, 153
Lewinter Matyáš, dr. ing. – *v r. 1954 odsouzen v procesu se členy skupiny národohospodářů*, 154, 158
Lichačov – *sovětský poradce v čs. bezpečnosti*, 46, 47, 58, 131
Lis Ladislav – *kandidát ÚV KSČ, vedoucí funkcionář ČSM*, 120, 142
Liška Josef, dr. – *Heidrichův tajemník na MZV, emigroval*, 113
Litera Josef, JUDr. – *náměstek ministra spravedlnosti*, 54, 146

Löbl Evžen – *náměstek ministra zahraničního obchodu, v procesu se členy tzv. protistátního spikleneckého centra odsouzen na doživotí*, 27, 32, 44, 47, 57, 100, 129, 130, 133, 137
Lomač Karel – *v r. 1952 odsouzen k trestu smrti*, 119
Lomský Gustav – *zatčen v únoru 1951*, 83, 84
Lomský Hanuš – *ved. tajemník KV KSČ v Plzni, odsouzen v procesu se skupinou pracovníků stranického aparátu odsouzen*, 87, 157, 167, 170, 173
London Artur – *interbrigadista, od r. 1946 ved. Čs. informační kanceláře v Paříži, od února 1949 náměstek ministra zahraničních věcí, v procesu se členy protistátního spikleneckého centra odsouzen na doživotí*, 25, 81, 95, 100, 129, 130, 133, 137
Lorek Ilja – *zástupce vedoucího tajemníka KV KSČ Brno*, 87, 88, 91
Lorek Ladislav, JUDr. – *prokurátor*, 91, 96, 98
Ludvík Josef – *odsouzen podle §§ 78 a 86, popraven v r. 1952*, 117
Ludvíková Eliška – *sestra Ferdinanda Herlingera*, 155
Lukeš, dr. – *poradce na ministerstvu vnitra*, 33
Luňáček Josef – *velitel KV NB v Hradci Králové (do r. 1950)*, 95

M

Macej Josef – *odsouzen podle §§ 78 a 86, popraven v r. 1952*, 115
Macků Marta – *redaktorka Rovnosti v Brně*, 91, 110, 111
Mach – *pracovník aparátu ÚV KSČ*, 75
Machalka Augustin – *opat premonstrátského kláštera v Nové Říši, v roce 1950 nezákonně odsouzen*, 57
Machon – *pracovník slovenské bezpečnosti*, 163, 180
Makarov – *sovětský poradce ve Státní bezpečnosti*, 46, 58
Málek Alois – *1954–1956 ministr spotřebního průmyslu*, 154
Marek František – *nám. ministra zahraničního obchodu*, 117
Mareš Karel – *v roce 1950 odsouzen na doživotí*, 61

Margolius Rudolf – *náměstek ministra zahraničního obchodu, odsouzen v procesu se členy tzv. protistátního spikleneckého centra, popraven v r. 1952*, 27, 112, 117, 129, 130, 133, 134
Markus Karel, dr. – *pracovník MZV, v roce 1950 odsouzen v procesu se skupinou pracovníků ministerstva zahraničí*, 32, 42, 57, 66, 67, 104, 144, 147
Martinkovič Rudolf – *1955–1962 člen ÚV KSSS*, 63
Masaryk Tomáš G. – *1918–1935 prezident ČSR*, 149, 150, 156
Mastiliak Ján, ThDr. – *rektor bohosloveckého ústavu v Obořišti, odsouzen v roce 1950*, 57
Matoušek Otto, JUDr., plk. – *voťant při procesu se Slánským*, 77, 133
Matoušek – *pracovník bezpečnosti*, 131
Melkus Jaroslav (Jan) – *odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1953*, 130
Mestek Karel – *komunistický funkcionář, člen KSK ÚV KSČ*, 23, 69
Micková Zdeňka – *komunistická funkcionářka, v červnu 1951 zatčena*, 99, 144, 147
Míček Bohumír – *v únoru 1953 odsouzen k trestu smrti*, 145
Mihok Michal – *§§ 78, 86, popraven v r. 1953*, 129
Mikojan Anastas – *člen vedení KSSS*, 104, 182
Mikšovský – *pracovník aparátu ÚV KSČ*, 75
Mikula Oldřich – *pracovník Státní bezpečnosti*, 131
Milén Ivo – *vedoucí důstojník čs. bezpečnosti, odsouzen v procesu se skupinou pracovníků v bezpečnosti*, 20, 38, 81, 162, 163, 165, 169
Milučký Alois – *odsouzen podle §§ 78, 216, popraven v r. 1954*, 149
Miroslav Josef – *zatčen v červnu 1951*, 97
Mirovský Josef, plk. – *zpravodajský důstojník, odsouzen v r. 1953*, 103, 153
Mizerovská Zdeňka – *odsouzena podle § 216, popravena v r. 1953*, 153
Mojžíš František – *odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1953*, 130
Molotov Vjačeslav – *člen vedení KSSS a ministr zahraničí SSSR*,

75, 76, 182
Moškovič Koloman-Moško – *tajemník ÚV KS Slovenska, v r. 1952 zbaven funkce, 1954 odsouzen*, 24, 66, 113, 115, 131, 133, 142, 150, 175
Moučka Milan, škpt. – *vyšetřovatel a velitel sektoru VI B StB*, 94
Moural – *funkcionář KSČ, člen Právní rady ÚV KSČ*, 18
Mouralová Věra, dr. – *náměstkyně ministra-předsedy SÚP*, 116
Mozola, ing. – *funkcionář KSČ, člen Ústřední plánovací komise*, 29
Mucha František – *pracovník SÚP*, 79
Mulina – *pracovník KV KSČ v Brně*, 107
Musil Josef, brig. gen. – *zatčen v březnu 1951, popraven v roce 1954*, 89, 103, 154

N

Nechanský Jaromír, škpt. – *důstojník čs. armády, odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1950*, 57
Nejedlý František – *člen skupiny expertů v procesu se Slánským*, 130
Nejedlý Zdeněk – *1948–1954 člen předsednictva ÚV KSČ*, 144
Németh Gustav – *odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1953*, 124
Nestával Josef – *funkcionář nár. soc. strany, odsouzen v procesu s dr. M. Horákovou*, 57, 62, 76
Neufusová Ludmila – *pracovnice aparátu ÚV KSČ, zatčena v prosinci 1951*, 108, 144
Neumann, dr. – *obhájce ex officio*, 66, 67
Neumann Jan, ing. – *člen skupiny expertů v procesu se Slánským a spol.*, 62, 130
Neumann Stanislav Kostka – *básník*, 151
Nezval Vítězslav – *básník*, 72
Němec Josef – *pracovník sekretariátu ÚV KSČ*, 120
Nohejl – *pracovník SÚP*, 114
Nosek Václav – *1945–1954 člen předsednictva ÚV KSČ, 1945–1953 ministr vnitra, od r. 1953 ministr pracovních sil*, 16, 19, 23, 30, 33, 36, 41–44, 47, 53, 55–58, 60–62, 97, 114, 125–128, 131, 140, 145, 158

- Novák František – *osobní tajemník Václava Kopeckého, odsouzen v procesu se členy Velké rady trockistů*, 141, 164, 179, 180
- Novák Jaroslav, JUDr. – *soudce, předseda senátu státního soudu*, 24, 66, 67, 130, 164
- Novák Zdeněk, arm. gen. – *odsouzen v procesu se skupinou důstojníků armády*, 80, 103, 164, 182, 183
- Novomeský Ladislav – *komunistický funkcionář, básník, 1948–1950 pověřenec školství, odsouzen v procesu se skupinou tzv. slovenských buržoazních nacionalistů*, 8, 19, 56, 60, 64, 65, 83, 84, 96, 131, 180, 185
- Novotný – *pracovník StB*, 154
- Novotný Antonín – *vedoucí tajemník KV KSČ Praha, 1951–1953 tajemník ÚV KSČ*, 10, 15, 36, 44, 96, 102–104, 107, 108, 112–116, 125, 126, 132, 141, 144, 148, 153, 157, 158, 161, 164, 173, 182
- Nový Vilém – *šéfredaktor Rudého práva, odsouzen v r. 1953*, 17, 23, 32, 47, 48, 54, 57, 62, 153, 163, 180
- Nun Josef – *interbrigadista, náměstek min. vnitřního obchodu, náměstek ministra národní bezpečnosti*, 71
- Nyč Bohumil – *pracovník ministerstva národní obrany*, 126
- O**
- Odvárka Josef – *člen skupiny expertů v procesu se Slánským a spol.*, 130
- Okáli Daniel – *slovenský komunistický funkcionář, 1948–1950 pověřenec vnitřní, odsouzen v procesu se skupinou tzv. slovenských buržoazních nacionalistů*, 44, 63, 81, 83, 127, 167, 180, 186
- Oliva Felix – *ekonom*, 32
- Ondroušek – *pracovník KV KSČ Brno*, 76
- Oren Mordechai – *funkcionář izraelské socialistické strany MAPAM, odsouzen v ČSR*, 111
- Orenstein Šimon – *izraelský diplomat, odsouzen v ČSR*, 150
- Osner, JUDr., škpt. – *soudce*, 66, 67
- Outrata Eduard, dr. ing. – *náměstek ministra-předsedy SÚP, odsouzen v listopadu 1954*, 29, 114, 116, 121, 159
- P**
- Padušický-Feuer Gabriel – *ředitel Centrotexu, zatčen v r. 1950*, 64
- Pachler – *pracovník aparátu ÚV KSČ*, 75
- Palát – *prokurátor v Olomouci*, 55
- Paleček Josef – *vedoucí tajemník KV KSČ v Brně*, 74
- Palečková – *náměstkyně ministra vnitřní*, 69
- Palma Vladimír – *odsouzen podle §§ 78 a 86, popraven v r. 1952*, 117
- Pánovec Jan – *pracovník KV KSČ Brno*, 76, 93
- Papež Oldřich – *pracovník sekretariátu ÚV KSČ*, 38, 42, 71, 75, 164
- Pastyřík Miroslav – *pracovník aparátu ÚV KSČ*, 85
- Pašek Václav – *předseda KNV v Jihlavě, od září 1953 tajemník ÚV KSČ*, 143, 157
- Patejdl Antonín – *funkcionář KSČ*, 77, 107, 144
- Pátek Emil – *pracovník sekretariátu ÚV KSČ*, 121
- Patzak Evžen – 155
- Patzaková Anna – *zatečena v listopadu 1950*, 75
- Paulinec – *funkcionář KSČ v Brně*, 110
- Pavel Josef – *interbrigadista, 1947–48 vedoucí bezpečn. odd. ÚV KSČ, 1949 náměstek ministra vnitřní, velitel vojsk MV, gen. SNB, v prosinci 1953 odsouzen pro velezradu*, 16, 19, 22, 23, 30, 33, 36, 41–43, 45, 47, 55–58, 61, 71, 83, 84, 89, 95, 117, 166
- Pavliček J. – *funkcionář KSČ, zatečen v září 1951*, 24, 103
- Pavlík Gejza, JUDr. – *ředitel Čedoku, v r. 1950 odsouzen pro vyzvědačství*, 32, 35, 37, 41, 45, 57, 66–68
- Pavlík Ondra – *pověřenec informací a osvěty*, 74
- Pavlíková Charlotta – *žena P. Gejzy, odsouzena v r. 1950*, 32, 35, 37, 57, 66, 67
- Pecl Oldřich, dr. – *funkcionář nár. soc. strany, v procesu s dr. Miladou Horákovou odsouzen k trestu smrti, popraven v r. 1950*, 57, 62, 76
- Pechník Oldřich – *pracovník aparátu ÚV KSČ*, 75, 76, 78, 97
- Pelikán Jiří – 14
- Perna, ing. – *funkcionář KV KSČ v Brně*, 93
- Peschl Rudolf – *pracovník KV KSČ v Ostravě, odsouzen v r. 1954*, 83, 168, 174
- Pešák Jindřich – *předseda KV KSČ v Jihlavě*, 141, 143
- Pešek Ladislav – *odsouzen podle §§ 78, 86 a 216, popraven v r. 1952*, 118
- Peška Zdeněk, prof. dr. – *funkcionář soc. dem. strany, odsouzen v procesu s dr. M. Horákovou*, 57, 62, 76
- Petelík Cenek – *odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1950*, 61
- Peteřík Jaroslav – *odsouzen podle §§ 78, 86, popraven v r. 1954*, 163
- Petr Václav – *soudce z lidu*, 130
- Petr Miroslav – *pracovník ÚNV Brno*, 118
- Petránková Helena, pplk. – *prac. ministerstva vnitřní, zatečena v únoru 1951*, 83, 92
- Pexa-Voda František – *od září 1953 tajemník ÚV KSČ*, 109, 116, 117, 123, 145, 157
- Pfeiferová Karla – *členka ÚV KSČ, rezignovala v r. 1951*, 81, 84
- Pich-Tůma Miroslav – *pracovník StB, odsouzen v listopadu 1953*, 81, 160, 162
- Piller Jan – *pracovník ÚV KSČ*, 8, 11, 12, 14, 15, 149, 158, 161
- Pimpara Adolf – *pracovník aparátu ÚV KSČ, člen KSK ÚV KSČ*, 23, 44
- Píšek František – *velvyslanec v Moskvě*, 99
- Pixa Kamil – *pracovník Státní bezpečnosti*, 113
- Plaček Štěpán, dr. – *vedoucí úředník čs. politického zpravodajství, odsouzen v lednu 1954*, 18, 20, 24, 47, 168
- Planner Petr – *pracovník sekretariátu ÚV KSČ, zatečen v listopadu 1949*, 47
- Plechátý Josef – *pracovník Státní bezpečnosti*, 97
- Pleva Oldřich – *odsouzen podle § 216, popraven v r. 1954*, 153
- Pluhař Ladislav – *generální ředitel energetického průmyslu, odsouzen v procesu se členy Velké rady trockistů*, 95, 118, 164, 176, 180
- Plzák Jaroslav – *odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1953*, 130
- Pohl Otakar – *čs. ekonom, odborník v oblasti financí a bankovníctví*, 129
- Pokorný Alois (181) – *odsouzen podle §§ 78 a 86, popraven v r. 1952*, 124
- Pokorný Bedřich – *důstojník Státní bezpečnosti, přednosta odd. táborů nucené práce, v prosinci 1953 odsouzen v procesu se skupinou pracovníků v bezpečnosti*, 42, 44, 81, 131, 162, 163, 165, 169
- Pokštefl Josef – *pracovník ministerstva financí*, 129
- Poláček Karel – *člen Ústřední plánovací komise, 1953 ministr strojírenství*, 29
- Polák Ervín – *tajemník KV KSS v Bratislavě, odsouzen v procesu s pracovníky stranického aparátu v lednu 1954*, 28, 32, 69, 72, 82, 167, 169, 173
- Polák Ludvík – *dělnický ředitel*, 126, 157
- Polanský – *soudce z lidu v procesu s dr. M. Horákovou*, 77
- Porkát František – *komunistický funkcionář, 1949–1954 člen KSK ÚV KSČ*, 107, 108
- Pospíšil Ludvík – *polit. tajemník pro Brno-venkov*, 111
- Pošmura Vojtěch, JUDr. – *v procesu se Slánským a spol. obhájce B. Gemindera, K. Švába a E. Löbla*, 132
- Povolný František – *krajský tajemník Socialistické akademie v Brně*, 109
- Prchal Antonín, mjr. – *vedoucí funkcionář StB, od února 1952 náměstek ministra národní bezpečnosti*, 89, 117, 118, 131, 132
- Procházka Adolf – *1945–1948 ministr zdravotnictví za lidovou stranu*, 175
- Procházka Jaroslav, gen. – *v letech 1948–1952 vedoucí funkcionář v armádě*, v r. 1952 zbaven funkce, 18, 116, 140–142
- Prosenikov Michal Josef – *odsouzen podle § 216, popraven v r. 1953*, 125, 146
- Přeučil František – *funkcionář nár. soc. strany, souzen v procesu s dr. Miladou Horákovou*, 57, 62, 76
- Příhodský – *člen Ústřední plánovací komise*, 29
- Pšenička Arnošt – *člen ÚV KSČ, v r. 1951 zbaven funkce*, 85
- Půček Zdeněk, ing. – *náměstek ministra-předsedy SÚP*, 129
- Púčik Jozef – *funkcionář KS Slovenska, 1948–1951 a 1954–1963 ministr chemického průmyslu, 1951–1954 ministr-předseda SÚP*, 24, 29, 70
- Půll Ján, dr. – *tajemník ÚV KSS, 1948–1954 pověřenec financí a 1950–1954 místopředseda sboru pověřenců*, 32, 60, 65, 66
- Pyrjov – *sovětský režisér*, 72

R

- Radjkiewicz – polský ministr vnitra, 41
 Rais Stefan – 1950–1953 ministr spravedlnosti, 10, 60–62, 70, 71, 104, 107, 112, 113, 115, 117–125, 127–134, 140, 144–146, 149–153, 156, 158
 Rajk László – člen vedení KS Maďarska, ministr vnitra a poté zahraničí, popraven v roce 1949, 40, 46, 50
 Rákosi Matyás – generální tajemník KS Maďarska, 31, 32, 40, 41
 Rašla Anton, gen. – vojenský prokurátor v Trenčíně, odsouzen v r. 1950, 130
 Reicin Bedřich, gen. – náměstek ministra národní obrany, v r. 1952 odsouzen a popraven jako člen tzv. protistátního spikleneckého centra, 16, 18, 33, 41, 44, 47, 49, 55–58, 60, 83, 89, 90, 94, 96, 100, 103, 121, 129, 130, 133, 135, 160
 Reiman Milan, ing. – vedoucí funkcionář Úřadu předsednictva vlády, zatčen v r. 1949, ve vězení spáchal sebevraždu, 29, 49
 Reiner Karel – pracovník ministerstva informací a osvěty, 114
 Reitmajer Josef – náměstek ministra-předsedy ŠÚP, 1953–1957 ministr hutního průmyslu a rudných dolů, 116, 129
 Rejšek Jan – pracovník ministerstva financí, odsouzen v r. 1950, 59, 129
 Rendl Emanuel – v r. 1952 odsouzen za protistátní činnost a popraven, 113
 Rešetka Jan – v r. 1953 odsouzen za protistátní činnost a popraven, 129
 Ricon-Londonová Elisabeth – manželka Artura Londona, 147, 152,
 Richtr Josef – pracovník StB, 160
 Roček Václav – vyšetřovatel StB, zatčen v červenci 1951, 99
 Roháč Jaroslav – tajemník čs. vyslanectví ve Vídni, 130
 Rohožková Milada – matka Pavla Hruzného, 155
 Roman Pavel – syn Heřmana Tausika, 155
 Roušar František – zaměstnanec advokátní poradny, odsouzen v procesu se členy Velké rady trockistů na 10 let, 142, 164, 176, 180
 Rozanski Jozef – polský ministr bezpečnosti, 41

- Rudinger Zdeněk – vedoucí funkcionář gen. ředitelství kovoprůmyslu a těžkého strojírenství, v r. 1954 odsouzen v procesu se členy skupiny národohospodářů, 156
 Rutkovský Alex – odsouzen za protistátní činnost, v r. 1953 popraven, 115
 Růžek M. dr. – pracovník ministerstva zahraničního obchodu, 129
 Růžička Oldřich – sekretář KSK ÚV KSČ od prosince 1951, 23, 107, 108
 Růžička Vladimír, JUDr. – v procesu se Slánským a spol. obhájce L. Frejky, A. Simona a A. Londona, 132
 Ryba – šéfredaktor Rovnosti v Brně, 91, 104
 Ryba Bohumil – profesor na UK, zatčen v r. 1953, 163
 Rydrych Antonín – člen skupiny expertů v procesu se Slánským a spol., 130
 Ryšavý Josef – komunistický funkcionář z Lanškrouna, 99
 Ryšák Miroslav – zástupce vedoucího tajemníka KV KSČ v Olomouci, 53

Ř

- Řehák Miroslav – vedoucí výroby v ČKD, 134
 Řezníček František – vedoucí tajemník KV KSČ v Olomouci, 50, 52, 87, 88
 Řezníček Josef – odsouzen podle §§ 78 a 86, popraven v r. 1952, 119
 Řípa František – člen KSK ÚV KSČ, 23

S

- Salga Jiří – pracovník sekretariátu ÚV KSČ, 144, 147, 149, 151, 153
 Samec Alois – interbrigadista, pracovník Státní bezpečnosti, 19, 79
 Sauer – funkcionář KSČ, 24
 Sedláček – v r. 1949 odsouzen na doživotí, 35
 Sedlák Vladimír – herec divadla v Teplících, odsouzen na doživotí, 97, 119
 Sedláková M. – redaktorka Pravdy, 9
 Sedmík Viktor – pracovník Státní bezpečnosti na Slovensku, 112, 163
 Selucký Radoslav – ekonom, 93
 Scheinost – konfident gestapa, 20
 Schermer Jiří – překladatel, 74
 Schmietberger – pracovník Čs. státního filmu, 117

- Simone André – komunistický novinář, 1952 popraven jako člen tzv. protistátního spikleneckého centra, 124, 129, 130, 133, 138
 Simonová Ilsa – manželka André Simona, 147, 152
 Sládek Jiří – ústřední tajemník SČSP, 113
 Sládková – viz Synková Heda,
 Slánská Anna – manželka Richarda Slánského, zatčena v r. 1953, 144, 147, 152
 Slánská Josefa – manželka Rudolfa Slánského, 109, 152, 153
 Slánský Richard – diplomat, bratr gen. tajemníka, 80, 105, 149, 151
 Slánský Rudolf – generální tajemník KSČ, odsouzen a popraven v r. 1952 jako vedoucí člen „protistátního spikleneckého centra“, 10, 16, 18–20, 23, 24, 30, 33, 36, 38, 40–44, 46, 47, 51–58, 60–62, 70, 71, 73, 74, 76, 77, 80–83, 86, 88–92, 100–109, 111, 113–118, 121, 124–126, 128–130, 132, 133, 138–149, 152–154, 157, 159, 161, 167, 172–175
 Slavík Dušan – odsouzen na doživotí, 35
 Slepíčka J. – komunistický funkcionář, 126
 Sloup Ladislav – bezpečnostní referent na ministerstvu spravedlnosti, 97
 Smetana František – tajemník KV KSČ Brno, 83
 Smetana Gustav – odsouzen podle § 78, popraven v r. 1952, 130
 Šmrkovský Josef – komunistický funkcionář, gen. ředitel Státních statků, odsouzen v r. 1954, 90, 98, 141
 Solnař J., dr. – soudce Státního soudu, vězněn, 70
 Sosnar Jura – 1945–1948 tajemník KV KSČ v Olomouci, 62
 Souček Jan – pracovník min. zahraničního obchodu, 129
 Součková Anna – soudkyně z lidu, 66, 67, 130
 Soukup Jaroslav, JUDr. – obhájce, 108, 132
 Soustružník Karel – funkcionář KSČ v Košicích, 90
 Sova Ladislav – člen Ústřední plánovací komise, 24, 29
 Sova Václav – pracovník sekretariátu ÚV KSČ, 93, 142
 Spurný Gríša – náměstek ministra vnitra, 69, 164

- Stahl Jaroslav – funkcionář KSS, 71
 Stalin Josif Vissarionovič – předseda Rady ministrů SSSR, gen. tajemník ÚV VKS(b), 18, 19, 100, 101, 104, 126, 148
 Stamberger Walter – pracovník mezinárodního oddělení ÚV KSČ, 111
 Staněk J. – člen Ústřední plánovací komise, 29
 Starý Rudolf – funkcionář KSČ, zatčen v říjnu 1950, 75, 144, 147
 Stavinoha Josef – 1945–1950 vedoucí tajemník KV KSČ Olomouc, zatčen a odsouzen, 50–54, 57, 58, 62, 89, 156, 166–168
 Stein Zikmund, JUDr. – odsouzen v r. 1953, 163
 Steiner Arnošt – ved. oddělení na MZV, generální konzul v Mnichově, 87
 Steiner Ervín – příbuzný A. Steinera, 150
 Steiner Mikuláš – příbuzný A. Steinera, 150
 Straboici Cordo – 94
 Střída, JUDr. – prokurátor, 66, 67
 Stýblo František, JUDr. – soudce státního soudu, 97, 130
 Svitavský Karel – 1948–1950 předseda KNV Brno, 76, 78
 Svoboda Antonín, pplk. – vedoucí branného odboru ÚV KSČ, odsouzen v procesu se členy skupiny důstojníků armády, 83, 89, 103, 174, 181
 Svoboda František – odsouzen k trestu smrti, 122
 Svoboda Josef – 1949–1962 kandidát a člen KSK ÚV KSČ, 107, 108
 Svoboda Ladislav – odsouzen podle §§ 78, 86 a 127, popraven v r. 1952, 121
 Svoboda Ludvík, arm. gen. – člen ÚV KSČ, ministr národní obrany, v r. 1952 zbaven všech funkcí, 18, 59, 60, 90, 100, 109, 129, 130, 140–142
 Swiatlo Jozef – důstojník polské Státní bezpečnosti, 41
 Sýkora Ernest, prof. – pověřenec školství, 60, 70
 Synek Václav, JUDr. – obhájce V. Hajdů, O. Fischla a O. Šlinga v procesu se Slánským a spol., 132
 Synková Heda – pracovnice aparátu ÚV KSČ, 19, 44, 74–76, 164
 Syrovátková-Palečková Marie – komunistická poslankyně z Brna, 99
 Szücz – plukovník maďarské Státní bezpečnosti, 40

- Šabatová Anna – redaktorka týdeníku KV KSČ Karlovy Vary, 90
- Šafařík Antonín – pracovník ministerstva informací a osvěty, 114
- Šalgovič Viliam – 14
- Šatana Klaudius – v r. 1950 odsouzen za protistátní činnost k trestu smrti a popraven, 58
- Ševčík Ján – 1948–1952 náměstek předsedy vlády, odsouzen v r. 1954, 150, 183
- Šilhan František – provinciál řádu jezuitů, 57
- Šimůnek Otokar, Ing. – 1951–1954 ministr chemického průmyslu, 1954–1960 předseda Státní plánovací komise, 122
- Široký Viliam – 1945–1953 předseda KS Slovenska, místopředseda vlády, 1953–1963 předseda vlády, 10, 56, 64, 82, 89, 90, 93, 95, 102, 105, 112–115, 131, 144, 148, 164, 173, 182
- Škorpík Jan – pracovník Čs. státního filmu, 117
- Škrlant František – 1948–1949 vedoucí tajemník KV KSČ v Karlových Varech, 29
- Škrlantová Božena – poslankyně, 29
- Šling Otto – interbrigadista, ved. taj. KV KSČ Brno, 1952 popraven jako člen tzv. protistátního spikleneckého centra, 62, 69, 71, 72, 74–79, 81–91, 93, 96, 97, 99, 100, 102–104, 107, 109–112, 116, 118, 119, 121, 125, 126, 129, 130, 133, 136, 154, 157, 167, 168, 176
- Šlingová Miriam – žena Otto Šlinga, 74, 152
- Šmejkal Rudolf – generální ředitel Koopolu, zatčen v r. 1952, 119, 121, 151
- Šmidke Karol – člen ÚV KSČ, 1948–1950 předseda SNR, 63, 64, 85, 98, 131
- Šmíd Miroslav – odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1952, 124
- Šmíd Václav – odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1953, 127
- Šmolka Vladimír – vedoucí funkcionář Státní bezpečnosti, odsouzen v prosinci 1953 v procesu proti skupině pracovníků v bezpečnosti, 81, 131, 162, 163, 166, 169
- Šmolková Věra – žena Vladimíra Šmolky, 156
- Šnajdr Václav – odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1952, 123
- Špiriak František – v r. 1952 odsouzen k trestu smrti, 119
- Špírk Josef – interbrigadista, po r. 1945 taj. ÚRO, gen. tajemník ČOS, 1951 odsouzen jako trockista, 95
- Šplíchalová Mária – tajemnice KV KSČ v Košicích, 90
- Šrámek Vladimír, JUDr. – major justice, 163
- Štella Jiří, JUDr., brig. gen. – soudce Nejvyššího vojenského soudu, 118, 132, 140, 163
- Štern Jan – redaktor Tvorby, 121
- Štrosová Magda – pracovnice aparátu ÚV KSČ, 24
- Šťastný B. – pracovník aparátu ÚV KSČ, 145
- Šuman – pracovník ÚPŠ, 76
- Šváb Karel – ved. prac. aparátu ÚV KSČ a náměstek ministra národní bezpečnosti, 1952 popraven jako člen tzv. protistátního spikleneckého centra, 16, 19, 20, 23, 24, 29, 30, 33, 35–38, 40–47, 49, 50, 55–58, 60, 61, 66, 71, 74, 83, 100, 106, 129, 130, 133, 135
- Švec Bohumír – komunistický funkcionář z Brna, 89
- Švermová Marie – tajemnice ÚV KSČ a členka vedení KSČ, v r. 1954 odsouzena v procesu se skupinou pracovníků stranického aparátu, 24, 50–53, 60, 62, 65, 73, 79, 81–86, 88–90, 92, 96, 100, 102, 103, 107, 118, 122, 125, 145, 157, 167–170, 173, 175
- Švestka Oldřich – 14

T

- Tajovský Vít B. – opat premonstrátského kláštera v Želivi, odsouzen v r. 1950, 57
- Tannenbaum Antonín – pracovník aparátu KV KSČ v Karlových Varech, zatčen v r. 1949 a odsouzen, 29
- Taufer Jiří – pracovník ministerstva zahraničních věcí, 132, 168
- Tausík Heřman – pracovník slovenské bezpečnosti, souzen v procesu s B. Vančurou, 128, 155, 163, 180
- Taussigová-Potůčková Jarmila – členka KSK ÚV KSČ, v r. 1954 odsouzena v procesu se skupinou pracovníků stranického aparátu, 23, 29, 50, 52, 53, 66, 76, 77, 80, 93, 96, 97, 105, 107, 108, 111, 122, 125, 145, 157, 167, 169, 173, 174, 175

- Tesla Josef – ved. tajemník KV KSČ Ústí n. Labem, od r. 1952 tajemník ÚV KSČ, 78, 116, 127, 159, 161
- Tchoř V., gen. – funkcionář ministerstva národní obrany, 129
- Tichý – prokurátor v Uherském Hradišti, 70
- Tito – viz Broz-Tito
- Trojan Josef – oblastní ředitel kožedělného a gumárenského průmyslu na Slovensku, zatčen a popraven, 49
- Trudák Karel, JUDr. – soudce státního soudu, 77, 130, 132, 133
- Třesohlavý Karel, JUDr. – obhájce, 132
- Tůma Eduard – funkcionář KSČ, 1949–1951 člen KSK ÚV KSČ, 107, 108, 120
- Tvarůžek – v r. 1949 odsouzen na doživotí, 35

U

- Ubr Bohumil – předseda ÚNV Brno, 90, 99, 107, 116, 118
- Uher Jindřich – ved. tajemník KV KSČ v Gottwaldově, 1952–1953 tajemník ÚV KSČ, 1953–1954 náměstek předsedy vlády a ministr zemědělství, 1954–1960 ministr potravinářského průmyslu, 8, 11, 14, 116, 144, 158
- Uhlíř Václav – pracovník aparátu ÚV KSČ, 75
- Ungár A., dr. – odsouzen v procesu s „trockisty“, 49
- Urválek Josef – prokurátor, hlavní žalobce v procesu s tzv. protistátním spikleneckým centrem, 10, 54, 77, 128, 153

V

- Vacková Zdenka – funkcionářka KSČ, 57
- Vais František – poslanec, člen ÚV KSČ, v r. 1951 zbaven všech funkcí, 98, 99, 102, 103
- Valášek Oskar – pracovník sekretariátu ÚV KSS, odsouzen v r. 1953, 89, 92, 94, 151, 162
- Valent Pavel – odsouzen za protistátní činnost, popraven v r. 1953, 127
- Valeš Oskar – interbrigadista, po r. 1945 kraj. tajemník KSČ, 1948–1951 velitel čs. rozvědky, odsouzen v procesu se skupinou pracovníků v bezpečnosti, 81, 162, 163, 169

- Vaněk Adolf – ředitel výsadní společnosti Metrans, 127
- Vaníček – funkcionář KSČ, 24
- Vančura Bohumil – pracovník slovenské bezpečnosti, odsouzen v r. 1954, 126, 163, 180
- Vaš Karel, JUDr. – prokurátor, zatčen v srpnu 1951, 102
- Vašek Josef – odsouzen za protistátní činnost, popraven v roce 1953, 131
- Vašíček Antonín, JUDr. – prokurátor, 97
- Vecker Miloslav – pracovník aparátu ÚV KSČ, 75, 77, 78
- Vejvodová – pracovnice aparátu ÚV KSČ, 75
- Veselá Vlasta, MUDr. – příslušnice interbrigád, zatčena v červnu 1949, ve vězení spáchala sebevraždu, 34, 37, 38, 40, 49, 57, 66
- Veselý Jindřich – 1948–1950 velitel Státní bezpečnosti, 16, 19, 20, 22, 23, 30, 33, 38, 41–44, 47, 49
- Veselý Karel – pracovník Čs. státního filmu, 117
- Vieska J., JUDr. – prokurátor, 77
- Viktora Otokar – pracovník ministerstva zahraničního obchodu, 129
- Viktorin Rudolf – vedoucí funkcionář bezpečnosti na Slovensku, odsouzen v procesu se skupinou pracovníků v bezpečnosti, 112, 156, 162
- Viktory Július – člen ÚV KSS, 1948–1951 pověřenec spravedlnosti, 18, 63
- Vilder – tajemník KV KSČ v Košicích, 90
- Vitinger Jiří – pracovník Čs. státního filmu, 117
- Vít Josef – odsouzen podle §§ 78, 86, popraven v r. 1952, 119
- Vizek, JUDr. – obhájce ex offio, 66
- Vlček Miloš – člen krajské kulturní komise KSČ v Brně, 88
- Vlk Václav, JUDr. – komunistický ekonom a generální ředitel nár. podniku Sběrné suroviny, odsouzen v procesu se členy Velké rady trockistů, 95, 104, 164, 177, 180
- Vlková Marie – žena Václava Vlka, 156
- Vojta – pracovník KV KSČ v Brně, 99
- Volavka Antonín – náměstek ministra zemědělství, 29

Volek Boris – odsouzen podle §§ 78, 86, 216, popraven v r. 1952, 118
 Vondráček Josef – agent SD a svědek v procesu se Slánským a spol., 20
 Vorel František, JUDr. – obhájce, 132, 164
 Voska Emanuel Viktor, kpt. – účastník prvního i druhého čsl. boje za svobodu, za 2. svět války amer. zprav. důstojník v Turecku, zatčen a odsouzen v r. 1950, 64, 74, 163, 183
 Vosková Otýlie – žena E. Vosky, 77, 163
 Vovsík J. – pracovník aparátu ÚV KSČ, 103
 Vybíhal Richard – 1949–1951 člen ÚV KSČ, 76, 84
 Vydra Karel – odsouzen v procesu se členy Bílé legie, 140
 Vysloužil Jan – funkcionář KSČ z Brna, 92
 Vyškovský – funkcionář KSČ, člen bezpečnostní komise ÚV KSČ, 16, 44, 56–59, 61, 71

W

Wahl Veleslav – zpravodajský důstojník, 57
 Wilkovský František – odsouzen podle § 216, popraven v r. 1954, 124
 Wisner – pracovník StB, 154

Z

Zahajský Alois – pracovník bezpečnosti, zatčen v lednu 1951, 81
 Zambrowski – funkcionář PSDS, 41
 Zapletal Milan – důstojník ČSA, účastník bojů v Anglii, 87
 Zápotocký Antonín – 1948–1953 předseda vlády, 1953–1957 prezident republiky, 13, 17, 18, 21, 24, 28, 34, 37, 41, 42, 50, 53, 56, 58, 60, 62–65, 68, 73, 74, 76, 80–83, 85, 86, 88–90, 94, 96, 97, 102–106, 111–115, 119, 120, 126, 131, 140–143, 145, 147, 148, 153, 157, 161, 164, 166–168, 172–175, 182
 Záruba Jiří – pracovník aparátu ÚV KSČ, 132
 Zástěra Rostislav, JUDr. – obhájce, 132
 Zavadil Jaroslav, JUDr. – 132
 Závodská Marie – žena Osvalda Závodského, 155
 Závodský Osvald – interbrigadista, po r. 1945 prac. branného oddělení

ÚV KSČ, 1948–1950 pracovník aparátu ÚV KSČ, 1950–1951 náčelník Státní bezpečnosti, odsouzen v procesu se členy skupiny pracovníků v bezpečnosti, v r. 1954 popraven, 16, 23, 36, 55–61, 70, 71, 81, 89, 162–164, 169
 Zdražil Drahomír, JUDr. – major justice, 163
 Zela Stanislav, ThDr. – biskup, odsouzen v r. 1950, 70
 Zelenka Ladislav – pracovník Státní bezpečnosti, 86, 144, 147
 Zeman Ján, plk. – 1951–1957 předseda slovenského ÚV SPB, funkcionář MNO, 65, 70, 129
 Zemánek Miloš – v r. 1950 odsouzen na doživotí, 61
 Zemínová Františka (Fráňa) – místopředsedkyně Čs. strany nár. socialistické, odsouzena v procesu s dr. M. Horákovou, 57, 62, 76
 Zenkl Petr – předseda Čs. strany nár. socialistické, 1946–1948 náměstek předsedy vlády, po únoru 1948 v emigraci předseda Rady svobodného Československa, 96, 175
 Ziegler Bohumír, JUDr. – prokurátor, 66, 67
 Zimmerman Juraj – v r. 1952 odsouzen za protistátní činnost k trestu smrti, popraven v r. 1953, 144
 Zuczek Vladislav, pplk. – příslušník čs. dobrovolníků v občanské válce ve Španělsku, 89
 Zuzáňák Josef – poslanec, 1948–1950 funkcionář KV KSČ Olomouc, 50

Ž

Žák František – odsouzen podle § 216, popraven v r. 1953, 130
 Železný Vlastimil – odsouzen podle §§ 78 a 86, popraven v r. 1952, 124
 Ženíšek Václav – odsouzen k trestu smrti podle §§ 78 a 86, popraven v r. 1952, 121
 Životský Josef – pracovník KV KSČ Brno, zatčen v listopadu 1951, 75, 76, 150, 153
 Žižlavská, dr. – pracovnice KV KSČ v Brně, 99

Chronology of the Show Trials in Czechoslovakia, 1948–1954

by Karel Kaplan

The years 1948–1954 are the most horrific and tragic in the post-war history of Czechoslovakia. The Communist Party firmly established its power after the coup d'état of February 1948 and totalitarian rule was achieved through massive illegality and illegal show trials. Practically nobody was safe from the dangers of the period; even those involved in the creation of this rule of lawlessness lived in fear.

The illegality stemmed from the Communists' monopoly on power, centred on the principle of the leading role of the Party, which meant in fact rule by a small group. The ideological rationalization of repression was provided by Stalin's theory of intensifying the class struggle under socialist rule, while curtailing political freedoms and civil rights. In the buttressing of their power, it was easy for the Communists to tailor theory to the domestic political requirements of the day and to Moscow's foreign policy goals.

The first wave of trials and repression against the 'class enemy' affected members and functionaries of the non-Communist parties, for example, the trial of the 'Directorate', in which Milada Horáková was sentenced to death.

The campaign against 'class enemies' was given the semblance of legality with the passing of the Act for the Defence of the People's Democratic Republic, in October 1948, and the Act on Labour Camps. Another group which was hit was the clergy; after three years of illegals acts, violence and persecution, the Church was devastated: the number of priests fell from eight thousand to roughly half that number. In Operation K, all ecclesiastic orders for men were dissolved. Other purges were launched against the intelligentsia, especially journalists and writers. The liquidation of small-scale production affected almost one million tradesmen, businessmen and craftsmen. The collectivization of agriculture took a dramatic course: within three years, almost 250,000 small holders were forced to enter collectives; The 'village rich' were persecuted and driven out of their villages. The goal of controlling the armed forces also left many a victim in its wake; generals and other soldiers who had fought in the resistance in the West were sentenced to long terms in prison or death. Tens of thousands of victims suffered political trials for 'economic crimes', which had been construed to find scapegoats for the ongoing economic difficulties whose actual roots were in unrealistic economic policy.

The trials of Communist functionaries were of a different nature. Moscow's attempt to show that there existed a great, international anti-Communist and anti-Soviet conspiracy was the motivation for the monster trials. The first attempt to stage one such trial in Czechoslovakia was in 1949, but it was not until the third attempt, with the massive assistance of Soviet advisors, that they achieved their aim. A total of 278 high-ranking functionaries were convicted, including some of the people who had initially helped to prepare the first trials. The most important trial was that of members of the 'anti-state conspiratorial centre', under the leadership of the Party's general secretary, Rudolf Slánský. Eight death sentences and three sentences of life imprisonment were handed down; eleven of the fourteen convicted men were Jews, adding a strongly anti-Semitic element to the events. The subsequent trials were presented as being trials of members of branches of the centre in individual areas of the power mechanism, including people in the foreign ministry, the security forces, the Party apparatus, officers in the armed forces, Slovak 'bourgeois nationalists' and economists.

The wave of trials was still being felt when, in 1954, the idea emerged to bring them up for review. Unlike in other states in the Communist bloc, the review process was, however, almost as sad and tragic as the trials themselves. Indeed, until 1963, it was being conducted by the very people who had taken part in preparing the trials. As a result, the first commission, set up in January 1955 and headed by the minister of the interior from 1953-1962, Rudolf Barák, had the task of assessing only the length and kind of sentences, but did not objectively and honestly question their legality or illegality. The commission dealt almost exclusively with the trials of Communist functionaries. Moreover, the goal was not exoneration [rehabilitate] of the accused; sentences were to be commuted, but verdicts of guilty were to be upheld. The commission's findings were, therefore, most regrettable: of the almost 7,000 appeals, only 263 cases were recommended for another hearing.

The Communist leadership's reluctance to have a thorough going process of exoneration led to attempts by 'the quiet route', namely an amnesty, in 1960, to deal with the most egregious consequences. The intention was to avoid the issue of exonerations and prevent it from becoming a public and political matter. This course could hardly be acceptable to the recently released victims. External factors, as well, such as the Twenty-Second Congress of the Communist Party of the Soviet Union, which led to the revelation of more of Stalin's crimes, also had an influence.

One consequence was that, in 1963, a commission was established under the secretary of the Central Committee, Drahomír Kolder. The reason given for the new review was the arrest of Barák. The commission's mandate was to change the results of the previous review and rectify some wrongs, or at least confirm the 'correct political evaluation of that period'. In other words, 'a reevaluation and requalification of criminal acts' based on the interpretation that those convicted had not committed the crimes which they had been sentenced for, but had, nevertheless, committed crimes. The revelations on the staging of the trials were, however, so gruesome, that those opposed to a process of exoneration had to acquiesce. Moreover, of the twelve members of the new Communist leadership elected after the Eleventh Congress of the Czechoslovak Communist Party, only four functionaries remained who were directly connected with having prepared the trials. The commission found, however, that the main share of the responsibility lay with the security forces and members of the judicial system; as for the politicians, it concluded that the men who had been executed were the culprits. Exoneration was limited to sentenced Communist functionaries; it was not extended to the tens of thousands of non-Communist victims.

This far from thorough process evoked protests from former functionaries. Gustav Husák and Laco Novomestský, for example, did not wish to be left with the accusation of 'bourgeois nationalist deviation', which the Kolder commission had previously confirmed as being correct. A third commission, the Barnabite Commission (named after the former monastery where it had its offices) was set up to examine this charge; its findings supported Husák and Novomestský and freed them of the charge.

Under strong pressure, the drafters of the 1968 Action Programme of the Czechoslovak Communist Party included the demand for a thorough going process of exoneration. A fourth commission, the Piller Commission, was then established to complete the exoneration of Party members. On the basis of an act (č. 83/1968 Sb.) a special senate was created for these exonerations, as well as to deal with the legality of the trials and attempt to establish who was actually responsible for the miscarriages of justice. The agenda now contained trials of cases hitherto politically untouchable, such as those of General Heliodor Píka, Milada Horáková and members of the clergy. Even the Soviet occupation of August 1968 did not put an immediate stop to the process of exoneration, and it was only with Husák's ascent to the number one political position in the country that a change occurred. The new Communist leadership rejected the commission's report immediately after taking over and henceforth never brought it up for

discussion. The exoneration committees within the central institutions ended their discussions on the still unsolved big cases, such as Horáková's; other cases, such as Prokop Drtina's, were shelved. Of the 18,000 affected people who had demanded exoneration, only 3,500 of them were exonerated. The vast majority remained unresolved and thousands of victims never lived to see justice done.

The chronology of events connected with the political trials of the years 1948–1954 was prepared for the Piller Commission by a group led by Karel Satran. It contains much information hitherto scarcely known or completely unknown to the public. As a document of its time, it reflects the extent of information and the views held in the years 1968–1969. The chronology is presented here in its original form, with only a few stylistic changes to bring it in line with the current rules on Czech spelling.

Karel Kaplan

K politickým procesům v Československu 1948–1954

Dokumentace komise ÚV KSČ pro rehabilitaci 1968

Redakce Jan Jiříček, anglické résumé Derek Paton

Počítačová sazba Věra Škvorová

V ediční řadě Sešity ÚSD, sv. 15, vydal

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR

Praha 1994

Publikace vyšla s příspěvím

Grantové agentury ČR (registr. č. 404/93/1214)

a Nadace Konráda Adenauera

Mimo ediční řady dosud vyšlo:

- Karel Kaplan: *Dva retribuční procesy* (rozebráno)
Eva Broklová: *První československá ústava* (rozebráno)
Československo a Izrael 1945–1956. Soubor dokumentů
Jiří Dufek, Karel Kaplan, Vladimír Šlosar: *Československo a Izrael
v letech 1947–1953. Studie*
*Stránkami soudobých dějin. Sborník statí k pětadesátinám Karla
Kaplana*
Karel Kaplan: *Poslední rok prezidenta – Edvard Beneš v roce 1948*
(rozebráno)
Karel Kaplan: *Stát a církev v Československu 1948–1953*

Připravujeme:

- M. Bulínová a K. Kaplan: *Církevní komise ÚV KSČ 1949–1951.*
Edice dokumentů
K. Jech a K. Kaplan: *Dekrety prezidenta republiky. Dokumenty*